

İZMİR BÖLGE PLANI 2010-2013

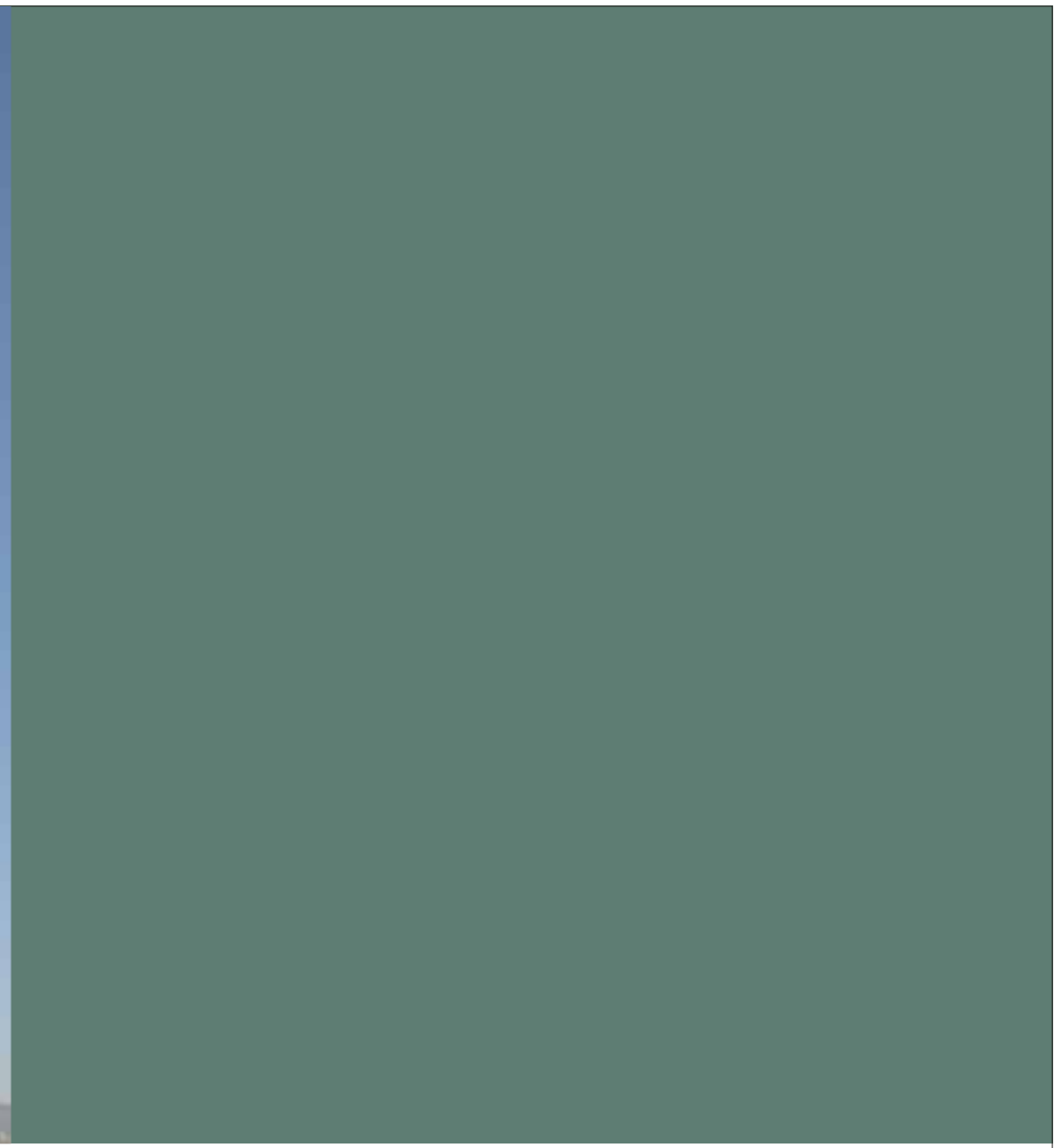
Koruyarak gelişen, üreterek büyüyen, yenilikçi İZMİR

İZMİR BÖLGE PLANI 2010-2013

Şehit Fethi Bey Cad. No:49/1 Birlik Plaza K:3
35210 Gümrük İZMİR
T: (0232) 489 81 81 • F: (0232) 489 85 05
www.izka.org.tr • info@izka.org.tr

İZMİR BÖLGE PLANI 2010-2013

İzmir Bölge Planı
2010 - 2013

Baskı Tarihi
Ekim 2010

Baskı Yeri
İZMİR

Grafik Tasarım ve Uygulama
Bia Halkla İlişkiler ve Reklamcılık San. Tic. Ltd. Şti.

Baskı
Arkadaş Matbaası

© 2010, İZKA
Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilmek kaydıyla
alıntı yapılabilir.

İzmir Kalkınma Ajansı
Şehit Fethi Bey Cad. No:49/1 Birlik Plaza K:3
35210 Gümrük / İZMİR
T: (0232) 489 81 81 • F: (0232) 489 85 05
www.izka.org.tr • info@izka.org.tr

İZMİR BÖLGE PLANI 2010-2013

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından
16 Haziran 2010 tarihinde onaylanmıştır.

www.isteataturk.com arşivinden

İzmir'den ayrılışında,
Basmane Tren İstasyonu'nda
9 Temmuz 1926

"Büyük davamız,
en uygar ve kalkınmış ulus olarak
varlığımızı yükseltmektir."

K. Atatürk

sunuş

2010-2013 İzmir Bölge Planı (İZBP) İzmir'in ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda bütüncül bir yaklaşımla gerçekleştireceği kalkınma stratejisinin gelişme eksenlerini, hedeflerini ve önceliklerini ortaya koyan temel politika belgesidir.

Bu kapsamda İZBP, ilgili tüm kurum ve kuruluşların, sivil toplum örgütlerinin, üniversitelerin, özel sektörün katılımı ve ortak aklıyla belirlenmiş "Koruyarak Gelişen, Üreterek Büyüyen Yenilikçi İzmir" vizyonunu gerçekleştirmeye yönelik olarak, Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) çerçevesinde hazırlanmıştır.

İZBP'de, İzmir'in potansiyel kaynakları, fırsatları ve güçlü yanlarını gözler önüne seren, sorunları önceliklendiren ve önceliklere yönelik hedefleri de içinde barındıran katılımcı bir stratejik yaklaşım izlenmiştir.

İZBP, İzmir ve Ege Bölgesi'nde, ilgili tüm kurum ve kuruluşlarca gerçekleştirilen, farklı işlevlere sahip stratejik planlama çalışmalarının, kurumsal ve sektörel strateji belgelerinin aynı öncelikler ve hedeflere yönelmesini sağlayarak, İzmir'in potansiyelinin etkin ve verimli kullanımına zemin oluşturmayı amaçlamaktadır.

İZBP, kamu, özel sektör ve sivil toplum arasında iletişimi, koordinasyonu, işbirliğini, ortak çalışma kültürünü artırmaya hizmet edecek, yerel potansiyeli harekete geçirecektir. Genel bir bakış açısı ve hedef birliği sağlayacak biçimde, tüm kesimlerin ortak aklıyla oluşturulmuştur. Bu hedef ve önceliklerin birlikte gerçekleştirilmesi, İzmir'in ulusal ekonomiye ve ulusal rekabet edebilirliğe olan katkısını artıracaktır.

İzmir Kalkınma Ajansı koordinasyonunda hazırlanmış olan 2010-2013 İzmir Bölge Planı'nın tanınması, benimsenmesi ve uygulanması süreçlerine kamu, özel sektör ve sivil toplum kesimlerinin tüm temsilcilerinin dahil olmalarını beklemekteyiz.

Hazırlanmasında katılımcı planlama tekniklerinin hassasiyetle uygulandığı İZBP, yerel dinamikleri harekete geçirecek nitelikte, yerellik, yerindenlik ve aşağıdan yukarıya planlama ilkelerine uyumlu bir şekilde, Türkiye için en doğru yerel kalkınma modelini oluşturma sorumluluğuyla hazırlanmıştır.

Bu çalışmada emeği geçen herkese teşekkürlerimizi sunarız.

M. Cahit KIRIÇ
İzmir Valisi
İZKA Yönetim Kurulu Başkanı

Aziz KOCAOĞLU
İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkanı
İZKA Yönetim Kurulu Başkan Vekili

Serdar DEĞİRMENCI
İzmir İl Genel Meclisi Başkanı
İZKA Yönetim Kurulu Üyesi

Ekrem DEMİRTAŞ
İZTO Yönetim Kurulu Başkanı
İZKA Yönetim Kurulu Üyesi

Ender YORGANCILAR
EBSO Yönetim Kurulu Başkanı
İZKA Yönetim Kurulu Üyesi

Zekeriya MUTLU
İESOB Yönetim Kurulu Başkanı
İZKA Yönetim Kurulu Üyesi

Yılmaz TEMİZOCAK
EGEV Yönetim Kurulu Başkanı
İZKA Yönetim Kurulu Üyesi

Cemal ELMASOĞLU
EGİAD Yönetim Kurulu Başkanı
İZKA Yönetim Kurulu Üyesi

içerik

SUNUŞ	6
İÇERİK	8
KISALTMALAR	10
1. PLANLAMA YAKLAŞIMI ve YÖNTEMİ	12
2. İZMİR BÖLGESİ'NE (TR31) GENEL BİR BAKIŞ	18
3. GELİŞME EKSENLERİ ve ANAHTAR SEKTÖRLER	28
3.1 GELİŞME EKSENLERİNİN BELİRLENMESİ	29
3.2 ANAHTAR SEKTÖRLERİN BELİRLENMESİ	38
4. GELİŞME EKSENLERİ	50
4.1 İŞLETMELERDE REKABET EDEBİLİRLİK	52
4.2 İSTİHDAM ve SOSYAL BÜTÜNLEŞME	82
4.3 SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE	96
4.4 GÜÇLENDİRİLMİŞ ALTYAPI ve ÜSTYAPI	108

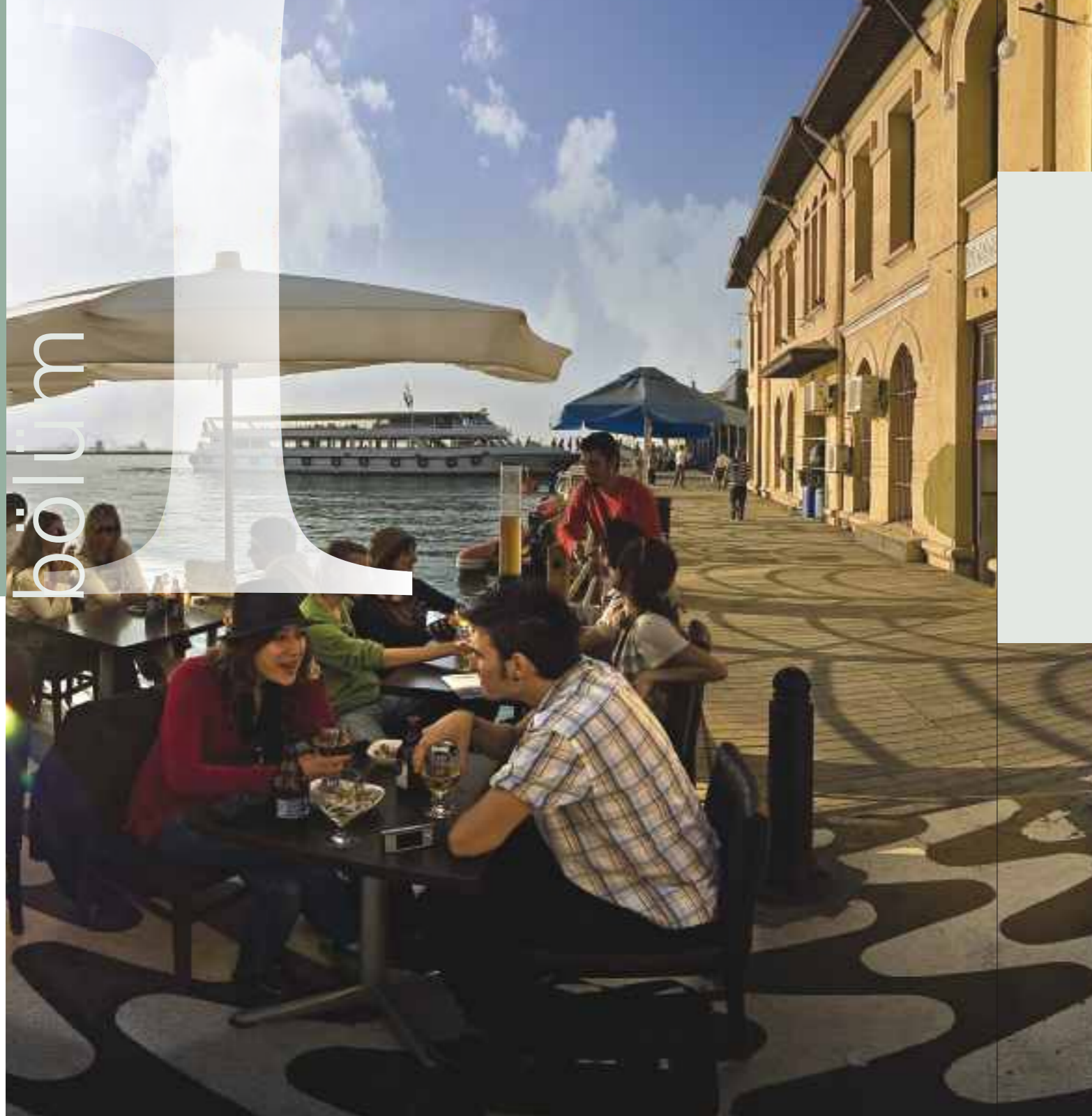
5. GELİŞME EKSENLERİNİN İLİŞKİLENDİRİLMESİ	120
6. MEKANSAL ŞEMALAR	122
6.1 İŞLETMELERDE REKABET EDEBİLİRLİK	124
6.2 İSTİHDAM ve SOSYAL BÜTÜNLEŞME	127
6.3 SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE	128
6.4 GÜÇLENDİRİLMİŞ ALTYAPI ve ÜSTYAPI	129
7. İZMİR'İN ÇEVRE İLLERLE İLİŞKİSİ	130
7.1 İŞLETMELERDE REKABET EDEBİLİRLİK	132
7.2 İSTİHDAM ve SOSYAL BÜTÜNLEŞME	133
7.3 SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE	134
7.4 GÜÇLENDİRİLMİŞ ALTYAPI ve ÜSTYAPI	134
8. PERFORMANS GÖSTERGELERİ	136
EKLER	142

kısaltmalar

AAT	Atık Su Arıtma Tesisi
AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ADNKS	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
Ar-Ge	Araştırma Geliştirme
BM	Birleşmiş Milletler
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
DTM	Dış Ticaret Müsteşarlığı
EBİLTEM	Ege Üniversitesi Bilim Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi
EBSO	Ege Bölgesi Sanayi Odası
EGEV	Ege Ekonomiyi Geliştirme Vakfı
EGİAD	Ege Genç İşadamları Derneği
EİB	Ege İhracatçı Birlikleri
ESBAŞ	Ege Serbest Bölge Kurucu ve İşleticisi A.Ş.
EUROSTAT	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
GSMH	Gayri Safi Milli Hasıla
GSYİH	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
GZFT	Güçlü, Zayıf, Fırsat ve Tehditler Analizi
HACCP	Tehlike Değerlendirmesi ve Etkin Denetim Noktaları (Hazard Analysis and Critical Control Points)
IRC-Ege	Ege Yenilik Aktarım Merkezi
İBB	İzmir Büyükşehir Belediyesi
İDESBAŞ	İzmir Menemen Serbest Bölge Kurucu ve İşleticisi A.Ş.
İESOB	İzmir Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği
İZBP	2010-2013 İzmir Bölge Planı
İZKA	İzmir Kalkınma Ajansı
İZTO	İzmir Ticaret Odası
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KSS	Küçük Sanayi Sitesi
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (Organisation for Economic Cooperation and Development)
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
ÖÇKA	Özel Çevre Koruma Alanı
SÖ	Stratejik Öncelik
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TCDD	Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları
TSE	Türk Standartları Enstitüsü
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
Ür-Ge	Ürün Geliştirme

PLANLAMA YAKLAŞIMI ve YÖNTEMİ

Bölge planları, bölgesel gelişmenin sağlanması ve bölge içindeki planlama faaliyetlerinin yürütülmesinde esas alınacak temel belge olarak kabul edilmektedir. Ülkemizde bölge planlarının hukuki dayanağını 3194 Sayılı İmar Kanunu oluşturmaktadır. İmar Kanunu'nda, bölge planları, çevre düzeni planları ve imar planları olmak üzere üç adet ana plan kademesi getirilmekte ve bölge planları bu kademelenmenin ilk basamağında gösterilmektedir. Stratejik planlama yaklaşımı temel alınarak hazırlanan bölge planı, bir bölgenin kalkınması amacıyla;

- ulusal düzeyde üretilen politika, plan ve stratejiler ile yerel düzeyde yürütülecek faaliyetler arasındaki ilişkiyi belirlemek,
- yerel düzeyde yer alan kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu güçlendirmek,
- bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilir bölgesel kalkınmayı sağlamak,
- kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlayarak yerel potansiyeli harekete geçirmek ve bölgesel program ve projelere temel oluşturmak üzere hazırlanan koordinasyon, yönlendirme ve strateji belgesidir.

PLANLAMA YAKLAŞIMI ve YÖNTEMİ

2010-2013 İzmir Bölge Planı Süreci

2010-2013 İzmir Bölge Planı (İZBP) hazırlık çalışmaları çerçevesinde, ilk olarak süreç tasarımı gerçekleştirildi. Bu aşamada, planlama sürecinde yapılması gerekenler ortaya konularak izlenecek adımlar belirlendi.

Plan, aşağıdaki unsurlar ışığında, stratejik planlama yaklaşımıyla hazırlandı:

- Planlamanın her aşamasında uzlaşma ve katılımın sağlanması,
- Niceliksel analiz yöntemlerinin kullanılması,
- Eylemlerle tamamlanacak bir plan olarak tasarlanması.

İZBP'nin hazırlanmasındaki temel amaç, İzmir'in içsel dinamiklerini ve gelişme potansiyelini değerlendirmek ve harekete geçirmektir. Bu çerçevede ulusal düzeydeki plan ve sektörel stratejiler incelendi, yabancı ülkelerin bölgesel gelişme planları ve hazırlık aşamaları üzerinde araştırmalar yapıldı.

Tüm bu çalışmalar sonucunda bölgenin sosyoekonomik kalkınmasıyla ilgili tüm aktörleri içeren, katılımcılık odaklı bir plan hazırlık süreci tasarlandı (Şekil 1).

Süreç aşamaları aşağıdaki gibidir.

I. Paydaş Analizi çalışmaları

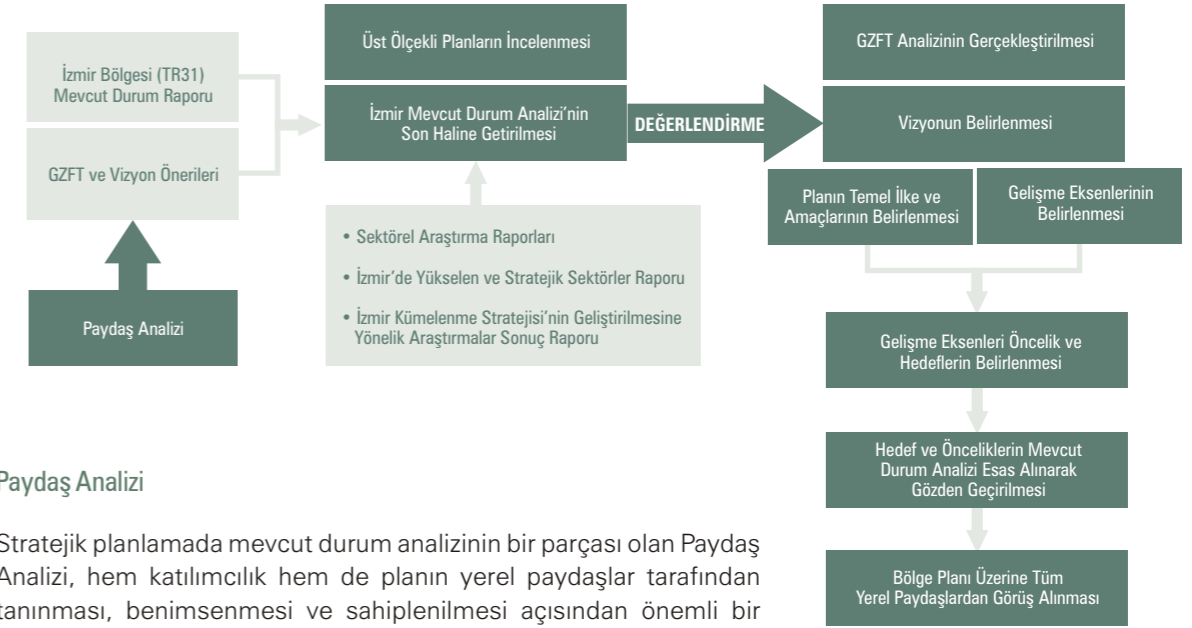
II. Mevcut Durum Analizi çalışmaları

- Mevcut Durum Raporu
- İzmir'de Yükselen ve Stratejik Sektörler Raporu
- İzmir Kümelenme Stratejisinin Geliştirilmesine Yönelik Araştırmalar Sonuç Raporu

III. Vizyon ve Temel Amaçlar çalışmaları,

IV. Katılımcı toplantılar ve çalıştaylar,

V. Sonuçların derlenmesi, performans kriterlerinin belirlenmesi ve planın yazımı.

Şekil 1

Paydaş Analizi

Stratejik planlamada mevcut durum analizinin bir parçası olan Paydaş Analizi, hem katılımcılık hem de planın yerel paydaşlar tarafından tanınması, benimsenmesi ve sahiplenilmesi açısından önemli bir araçtır. Paydaş Analizi çerçevesinde, İZKA Kalkınma Kurulu üyelerinin de bulunduğu yaklaşık 500 kurum ve kuruluşu kapsayan bir analiz çalışması gerçekleştirildi. Bu analiz ışığında, çalışmalar planın katılımcılık ilkesine dayalı biçimde yürütüldü.

Mevcut Durum Analizi

Mevcut Durum Analizi'nin amacı, bölge için doğru gelişme eksenleri, strateji ve hedeflerin ortaya konmasıdır. Bu amaçla İZBP hazırlıkları yapılırken ilk adım bölgenin bir resmini ortaya koyacak niteliksel, niceliksel verilere dayalı raporlar, analizler ortaya konması oldu. Çalışma sonucunda bölgenin sorunları ve potansiyelleri ortaya çıkarıldı. Mevcut Durum Analizi çalışmaları kapsamında;

- Sektörel analiz raporları, İzmir'de Yükselen ve Stratejik Sektörler Raporu, İzmir Kümelenme Stratejisi'nin Geliştirilmesine Yönelik Araştırmalar Sonuç Raporu
- İzmir Mevcut Durum Analizi Raporu
- Güçlü, Zayıf, Fırsat ve Tehdit (GZFT) Analizi çalışmaları yapıldı.

Mevcut Durum Analizi aşamasında İzmir'in stratejik ve yükselen sektörlerini ortaya koyan rapor, İzmir'in kümelenme stratejisini geliştirmeye yönelik araştırma ve raporlar ve belli bazı sektörlerde gerçekleştirilen analiz çalışmaları İZBP'ye girdi sağladı.

Mevcut Durum Analizi çerçevesinde yayınlanan "İzmir Bölgesi (TR31) Mevcut Durum Raporu" ve "İzmir Mevcut Durum Analizi" raporları ile yaklaşık 600 kurum ve kuruluş temsilcisinin katkı sağladığı GZFT analizleri¹ çerçevesinde İzmir'in sorunları, potansiyelleri ve taslak stratejik gelişme eksenleri belirlendi. Bu aşamada ortaya çıkan gelişme eksenleri atölye çalışmalarının alt yapısını oluşturdu.

Vizyon ve Temel Amaçlar

Mevcut Durum Analizi çalışmalarına paralel olarak, İZBP'nin vizyon, temel amaç ve ilkelerinin belirlenmesine yönelik çalışmalar sürdürüldü. Vizyonun belirlenmesi konusunda anketler uygulandı. Atölye çalışmaları katılımcılarından yine alternatif vizyon görüşleri anketlerle alındı.

¹Plan hazırlık sürecinde oluşturulan çalışma grupları ve GZFT toplantıları katılımcı listeleri Ek-2'dedir.

Son olarak anket, toplantı ve atölye çalışmaları sonucunda ortaya çıkan üç alternatif arasından, İzmir'in gelişme vizyonunun hangisi olması konusunda İZKA Kalkınma Kurulu'na anket uygulandı. Anket sonuçları İZKA Yönetim Kurulu'na sunuldu ve 2010-2013 İzmir Bölge Planı kapsamında İzmir'in vizyonu belirlendi.

Katılımcı Toplantılar ve Çalıştaylar

Mevcut Durum Analizi çalışmalarında ortaya çıkan ilk bulgular ışığında, vizyon alternatifleriyle İZBP'nin temel ilke ve amaçları ortaya konduktan sonra, İZBP'nin gelişme eksenlerinin kesinleştirilmesi, stratejik öncelik ve hedeflerin belirlenmesi için katılımcı toplantılar gerçekleştirildi. Gelişme eksenleri çerçevesinde hem tematik, hem sektörel atölye çalışmaları düzenlendi. Bu çalışmalar sonucu İZBP'nin temel stratejik belgesi yerel paydaşların görüşleriyle birlikte oluşturulmaya başlandı. Bu bağlamda yapılan toplantılar üç aşamada değerlendirilebilir:

- I. Bilgilendirme Toplantısı
- II. Gelişme Eksenleri Atölye Çalışmaları
- III. Sektörel Çalıştaylar

İZBP süreci ve yapılan çalışmalarla ilgili İzmir'deki yerel paydaşların bilgilendirilmesi amacıyla yapılan toplantılardan ilki İZBP Bilgilendirme Toplantısı oldu. Toplantıda, Bölge Planı'nın neden yapıldığı, gerçekleştirilen hazırlıklar ve çalışmaların sonuçları hakkında paydaşlar bilgilendirildi. Bu toplantıda, yerelde İZBP ile ilgili farkındalık yaratıldı ve ileride gerçekleştirilecek olan atölye çalışmaları hakkında ön bilgilendirme yapıldı. Bilgilendirme toplantısından sonra, stratejik öncelik ve hedefler konusunda atölye çalışmaları gerçekleştirildi. Bu çalışmalara farklı kurum ve kuruluşlardan konularında uzman 127 temsilci katıldı.

Son toplantılar, İZBP kapsamında öncelikli olarak ortaya çıkan ve onaylanan sektörler çerçevesinde gerçekleştirildi. İZBP'de yer alan anahtar sektörler için İzmir'deki çeşitli kurumlarla ortaklaşa katılımcı çalışmalar gerçekleştirildi.

Analiz ve Sonuçların Derlenmesi, İZBP'nin Yazımı

Analiz çalışmaları, raporlar ve ulusal strateji belgelerinin yeniden gözden geçirilmesiyle sağlanan girdilerle birlikte, İZBP'nin eksen, öncelik ve hedefleri gözden geçirildi ve dört adet gelişme eksenine anahtar sektörler tespit edildi.

Yerel paydaşlar düzeyinde yeniden görüş alışverişi yapıldıktan ve bu görüşler değerlendirildikten sonra İZBP, Yönetim Kurulu tarafından onaylandı. Ardından Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı'na (DPT) gönderildi. Bölgesel kalkınmanın en önemli araçlarından bölge planları arasında ülkemiz için bir ilk olan 2010-2013 İzmir Bölge Planı, Müsteşarlık aracılığıyla ulusal ölçekte 35 kurum ve kuruluşun görüş ve önerilerine sunuldu. Bu kurumların görüş ve önerilerinin değerlendirilmesinin ardından son hali verilen İZBP, 16 Haziran 2010 tarihinde DPT tarafından onaylanarak kalkınma ajansları tarafından hazırlanan Türkiye'nin ilk bölgesel kalkınma planı olarak yürürlüğe girdi.

İZBP'nin Vizyonu, Temel İlke ve Amaçları

İZBP'nin vizyonu "Koruyarak Gelişen, Üretirken Büyüyen, Yenilikçi İzmir" olarak belirlendi. Bu vizyona ulaşırken temel alınacak ilkeler aşağıdadır:

- Eşitlik ve Sosyal İçerme
- Sürdürülebilir Kalkınma
- Katılımcılık

Eşitlik ve Sosyal İçerme

Eşitlik, biçimsel eşitliğin ötesinde, aynı durumda bulunanlar için hak ve ödevlerde, yarar ve yükümlülüklerde, yetki ve sorumluluklarda, fırsat ve hizmetlerde eşit davranmayı kapsar. Eşitlik ve Sosyal İçerme ilkesi, toplumsal yaşamın eğitim, sağlık, kültür, istihdam gibi alanlarına bireylerin erişimini ve fırsat eşitliği çerçevesinde bu alanlarda kendilerini etkin biçimde var edebilmelerini ifade eder. Sosyal içermeye yönelik uygulamalar, toplumsal alandaki çeşitli dezavantajların (engellilik, yoksulluk, vb.) tetiklediği ayrımcılığı ve sosyal dışlanmayı ortadan kaldıracak politikaları kapsar. İZBP, öngördüğü öncelik ve hedefler kapsamında tüm süreçlerde eşitlik ve sosyal içermeyi genel bir ilke olarak benimser.

Sürdürülebilir Kalkınma

Sürdürülebilir Kalkınma, insan yaşamının gereksinimleri ve doğal kaynakların sürdürülebilirliği arasında bir denge kurarak, ekonomik, çevresel ve toplumsal boyutlarıyla bugünden geleceğe uyumlu bir programlama yapılmasını amaçlayan bütünsel bir yaklaşımdır. İZBP, öngördüğü öncelik ve hedefler kapsamında sürdürülebilir kalkınmayı bütüncül bir yaklaşımla ele almıştır.

Katılımcılık

İZKA koordinasyonu, İzmir'deki kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının katkısıyla hazırlanan İZBP, bu çerçevede yüz yüze görüşmeler, anketler, çalıştaylar, yuvarlak masa toplantıları, çalışma ziyaretleri, arama konferansları, sektör toplantılarıyla toplamda yaklaşık 2 bin kişinin görüş ve değerlendirmelerine dayanır. Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda belirtildiği gibi toplumsal diyalog ve katılımcılığı güçlendirerek, toplumsal katkı ve sahiplenmenin sağlanması öngördüğü öncelik ve hedefler kapsamında İZBP'de de esastır.

İZBP, sahip olduğu vizyonun gerçekleştirilmesi için şu üç temel amacı edinmiştir:

- Yenilik, Verimlilik ve Kapasite Artışı ile Rekabet Edebilirliğin Sağlanması
- Yaşam Kalitesinin Artırılması
- Doğal ve Kültürel Varlıkların Korunması ve Etkin Kullanılması

GİZMİR BÖLGESİ'NE (TR31) GENEL BİR BAKIŞ

bölüm

DPT'nin 2000 yılı verilerini kullanarak 2003 yılında yayımladığı İllerin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralaması adlı çalışması illerin ülke ve bölge içindeki konumunu sosyoekonomik gelişmişlik sıralaması bakımından ayrıntılı biçimde ele alan ilk ve en güncel çalışmadır. Söz konusu çalışmaya göre Ege Bölgesi, tüm bölgeler arasında gelişmişlik sıralamasına göre ikinci sırada yer alırken, İzmir 81 il arasında sosyoekonomik açıdan en gelişmiş **üçüncü** il olarak bulgulanmıştır. Ülkemizde illeri ve bölgeleri ekonomik verilerin ötesinde bazı sosyal gelişmişlik kriterlerini, temel kalkınma ve yaşam kalitesi parametrelerini de göz önüne alarak karşılaştıran daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

Yine URAK ve EDAM gibi kurumların çeşitli ekonomik, sosyal ve altyapısal verilerden oluşan alt endeksler çerçevesinde illerin rekabet gücünü ölçen araştırmalarında da İzmir genel endeks sıralamasında ülkenin en rekabetçi **üçüncü** ili olarak bulgulanmıştır.

Bu çalışmaların alt endekslerinde de İzmir'in konumu yine ön sıralardadır. Buna göre, illerin rekabet edebilirliğini ölçen iki farklı araştırmada İzmir fiziki altyapı, ticaret becerisi ve üretim potansiyeli ve erişilebilirlik alt endekslerinde ülke çapında en rekabetçi **ikinci** il konumundadır. Beşeri sermaye ve yaşam kalitesinde İzmir, en rekabetçi **dördüncü** il konumundayken markalaşma becerisi ve yenilikçilik alt endeksinde Manisa ve Denizli'nin arkasında kalarak ülke çapında **dokuzuncu** sırada yer almaktadır.

İZMİR (TR31) BÖLGESİ'NE GENEL BİR BAKIŞ

Demografik Yapı

İzmir 32,4 medyan yaş ile Ege Bölgesi (32,2) ve Türkiye (28,5) değerlerinin üzerindedir. Yaşlı nüfus oranı ise Türkiye'de % 6,84 ve Ege Bölgesi'nde % 8,70 iken İzmir'de % 8,05 düzeyindedir. Bu veriler İzmir'in Türkiye'deki en yaşlı nüfusa sahip illerden biri olduğunu göstermesine karşın, şehirde yaşlı nüfusa yönelik sosyal hizmet ve bakım kurumları yeterli değildir. Engellilere yönelik eğitim kurumlarının sayısı da yetersizdir.

Nüfus yoğunluğunda İzmir (316 kişi/km²) hem Ege Bölgesi (105 kişi/km²), hem Türkiye'nin (93 kişi/km²) çok üzerindedir ve ülke çapında en yoğun nüfusa sahip üçüncü ildir. Doğurganlık hızının gerek Ege Bölgesi (2,04) gerekse Türkiye'den (2,53) çok daha yavaş olduğu İzmir'de (1,75) buna karşın nüfus artış hızı oldukça yüksektir. Bu durum büyük oranda göç olgusuyla açıklanabilir. Ege Bölgesi ve İzmir göç alan bölge ve illerin başındayken İzmir hem bölgesel, hem ulusal ölçekte bir göç çekim merkezidir.

Türkiye'de şehir nüfus oranı % 75 iken İzmir'de bu oran % 90,89 düzeyindedir. Ülke geneline göre daha hızlı yoğunlaşan, artan ve kentleşen nüfusuyla İzmir'in özellikle sağlıklı kentleşme, acil durum ve afet yönetimi, ulaşım ve çevre gibi konularda güçlü ve etkin politikalara gereksinimi bulunmaktadır.

Ekonomik Yapı

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) en son 2001 verilerine göre ürettiği cari fiyatlarla iller bazında kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla (GSYİH) sıralamasında İzmir 3.215 ABD doları ile Türkiye ortalamasının (2.146 ABD doları) üstündedir. İzmir bu bakımdan tüm 81 il arasında altıncı sıradadır. İzmir'deki gelir dağılımı eşitsizliği, ülke geneli ile paralellik arz etmektedir.

TÜİK verilerine göre Ege Bölgesi'nde üretilen GSYİH açısından bölgedeki illerin sıralamasında İzmir ilk sıradadır. Buna göre İzmir, 13.383 milyon TL ile Ege Bölgesi'nde üretilen GSYİH'nin yaklaşık yarısını (% 46,9) tek başına üretirken ardından Manisa (% 13,7), Muğla (% 10,2), Aydın (% 8,2), Denizli (%7,6), Kütahya (% 5), Afyon (%4,3) ve Uşak (% 1,9) gelmektedir.

İzmir Türkiye GSYİH'sinin yaklaşık % 7'sini oluşturmakta ve İstanbul ve Ankara'nın ardından Türkiye GSYİH'sine en çok katkıda bulunan üçüncü il konumuna yükselmektedir. EUROSTAT verilerine göre GSYİH büyüklüğü açısından Avrupa'daki bölgelerle karşılaştırıldığında, 295 bölge arasında 185. sırada yer almaktadır.

İzmir hem bölgesel, hem ulusal ölçekte bir göç çekim merkezidir.

Türkiye'de şehir nüfus oranı % 75 iken İzmir'de bu oran % 90,89 düzeyindedir.

İzmir'de yaşlı nüfus oranı Türkiye'den daha yüksektir.

Çok eski dönemlerden beri ülkenin önemli bir dış ticaret merkezi olan İzmir, halen çevrede yer alan il ve bölgeler için ülkenin ikinci derecede öneme sahip dış ticaret merkezi özelliğini sürdürmektedir. İller bazında ihracatın ithalatı karşılama oranında ikinci sıradadır. Ancak, İzmir'in Türkiye ihracatındaki payı düşme eğilimindedir. 2002 yılında bu oran % 7,70 iken 2008'de % 5,96'ya gerilemiştir. İzmir 2003 yılı ve öncesinde dış ticaret fazlası veren bir konumda iken, son beş yıldır dış ticaret açığı vermektedir. İlde üretilen ürünlerin ihracat değerini artırmak için uluslararası pazarlarda İzmirli işletmelerin rekabet gücünü yükseltmeye yönelik politikalar geliştirilmelidir. Bu politikaların ekserisi üretimde teknolojiye ve kaliteye dayalı rekabet politikası olmalıdır.

İlde imalat sanayisindeki işletme sayılarını incelediğimizde tekstil ve tekstil ürünleri imalatı en fazla işletmenin yer aldığı sektör olarak öne çıkmaktadır. Bu sektörü sırasıyla başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı, mobilya imalatı, gıda ürünleri, içecek imalatı, ana metal ürünleri imalatı sektörleri izlemektedir.

İzmir iki serbest bölge ve 17 organize sanayi bölgesi (OSB) ile Türkiye'nin en fazla sayıda OSB'ye sahip ilidir. Serbest bölge ve OSB'lerin genel sorunları altyapıdaki yetersizlikler ve mevzuattaki eksikliklerdir.

İzmir, ülkemizde en fazla uluslararası sermayeli şirketin kurulduğu beşinci ildir. Türkiye'de sanayinin en çok yoğunlaştığı ikinci il olan, bilim ve teknoloji altyapısına sahip İzmir'de firmaların Ar-Ge desteklerinden faydalanma oranının düşük olması, firmaların destekler konusunda bilgilendirilmeye ve rehberliğe ihtiyaç duyduğunu ortaya koymaktadır. İzmir'in Türk Patent Enstitüsü'ne yaptığı marka başvuruları 2008 yılında 2002 yılına göre % 86, patent başvuruları % 230, faydalı model başvuruları % 128 ve endüstriyel tasarım başvuruları % 35 oranında artmıştır. 1995-2008 yılları arasında toplam patent sayısı bakımından İzmir 90 patent ile 741 patenti

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) en son 2001 verilerine göre ürettiği cari fiyatlarla iller bazında kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla (GSYİH) sıralamasında İzmir 3.215 ABD doları ile Türkiye ortalamasının (2.146 ABD doları) üstündedir.

olan İstanbul ve 165 patenti olan Ankara'nın ardından üçüncü sıradadır.

İzmir'de sanayi sektöründeki firmaların yaklaşık % 99'u mikro işletme ve küçük ve orta büyüklükte işletmedir (KOBİ). Mikro işletme ve KOBİ'lerin kurumsallaşması ve pazarlama kapasitesinin artırılması bölge için önemlidir. Kentte imalat sanayinde tarıma dayalı sanayilerin ve yüksek teknolojiye dayalı bazı sanayi gruplarının yükselmekte olduğu söylenebilir.

Rüzgâr ve jeotermal kaynakları göz önüne alındığında İzmir'in özellikle yenilenebilir enerji sektöründeki potansiyeli dikkat çekicidir. Rüzgâr enerjisi üretim potansiyeli konusunda İzmir, Türkiye genelinde üçüncü sırada gelmektedir. Jeotermal enerji kaynaklı elektrik, konut ısıtma ve sera ısıtmacılığı açısından bölgede önemli kaynaklar bulunmaktadır. Enerji arz güvenliği ve enerjinin çevresel etkileri başlıklarının giderek öne çıktığı günümüzde yenilenebilir enerji sektöründe üretim ve tüketimin geliştirilmesi önem taşımaktadır. Özellikle bu sektörde yatırımların artırılması bölgenin kalkınması açısından önemlidir.

Ulusal ve bölgesel ölçekte İzmir, sanayi ve hizmetler sektörleri yoğun bir il olarak öne çıksa da İzmir'de tarım sektörünün yoğunlaştığı birçok ilçe olduğu görülmektedir. 2007 yılı değerleriyle Türkiye toplam tarımsal üretim değerinin yaklaşık % 4,6'sı İzmir ilinde üretilmiş olup ildeki istihdamın % 7,5'i tarım sektöründedir. Türkiye genelinde tarım sektöründe istihdam edilen işgücünün oranı ise % 23,7'dir. 1995-2007 yılları arasında İzmir ilinde üretilen tarımsal üretim değerinin Türkiye'ye katkısı yıllık ortalama % 4,3 olarak gerçekleşmiştir.

Tarımsal üretim İzmir'de ülke geneline göre daha çeşitli alanlarda ve daha yüksek teknolojiyle yapılmaktadır. İzmir özellikle süs bitkileri ve su ürünleri üretiminde, organik tarımda ülkede önemli bir konumdadır. Ülkede toplam süs bitkisi yetiştirilen alan içinde % 12,5'lik oranla üçüncü, toplam örtü altı süs bitkisi yetiştiriciliği yapılan alan içinde ise % 29,6'lık pay ile ikinci sıradadır.

İzmir'de deniz kültür balıkçılığı işletme sayısında son yirmi yılda bir artış eğilimi olduğu görülmektedir. İzmir'de organik tarım alanlarının toplam tarım alanları içindeki oranı Türkiye ve Ege Bölgesi'nin üzerindedir. Bu oran Türkiye'de % 0,54 ve Ege Bölgesi'nde % 1,63 iken İzmir'de % 7,65'tir.

İzmir üretim değeri, verimlilik ve markalaşma potansiyeli bakımından önemli tarımsal ürünlere sahiptir. Ancak tarım arazileri küçük ve çok parçalı, ortalama işletme büyüklüğü ülke ortalamasının altındadır. Bunlara ek olarak, örgütlü hareket etme kültürünün yeterince gelişmemiş olması, yeterli sermaye ve bilginin olmaması gibi tarımsal yapıya dair kronikleşmiş sorunlar, işletmelerin verimlilik düzeyini düşürüp pazarlama noktasında üreticilerin elini zayıflatmaktadır. Giyim eşyası, gıda ve içecek imalatı gibi tarıma dayalı sanayi sektörlerinin İzmir'de yoğunlaşmış olması tarım-sanayi entegrasyonunun geliştirilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

Coğrafi konumu, altyapısı, doğal, kültürel ve arkeolojik değerleri ile İzmir, başta deniz, sağlık, kongre, fuar, kent, kültür turizmi ve ekoturizm olmak üzere farklı turizm çeşitleri için potansiyel taşımaktadır. Buna karşın, İzmir'de turistlerin ortalama kalış süresi, konaklama tesislerinin doluluk oranı ve ayrıca otel ve lokanta hizmetlerinde işgücü verimliliği istenen düzeyde değildir. Otel ve lokanta hizmetlerinin İzmir GSYİH'sine olan katkısı % 2,5 civarında seyrederken, bu sektördeki istihdam payı % 7,9'dur.

2008 yılında mavi bayrak ödüllü 21 plajı ile İzmir ülkede en fazla mavi bayraklı plajın bulunduğu üçüncü ildir. İzmir'in en önemli çekim gücünün deniz-güneş-kum turizmi olması, kitle turizmi kapsamında geleneksel turizm aylarında talebin yoğunlaşmasına ve dört aylık bir turizm mevsimi yaşanmasına neden olmaktadır. İzmir'in turizm olanaklarının tanıtımı yetersizdir. Yatırım ve planlama açısından da İzmir'in turizme yeteri kadar eğilmediği söylenebilir.

Turizm politikalarında destek ve teşvikler Antalya ve Güney Ege'de yoğunlaşmaktadır. 2008 yılında turizm alanında Antalya'ya yapılan kamu yatırımları İzmir'e yapılanın yaklaşık 25 katıdır. Genel olarak, İzmir'in Türkiye turizminden aldığı pay, turist sayıları ve konaklama verilerine göre % 4 civarındadır.

Tarımın modernize olduğu, sanayinin çeşitlenerek geliştiği İzmir'de turizm sektörü de öne çıkmaktadır. Ayrıca, İzmir'in sahip olduğu doğal kaynaklar ile bilimsel altyapısı yeni ve ileri sektörlerin potansiyel varlığına işaret etmektedir. İzmir'in bu çok sektörlü yapısı, ekonomideki gücün dağılmasına ve uzmanlaşma eksikliğine neden olmaktadır.

Lojistik sektöründe İzmir Ticaret Odası'na (İZTO) kayıtlı olarak 294 uluslararası taşımacılık firması, 44 uluslararası antrepo ve acente, 869 yük taşımacılığı yapan firma, 549 yolcu taşımacılığı yapan firma, 218 posta ve kurye firması ile 281 adet taşımacılığı destekleyici faaliyet gerçekleştiren firma bulunmaktadır. Lojistik alanında İzmir'de gerçekleştirilen faaliyetler ağırlıklı olarak taşımacılık, depoculuk faaliyetleri ve antrepo işletmeciliği olarak gözlenmektedir. Bölgenin lojistik kapasitesi tam olarak kullanılamamakta, yapılan yatırımlar beklentileri

İzmir'in bu çok sektörlü yapısı, ekonomideki gücün dağılmasına ve uzmanlaşma eksikliğine neden olmaktadır.

İzmir'in turizm olanaklarının tanıtımı yetersizdir. Yatırım ve planlama açısından da İzmir'in turizme yeteri kadar eğilmediği söylenebilir.

yeterince karşılamamaktadır. Bununla birlikte, lojistiğin etkin faktörlerinden olan depolama, elleçleme, dağıtım faaliyetleri giderek yaygınlaşmaktadır.

İzmir, 2008 yılında ülkedeki toplam banka mevduatının % 6,2'sini, toplam banka kredilerinin % 6,4'ünü karşılamaktadır ve her ikisinde de üçüncü sıradadır. Ayrıca, DPT tarafından 2003 yılında hazırlanan İllerin ve Bölgelerin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması'na göre, kişi başına gelir vergisi ve kurumlar vergisi toplamında 191 milyon TL ile ülke ortalamasının (165 milyon TL) üzerinde ve dördüncü sırada yer almaktadır. Diğer yandan, son 10 yıla bakıldığında İzmir'in Türkiye'deki kamu yatırımlarından aldığı payda azalma görülmektedir. 1999'da İzmir'in payı % 4,82 iken 2000 yılında bu oran yarıya düşerek % 2,44 olmuş, 2007'de ise % 1,99'a kadar gerilemiştir.

İstihdam

Sektörel olarak İzmir ili GSYİH'sine en büyük katkıyı sırasıyla hizmetler (% 54,4), sanayi (% 37,5) ve tarım (% 8,1) sağlamaktadır. 2008 yılı verilerine göre İzmir'de istihdamın sektörel dağılımı % 7,5 tarım, % 31,5 sanayi ve % 61 hizmetler sektöründe gerçekleşmiştir. Toplam işgücü ise 2008 yılı itibarıyla İzmir'de 1,17 milyona yükselmiştir. Ülke geneliyle karşılaştırıldığında İzmir'de tarım dışı sektörlerdeki istihdam oranının ülke düzeyinden sürekli biçimde yüksek olduğu gözlenebilir. Ege Bölgesi'nde hizmetler ve sanayi sektöründe çalışanların % 47,1'i ve tarımda çalışanların % 13,7'si İzmir'de istihdam edilmiştir. İzmir, Ege Bölgesi'nde yer alan TR32 ve TR33 Düzey 2 bölgelerine göre Ege Bölgesi'nin sanayi ve hizmetler merkezidir.

2008 yılında % 11,8 olan işsizlik oranı, ülke ortalamasının üzerinde seyretmekte ve göçlerle birlikte artmaktadır. Nitelikli işgücü ise başka şehirlere göç etmektedir. Kırsal kesimde geçim kaynaklarının yetersizliği ve yüksek işsizlik oranı göze çarpmaktadır. İşgücü verimliliği baz alındığında İzmir ilinin ulusal emek verimliliği oranı yaklaşık % 25 iken, İstanbul'da bu oran % 50 düzeyindedir. İzmir'de ücretli kadın çalışanların toplam istihdamdaki payı (% 21,4) Türkiye ortalamasından (% 14) yüksektir.

Eğitim

Okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretimde okullaşma oranları Türkiye ortalamasından yüksektir. Okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı Türkiye ve Ege Bölgesi ortalamalarından düşük olsa da özellikle bazı ilçelerde derslik başına düşen öğrenci sayısı oldukça yüksektir. İlde yedi üniversite bulunmaktadır. Son yıllarda atılan adımlarla İzmir'de üniversite-sanayi işbirliğini geliştirmek için çalışmalar da başlamıştır. Yükseköğretim ve üstü okul mezunlarının 15 yaş üstü nüfusa oranında İzmir % 10,77 ile Ankara'nın (% 15,45) ardından 81 il arasında ikinci konumdadır.

İlde yaygın eğitim ve mesleki eğitime ilişkin hizmet kapasitesi hem nicelik hem nitelik açısından gelişmektedir. Yine de özellikle mesleki eğitim programlarının bölgesel işgücü talebiyle uyumluluk ve nitelik bakımından iyileştirilmesi gerekmektedir.

Sağlık

İzmir'de 2008 yılında uzman hekim başına düşen kişi sayısı 4.692'dir. Aynı oran Ege Bölgesi'nde 7.905 ve Türkiye'de 56.292'dir. İzmir'de hemşire başına düşen kişi sayısı ise 6.817'dir. Bu oran Ege Bölgesi'nde 14.054, Türkiye'de 100.144'tür. İzmir, temel sağlık göstergeleri bakımından ülke ortalamasının üzerinde olsa da, kentsel nüfus yoğunluğunun Türkiye ortalamasından yüksek olması nedeniyle sağlıklı kentleşme, toplum sağlığı gibi konularda verilen hizmetler, ihtiyacı karşılayamamaktadır.

Kültür

İzmir'de uluslararası, ulusal ve yerel düzeyde katılıma açık birçok kültürel ve sanatsal etkinlik

düzenlense de bunlar eşgüdüm içinde gerçekleştirilmemektedir. Ayrıca söz konusu sosyo-kültürel etkinlikler için gereken altyapı yetersizdir. İzmir'de 2000 ile 2007 yılları arasında gerek sinema salonu sayısı, gerekse seyirci sayısındaki artış aynı dönemde Türkiye ve Ege Bölgesi'nde gözlenen artışın biraz üzerindedir. İzmir, yeni tiyatro salonu tesis edilmesi konusunda ülkedeki yetersiz artışın da gerisindeyken, şehirde tiyatroya olan talep yükselmektedir. Şehirde 16 müze bulunmaktadır. Ancak gerek tematik çeşitlilik, gerekse coğrafi ve demografik erişim bakımından ildeki müzelerin iyileştirilmesi gerekmektedir.

Çevre

Enerji kaynakları, biyolojik çeşitliliği, toprak verimliliği, su havzaları ve mineral kaynakları bakımından büyük öneme sahip olan İzmir'in çok çeşitli kentsel, tarımsal ve endüstriyel faaliyetleri içinde barındırması, çevresel sürdürülebilirliğin önemini artırmaktadır. Kentin en önemli çevresel konuları evsel atıklar, tarımsal ve endüstriyel faaliyetler sonucu oluşan havza kirliliğidir. Deniz kirliliği de İzmir için bir sorun olmayı sürdürmektedir. Körfez'deki kirliliği önlemek amacıyla 2000 yılında devreye giren arıtma tesisi olumlu etki yapsa da havzalardaki su yataklarından taşınan kirlilik Körfez'deki iyileşme sürecini olumsuz etkilemeye devam etmektedir.

Gediz havzası Kütahya, Uşak, Manisa illerinden gelen kirliliğin yanı sıra İzmir'de Kemalpaşa'dan endüstriyel kirlilik ve Menemen başta olmak üzere atıksu arıtma tesisi olmayan yerleşim yerleri ve yine Menemen'deki bilinçsiz tarım uygulamaları nedeniyle çevresel tehdit altındadır. Küçük Menderes Havzası da evsel atıksular nedeniyle kirlenmektedir. Bakırçay havzasında ise yine evsel atıksular ve tarımsal faaliyetlerden oluşan kirlilik yaşanmaktadır. Havza alanlarında atıksu arıtma tesislerinin ve çöp deponi sahalarına ilişkin yatırımların yapılması gerekmektedir.

Kişi başına düşen yıllık kullanılabilir su potansiyelinin ortalama 614 m³ olduğu İzmir su fakiridir. Öte yandan, İzmir'de su tüketiminin % 70'i sulama amaçlıdır. İzmir'de yaşanan hava kirliliğinde evsel ısınma ve sanayide kullanılan yakıtların kalitelerine standart getirilmesi, kullanılan yakıtların denetlenmesi ve sanayi ve evsel ısınmada doğalgaza geçişle beraber olumlu gelişmeler yaşanmıştır. Ancak ilin temiz enerji kullanma potansiyeli değerlendirildiğinde hava kalitesinin daha da iyileşebileceği görülmektedir.

İzmir'de sanayide çevre yönetim sistemleri kullanım oranının düşük olması çevreye ilişkin sorunlar arasındadır. Kentsel katı atık toplama konusunda iyi durumda olan İzmir'de bertaraf konusunda kapasite yetersizlikleri vardır. Ege Bölgesi'ndeki tehlikeli atık miktarının % 88'i İzmir'deki endüstriyel faaliyetlerden kaynaklanmaktadır. Atık miktarının fazla, sanayide atık depolarının ve uygun tehlikeli atık bertaraf tesislerinin az olması sorun oluşturmada, kaçak dökümlere yol açmaktadır.

Ormanlık alan oranı yüksek olmasına rağmen verimli orman alanları anlamında İzmir, Türkiye ortalamasının oldukça altındadır. Ayrıca İzmir, uluslararası öneme sahip hassas ekosistemlere ev sahipliği yapmaktadır.

Ulaşım Altyapısı

İzmir, Türkiye'nin üçüncü ve Ege Bölgesi'nin en büyük kenti olması sebebiyle yoğun bir yolcu ve yük trafiğine sahiptir. Kuzeydeki yerleşim bölgeleri ile güneydeki tarım, sanayi ve turizm bölgelerini birbirine bağlayan bir geçiş noktasıdır.

İzmir Limanı, yıllık 2.757 gemi kabul kapasitesiyle Ege Bölgesi'nin en büyük limanıdır. Konteynır elleçlemede devlet tarafından işletilen limanlar arasında Türkiye'nin ilk sıradaki ihracat limanı İzmir'dedir. İzmir Limanı, İç Anadolu ve Ege bölgelerinin ithalat kapısı olması yanında demiryolu ve karayolu bağlantıları ile Avrupa, Ortadoğu ve Asya ülkeleri arasında önemli bir ticaret limanıdır.

Dünyadaki liman şehirleri arasında İzmir önemli bir potansiyele sahip olduğu halde gelişme ve altyapı çalışmaları açısından bu potansiyeli yeterince kullanamamaktadır. İzmir'in ticaret merkezi olma özelliğini güçlendirmek amacıyla liman kapasitesi genişletilmeli ve bağlantı yolları geliştirilmelidir. Akdeniz-Karadeniz hattı üzerinde bulunan stratejik konumu ve genişleme alanıyla Kuzey Ege (Çandarlı) Limanı, hayata geçirilmesi halinde Doğu Akdeniz'in önemli ana aktarma limanlarından biri olacaktır.

Havaalanı kapasitesinin artırılması, uluslararası feribot seferleri, turizm ve ticarete hizmet eden limanlar ve ulaşım çeşitliliği İzmir için ulaşım konusunda olumlu özelliklerdir. Diğer yandan, demiryolu yatırımlarının yetersizliği, İzmir'den ve İzmir'e direkt uçuşların azlığı, yolcu taşımacılığında denizyolunun yeterince kullanılmaması, şehir içi ve şehirlerarası yük ve yolcu taşımacılığında karayoluna bağımlılık, İzmir Limanı'nın artan talebi karşılayacak altyapı ve kapasiteye sahip olmaması, karayolu trafiği ve otopark sorunu İzmir'de ulaşımın zayıf yönleridir.

Ülkedeki konumuna bakıldığında İzmir, zengin doğal kaynakları, yüksek sermaye birikimi, yetişmiş insan gücü, gelişmiş kurumsal yapısı, bilim ve teknoloji altyapısı ve güçlü ulaşım ağları ile ülkenin en gelişmiş illerinden birisidir. Ancak bu tabloya karşın İzmir'in ekonomik ve sosyal açıdan önemli güçlü ve zayıf yanlara sahip olduğu, kalkınma açısından önemli fırsat ve tehditlerle karşı karşıya olduğu yadsınamaz.

İzmir aynı zamanda ekonomik, sosyal ve kültürel açılarından Ege Bölgesi'nde de bir merkez konumundadır. Bu bakımdan İzmir'in çevre iller (Manisa, Aydın, Balıkesir, Uşak, Afyon, Kütahya, Denizli, Muğla, Çanakkale) ile ilişkisi tarihsel köklere dayanan, çok yönlü bir karakterdedir. Çoğu durumda İzmir ekonomik, sosyal ve bölgesel bir çekim merkezi olarak bu merkezi konumunun getirdiği belirgin güçlü ve zayıf yanlarla, fırsat ve tehditlerle karşı karşıyadır.

Zengin doğal kaynakları, yüksek sermaye birikimi, yetişmiş insan gücü, gelişmiş kurumsal yapısı, bilim ve teknoloji altyapısı ve güçlü ulaşım ağları ile İzmir ülkenin en gelişmiş illerinden birisidir.

İzmir aynı zamanda ekonomik, sosyal ve kültürel açılarından Ege Bölgesi'nin merkezi konumundadır.

GELİŞME EKSENLERİ ve ANAHTAR SEKTÖRLER

bölüm

3.1 Gelişme Eksenlerinin Belirlenmesi

2010-2013 İzmir Bölge Planı ilkeleri benimsenerek, bu ilkelerin gerektirdiği şekilde İzmir'deki tüm ilgili kurum ve kuruluşların bölgeyle ilgili deneyim ve görüşleri göz önünde bulunduruldu. Sosyal, ekonomik ve çevresel konuları içeren, bölgeye ilişkin temel başlıklarda yapılan verilere dayanan araştırma ve analiz çalışmalarıyla İzmir'in fotoğrafı çekildi.

Yapılan araştırma ve analiz çalışmaları sonucu İzmir'in sosyoekonomik kalkınması ve bunun sürdürülebilirliği adına dört temaya odaklanıldı. İZBP kapsamında belirlenen vizyon ve temel amaçlara ulaşmak için dört gelişme eksenine ortaya çıktı. Tespit edilen gelişme eksenleri aşağıdaki gibidir:

- İşletmelerde Rekabet Edebilirlik
- İstihdam ve Sosyal Bütünleşme
- Sürdürülebilir Çevre
- Güçlendirilmiş Altyapı ve Üstyapı

İŞLETMELERDE REKABET EDEBİLİRLİK

Amaç: Başta anahtar sektörlerde olmak üzere işletmelerin rekabet gücünün artırılması için üretimde verimlilik, yenilik ve kalite ile ulusal ve uluslararası pazar paylarında artış sağlamak

Stratejik Öncelik	Hedef
1. Bölgesel Ar-Ge ve Yenilik Kapasitesinin Geliştirilmesi	<ol style="list-style-type: none">1. Bölgesel Yenilik Stratejisi geliştirilecektir.2. Üniversiteler ve araştırma enstitüleri ile kamu kurumları ve işletmeler arasında işbirliği güçlendirilecektir.3. Anahtar sektörler başta olmak üzere Ar-Ge altyapısı güçlendirilecektir.4. Yenilik, Ar-Ge ve teknoloji bilinci yükseltilecektir.5. Yenilik odaklı girişimler geliştirilecektir.6. İşletmelerin teknoloji kapasiteleri artırılacak ve işletmelerde ileri teknoloji kullanımı yaygınlaştırılacaktır.7. İzmir Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nin daha etkin çalışması ve Bölge'deki firma sayısının artması sağlanacaktır.
2. İşletmelerde Kurumsallaşma, Üretim ve Pazarlama Kapasitesinin Artırılması	<ol style="list-style-type: none">1. Markalaşma teşvik edilerek coğrafi işaretli ürün sayısı ve marka tescillerinin Türkiye içindeki payı artırılabilecektir.2. İşletmelerin ulusal ve uluslararası pazarlarda etkinliği ve Türkiye içindeki ihracat payı artırılabilecektir.3. Aile şirketlerinde kurumsallaşma sağlanacaktır.4. KOBİ'lerin üretim ve kalite süreçleri iyileştirilecektir.5. KOBİ'lerin finansman olanakları ve mevcut mali desteklerden faydalanma kapasitesi artırılabilecektir.6. Tarımsal kooperatif ve birliklerin özellikle kurumsallaşma, yönetim ve pazarlama konularında daha etkin çalışması sağlanacaktır.

Stratejik Öncelik	Hedef
3. Kümelenmelerin Oluşturulması ve Düzenli Sanayileşmenin Sağlanması	<ol style="list-style-type: none">1. 2012 yılına kadar Kümelenme Stratejisi oluşturulacak, kümelenmeyi destekleyen işbirliği ağları geliştirilecek ve kümelenme bilinci yaygınlaştırılacaktır.2. Kümelenme potansiyeline sahip sektörler başta olmak üzere anahtar sektörlerde örnek teşkil edecek iki kümelenme oluşumu desteklenecektir.3. Gıda ve içecek sanayinin potansiyel küme alt sektörlerinde kümelenme oluşumları desteklenerek tarım sektörü ile entegrasyonu sağlanacaktır.4. Giyim eşyası sanayinin potansiyel küme alt sektörlerinde kümelenme oluşumları desteklenecek ve İzmir'in moda tasarım merkezi olması sağlanacaktır.5. Lojistik sektöründe kümelenme oluşumları desteklenecektir.6. Endüstriyel makine imalatı sektörünün alt sektörlerinde potansiyel küme oluşumları desteklenecektir.7. İhtisas organize sanayi ve endüstri bölgeleri kurulacak ve var olan bölgelerin daha etkin kullanımı sağlanacaktır.
4. Üretim ve Hizmet Altyapısının Güçlendirilmesi	<ol style="list-style-type: none">1. OSB, KSS, serbest bölge, teknoloji geliştirme merkezlerinin altyapıları güçlendirilecektir.2. Gıda ürünlerine yönelik kurutma-soğutma, depolama ve gıda güvenliği için gerekli altyapılar oluşturulacaktır.3. Başta alternatif turizm türlerinde olmak üzere turizm altyapısı geliştirilecektir.4. Tarımsal üretimde altyapı güçlendirilecektir.
5. KOBİ'lerde Temiz Üretim Uygulamalarının Artırılması	<ol style="list-style-type: none">1. Bölgede temiz üretim ile ilgili farkındalık artırılabilecektir.2. İşletmelerin çevre mevzuatına, çevre yönetim sistemlerine uyumu desteklenecektir.

Stratejik Öncelik	Hedef
6. Sektörel Bazda Verimliliğin ve Ekonomik Çeşitliliğin Sağlanması	<ol style="list-style-type: none">1. Tarım sektörü kapsamında organik tarım ve iyi tarım uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.2. Gıda ve içecek sanayinde organik ve katma değeri yüksek gıda ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması desteklenecektir.3. Giyim eşyası sanayinde organik ve çevre dostu tekstil üretimi desteklenecektir.4. Yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelik öncelikli yatırım alanları saptanacak ve değerlendirilecektir.5. Turizmin çeşitlendirilmesine yönelik yatırımlar desteklenecektir.

7. Bölge Tanıtımının Sağlanması	<ol style="list-style-type: none">1. Kentsel Pazarlama Stratejisi oluşturulacaktır.2. Anahtar sektörlerde yatırım tanıtımı yapılacaktır.3. Kültür ve turizm olanakları tanıtılarak turizmden elde edilen gelir artırılabilecektir.
--	--

Stratejik Öncelik	Hedef
1. İstihdamın ve İşgücünün Verimliliğinin Artırılması	<ol style="list-style-type: none">1. Bölgesel İşgücü Stratejisi oluşturulacak ve uygulanacaktır.2. Anahtar sektörler başta olmak üzere ara eleman ihtiyaçları gözetilerek mesleki eğitim geliştirilecektir.3. Anahtar sektörler başta olmak üzere nitelikli insan kaynağı geliştirilecektir.4. Dezavantajlı grupların işgücüne katılımı artırılabilecektir.
2. Eğitim ve Sağlık Hizmetlerinin İyileştirilmesi	<ol style="list-style-type: none">1. Okulöncesi eğitim ve yaygın eğitim desteklenecektir.2. Erişim ve kalite desteklenerek eğitim hizmetlerinin etkinliği artırılabilecektir.3. Başta koruyucu sağlık ve ana-çocuk sağlığı hizmetleri olmak üzere birinci basamak sağlık hizmetleri güçlendirilecektir.
3. Sosyal İçerimin Güçlendirilmesi ve Yoksullukla Mücadele	<ol style="list-style-type: none">1. Sosyal hizmetler iyileştirilecektir.2. Göçle gelenlerin kent yaşamına uyumu sağlanacaktır.3. Kırsal alanlarda yaşam koşulları ve iş imkanları geliştirilecektir.

Amaç: İstihdam olanak ve koşullarını ve başta eğitim, sağlık olmak üzere sosyal içermeye yönelik hizmetleri geliştirerek sosyal bütünleşmeyi güçlendirmek

İSTİHDAM ve SOSYAL BÜTÜNLEŞME

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE

Amaç: Ekonomik faaliyetler devam ederken çevreyi korumak ve çevresel kaliteyi iyileştirmek

Stratejik Öncelik	Hedef
1. Havza Alanları, Turizm Değerine Sahip Bölgeler ve Kırsal Alanlarda Sürdürülebilir Su ve Atıksu Yönetiminin Sağlanması	<ol style="list-style-type: none">1. Su havzalarında kirlilik kontrolü ve havza yönetimi sağlanarak kirlilik azaltılacak, su kalitesi iyileştirilerek bir üst kaliteye (II. ve III. su kalitesi) taşınacaktır.2. Sürdürülebilir içme suyu ve kullanma suyu yönetimi sağlanacaktır.3. Sanayide ve kentsel kullanımda sürdürülebilir atıksu yönetimi sağlanacaktır.4. Tarımsal faaliyetler sonucu oluşan toprak ve su kirliliği önlenecektir.

Stratejik Öncelik	Hedef
2. Sürdürülebilir Katı ve Tehlikeli Atık Yönetiminin Sağlanması	<ol style="list-style-type: none">1. Kentsel ve endüstriyel katı ve tehlikeli atıkların geri dönüşüm, kazanım, yeniden kullanımı sağlanacaktır.2. Katı atık ve tehlikeli atık depolama ve bertaraf kapasiteleri artırılabilecektir.3. Sanayici ve kentsel kullanımdaki aktörler bilinçlendirilecektir.
3. Hava Kalitesinin Kontrolü ve İyileştirilmesinin Sağlanması	<ol style="list-style-type: none">1. Sanayide ve evsel ısıtmada yenilenebilir ve temiz enerji kullanımı desteklenecektir.2. Sanayi yoğun alanlarda hava kirliliği kontrolü sağlanacaktır.
4. Hassas Ekosistemler ve Biyoçeşitliliğin Devamlılığının Sağlanması	<ol style="list-style-type: none">1. Bölgede ulusal ve uluslararası öneme sahip ekosistemler koruma kullanma dengesi gözetilerek canlandırılacaktır.2. Biyoçeşitlilik korunacaktır.
5. Enerji Verimliliğinin Sağlanması	<ol style="list-style-type: none">1. Enerji verimliliği özendirilecek ve buna yönelik teknoloji kullanımı desteklenecektir.

GÜÇLENDİRİLMİŞ ALTYAPI ve ÜSTYAPI

Amaç: Ulaşım, kentsel, çevresel, sosyal, kültürel ve bilgi iletişim altyapılarını geliştirerek İzmir'in ekonomik ve sosyal kalkınmasına ivme kazandırmak

Stratejik Öncelik	Hedef
1. Ulaşım Ağlarının Güçlendirilmesi	<ol style="list-style-type: none">1. Karayolu, denizyolu, havayolu ağları ve raylı sistemler anahtar sektörleri destekleyecek şekilde güçlendirilecektir.2. İzmir Limanı'nın ulaşım bağlantıları ve altyapısı güçlendirilerek, limanda elleçlenen konteynır miktarı artırılabacaktır.3. Deniz ulaşımı ve raylı sistemler öncelikli olmak üzere kent içi ulaşım olanakları güçlendirilecektir.4. Merkez ve ilçeler arasındaki ulaşım bağlantıları ve kırsal ulaşım altyapısı güçlendirilecektir.

Stratejik Öncelik	Hedef
2. Doğal ve Tarihi Varlıkların Değerlendirilmesine İlişkin Altyapının ve Kent Estetiğinin İyileştirilmesi	<ol style="list-style-type: none">1. Mevcut doğal, tarihi ve kültürel varlıkların değerlendirilmesine olanak sağlayacak şekilde altyapı geliştirilecektir.2. Turizm için önemli alanlar görsel algılama ve çevre düzeni açısından iyileştirilecektir.
3. Sosyal, Kültürel Altyapı ve Kentsel Dönüşümle Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesi	<ol style="list-style-type: none">1. Kentsel dönüşüme yönelik çalışmalar hayata geçirilecektir.2. Sosyal donatı alanlarının nitelik ve kapasitesi artırılabacaktır.
4. Kentsel ve Kırsal Altyapının İyileştirilmesi	<ol style="list-style-type: none">1. Çevresel altyapı geliştirilecektir.2. Enerji altyapısı geliştirilecektir.3. Afet riski taşıyan alanlarda altyapı ve afet yönetimi kapasitesi güçlendirilecektir.4. Bilgi ve iletişim altyapısı güçlendirilecektir.

3.2 Anahtar Sektörlerin Belirlenmesi

2010-2013 İzmir Bölge Planı kapsamında İzmir'deki gelişme eksenleri ve anahtar sektörlerin belirlenmesi amacıyla niceliksel ve niteliksel analizler gerçekleştirildi. İzmir'de Yükselen ve Stratejik Sektörler Raporu ve İzmir Kümelenme Stratejisinin Geliştirilmesine Yönelik Araştırmalar Sonuç Raporu'nda, sektörlerle ilgili yoğunlaşma katsayısı ve 3 Yıldız Analizi yöntemlerinin uygulandığı analizler yapıldı. Bunlarla birlikte sektörel analiz raporları ve Mevcut Durum Analizi, niceliksel ve niteliksel analizleri içeren raporlar olarak İZBP çalışmalarına girdi sağladı.

İzmir'deki sektörel yoğunlaşmalar çerçevesinde, katma değer değişimleri, ihracat ve ithalat oranları, teknoloji düzeyleri ve yenilik kapasiteleri değerlendirildi ve analiz edildi. Yapılan toplantı, çalıştay ve görüşmelerde niceliksel analizler sonucunda ortaya çıkan sektörler doğrulandı ve paydaşların İzmir'in gelişim sektörleri olarak gördüğü sektörler ortaya kondu.

Bu bağlamda yapılmış olan Yükselen Sektörler Araştırması, Mevcut Durum Analizi ve arama karar konferansları sonucu ortaya çıkan, İzmir'in ekonomik gelişimini destekleyici, bölge için rekabet yaratacağı düşünülen ve büyük bir potansiyel ile bölgede büyümeyi bekleyen anahtar sektörler şu şekilde belirlendi:

- İleri Teknolojiye Dayalı Sanayiler
- Yenilenebilir Enerji
- Turizm
- Lojistik
- Tarım ve Tarıma Dayalı Sanayiler (Tarım, Gıda Sanayi, Giyim Eşyası Sanayi)

Beş anahtar sektörün başında İzmir'de katma değeri yüksek sektörlerin gelişiminin önünü açacak olan İleri Teknolojiye Dayalı Sanayiler sektörü gelmektedir. Toplam yedi üniversite barındıran bir bölge olarak bilim ve teknoloji altyapısına ve beşeri sermayeye sahip olan ve Türkiye'de sanayinin yoğunlaştığı ikinci bölge olan İzmir, bu sektörlerin gelişebilmesi için hem kurumsal hem fiziksel hem de doğal altyapıya sahiptir.

Dünya ölçeğinde, iklim değişimi ve enerji sektöründe yaşanan son gelişmelerle önemi giderek artan Yenilenebilir Enerji sektörü, İzmir'de gelişme potansiyeli taşıyan bir diğer anahtar sektör olarak

öne çıkmaktadır. Özellikle rüzgar ve jeotermal kaynakları düşünüldüğünde, İzmir'in yenilenebilir enerji sektöründe büyük potansiyel taşıdığı görülmektedir. Bu çerçevede İzmir'deki mevcut kaynakların değerlendirilmesine yönelik yatırımların artırılması gereklidir.

İZBP kapsamında belirlenen bir diğer anahtar sektör olan Turizm sektöründe de üretim ve hizmet kapasitesinin artırılması öngörülmektedir. İzmir'in birçok ilçesinde çeşitli turizm potansiyelleri bulunmaktadır. Bu sektörde elde edilen gelirin artırılması için turizmin çeşitlendirilmesi ve farklı turizm çeşitlerinin entegrasyonunun sağlanması yanında, turizmde hizmet kalitesinin de artırılması gerekmektedir. İzmir'in sahip olduğu turizm değerleri ve turizm olanakları etkin bir şekilde tanıtılmalıdır.

Lojistik, İzmir'in üretim ve ticaret merkezi olma özelliğini güçlendirmek amacıyla geliştirilmesi gereken bir anahtar sektördür. Bu bağlamda, özellikle liman kapasitesinin genişletilmesi ve bağlantı yollarının geliştirilmesi önem kazanmaktadır.

Beşinci anahtar sektör olan Tarım ve Tarıma Dayalı Sanayiler sektörü (Gıda ve İçecek Sanayi ile Giyim Eşyası Sanayi), İzmir'de mevcut ve gelişme potansiyeli olan temel sektörlerdendir. Katma değeri yüksek ürünlerle birlikte, tarım ve sanayi entegrasyonunun sağlanması İzmir'de bu sektörlerin rekabet edebilirliği ve bölgenin kalkınması için önem taşımaktadır.

3.2.1 İleri Teknolojiye Dayalı Sanayiler

Günümüzde, bilim ve teknoloji üretebilen ülkeler, uluslararası rekabet üstünlüğünü ve gelişme ivmesini yakalayabilmektedir. Dolayısıyla, bilim ve teknoloji politikaları, ekonomik büyüme için başta gelen önemli unsurlardan birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilim ve teknoloji politikalarının, bölgelerin gelişme dinamikleri doğrultusunda belirlenmesi, bu politikaların verimliliğini ve uygulanabilirliğini artıracaktır.

Bilim ve teknolojinin yeni ürünler ve hizmetler üretmek amacıyla kullanıldığı çalışmalar, araştırma ve geliştirme faaliyetleri (Ar-Ge) olarak tanımlanmaktadır. Konuyla ilgili olarak, Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda "verimliliğin ve rekabet gücünün artırılması amacıyla Ar-Ge faaliyetlerinin yenilik üretecek şekilde tasarlanması, Ar-Ge harcamalarının GSYİH içindeki payının artırılması, üniversite-sanayi işbirliğinin geliştirilmesi, Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin altyapılarının tamamlanması, bilgi ve iletişim teknolojileri altyapısının geliştirilmesi" gibi hedefler ortaya konmuştur.

Birim zamanda daha iyi kalitede mal veya hizmet üretebilen, dünya talebinde hızlı bir büyüme özelliği gösteren, ticari anlamda ortalamadan üstünde geri dönüşüm sağlayan teknolojiler "ileri teknoloji" olarak tanımlanmaktadır. OECD'nin Ar-Ge yoğunluğunu esas alan tanımına göre, toplam brüt üretim değeri içinde Ar-Ge harcamalarının payı % 5'ten fazla olan sektörler, ileri teknoloji grubu içinde sınıflandırılmaktadır. Kullanılan ileri teknoloji düzeyi, araştırma geliştirme faaliyetleri ve yarattığı yüksek katma değerle dikkat çeken ve İZBP kapsamında ileri teknolojiler olarak değerlendirilen sektörler şunlardır:

- Bilgi ve İletişim Teknolojileri
- Biyoteknoloji ve Gen Teknolojileri
- Malzeme Teknolojileri
- Nanoteknoloji
- Tasarım Teknolojileri
- Mekatronik
- Enerji ve Çevre Teknolojileri

İzmir için Stratejik ve Yükselen Sektörler Çalışması ve İzmir Kümelenme Stratejisi'nin Belirlenmesine Yönelik Araştırma çalışmaları kapsamında bölge için önemi ortaya konulan ileri teknolojiye dayalı sanayiler ise;

- Endüstri Makineleri İmalat Sanayi
- Kimyasal Madde ve Ürünlerin İmalatı
- Tıbbi, Hassas ve Optik Aletler
- Bilişim sektörleridir.

İzmir, bilim ve teknoloji üretimi için gerekli altyapı ve insan kaynağına sahiptir. Biri özellikle ileri teknolojiye odaklı yedi üniversitenin, kamu araştırma kurumlarının, Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nin, Ege ve Dokuz Eylül üniversitelerindeki Teknoloji Geliştirme Merkezleri'nin, EBİLTEM ve IRC-Ege gibi kurumların varlığı, üniversite-sanayi işbirliğinin sağlanmasını, özel sektördeki Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesini ve üniversitelerdeki araştırmacıların bu faaliyetlere katılımını kolaylaştırmaktadır.

Dolayısıyla belirlenmiş olan ileri teknolojilerde gelişimin sağlanması ve bu teknolojilerin, yukarıda ileri teknolojiye dayalı sanayiler kapsamında belirtilen sektörlerde kullanımının yaygınlaştırılması, bölgenin ekonomik gelişimine ivme kazandıracaktır. Bu nedenle **İzmir'in ileri teknolojiler alanında sahip olduğu potansiyelin geliştirilerek, katma değeri yüksek sektörlerde öne çıkmasının sağlanması** önem taşımaktadır.

Aşağıdaki şemada, ileri teknolojiye dayalı sanayilerle ilgili öncelikler ve bu öncelikleri kapsayan gelişme eksenleri görülmektedir.

İLERİ TEKNOLOJİYE DAYALI SANAYİLER

İşletmelerde Rekabet Edebilirlik

- Bölge Tanıtımının Sağlanması
- Bölgesel Ar-Ge ve Yenilik Kapasitesinin Geliştirilmesi

İstihdam ve Sosyal Bütünleşme

- İstihdamın ve İşgücü Verimliliğinin Artırılması

3.2.2 Yenilenebilir Enerji

Enerji, kalkınmanın önemli girdilerinden biridir. Teknolojik gelişmelere paralel olarak artan enerji ihtiyacının karşılanması ve çevresel, sosyal, ekonomik açıdan sürdürülebilirliğin sağlanması ve bunlara ek olarak Kyoto Protokolü gereğince CO₂ ve diğer sera gazı emisyonlarının azaltılması zorunluluğu, Türkiye'nin yenilenebilir enerji kaynaklarına olan ihtiyacını artırmaktadır.

Yenilenebilir enerji politikaları günümüzde uluslararası platformda büyük önem kazanmıştır. Avrupa Birliği'nde 2020 yılına kadar enerji ihtiyacının % 20'sinin yenilenebilir enerji kaynaklarından karşılanması, enerji verimliliğinin % 20 oranında artırılması, ayrıca 2018 yılına kadar tüm binalarda yenilenebilir enerji kullanılması hedeflenmiştir. AB uyum sürecinde, yenilenebilir enerji politikalarının Türkiye'de de etkili olması ve daha önemlisi küresel düzeyde enerji arz güvenliğinin artırılması amacıyla, Dokuzuncu Kalkınma Planı'nın "enerji altyapısı" başlığında "üretim sistemi içinde yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının payının azami ölçüde yükseltilmesi" hedeflenmiştir. Bu doğrultuda, İzmir'deki yenilenebilir enerji potansiyelinin

değerlendirilmesi ulusal düzeyde de önem taşımaktadır.

Yenilenebilir enerji kaynakları çeşitliliği bakımından değerlendirilmeyi bekleyen fırsatlara sahip olan İzmir Bölgesi, başta rüzgar enerjisi ve jeotermal enerji olmak üzere, güneş enerjisi ve biyoenerji gibi yenilenebilir ve çevre dostu enerji kaynakları potansiyeline sahiptir.

Rüzgar enerjisi açısından İzmir, ülke genelinde üçüncü sıradadır. Türkiye'de 2008 yılında hizmete girenlerle birlikte devrede olan kurulu gücün % 36'sı İzmir'de bulunmaktadır. Ancak bu güç, teorik potansiyelin yalnızca % 1'i kullanılarak elde edilmiştir. İzmir ili 11.815 MW teorik kapasitesiyle rüzgar enerjisi açısından oldukça zengindir. Bu potansiyelin değerlendirilmesiyle üretilen toplam enerji miktarı, Ege Bölgesi'nin toplam elektrik tüketiminden daha büyüktür. İzmir'de rüzgar enerjisine ilişkin altyapı yatırım alanları Bergama, Dikili, Aliağa, Çeşme, Karaburun, Urla ilçeleri olarak belirlenmiştir.

İzmir jeotermal enerji açısından da güçlü bir potansiyele sahiptir. Bölgede bulunan jeotermal kaynak sıcaklıklarındaki çeşitlilik, kullanım alanının genişlemesine olanak vermektedir. Seferihisar (35 MWe), Dikili (30 MWe) ve Balçova'da (5 MWe), elektrik üretimine olanak veren sıcaklıklarda potansiyel bulunmaktadır. Ayrıca konut ısıtma için yaklaşık olarak 212.000 konut eşdeğeri potansiyel varken, bu potansiyelin yaklaşık %11'i kullanılmaktadır. Konut ısıtma için kaynağa sahip olan ilçeler ve yatırım alanları Balçova (Narlidere ilçesinde de Balçova'daki kaynak kullanılabilir), Seferihisar, Aliağa, Bergama, Çeşme ve Dikili ilçeleridir. Öte yandan yaklaşık 19.000 dönümlük sera ısıtması potansiyelinin yalnızca % 3'ü kullanılmaktadır. Sera ısıtması potansiyelinin değerlendirilebileceği ilçeler Seferihisar, Bayındır ve Dikili'dir.

Jeotermal saha olan sekiz ilçenin tümünde sağlık turizmi potansiyeli varken, mevcut kullanım özellikle Balçova, Çeşme ve Dikili ilçelerinde yoğunlaşmıştır. Birden çok kullanım alanına olanak veren sıcaklıklardaki kaynağa sahip ilçelerde, özellikle Seferihisar ve Dikili ilçelerinde kaynağın entegre kullanımına yönelik projelerin geliştirilmesi önemlidir.

Rüzgar enerjisi ve jeotermal enerjinin yanı sıra, biokütle enerjisi ve güneş enerjisi de İzmir'de avantaja sahip olan ve değerlendirilmesi gereken diğer enerji kaynaklarıdır.

İzmir'deki enerji kullanımı Türkiye geneline göre yaklaşık % 54 oranında fazladır. Ayrıca, İzmir'in enerji tüketiminin iki yılda % 15 oranında arttığı görülmektedir. Yenilenebilir enerji sektörü, hem Türkiye'nin enerji arz güvenliğindeki artışa, hem de yereldeki potansiyeli değerlendirerek İzmir'in ve Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınmasına katkıda bulunmak bakımından büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, çevre iller arasındaki ve Türkiye içindeki konumuna bakıldığında, İzmir'in bir yenilenebilir enerji merkezi olma konusundaki potansiyelinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bölge düzeyinde bu hedeflere ulaşabilmek için ulusal girişimlere de ihtiyaç duyulmaktadır. Yenilenebilir enerji yatırımlarının ve yenilenebilir enerji kullanımının önünü açacak yasal düzenlemelerin tamamlanması, ulusal ve bölgesel düzeyde sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesi açısından önem taşımaktadır. Yenilenebilir enerji konusunda çalışan firmaların yetki, lisans ve denetimlerini sağlayacak yasal mevzuatın güçlendirilmesi, bu konuda standartların oluşturulması, akreditasyon ve kontrol mekanizmalarının kurulması gerekmektedir. Jeotermal enerji konusunda yapılmış olan yasal düzenlemelerle birlikte rüzgar ve güneş enerjisi yatırımlarını destekler nitelikteki yasal düzenlemelerin yapılması da önem taşımaktadır.

Öte yandan, ulusal düzeyde hazırlanacak olan enerji üretim ve tüketim planlamasının da bölgesel potansiyeller temel alınarak ve uluslararası politika ve eylemlerle uyumlu uzun vadeli hedefler konularak yapılması gerekmektedir. Bu çerçevede, **bölgede yenilenebilir enerji yatırımlarının artırılması, yenilenebilir enerji teknolojilerinin üretim ve tüketiminin yaygınlaştırılması, sektördeki işgücünün geliştirilmesiyle İzmir'in bir yenilenebilir enerji bölgesi haline getirilmesi** bölgenin gelişmesinde büyük önem taşımaktadır.

Aşağıdaki şemada, yenilenebilir enerji sektörüyle ilgili öncelikler ve bu öncelikleri kapsayan gelişme eksenleri görülmektedir.

3.2.3 Turizm

Dünyada toplam uluslararası turist girişleri 2008 yılında 1995'e göre yaklaşık iki katına çıkmış olup 2020 yılında bu rakamın üç katına ulaşacağı tahmin edilmektedir. Türkiye, turizm sektöründe söz sahibi ülkelerdendir. Ülkemizin uzun vadeli hedefi 2023 yılında dünyanın en çok turist çeken ve en fazla turizm geliri elde eden ilk beş ülkesi arasında olmaktır.

İzmir coğrafi konumu, tarihsel ve kültürel kaynaklarının çeşitliliği ve deniz-kum-güneş temelli kitle turizmine yönelik altyapısıyla geniş bir turizm yelpazesine sahiptir. Buna karşın, İzmir'in bugüne kadar turizm potansiyeli yeterince değerlendirilmemiştir. Türkiye'nin önde gelen turizm merkezleriyle karşılaştırıldığında İzmir hem arz, hem talep yanlı olarak turizmde geri planda kalmaktadır. İzmir'in ülke turizminden aldığı pay % 4 civarındadır.

İzmir, farklı turizm türlerinde değerlendirilebilecek doğal, tarihi ve kültürel kaynaklara sahiptir. **Tüm bu kaynaklarıyla İzmir'in turizm sektöründe, çeşitlendirilmiş turizm ile ulusal ve uluslararası alanda yüksek rekabet gücüne sahip bir turizm destinasyonu haline gelmesi** büyük önem taşımaktadır.

Turizm doğal, kültürel ve tarihi kaynaklara dayanmakta ve süreç içinde bunların metalaşmasına ve tüketilmesine sebep olabilmektedir. Bu doğrultuda, kaynakların etkin biçimde değerlendirilmesi için dikkat edilmesi gereken en önemli nokta turizmden kısa vadede kar etmeye uygun olan, fakat kaynakları çabuk tüketen kitle turizmi anlayışının dizginlenmesidir. Bunun yerine uzun dönemde yarar sağlayacak ve büyük sermayenin yanında yerli halkın da faydalanacağı sürdürülebilir turizm anlayışının uygulanması gerekmektedir.

İzmir ilinin özellikle potansiyel taşıdığı turizm türleri kongre, fuar, sağlık, deniz, kent, kültür turizmi ve ekoturizmdir. Dolayısıyla, İZBP'de öncelikle bu turizm türleri ele alınmaktadır. Sektörün planlanmasında, öncelikle altyapının ele alınması, sonrasında tanıtım yapılarak pazarda bir farkındalık ve talep yaratılması ve daha sonra da yatırım yapılması uygun görülmektedir.

Aşağıdaki şemada, turizm sektörüyle ilgili öncelikler ve bu öncelikleri kapsayan gelişme eksenleri görülmektedir.

3.2.4 Lojistik

Günümüzde ticaretin tam anlamıyla küreselleşmesi, üretim ve dağıtım stratejilerinin dünya ölçeğinde ele alınması, uluslararası pazarlama yöntemleri ve bilgi teknolojilerindeki gelişmeler gibi birçok faktör sonucu firmalar sadece çevrelerinde ya da ülkelerindeki değil tüm dünyadaki şirketlerle rekabet eder hale gelmiştir. Bunun bir sonucu olarak şirketlerin verimliliklerini artırıp rekabet avantajı sağlayarak varlıklarını sürdürebilmelerinde tedarik süreçlerini ve lojistik hizmetlerini en iyi şekilde yönetmelerinin rolü büyüktür.

Araştırmalar, lojistik sektörünün dünyada yükselişe geçtiğini, hızlanan küreselleşme ile birlikte lojistiğin yıldız sektörlerden biri olacağını göstermektedir. Dünyada lojistik sektörünün potansiyeli 6 trilyon dolar olarak tahmin edilmektedir. Sektörün GSMH'dan aldığı pay, gelişmiş ülkelerde % 8 ile % 10 arasındadır. Sektördeki büyüme ortalama % 10 olarak gerçekleşmektedir. Ülkemizdeyse sektörün büyüklüğü 60 milyar dolara, GSMH içindeki payı ise % 12-13 seviyelerine ulaşmıştır.

2007 yılında Dünya Bankası tarafından hazırlanan rapora göre Türkiye lojistik performans indeksi bakımından Doğu Avrupa ülkeleri arasında üçüncü sıradadır. Söz konusu raporun bir sonucu olarak, lojistik performans indeksi yüksek olan komşu ülkelerden özellikle Yunanistan ile rekabet çerçevesinde başta İzmir olmak üzere Ege Bölgesi'nde lojistik yatırımların kapsamlı bir şekilde planlanması gereği ortaya çıkmıştır.

Lojistik sektörü 2007-2013 yıllarını kapsayan Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda da ele alınmış ve "Rekabet Gücünün Artırılması" gelişme ekseninin altında yer alan "Enerji ve Ulaştırma Altyapısının Geliştirilmesi" önceliğinin hedefleri arasında, "önemli limanların lojistik merkezler olarak geliştirilmesini sağlayan politikaların izleneceği, bu doğrultuda tüm ana limanların

karayolu ve demiryolu bağlantılarının tamamlanacağı, başta İzmir yöresi olmak üzere liman kapasitelerinin artırılarak Akdeniz Bölgesi'nin Doğu Akdeniz'in önemli bir lojistik merkezi olmasının destekleneceği" ifade edilmiştir.

İzmir, jeopolitik konumu bakımından Akdeniz-Karadeniz geçişi üzerinde yer alan, Balkanlara, Avrupa'ya ve Anadolu üzerinden Ortadoğu'ya açılma imkanına sahip, iç pazarlara yakın, OSB ve serbest bölgelerin faaliyet gösterdiği, binin üzerinde uluslararası firmaya ev sahipliği yapan, lojistik sektöründe İZTO'ya kayıtlı olarak faaliyet gösteren 2.255 firmanın bulunduğu, eğitimli insan gücüne sahip, 8.500 yıllık bir liman ve ticaret kentidir.

Buna karşın, İzmir'in ulaşım altyapısının lojistik faaliyetleri desteklemede yetersiz kalması, İzmir Limanı'nın fiziki ve hukuki durumundan kaynaklanan sorunlar, bir lojistik merkeze sahip olmaması, lojistik sahaların dağınık olması, teşvikler ve denetim konularında yaşanan mevzuat sıkıntıları nedeniyle lojistik alanındaki potansiyeline tam olarak ulaşamadığı ortaya çıkmaktadır.

İzmir Limanı'nın özelleştirilme sürecinin tamamlanarak limanın teknik ekipman ve işletme anlamında güçlendirilmesi, lojistik sektörünü destekleyecek şekilde ulaşım altyapısının iyileştirilmesi, İzmir'in önemli bir lojistik üs olmasına yönelik olarak lojistik merkezin kurulması, Doğu Akdeniz'in ana aktarma limanlarından biri olması beklenen Kuzey Ege (Çandarlı) Limanı projesinin hayata geçirilmesi, sektöre yönelik nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesi İzmir'in lojistik alanındaki potansiyeline ulaşması bakımından büyük önem taşımaktadır.

Sektör mekansal olarak Aliağa, Konak, Bornova, Kemalpaşa ve Torbalı ilçelerinde yoğunlaşmıştır. Sektör tüm ilgili alt sektörleriyle birlikte değerlendirildiğinde, bölgede yaklaşık 50 bin çalışana sahip toplam 7 bin civarında firmanın olduğu görülmektedir. Ayrıca sektörde, 2004-2008 arası dönemde istihdam (% 12 artış) ve firma sayısı (% 15 artış) değişimlerinin de oldukça fazla olduğu görülmektedir.

Tüm bu gerekçelerle **bölgede lojistik altyapısının ve sektöre yönelik insan kaynağının geliştirilmesi suretiyle İzmir'in lojistik bir üs haline getirilmesi** bölgenin ekonomik gelişimine katkı sağlayacak büyük bir dinamik olacaktır.

Aşağıdaki şemada, lojistik sektörüyle ilgili öncelikler ve bu öncelikleri kapsayan gelişme eksenleri görülmektedir.

LOJİSTİK

İşletmelerde Rekabet Edebilirlik

Bölgesel Ar-Ge ve Yenilik Kapasitesinin Geliştirilmesi

Kümelenmelerin Oluşturulması ve Düzenli Sanayileşmenin Sağlanması

İstihdam ve Sosyal Bütünleşme

İstihdamın ve İşgücü Verimliliğinin Artırılması

Güçlendirilmiş Altyapı ve Üstyapı

Ulaşım Ağlarının Güçlendirilmesi

3.2.5 Tarım ve Tarıma Dayalı Sanayiler

Tarım: Katma Değeri Yüksek Tarımsal Ürünler

Tarımın gıda ve sanayi sektörüne girdi sağlaması, döviz getirisi, istihdama katkısı, nüfusun beslenmesi, gıda güvenliği ve güvencesindeki rolünün yanı sıra ülke topraklarının çok büyük bir kısmını oluşturan kırsal alanlarda iktisadi olarak birincil sektör olması tarım sektörüyle ilgili plan, program ve müdahale zorunluluğunu beraberinde getirmektedir. Uzun yıllar boyunca dünyada tarımda kendine yeterli yedi ülkeden biri olduğumuz halde, genel ekonomik şartların da etkisiyle sektörün dışındaki rakipleriyle yeterince yüzleşememesi sonucu geçmişte rekabet etmemeyi tercih ettiğimiz ülkeler, bugün daha büyük ölçekli ve modern işletmelerle karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca iklim değişikliği ile birlikte son dönemde yaşanan tarımsal kuraklık üretim için tehdit oluşturmaktadır.

İzmir bölgesi tarım açısından son derece elverişli toprak ve iklim yapısına sahiptir. Bu potansiyelin mevcut haliyle etkin kullanıldığını söylemek mümkün değildir. İzmir'in tarımsal potansiyelinden en yüksek düzeyde fayda sağlanması hem bölgenin gelişmesine, hem bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılmasına katkı yapacaktır.

Bu noktada sektörden beklenen il ekonomisi içindeki payını yükseltmesi, yani sanayi veya hizmetler sektörüyle rekabet etmesi değil, sürdürülebilirlik ilkesine bağlı kalarak kendi doğal ve beşeri potansiyelinden azami katma değeri üretmesidir. Zaten tarım, sanayi ve hizmet sektörleri birbirlerine rakip ve ikame edici nitelikte olamayacağı gibi çıktıklarıyla birbirlerini beslemekte ve ekonominin büyümesine katkıda bulunmaktadır.

Tarım, ülke genelinden farklı olarak İzmir'de çeşitli dernek, oda, borsa ve üniversiteler tarafından ele alınmakta, konuyla ilgili genel ya da ürün bazında çalıştay, sempozyum, zirve ve benzeri çalışmalar yapılmaktadır. Bu tablo İzmir'de tarımın üreticiler ve tarımla ilgili devlet kurumları arasında ve çoğunlukla tarımsal destekleme fiyatlarıyla sınırlı bir konu olarak ele alınmadığını göstermekte, tarım ürünlerini işleyen ve ticaretini yapan kesimlerin de konuya önemli katkı sağlamalarına neden olmaktadır. Bu çalışmalar, sadece kamuoyuna ve ilgili yerel ve üst düzey bürokrasiye değil, sektörün ana aktörü olan üreticilere de önemli birikim sağlamaktadır.

Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda ülkenin rekabet gücünün artmasına katkı koyacağı düşünülen önceliklerden biri "Tarımsal Yapının Etkinleştirilmesi" olarak belirlenmiştir. Söz konusu önceliğin temel amacı "Gıda güvencesinin ve güvenliğinin sağlanması ile doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı gözetilerek, örgütlü ve rekabet gücü yüksek bir tarımsal yapı oluşturulacaktır." şeklinde belirlenmiştir.

Ayrıca 2006-2010 Tarım Strateji Belgesi kapsamında "Kaynakların etkin kullanımı ilkesi çerçevesinde ekonomik, sosyal, çevresel ve uluslararası gelişmeler boyutunu bütün olarak ele alan örgütlü, rekabet gücü yüksek, sürdürülebilir bir tarım sektörünün oluşturulması" temel amacı esas alınmıştır. Yine Ege Tarım Master Planı kapsamında da "gıda güvenliği, örgütlenme, tarımsal pazarlama ve tarım-sanayi entegrasyonu" amaçlanmıştır.

Tüm bu stratejilere ek olarak Tarım Kanunu kapsamında belirlenmiş tarım politikalarının öncelikleri arasında "Tarımsal üretimde verimlilik, ürün çeşitliliği, kalite ve rekabet gücünün yükseltilmesi, tarımsal işletmelerin altyapılarının geliştirilmesi, tarımsal faaliyetlerde bilgi ve uygun teknolojilerin kullanımının yaygınlaştırılması, tarımsal üretimin tarım-sanayi entegrasyonunu sağlayacak şekilde yönlendirilmesi, toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi ve rasyonel kullanımı" hedefleri yer almaktadır.

Bölgenin mevcut durumu ulusal stratejiler ile birlikte ele alındığında **tarım-sanayi entegrasyonunun sağlanması ve katma değeri yüksek tarım ürünlerinin üretilmesiyle sektörün bölgede potansiyel barındıran ilçelerde rekabet edebilirliğinin artırılması** önem taşımaktadır.

Aşağıdaki şemada, tarım sektörüyle ilgili öncelikler ve bu öncelikleri kapsayan gelişme eksenleri görülmektedir.

TARIM

İşletmelerde Rekabet Edebilirlik

- Bölgesel Ar-Ge ve Yenilik Kapasitesinin Geliştirilmesi
- İşletmelerde Kurumsallaşma, Üretim ve Pazarlama Kapasitesinin Artırılması
- Kümelenmelerin Oluşturulması ve Düzenli Sanayileşmenin Sağlanması
- Sektörlerde Üretim ve Hizmet Altyapısının Güçlendirilmesi
- Sektörel Bazda Verimliliğin ve Ekonomik Çeşitliliğin Sağlanması

İstihdam ve Sosyal Bütünleşme

- İstihdamın ve İşgücü Verimliliğinin Artırılması

Sürdürülebilir Çevre

- Havza Alanları, Turizm Değerine Sahip Bölgeler ve Kırsal Alanlarda Sürdürülebilir Su ve Atıksu Yönetiminin Sağlanması

Güçlendirilmiş Altyapı ve Üstyapı

- Ulaşım Ağlarının Güçlendirilmesi

Gıda ve İçecek Sanayi: Kaliteli, Çeşitli ve Katma Değeri Yüksek Ürünler

İzmir'de önde gelen tarıma dayalı sanayilerden ilki gıda ve içecek sanayidir. İZBP kapsamında İzmir'de gıda ve içecek sanayinin üretim, teknoloji, araştırma ve geliştirme, kalite, marka ve pazarlama konularındaki kapasitesinin artırılması amaçlanmaktadır. 2.200 civarında işletme ve yaklaşık 29 bin çalışanın bulunduğu sektör İzmir'in anahtar ve yükselen sektörlerinden biridir. İzmir'de sektör daha çok merkez ve çeperinde, Konak, Karşıyaka, Bornova, Menemen, Kemalpaşa, Torbalı ve Ödemiş ilçelerinde yoğunlaşmaktadır.

Bölgede sektördeki istihdam Türkiye'deki sektörel istihdamın % 8,91'i ve bölgedeki ihracat Türkiye'nin sektördeki ihracatının % 11,31'i gibi önemli bir paya sahiptir.

İzmir'de gıda ve içecek imalatı sektörlerinde meyve ve sebzelerin işlenmesi, kuru meyve-sebze, süt ve süt ürünleri ve potansiyel açısından su ürünleri öne çıkan alt sektörlerdir. Bu bağlamda özellikle meyve ve sebzelerin işlenmesi, et ve süt entegre sanayi ve su ürünleri İZBP kapsamında teşvik edilecek öncelikli sektörlerdir.

Tarım ve gıda ve içecek imalatı sektörleri Dokuzuncu Kalkınma Planı'nın amaç ve hedeflerinde de yer almaktadır. Dokuzuncu Kalkınma Planı'nın "Tarımsal Yapının Etkinleştirilmesi" önceliği altında, çiftlikten sofraya gıda güvenliği ve güvencesinin sağlanması hedeflenmiştir. Benzer şekilde "Sanayi ve Hizmetlerde Yüksek Katma Değerli Üretim Yapısına Geçişin Sağlanması" önceliği altında geleneksel sektörlerde katma değeri yüksek ürün ve faaliyetlere ağırlık verilerek uluslararası rekabete uyum sağlayacak bir yapıya dönüşümün destekleneceği hedeflenmiştir. Orta Vadeli Program kapsamında da gıda işletmelerinin modernizasyonu ele alınan önceliklerdendir. Genel olarak sektörde işletmelerin KOBİ olmaları sonucu hammadde işleme, üretim, kapasite, teknoloji, araştırma ve geliştirme, maliyet, sermaye ve finansman olanakları,

pazarlama ve satış organizasyonu gibi sorunlar yaygındır.

Bu sorunların çözümü için tarım ve gıda sektörlerindeki entegrasyonu artıran, gıda güvenliği ve güvencesini sağlayan, gıda kontrol uygulamalarını etkinleştiren, kaliteli hammadde uygulamalarını yaygınlaştıran, işletmelerde teknolojik yenileme, kalite sistemleri, ürün geliştirme ve pazarlama tekniklerini güçlendiren stratejik öncelik ve hedeflerin belirlenmesi önemlidir. **Gıda ve içecek imalatında tarım-sanayi entegrasyonu sağlanarak kaliteli, çeşitli ve katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi** bölgenin ekonomik kalkınmasına ivme kazandıracak temel unsurlardandır.

Aşağıdaki şemada, gıda ve içecek imalatıyla ilgili öncelikler ve bu öncelikleri kapsayan gelişme eksenleri görülmektedir.

GIDA VE İÇECEK SANAYİ

İşletmelerde Rekabet Edebilirlik

- Bölgesel Ar-Ge ve Yenilik Kapasitesinin Geliştirilmesi
- İşletmelerde Kurumsallaşma, Üretim ve Pazarlama Kapasitesinin Artırılması
- Kümelenmelerin Oluşturulması ve Düzenli Sanayileşmenin Sağlanması
- Sektörlerde Üretim ve Hizmet Altyapısının Güçlendirilmesi
- KOBİ'lerde Temiz Üretim Uygulamalarının Artırılması
- Sektörel Bazda Verimliliğin ve Ekonomik Çeşitliliğin Sağlanması
- Bölge Tanıtımının Sağlanması

İstihdam ve Sosyal Bütünleşme

- İstihdamın ve İşgücü Verimliliğinin Artırılması

Güçlendirilmiş Altyapı ve Üstyapı

- Ulaşım Ağlarının Güçlendirilmesi

Giyim Eşyası Sanayi: Moda ve Bilgi Yoğun Ürünler

Türkiye'nin lokomotif sektörlerinden olan giyim eşyası sanayi İzmir'de de yoğunlaşmış durumdadır. Bölgedeki imalat sanayi işletmelerinin % 22'si ve çalışanların % 28'i giyim eşyası, deriden giyim eşyası ve deri ürünleri imalatındadır. Özellikle dış giyim eşyası, iç giyim ve deriden imal edilen ayakkabı ve giyim bölgede öne çıkan tekstil sektörleridir. Bu sektörde en fazla birim sayısı ve istihdam Konak, Çiğli, Buca, Bayraklı, Gazimur ilçelerinde bulunmaktadır. Buca ilçesinde sektördeki yığılma özellikle 2002 yılında kurulan Buca Giyim ve Organize Sanayi Bölgesi ile daha da yükselmiştir.

Gazimur'de yer alan Ege Serbest Bölgesi ilçenin bu sektördeki yoğunlaşmasında etkilidir. Aynı şekilde Bergama ilçesinde yer alan OSB sektörün bu ilçedeki yoğunlaşmasını tetiklerken, Menemen ilçesinde yer alan İDESBAŞ Menemen Serbest Bölgesi de özellikle deriden imal edilen giyim eşyası ve ayakkabı alt sektörlerinin yoğunlaştığı alanlardandır. Bölge, sektördeki Türkiye istihdamının % 10'u gibi ciddi bir oranda sektörel istihdama sahiptir. Yaklaşık 41 bin çalışanın olduğu sektördeki firma sayısı 3 binin üzerindedir.

Son dönemde yaşanan krizin etkisi, Çin ve Uzakdoğu'nun yıkıcı rekabeti, dünya tekstil konfeksiyon ticaretinde kotaların kalkması, iç pazarda ithal ürünlerin artması, AB mevzuatındaki

yaptırımlar ve Gümrük Birliği Anlaşması'nın neden olduğu AB kaynaklı sorunlar giyim eşyası sanayinin durumunu her geçen gün zorlaştırmaktadır. Bu sektörde rekabet gücünün korunup geliştirilebilmesi için firma stratejilerinde moda, markalaşma, sosyal ve çevresel standartlar, yeni ürünler ve bilgi yoğun tekstil ürünlerine geçiş öncelikli olmalıdır.

Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda da "Sanayi ve Hizmetlerde Yüksek Katma Değerli Üretim Yapısına Geçişin Sağlanması" önceliğinin altında bu noktalara vurgu yapılmıştır. Bu bağlamda Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda "tekstil, hazır giyim, deri gibi emek yoğun geleneksel sektörlerde katma değeri yüksek ürün ve faaliyetlere ağırlık verilerek uluslararası rekabete uyum sağlayacak yapıya dönüşüm desteklenecektir." ve "Tekstil, hazır giyim ve deri sektöründe ileri teknolojiler içeren çok fonksiyonlu ürünler geliştirilecek ve Ar-Ge çalışmaları özendirilecektir. Bu sektörlerde hızlı değişen modanın yakın takibi, modaı etkileme ve moda tasarımına bağlı olarak ürün farklılaştırması yoluyla rekabet gücü sürdürülecektir" hedefleri belirlenmiştir. Ayrıca sektörde özgün tasarım faaliyetleri özendirilmesi, kaliteli tasarımcı yetiştirilmesi sağlanması, ulusal ve uluslararası marka oluşturulması desteklenmesi hedefler arasındadır.

Günümüzde artık üretmek değil en kaliteliyi en uygun maliyetlerle ve en hızlı şekilde üretmek rekabetin temel şartı durumundadır. Burada neyin nasıl üretileceğini belirleyen temel etmen ise tüketici tercihleridir. Tekstil ve hazır giyim tüketiminde etkili olan tercihlerin doğru anlaşılması ve bunlara uygun mal ve hizmet üretimi yapılması bu sektörde rekabet edebilirliğin temel önkoşuludur.

Tüketici tercihlerini etkileyen temel unsurlardan biri de moda ve tasarımdır. Bu bağlamda İzmir giyim eşyası sanayinde tasarım ve moda öncülerinin ortaya çıkması ve desteklenmesi önem arz etmektedir. Bölgede **başta giyim eşyası, deriden üretilen giyim eşyası ve ayakkabı sanayinde bilgi yoğun tekstil ürünlerine geçişi sağlayarak bölgenin tasarım ve modanın merkezi olması ve ulusal ve uluslararası alanda öne çıkartılması** öne çıkan sektörel ihtiyaçtır.

Aşağıdaki şemada, giyim eşyası imalatıyla ilgili öncelikler ve bu öncelikleri kapsayan gelişme eksenleri görülmektedir.

GİYİM EŞYASI SANAYİ

İşletmelerde Rekabet Edebilirlik

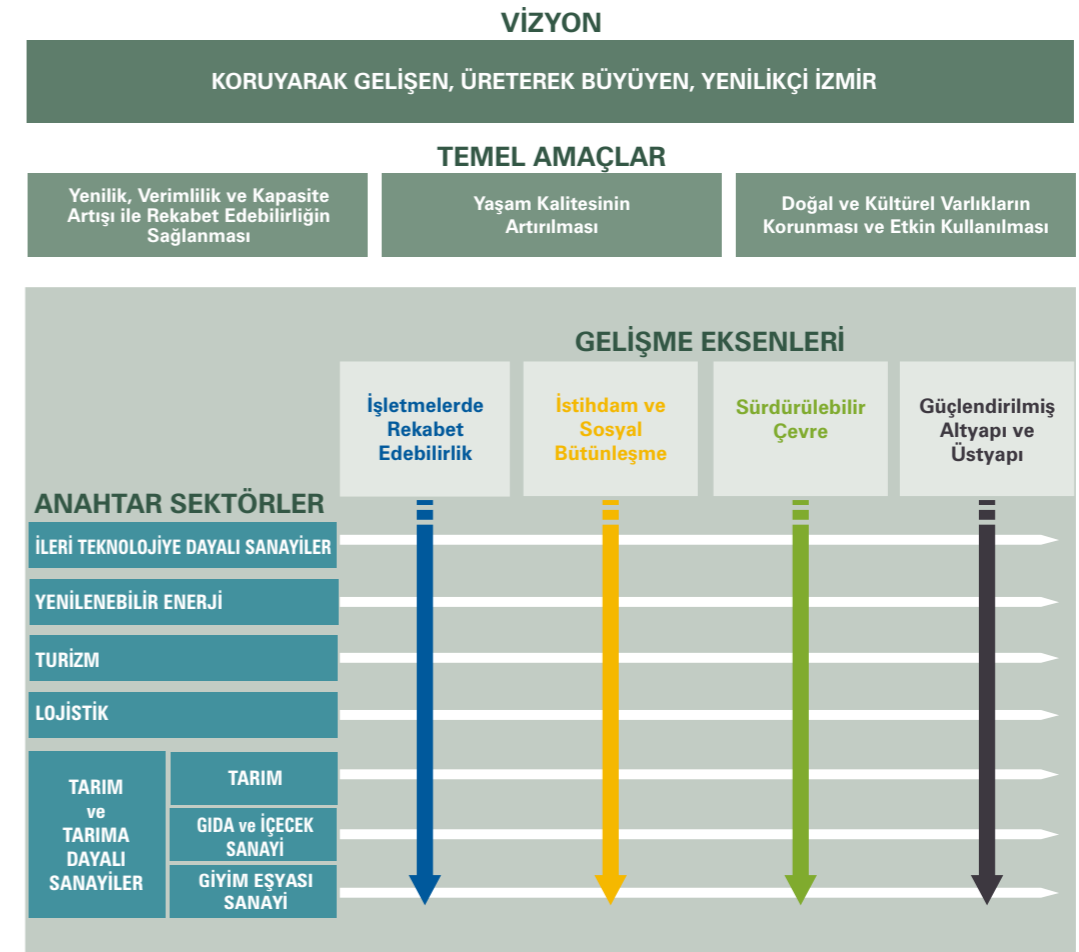
- Bölgesel Ar-Ge ve Yenilik Kapasitesinin Geliştirilmesi
- İşletmelerde Kurumsallaşma, Üretim ve Pazarlama Kapasitesinin Artırılması
- Kümelenmelerin Oluşturulması ve Düzenli Sanayileşmenin Sağlanması
- Sektörel Bazda Verimliliğin ve Ekonomik Çeşitliliğin Sağlanması
- Bölge Tanıtımının Sağlanması

İstihdam ve Sosyal Bütünleşme

- İstihdamın ve İşgücü Verimliliğinin Artırılması

Bölgenin "koruyarak gelişen, üreterek büyüyen, yenilikçi İzmir" vizyonuna ulaşması için, sorun ve potansiyellerin tek tek ele alınacağı bir yaklaşım yerine temel amaç, öncelik ve hedeflerin bütüncül bir bakış açısıyla ortaya konulması büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, aşağıdaki tabloda İZBP kapsamında ortaya konan gelişme eksenleri ile anahtar sektörler ilişkilendirilmiştir.

İzmir, bu ilke ve temel yaklaşımla hazırlanan İZBP'nin ortaya koyduğu öncelik ve hedefler ışığında sosyoekonomik gelişimine hız kazandıracak, sürdürülebilir kalkınma yolunda attığı adımlarla diğer bölgelere örnek olacaktır.

GELİŞME EKSENLERİ

bölüm

Ulusal kalkınma stratejileriyle uyumlu olarak, bölgenin sosyoekonomik ihtiyaçları doğrultusunda oluşturulan gelişme eksenleri, İzmir'in bu gereksinimlerini karşılamak doğrultusunda 2010-2013 yılları arasında odaklanacağı stratejik öncelikleri içermektedir. Her bir gelişme ekseninin altında bulunan hedefler bu önceliklere yönelik müdahale alanlarını kapsamaktadır. Tüm bu gelişme eksenleri, stratejik öncelikler ve hedefler İZBP'nin stratejik içeriğini oluşturmaktadır. İZBP'de belirlenen gelişme eksenleri aşağıda sıralanmıştır:

- İşletmelerde Rekabet Edebilirlik
- İstihdam ve Sosyal Bütünleşme
- Sürdürülebilir Çevre
- Güçlendirilmiş Altyapı ve Üstyapı

GELİŞME EKSENLERİ

4.1 İşletmelerde Rekabet Edebilirlik

KOBİ'ler, ülkelerin ve bölgelerin kalkınmasında, ekonomik, sosyal ve politik önemlerini her zaman korumuşlar ve stratejilerin belirlenmesinde önemli bir yere sahip olmuşlardır. Yeni KOBİ girişimleri bölge sanayisinin gelişmesine ivme kazandırarak, esnek üretim gerektiren ve özel beceri isteyen kimi malları üreterek, bölgelerinde istihdam yaratarak, büyük sanayi işletmelerini ara mallarla destekleyerek kalkınmada önemli misyonlar üstlenmiştir. İzmir'de de işletmelerin % 99'u KOBİ'dir ve toplam istihdamın % 85'i KOBİ'lerde çalışmaktadır. Bu bağlamda, KOBİ'lerin yaşadığı sıkıntılara çözüm üreterek rekabet güçlerini artırmak İzmir için kritik öneme sahiptir.

Ulusal düzeyde Dokuzuncu Kalkınma Planı, Orta Vadeli Program ve KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı belgelerinde, çeşitli politika ve stratejilerle KOBİ'lerin sorunlarına yönelik tedbirler öngörülmüştür. İzmir'deki KOBİ'ler de Türkiye'deki KOBİ'lerle benzer sorunlar yaşamaktadır. Bu nedenle, İşletmelerde Rekabet Edebilirlik eksenindeki öncelik ve hedefler bu ulusal planlar ve strateji belgelerindeki politikalarla uyumlu bir biçimde belirlenmiştir.

İzmir'de KOBİ'lere yönelik yapılmış olan çeşitli analiz çalışmalarında KOBİ'lerin temel sorun alanları;

- **Aile işletmeciliğinin yaygın olması, profesyonel yönetim ve kurumsal yönetim eksikliği**
- **Finansman kaynaklarındaki yetersizlikler ve devlet yardım ve politikalarında yeni düzenlenmelere gidilme ihtiyacı**
- **Pazarlamada ve markalaşmada yaşanan sıkıntılar**
- **Teknoloji ve yenilik konusundaki eksiklikler olarak ortaya çıkmıştır.**

Ayrıca, planlama çalışmaları sürecinde yapılmış olan İzmir'de Yükselen ve Stratejik Sektörler Araştırması, İzmir Kümelene Stratejisinin Geliştirilmesine Yönelik Araştırmalar ve Mevcut Durum Analizi çalışmaları ile GZFT çalışmaları, çalıştay ve toplantılar sonucunda İzmir'in rekabet edebilirliğini öne çıkaracak olan potansiyel ve stratejik sektörler ve bu sektörlerle ilişkin ihtiyaçlar belirlenmiştir. Bu sektörlerde Ar-Ge ve yenilik kapasitesinin geliştirilmesi, üretimde ve hizmette kurumsallaşma, kalite artırımı, pazarlama ve ihracat kapasitesinin artırımına yönelik çalışmaların desteklenmesi bölgenin gelişimine ivme kazandıracaktır.

Esnek üretimin en önemli itici gücü olan KOBİ'lerin rekabet edebilirliklerini artırmaya yönelik atılacak her adım, İzmir'in

kalkınması için önem taşımaktadır. Bu çerçevede, başta KOBİ'ler olmak üzere İzmir'deki işletmelerin ulusal ve uluslararası ölçekte rekabet edebilirliğini sağlamak 2010-2013 İzmir Bölge Planı'nın temel gelişme eksenlerinden birisi olarak belirlenmiştir. Bu gelişme ekseninin temel amacı, "anahtar sektörler başta olmak üzere, işletmelerin rekabet gücünün artırılması için üretimde verimlilik, yenilik ve kalite ile ulusal ve uluslararası pazar paylarında artış sağlamak" olarak belirlenmiştir. Bu temel amacı gerçekleştirmek üzere İşletmelerde Rekabet Edebilirlik gelişme ekseninde yedi stratejik öncelik belirlenmiştir.

SÖ1: Bölgesel Ar-Ge ve Yenilik Kapasitesinin Geliştirilmesi

Bilginin üretim faktörleri arasında sayıldığı çağımızda, bilginin üretimine ve değere dönüştürülmesine yönelik etkinliklere verilen önem ve bunun kurumsallaşması, bir bölgenin gelişimini sürdürülebilir kılabilecek en önemli araçlardan biridir. Bu bakımdan, İzmir'in gelişimi için bölgesel Ar-Ge ve yenilik kapasitesinin geliştirilmesi, temel bir öncelik olarak ortaya çıkmaktadır. Aşağıdaki tabloda bu öncelik ile ilgili üst ölçekli plan, belge ve stratejiler gösterilmektedir.

İlgili Üst Ölçekli Plan / Belge / Stratejiler	Gelişme Eksen / Stratejik Amaç	Öncelik
Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)	Rekabet Gücünün Artırılması	<ul style="list-style-type: none">• Ar-Ge ve Yenilikçiliğin Geliştirilmesi• Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Yaygınlaştırılması• Sanayi ve Hizmetlerde Yüksek Katma Değerli Üretim Yapısına Geçişin Sağlanması• Tarımsal Yapının Etkinleştirilmesi
	Bölgesel Gelişimin Sağlanması	<ul style="list-style-type: none">• Yerel Dinamiklere ve İçsel Potansiyele Dayalı Gelişimin Sağlanması
Bilgi Toplumu Stratejisi (2006-2010)	Ar-Ge ve Yenilikçiliğin Geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none">• Araştırma Kapasitesinin Geliştirilmesi• Reel Sektörün Rekabet Gücünün Artırılması İçin Ar-Ge ve Yenilik Bilincinin ve Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Geliştirilmesi• Toplam Ar-Ge Harcamalarının ve Bu Harcamalar İçinde Özel Kesimin Payının Artırılması
	Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin İş Dünyasına Nüfuzu	<ul style="list-style-type: none">• Tüm Sektörlerde İşletmelerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Yaygınlaştırılması• Öncelikli Sektörlerde Mal ve Hizmet Üretim Süreçlerinde Verimlilik Artışı Sağlayacak Özel Bilgi Teknolojileri Uygulamaları ile İşletmelerde Rekabet Gücünün Artırılması
KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı (2007-2009)	İşletme Geliştirme	<ul style="list-style-type: none">• Yenilik ve Yeni Teknoloji Üretme Konusunda Bilinç Düzeyinin Yükseltilmesi• Üretimde Yeni Teknolojilerin, Bilgi Teknolojilerinin, Esnek Üretim ve Tedarik Planlaması Sistemlerinin Kullanımının Yaygınlaştırılması
	Teknoloji ve Yenilik Kapasitesinin Geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none">• Üniversitelerimizde ve Araştırma Merkezlerinde Üretilen Bilimsel Bilgilerin Pazarlanabilir Ticari Ürünler Dönüştürülerek Katma Değer Yaratması Aşamasında, KOBİ'lerin Etkinliğini Artırmak Amacıyla, Araştırmacıları Sanayi Uygulamalarının İçerisine Çekecek Mekanizmaların İyileştirilmesi• Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin Etkinliğini Artırılması• Ürün Odaklı Temel Araştırma Çalışmalarının Özendirilmesi
Türkiye Sanayi Politikası	Teknolojik Kapasitenin ve Ar-Ge'nin Geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none">• Sanayinin Teknoloji Kapasitesinin Geliştirilmesi Amacıyla, Üniversite Sanayi İşbirliğinin Geliştirilmesi, Teknoloji Destek ve Geliştirme Merkezleri, Yeni Teknoparklar ve Teknoloji Enstitülerinin Kurulması Teşvik Edilecektir. Ayrıca Mevcut Ar-Ge Destekleri Artırılacaktır

Devamı

		<ul style="list-style-type: none"> • Üniversiteler ile Kamu ve Özel Sektörün Bilimsel ve Teknolojik Alt Yapısının Bütünleştirilmesi ve Geliştirilmesi, KOBİ'lerin Yeni ve İleri Teknolojilere Uyum Sağlamaları, Yeni Ürün ve Üretim Süreçlerinin Geliştirilmesi Amacıyla Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kurulacaktır • Biyoteknoloji ve Gen Mühendisliği, Yazılım Başta Olmak Üzere Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Yeni Malzemeler, Havacılık ve Uzay Teknolojileri, Nükleer Teknoloji, Deniz Bilimleri, Denizaltı Zenginliklerinden Yararlanma Teknolojileri ve Temiz Enerji Teknolojileri Gibi İleri Teknoloji Alanlarındaki Ar-Ge Faaliyetleri Desteklenecektir • Üniversitelerle Kamu ve Özel Sektörün İşbirliğiyle Yürütülecek Ortak Ar-Ge Faaliyetleri Özendirilecektir • Türkiye'deki Sınai Mülkiyet Hakları Sistemi Geliştirilecek, Bu Amaçla Eğitim ve Destek Programları Düzenlenecektir • İşletmelerin Yenilik Yapabilme Nitelikleri, Eğitim ve Uluslararası İşbirliği Yoluyla Geliştirilecektir
Ulusal Yenilik Stratejisi (2008-2010)	Teşebbüs, Verimlilik ve Yenilik	<ul style="list-style-type: none"> • Yenilikle İlgili Farkındalık Yaratmak ve Yeniliği Geliştirecek Uygun Bir İş Ortamı Oluşturmak • Firmaların Yeniliğini, Araştırma Alanında İşbirliğini ve Araştırmanın Ticarileştirilmesini Destekleyerek Teşvik Etmek • Gelecekte Etkin Olacak Sanayi Dallarında Yeni Teknolojilerin Geliştirilmesini Desteklemek
	Rekabetçilik	<ul style="list-style-type: none"> • Fikri Mülkiyet Haklarını Yenilik ve Rekabeti Teşvik Edecek Şekilde Yönetmek • Firmaların ve Kişilerin Bilgi ve Enformasyon Teknolojilerine Erişimini ve Kullanımını Teşvik Edecek ve Elektronik Ticareti Geliştirecek Bir Altyapı Oluşturmak
	Altyapı ve Ortamlar	<ul style="list-style-type: none"> • Teknoparkların Geliştirilmesi ve Erişilebilir Hale Getirilmesi

Bu stratejik öncelik altında yedi hedef bulunmaktadır.

Hedef 1 (SÖ1H1): Bölgesel Yenilik Stratejisi geliştirilecektir

Bölgesel gelişmişlik farklarını azaltıp, kalkınmayı sağlamanın bir yolu da bölgelerin özelliklerine ve ihtiyaçlarına göre şekillenmiş yenilik sistemlerinin geliştirilmesidir.

Plan döneminde, İzmir'in yenilik stratejisinin oluşturulmasına yönelik araştırma çalışmaları yapılacaktır. Bu kapsamda ülkemizdeki ve AB ülkelerindeki bölgesel yenilik stratejisi örnekleri, hazırlık aşamaları, uyguladıkları yöntemler ve ulaşılan sonuçlar açısından araştırılarak başarılı örnekler incelenecektir. Ulusal kurum ve kuruluşlar, girişimler ve yerel paydaşlarla işbirliği içinde bölgede yenilik bilincinin oluşturulması ve yaygınlaştırılması desteklenecektir. Sektörel yenilik kapasiteleri ortaya çıkarılarak, bölgesel kalkınmayı hızlandıracak yeniliğe dayalı stratejiler geliştirilecektir.

Hedef 2 (SÖ1H2): Üniversiteler ve araştırma enstitüleri ile kamu kurumları ve işletmeler arasında işbirliği güçlendirilecektir

Ar-Ge faaliyetlerini gerçekleştiren, bu faaliyetleri destekleyen ve bu faaliyetler sonucu ortaya çıkan bilgi ve teknolojiye faydalanan kurumlar arasındaki bağı zayıf olması, ya Ar-Ge faaliyetlerinin sonuçlarının uygulamaya geçirilmesinde problemlere yol açmakta ya da yapılan çalışmaların sanayinin ihtiyaçlarından uzak olmasına neden olmaktadır.

Bu nedenle, bilgi ile üretim arasındaki bağı güçlendirilmesi ve Ar-Ge faaliyetlerinin uygulamaya yansıtılması için, üniversitelerin ve araştırma merkezlerinin İzmir'deki diğer kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve sanayi işletmeleri ile olan işbirliğinin artırılması ve Ar-Ge çalışmalarına yönelik kurumsal kapasitenin geliştirilmesi gerekmektedir.

Ülkemizde sanayinin yoğunlaştığı ikinci il olan İzmir, ev sahipliği yaptığı yedi üniversite, Teknoloji Geliştirme Bölgesi ve araştırma merkezleriyle üniversite-sanayi işbirliğinin gerçekleştirilebilmesi açısından büyük potansiyel taşımaktadır.

Bu kapsamda, İzmir'de üniversite-sanayi-kamu işbirliğini geliştirmek amacıyla son yıllarda yapılan çalışmalar artırılarak devam ettirilecektir. Özellikle, anahtar sektörlerden ileri teknolojiye dayalı sanayiler, yenilenebilir enerji, lojistik, gıda ve içecek sanayi ve giyim eşyası sanayinde araştırmacıları sanayi uygulamalarının içerisine çekecek mekanizmalar geliştirilecek, bölgenin ekonomik gelişimini hızlandırmaya ve rekabet gücünü artırmaya yönelik sektörel ve tematik araştırmalar yapılacaktır.

Üniversitelerimizde ve araştırma merkezlerinde üretilen bilimsel bilgilerin pazarlanabilir ticari ürünlere dönüştürülmesi sürecinde, araştırmacılarla işletmeleri bir araya getirecek ulusal ve bölgesel ağ yapıları, fuar, proje pazarı vb. etkinlikler düzenlenecektir.

Bu çerçevede, ileri teknolojiye dayalı sanayiler sektöründe yer alan firmalar ile yükseköğretim kurumları ve araştırma merkezlerinin ortak projeler gerçekleştirmeleri, üniversitelerdeki tez konularının sanayinin ihtiyaç duyduğu alanlara yönlendirilmesi, öğretim üyelerinin akademik çalışmalarını sanayile paylaşmaları sektör-üniversite işbirliğini güçlendirecektir.

İzmir, lojistik eğitimi bakımından oldukça avantajlıdır. Türkiye'de lojistik alanında lisans düzeyinde akademik eğitim ilk kez 2004 yılında İzmir'de verilmeye başlanmıştır. Son yıllarda, İzmir'deki üniversitelerde lojistik sektörüne yönelik nitelikli personel ve yönetici yetiştirecek ön lisans, lisans ve yüksek lisans düzeyindeki akademik programlar hızla artmaktadır. Sektör-üniversite işbirliğinin artırılması ve sektörün sorunlarına yönelik çözümler ortaya konulması bakımından mevcut yükseköğretim kurumları ile sektörde yer alan firmalar işbirliği içerisinde ortak projeler gerçekleştirecektir.

Yenilenebilir enerji sektöründe ise bölgede, rüzgar, jeotermal, güneş, biyokütle enerjileri kapsamındaki çalışmaların etkisini büyütme ve bölgenin bu konuda rekabet gücünü ortaya koyarak yerel ve ulusal ölçekte rekabet edebilirliğini artırmak adına bölgede sektörle ilgili kurum ve kuruluşların birlikte çalışmalarını kolaylaştıracak teknik ve/veya kurumsal araçlar oluşturulacaktır. Özel sektör, üniversiteler, konuyla ilgili kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının ortak akılla hareket edip, yenilenebilir enerji sektörünün bölgenin kalkınmasına kazandıracak ivmeyi artırmaları sağlanacaktır. Mühendislik, Ar-Ge, proje geliştirme, ortak şemsiye girişim firmalarının kurulması desteklenecek; ayrıca sanayici, yatırımcı, akademisyen ve finans kuruluşlarını buluşturan ortak platformlar yaratılarak ilgili kurumlar arasında yatırım ve işbirliği ağları kurulacaktır.

Özellikle üniversiteler ile yenilenebilir enerjiler alanında çalışan firmalar arasında Ar-Ge faaliyetlerinin uygulamaya dönüştürülebilmesi ve sektöre nitelikli işgücünün yetiştirilmesi konusunda işbirlikleri geliştirilecektir. Rüzgar enerjisi ve jeotermal enerji, bölgede yetişmiş insan kaynağı ihtiyacı en çok olan yenilenebilir enerji türleridir.

Hedefle İlgili Anahtar Sektörler

İleri Teknolojiye Dayalı Sanayiler

Yenilenebilir Enerji

Lojistik

Gıda ve İçecek Sanayi

Giyim Eşyası Sanayi

Gıda ve içecek sanayinde fonksiyonel gıdaların üretimine yönelik yeni teknik ve araştırmaların gerçekleştirilmesiyle gıda güvenliği konusunun işletmelerde yaygınlaştırılması ve ihracata yönelik firmaların yaptırması gereken ölçüm, test ve kalibrasyon gibi konularda üniversite-sanayi işbirliği desteklenecektir.

Giyim eşyası sanayinde, İzmir'in moda ve tasarım merkezi olması için gerekli kurumsal yapı bölgede mevcuttur. Konuyla ilgili meslek yüksekokulları ile reel sektör temsilcileri arasındaki işbirliği sağlanacaktır. Ayrıca, bilgi yoğun tekstil ve giyim eşyası üretimine yönelik teknolojilerin geliştirilmesi ve sanayide kullanılmasının sağlanması amacıyla sektörde üniversite sanayi işbirliği geliştirilecektir.

Hedef 3 (SÖ1H3): Anahtar sektörler başta olmak üzere Ar-Ge altyapısı güçlendirilecektir

Ar-Ge altyapısı üniversiteler, kamu araştırma kurumları ve özel sektör firmalarında yer almakta, araştırma faaliyetleri genellikle bu kurumlar tarafından gerçekleştirilmektedir.

İzmir, sahip olduğu yedi üniversite, araştırma kurumları ve özel sektör firmalarıyla bilim ve teknolojinin gelişmesi ve teknolojinin katma değeri yüksek ürünlere dönüşmesi için gerekli altyapıya ve insan kaynağına sahiptir. Bu hedef kapsamında, söz konusu potansiyelin etkin kullanılmasına yönelik mekanizmalar geliştirilecektir.

İleri teknolojilerin gelişimi için Ar-Ge faaliyetleri ve bu faaliyetlerin gerçekleştirildiği fiziki mekanlar büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede öncelikle, sektörel bazda altyapı envanteri çıkarılarak, uluslararası akreditasyona sahip araştırma laboratuvarlarının ve test merkezlerinin kurulması sağlanacaktır.

Hedefle İlgili Anahtar Sektörler

İleri Teknolojiye Dayalı Sanayiler

Yenilenebilir Enerji

Gıda ve İçecek Sanayi

Giyim Eşyası Sanayi

Ayrıca, bölgede tekstil ürünlerinin geliştirilmesini sağlayacak Tekstil Araştırma Merkezleri ve işletmelerde Ar-Ge, Ür-Ge ve yenilik birimleri kurulacak ve desteklenecektir. İzmir'de tekstil ürünlerinin geliştirilmesi konusunda çalışabilecek üniversiteler mevcuttur. Dokuz Eylül ve Ege Üniversitelerinin Tekstil Mühendisliği bölümleri, bölgenin tekstil/giyim eşyası sektörlerinde araştırmaları ve özellikle çok işlevli ve fonksiyonel, bilgi yoğun tekstil ürünleri araştırmalarının yapılması konusunda altyapının varlığını göstermektedir. Henüz pazarı yeterince büyümemiş olan

bilgi yoğun tekstil ürünleri konusunda yapılacak araştırmalar, giderek yükselen bu sektörde İzmir'in rekabet gücünü artıracaktır. Bu nedenle Plan kapsamında özellikle çok işlevli, fonksiyonel tekstil ürünlerinin geliştirilmesi ve teknik tekstil konusunda bölgedeki Ar-Ge olanaklarının artırılması sağlanacaktır. Bu bağlamda, çok işlevli ve fonksiyonel, teknik tekstil ürünleri konularında araştırmalar yapıp bunların tekstil/giyim eşyası sektörüne yayılmasını sağlayacak merkezlerin kurulması ve geliştirilmesi desteklenecektir. Bu merkezler dışında İzmir'deki üniversitelerde teknik tekstil ve çok fonksiyonlu hazır giyim ürünleri konularında Ar-Ge çalışmalarına önem verilmesi ve bu konuda üniversite-sanayi işbirliğinin geliştirilmesi yönünde çalışmalar gerçekleştirilecektir. Bu tür Ar-Ge, Ür-Ge ve yenilik birimlerinin işletmelerde de kurulması yönünde teşvikler geliştirilecektir.

Ar-Ge altyapısı konusunda öncelikli sektörden biri de yenilenebilir enerji sektörüdür. Güneş, jeotermal ve rüzgar enerjileri başta olmak üzere, tüm yenilenebilir enerji türleriyle ilgili üniversite ve araştırma merkezleri bünyesinde mevcut altyapı bulunmasıyla birlikte, çalışmaların uygulamalara taşınmasını sağlayacak Yenilenebilir Enerjiler Mükemmeliyet Merkezi'nin kurulması sağlanacaktır.

Gıda ve içecek sanayinde yurtiçi ve yurtdışı satışa yönelik standardizasyon işlemlerinin yapılabilmesi, yüksek katma değerli ürünlerin üretilerek sektörde yurt içi ve yurt dışı rekabet edebilirliğin artırılmasına yönelik ihtiyaç duyulan laboratuvar altyapısının oluşturulması sağlanacaktır.

Hedef 4 (SÖ1H4): Yenilik, Ar-Ge ve teknoloji bilinci yükseltilecektir

Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda da yer aldığı üzere, yenilik, günümüzde hızla değişen rekabetçi ekonomik yapının en önemli unsurlarından biridir ve yeniliklerin büyük kısmı bilgi ve teknoloji üreten Ar-Ge faaliyetlerinden kaynaklanmaktadır. Türkiye, dünyanın 17. büyük ekonomisi olmasına rağmen yenilik endeksinde 51. sırada yer almaktadır. Ülkemizde yenilik konusunda yeterli ilerleme kaydedilememesinde konunun önemi hakkında yeterli farkındalığın oluşmaması da önemli nedenlerden biridir.

İzmir, bilim ve teknoloji altyapısına sahip bir il olmasına rağmen, Ar-Ge ile ilgili mali desteklerden faydalanma konusundaki performansı yeterince yüksek değildir. 1995-2008 yılları arasında TÜBİTAK ve DTM tarafından firmalara verilen Ar-Ge hibe desteklerinden yararlanma oranı bakımından, İstanbul ve Ankara'nın dışında Kocaeli ve Bursa illerinin de gerisinde kalarak % 4,5 oranındaki yararlanma payıyla beşinci sırayı almıştır. Türkiye'de sanayinin en çok yoğunlaştığı ikinci il olan İzmir'de firmaların Ar-Ge desteklerinden faydalanma oranının düşük olması, firmaların destekler konusunda bilgilendirilmeye ve rehberliğe ihtiyaçlarının olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çerçevede, özel sektör başta olmak üzere toplumun her kesiminde yenilik, Ar-Ge ve teknoloji bilincinin oluşturulması ve yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Hedef 5 (SÖ1H5): Yenilik odaklı girişimler geliştirilecektir

"Değer üretmenin yeni yollarını bulmak" biçiminde tanımlanan yenilik kavramının 21. yüzyılda endüstrinin itici gücü olacağı kabul edilmektedir. Yenilikçiliğin ekonomik değere dönüşürülmesi sürecinde fikri hakların tescili ve korunması büyük önem taşımaktadır. 1995-2008 yılları arasındaki toplam patent sayılarına bakıldığında, İzmir'in 90 patent ile İstanbul (741) ve Ankara'nın (165) ardından % 5,7'lik payla üçüncü sırayı aldığı görülmektedir. Bu payın artırılması için yenilik odaklı girişimcilerin ihtiyaç duyduğu finansmana erişim kolaylaştırılacaktır. Verimliliğin ve rekabet gücünün artırılması amacıyla, Ar-Ge faaliyetlerinin yenilik üretecek şekilde ve pazara yönelik olarak tasarlanmasına önem veren, üretim süreçlerini yenilik odaklı yürüten girişimlerin mali ve teknik olarak desteklenmesi sağlanacaktır.

Hedef 6 (SÖ1H6): İşletmelerin teknoloji kapasiteleri artırılabilecek ve işletmelerde ileri teknoloji kullanımı yaygınlaştırılacaktır

Küresel rekabetin artmakta olduğu günümüzde, katma değeri yüksek ürünler üreten, teknolojiyi yoğun olarak kullanan bölgeler rekabette öne geçmektedirler. Dolayısıyla, bir yandan mevcut durumda avantajlı olunan sektörlerde verimlilik, rekabet üstünlüğü ve katma değer artışının sağlanmasına çalışılırken, diğer yandan da yeni teknolojilerin kullanıldığı ve katma değeri çok daha yüksek ürünlerin geliştirilmesi için çaba gösterilmesi gerekmektedir. Bunun için de işletmelerin üretim sürecinde kullandıkları teknolojiler geliştirilecektir.

Anahtar sektörlerden, giyim eşyası sanayisiyle ilgili olarak, bu hedef kapsamında çok işlevli, akıllı ve teknik tekstil ürünlerinin üretimi desteklenecektir. Teknik tekstillerin kullanım alanları, ziraattan inşaata kadar her türlü taşıt ve taşıma aracından savunma sanayisine, sağlık sektörüne kadar geniş bir alana yayılmaktadır. Tekstil pazarının yaklaşık % 20'sini teknik tekstillerin oluşturduğu söylenebilir. Önümüzdeki 15-20 yıl içinde teknik tekstillerin pazar payının ve kullanım alanının artması beklenmektedir. Katma değeri daha yüksek teknik tekstil ürünleri olarak nitelendirilebilecek akıllı tekstil ürünleriye sağlık (vücut ısısını, tansiyonu ölçen ve

gerektiğinde müdahale edebilen veya başka bir birime haber veren giysiler vb.), güvenlik (kamuflej amaçlı, çevreye göre renk değiştiren, çevredeki kimyasal değişimleri algılayarak, kullanıcıyı bilgilendiren askeri giysiler vb.) ve bilişim alanları (mobil telefon entegre edilmiş giysiler vb.) başta olmak üzere her türlü alanda en az bir ek işlevi yerine getiren tekstil ürünleridir.

2003 yılında akıllı tekstil ürün grubu pazarının 300 milyon dolarlık pazarının olduğu ve pazar payının hızlıca artacağı düşünülmektedir. Uzun vadede önemi artacak olan bu ürünlerin geliştirilmesi, uzun süreli araştırma çalışmalarını gerektirmekte ve Ar-Ge çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bilgi yoğun tekstil ve giyim eşyası ürünlerinin üretiminin İzmir'de yaygınlaşması ve bu konuda İzmir'in bölgede ve ülkede öncü olması Plan'ın hedefleri arasındadır. Sonuç olarak, katma değeri yüksek ürünlere geçişin sağlanması ve sektörün uluslararası pazarlarda payının artırılması için sektörde çok işlevli, akıllı ve teknik tekstil ürünlerinin üretimi desteklenecektir.

“Değer üretmenin yeni yollarını bulmak” biçiminde tanımlanan yenilik kavramının 21. yüzyılda endüstrinin itici gücü olacağı kabul edilmektedir.

Tarım sektöründe Ar-Ge çıktılarının ve bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımının artırılması da bu hedefe yönelik sektörel öncelikler arasındadır. Bu amaçla kamunun, ziraat odalarının, üretici birliklerinin etkinlikleri artırılabilecektir. Faaliyet ve maliyet etkinliğini artırmak amacıyla bu kurumlar arasındaki eşgüdüm geliştirilecektir. Tarımsal üretimin miktar ve kalitesinin artırılmasına yönelik olarak geliştirilen erken algılama sistemleri başta olmak üzere bilgi ve iletişim teknolojisi uygulamalarının kullanımı artırılabilecektir.

Gıda ve içecek sanayi sektöründe İzmir'de Türkiye genelinde de olduğu gibi işletmelerin büyük kısmının küçük ve orta ölçekli işletme olması, teknolojik yapının modernizasyonunu olumsuz yönde etkilemektedir. Sektörün daha fazla gelişmesi amacıyla gıda sanayinde Ar-Ge, yenilik faaliyetlerinin ve ileri teknoloji kullanımının desteklenmesi ve işletmelerdeki üretim teknolojilerinin modernize edilmesi gereklidir. İleri teknoloji ve nanoteknoloji uygulamalarıyla gıda ürünlerinin güvenilirliğinin ve besinsel değerlerinin artırılmasına çalışılacaktır. Ayrıca, tarladan başlayarak ürünlerin izlenebilirliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır. Gıdaların ambalajlanması ileri teknolojilerin kullanıldığı bir başka alandır. Akıllı paketleme sistemlerinin geliştirilmesi ve İzmir'deki sektörde yaygınlaştırılması Plan kapsamında teşvik edilecektir. Sektörde Ar-Ge, yenilik faaliyetleri ve ileri teknoloji kullanımı artırılabilecektir.

Diğer bir sektörel öncelik yenilenebilir enerji sanayi ve yan sanayinde teknoloji yatırımları ve Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesidir. Yenilenebilir enerji konusunda yabancı teknoloji çok hızlı gelişmektedir ve hem ulusal hem bölgesel düzeyde yapılan teknoloji üretimi ve Ar-Ge çalışmaları talep edilen teknolojiyi zamanında karşılayamamaktadır; yani piyasa taleplerini karşılamakta gecikmektedir. Bu alanda, özellikle rüzgar enerjisi, güneş enerjisi, biyokütle enerjisi dallarında teknoloji üretimi ve bu amaçla firmalar tarafından ve firmalarla işbirliği halinde yapılan Ar-Ge çalışmalarının artması sağlanacaktır. Böylelikle İzmir'de teknoloji üretimi ve tedarik odaklı çalışmalar artacak ve Bölge'nin yenilenebilir enerji merkezi olma yolunda

Hedefle İlgili Anahtar Sektörler

Tarım
Yenilenebilir Enerji
Gıda ve İçecek Sanayi
Giyim Eşyası Sanayi
Lojistik
Endüstriyel Makine İmalatı, Bilişim ve Tıbbi, Hassas ve Optik Aletler İmalatı

ilerleme kaydedilecektir. Plan kapsamında ileri teknolojiye dayalı sanayiler sektöründeki gelişmeyle de paralellik sağlanacak ve bölgenin yenilikçi olma vizyonuna katkı koyulacaktır.

Bir başka anahtar sektör olan lojistik sektöründe rekabet gücünün en önemli unsurlardan biri de, aktörler arasındaki hizmet, mal ve bilgi akışının kesintisiz, zamanında ve doğru bir şekilde gerçekleşmesidir. Bu bakımdan ana lojistik faaliyetlerin tümünde etkin bir yönetim için bilgi teknolojileri ve iletişim altyapısı önem taşımaktadır. Dolayısıyla lojistik sektöründe etkinliğin sağlanabilmesi, zamanın ve kaynakların verimli kullanılması, bürokratik işlemlerin kolaylaştırılması bakımından bilgi teknolojisi ve iletişim altyapıları iyileştirilecek, sektörün ihtiyaçlarına yönelik olarak firmaların operasyonel süreçlerini geliştirebilecek ve izlenebilirliğini arttıracak çözümler geliştirilecektir.

Plan kapsamında yukarıda bahsedilen sektörlerin yanı sıra endüstriyel makine imalatı, bilişim ve tıbbi, hassas ve optik aletlerin imalatı sektörleri öncelikli olmak üzere tüm sektörlerde ileri teknoloji kullanımının yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

Hedef 7 (SÖ1H7): İzmir Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nin daha etkin çalışması ve Bölge'deki firma sayısının artması sağlanacaktır

Katma değeri yüksek üretim yapan, ileri teknoloji kullanan ya da üreten şirketlerin oluşumunu ve büyümesini desteklemek, teknolojinin geliştirilmesini, transferini ve ticarileştirilmesini teşvik etmek, şirketlere Ar-Ge çalışmalarını yürütebilecekleri altyapı ve teknik destek sağlamak, üniversite-sanayi işbirliğinin üst düzeyde gerçekleşmesine katkıda bulunmak amaçlarıyla oluşturulan İzmir Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nin daha etkin çalışması amacıyla altyapı eksiklikleri giderilecek, üniversitelere ve sanayicilere daha iyi tanıtılması sağlanacaktır.

“Bölgesel Ar-Ge ve Yenilik Kapasitesinin Geliştirilmesi” Önceliği için Performans Göstergeleri

Ar-Ge desteklerinden faydalanma oranı % 4,5'ten % 6'ya çıkarılacaktır.
Alınan patent tescil belgesi sayısının Türkiye içindeki oranı % 7,4'den % 10'a çıkarılacaktır.
Endüstriyel tasarım tescillerinin Türkiye içindeki oranı % 5,7'ten % 9'a çıkarılacaktır.
Gıda ve içecek sanayinde Ar-Ge yatırım indirimlerinin Türkiye içindeki oranı % 9,9'dan % 12'ye çıkarılacaktır.
Giyim eşyası sanayinde Ar-Ge yatırım indirimlerinin Türkiye içindeki oranı % 2'ye çıkarılacaktır.
İzmir Teknoloji Geliştirme Bölgesinde bulunan firma sayısı 65'ten 80'e çıkarılacaktır.

SÖ2: İşletmelerde Kurumsallaşma, Üretim ve Pazarlama Kapasitesinin Artırılması

Günümüzde, fiziksel kaynaklara sahip olmak kadar, bu kaynakları rakiplerden daha verimli kullanmak da rekabet gücünü etkileyen önemli bir faktördür. KOBİ'lerin rekabet edebilirliğini güçlendirecek unsurların başında kurumsallaşma, üretim ve pazarlama kapasitelerinin artırılması gelmektedir.

Anahtar sektörlerdeki işletmeler başta olmak üzere bu öncelik altında işletmelerin rekabet gücünü artırmaya ve KOBİ'lerin bu alanlardaki gelişimine yönelik altı hedef belirlenmiştir.

Aşağıdaki tabloda bu öncelikle ilgili üst ölçekli plan, belge ve stratejiler gösterilmektedir.

İlgili Üst Ölçekli Plan / Belge / Stratejiler	Gelişme Eksen / Stratejik Amaç	Öncelik
Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)	Rekabet Gücünün Artırılması	<ul style="list-style-type: none"> Tarımsal Yapının Etkinleştirilmesi Sanayi ve Hizmetlerde Yüksek Katma Değerli Üretim Yapısına Geçişin Sağlanması Yerel Dinamiklere ve İçsel Potansiyele Dayalı Gelişimin Sağlanması İş Ortamının İyileştirilmesi
Türkiye Sanayi Politikası	İhracatın Artırılması	<ul style="list-style-type: none"> İhracatta Sürdürülebilir Büyümeyi Sağlamak Amacıyla Dış Piyasalarda Sanayi Ürünlerinin Tanıtımı ve Türk Markalarının Oluşturulması Desteklenecektir KOBİ'lere Pazarlama ve İhracat Faaliyetleri İçin Gerekli Olan Danışmanlık Ve Destek Hizmetleri Sağlanacaktır
KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı (2007-2009)	KOBİ'lerin Uluslararası Pazarla Bütünleşmesi	<ul style="list-style-type: none"> Doğrudan Pazarlama, Pazarda Derinleşme ve Markalaşma Faaliyetlerinin Desteklenmesi
Bilgi Toplumu Stratejisi (2006-2010)	Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin İş Dünyasına Nüfuzu	<ul style="list-style-type: none"> Devlet ile İş Yapma Kolaylıklarının Sağlanması Bilgi Edinme Ortamının Sağlanması İşletme ve Çalışanların Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yetkinliğinin Geliştirilmesi E-Ticaretin Geliştirilmesi
Çevre ve Orman Bakanlığı AB Entegre Çevre Uyum Stratejisi (UÇES) (2007-2023)	Endüstriyel Kirlilik Kontrolü Sektörü	<ul style="list-style-type: none"> Endüstriyel Tesislerde ve Büyük Yakma Tesislerinde Mevcut En İyi Tekniklerin Uygulanmasına İmkan Verecek Çalışmaların Yapılması, İlgili Tüm Taraflarca İşbirliği İçerisinde Yürütülecektir
Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (2007-2013)	Ekonominin Geliştirilmesi ve İş İmkanlarının Artırılması	<ul style="list-style-type: none"> Tarım ve Gıda Sektörlerinin Rekabetçi Bir Yapıya Kavuşturulması

Hedef 1 (SÖ2H1): Markalaşma teşvik edilerek coğrafi işaretli ürün sayısı ve marka tescillerinin Türkiye içindeki payı artırılabilecektir

İşletmelerin ürünleriyle markalaşabilmeleri, ulusal tanınırlık ve pazarlama kapasitelerinin artması kadar, uluslararası pazarlarda rekabet gücü elde edebilmeleri açısından da önem taşımaktadır. İzmir'de 2008 yılında 2002 yılına göre marka başvuruları % 86 oranında artmıştır. 2008 yılında İzmir'deki marka tescillerinin Türkiye içindeki payı % 5,6 olmuştur.

Plan kapsamında İzmir'de işletmelerin markalaşma kapasitesinin daha da artırılması öncelikli hedefler arasındadır. Özellikle, aşağıda belirtilen sektörlerde ulusal ve uluslararası ölçekte tanınır İzmir markaları yaratmaya yönelik çalışmalar bu hedef altında desteklenecektir. Markalaşmayla birlikte tasarım ve firmalardaki yenilik kapasitelerinin de paralel olarak desteklenmesi planın bir diğer bağlantılı hedefidir.

Hedefle İlgili Anahtar Sektörler

Tarım

Gıda ve İçecek Sanayi

Giyim Eşyası Sanayi

İzmir'e özgü gıda ürünlerinin markalaşması, yurtiçinde ve yurtdışında pazarlanmasının sağlanması önem taşımaktadır. Bu kapsamda markalaşma bilincinin yaygınlaştırılmasına yönelik sınırlı mülkiyet hakları konusunda bilgilendirme ve eğitim faaliyetleri gerçekleştirilecektir. Zeytin, üzüm, kiraz, enginar gibi Ege Bölgesi ve İzmir'de üretimi yoğunlaşmış olan meyve ve sebzelerin işlenerek markalaşması, ürün çeşitliliğinin sağlanması ve iç ve dış pazarlarda tanıtımı, sektörün rekabet edebilirliğindeki önemli araçlardır. İzmir'in gıda sanayi dış satım potansiyeli yüksek olan sektörlerin başında gelmektedir. Bu potansiyelin geliştirilmesi için özellikle gıda ürünlerinde kalite artırılarak uluslararası düzlemde daha da rekabet edebilir bir düzeye gelinmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla yeni pazarlama ve tanıtım tekniklerinin sektörde yaygınlaşması teşvik edilecek ve bölgeye özgü ürünler tanıtılacaktır.

Bölgede, Bayındır, Kemalpaşa ve Torbalı'da zeytin, Kemalpaşa, Buca, Foça, Menemen'de kiraz ve üzüm; Seferihisar, Menderes, Selçuk'ta mandalina; Ödemiş, Tire, Kiraz, Beydağ'da incir; Bayındır, Torbalı, Tire, Selçuk, Ödemiş, Urla, Beydağ, Kiraz'da domates; Karaburun'da enginar; Beydağ'da kestane; Bergama, Menemen, Torbalı, Tire'de endüstri bitkileri; Bayındır'da süs bitkileri; Ödemiş, Tire, Kiraz, Bayındır ve Bergama'da büyükbaş hayvancılık; Bergama, Dikili, Ödemiş, Menemen ve Kiraz'da küçükbaş hayvancılık; Kemalpaşa, Bergama, Foça, Torbalı, Urla ve Aliağa'da ise kümes hayvancılığı, kıyı ilçelerde su ürünleri gelişmiştir. Bölge'nin tarımsal rekabet edebilirliğine katkı sağlayacak bu ürünlere ilişkin yapılacak pazarlama çalışmaları önem taşımaktadır. Başta bu ürünler olmak üzere, üreticilerin elde ettikleri tarımsal ürünleri yüksek gelir elde edecek şekilde ve bölge, ülke ve uluslararası pazarlarda marka olarak satabilmeleri sağlanacaktır.

Halihazırda sekiz coğrafi işarete sahip olan bölgede coğrafi işaret uygulamaları artırılacaktır. Coğrafi işaret olarak tescillenen ürün sayısının artırılmasının yanı sıra, yerel düzeyde ortaya çıkan farklı ürünlerin tescilleri yapılarak bu ürünlerden elde edilen katma değer artırılması sağlanacaktır. Birincil tarım ürünleri ile gıda ve içecek sanayi ürünlerinin yanı sıra bölgede giyim eşyası sanayi sektöründe ürünlerin markalaşması sağlanarak ihracat kapasitesi artırılacaktır. İzmir'de sektörün yoğunlaştığı gelinlik ve gece kıyafetleri sektöründe ihracat payı Türkiye'deki ihracat miktarının % 31'dir. Markalaşmaya verilecek destek, sektörde yalnızca yurt içi değil, yurt dışında da satış miktarını ve ihracat kapasitesini % 31'den yukarıya taşıyacaktır.

Hedef 2 (SÖ2H2): İşletmelerin ulusal ve uluslararası pazarlarda etkinliği ve Türkiye içindeki ihracat payı artırılabilecektir

Türkiye'nin önemli bir dış ticaret merkezi olma özelliğini sürdürmekle birlikte son yıllarda, İzmir'in ihracat payı düşme eğilimindedir. 2002 yılında İzmir'in payı % 7,7 iken 2008 yılında bu oran yaklaşık olarak % 6'ya gerilemiştir. Ayrıca İzmir ili 2003 yılı ve öncesinde dış ticaret fazlası veren bir konumdayken, son 5 yıldır dış ticaret açığı vermektedir. Bu alanda yaşanan sıkıntılar tespit edilerek, KOBİ'lerin pazarlama ve ihracat kapasitelerinin artırılmasının, İzmir'in ihracattaki payının artması ve dış ticaret açığının kapanmasında önemli bir etkisi olacaktır.

Küreselleşmeyle birlikte hem uluslararası pazarlarda hem de ulusal pazarlarda pay alabilmek KOBİ'ler için her geçen gün zorlaşmaktadır. Bu nedenle, KOBİ'lerin uluslararası düzeyde yeni pazarlarda tutunabilmeleri ve mevcut alanlarda pazar paylarını artırarak büyümeleri önem taşımaktadır. KOSGEB tarafından gerçekleştirilen saha çalışmasında dış pazarlara açılmada ve ihracatta, İzmir KOBİ'lerinin en büyük sorunları kaynak yetersizliği, sermaye, teknoloji ve malzeme eksikliği, dış pazarı tanımama, iç pazarda tatmin, aracı işletme bulamama, uygun fiyatta sunamama, kaliteli mal sunamama ve yabancı dil eksikliği olarak ortaya çıkmaktadır. Özellikle anahtar sektörlerde pazarlama ve ihracat kapasitesinin artırılması için bu sorunların çözümüne yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.

İşletmelerin ürünleriyle markalaşabilmeleri, ulusal tanınırlık ve pazarlama kapasitelerinin artması kadar, uluslararası pazarlarda rekabet gücü elde edebilmeleri açısından da önem taşımaktadır.

Hedef 3 (SÖ2H3): Aile şirketlerinde kurumsallaşma sağlanacaktır

Türkiye genelindeki KOBİ'lerde olduğu gibi, İzmir'deki KOBİ'lerde de kısa ömürlü, yeni kurulmuş profesyonel yöneticisi olmayan aile şirketleri çoğunluğu oluşturmaktadır. Bu özellikler, bir yanıyla avantaj diğer yanıyla dezavantaj olarak karşımıza çıkmaktadır. Kararlar daha hızlı alınabilip, işletmede oluşan bilgi birikiminin korunmasıyla rekabet gücü artarken dışa açılmanın, diğer işletmelerle entegrasyonun ve kurumsallaşmanın önü kesilmektedir. Kurumsallaşmaya özen gösterilmemesi hantallaşma yaratmaktadır. Vizyon sahibi bir yöneticilik geliştirilememekte ve profesyonel elemanlar, firmaların karar mevkilerinde yer alamamaktadırlar.

KOBİ'lerde kurumsallaşmanın yaygınlaştırılması, kurumsal yönetim ilkeleri doğrultusunda işletmelerin dışa dönük, dinamik ve rekabetçi bir yapıya kavuşturulması gerekmektedir. Kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanması, profesyonel yönetimin yaygınlaştırılması ve aile işletmeciliği anlayışını benimseyen KOBİ'lere etkin aile işletmeciliği konusunda destek verilecektir.

Hedef 4 (SÖ2H4): KOBİ'lerin üretim ve kalite süreçleri iyileştirilecektir

Günümüzde, tüketici talebi artık daha kaliteli ve üstün tasarımlı farklılaşmış ürünlere yönelmektedir. Büyük şirketlerle rekabet etmek, ihracat yapabilme kapasitesini artırmak için KOBİ'lerin kalite ve verimliliğe yönelik modern üretim, yönetim ve hizmet teknikleri uygulamalarının yaygınlaşması gerekmektedir.

Küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerinin uluslararası kalite ve standartlarda mal üretmelerini temin etmek üzere kalite bilincini geliştirme, kalite güvenilirliği kavramına uygun etkinlik kazandırma ve buna yönelik malzeme, tasarım, üretim metotları, bakım-onarım ve pazarlama faaliyetlerine destek sağlanacaktır. Türkiye'de TSE tarafından verilen kalite belgesine sahip firmaların % 6'sı İzmir'de bulunmaktadır. Bu nedenle Plan dönemi süresince özellikle anahtar sektörlerde yer alan KOBİ'lerde kalite yönetim sistemlerinin geliştirilmesine, firmaların ihracat yapabilme kapasitesini artıracak yönde gerekli kalite standardı belgeleri ve sertifikasyonların alınmasına yönelik destekler ve araçlar geliştirilecektir.

Hedef 5 (SÖ2H5): KOBİ'lerin finansman olanakları ve mevcut mali desteklerden faydalanma kapasitesi artırılabilecektir

KOBİ'ler sermaye ve ciro miktarlarının yeterli büyüklükte olmaması ve yeterli kapasitelerinin bulunmaması nedeniyle bankacılık ve kredi sisteminden yeterince yararlanamamaktadır. Bu hedef kapsamında, finans kuruluşları ve meslek kuruluşlarıyla işbirliği içinde bilgilendirme programları hazırlanacak, KOBİ'ler finansman hizmetleri hakkında bilgilendirilecek ve ortak protokollerle KOBİ'lerin finansman olanaklarına daha kolay erişmeleri sağlanacaktır.

Hemen her ülkede, KOBİ'lerin gelişmesi ve küresel rekabet alanında tutunabilmelerini sağlamak amacıyla, çeşitli destek mekanizmaları geliştirmiştir. Ülkemizde de KOSGEB, Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM), Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) gibi kurum ve kuruluşlar tarafından KOBİ'lere çeşitli amaçlara yönelik devlet destekleri sağlanmaktadır.

Bölgenin kalkınmasını hedefleyen bu desteklerin başarısında, İzmir Kalkınma Ajansı ve kamu kurum/kuruluşlarının sağlayacağı mali desteklerden işletmelerin yararlanması ve bu konuda kapasitelerinin artırılması önem taşımaktadır. Bu nedenle işletmelerin mevcut mali desteklerden daha fazla faydalanabilmeleri için eğitimler, bilgilendirme toplantıları ve konferanslar gerçekleştirilecektir.

Hedef 6 (SÖ2H6): Tarımsal kooperatif ve birliklerin özellikle kurumsallaşma, yönetim ve pazarlama konularında daha etkin çalışması sağlanacaktır

Bölgedeki tarımsal işletmelerin çoğunun küçük ölçekli olması, işletme sahiplerinin gerekli mesleki bilgi eksiklikleri üretim ve pazarlama aşamalarında sorunlar yaşamalarına neden olmaktadır. Küçük ölçekli işletmelerin varlıklarını devam ettirmekte zorlanmalarına karşı çözüm olarak kooperatif ve birlikler şeklinde örgütlenme zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. İzmir'de sayısal anlamda yeterli görülebilecek kooperatifler ve yakın sayılabilecek bir zamanda kurulan birliklerin güçlendirilmesi, özellikle küçük ölçekli tarım işletmelerinin gelirlerini artırmasının yanı sıra varlıklarını sürdürebilmeleri için de önem taşımaktadır.

Küçük işletmelerin girdilerini düşük fiyatla temin edebilmeleri, üretimle ilgili mekanizasyon ihtiyaçlarını etkin bir şekilde karşılayabilmeleri, karlılıklarını yükseltebilmeleri için üretici örgütlerinin etkin bir şekilde çalışmalarını sağlayacak mekanizmalar geliştirilecektir. Tarımsal örgütlerin daha etkin çalışabilmesi için kendi aralarındaki işbirliği teşvik edilecek, maliyet etkinliği sağlamak amacıyla ortak makine parkı, ürün depolama ve işleme tesislerinin kurulması ya da kapasitelerinin artırılması gibi uygulamalar desteklenecektir.

"İşletmelerde Kurumsallaşma, Üretim ve Pazarlama Kapasitesinin Artırılması" Önceliği için Performans Göstergeleri

Coğrafi işaretli ürün sayısı 8'den 10'a çıkarılacaktır.

Marka tescillerinin Türkiye içindeki oranı % 5,6'dan % 9'a çıkarılacaktır.

Gıda ve içecek sanayi marka tescillerinin Türkiye içindeki oranı % 5'den % 7'ye çıkarılacaktır.

Giyim eşyası sanayi marka tescillerinin Türkiye içindeki oranı % 3'den % 5'e çıkarılacaktır.

İşletmelerin Türkiye içindeki ihracat oranı % 6'dan % 8'e çıkarılacaktır.

Gıda ve içecek sanayi ihracatının Türkiye içindeki oranı 2013 yılına kadar % 11,3'den % 14'e çıkarılacaktır.

Giyim eşyası sanayi ihracatının Türkiye içindeki oranı % 6,1'den % 8'e çıkarılacaktır.

TSE tarafından verilen kalite belgesine sahip firma sayısının Türkiye'deki firmalara oranı % 6'dan % 8'e çıkarılacaktır.

Tarımsal amaçlı kooperatif ve birlikler üye ve ortak sayısı toplamı % 27 oranında artırılabilecektir.

SÖ3: Kümelenmelerin Oluşturulması ve Düzenli Sanayileşmenin Sağlanması

KOBİ'lerin rekabet gücünü artırmaya yönelik kalkınma araçlarından biri kümelenmedir. Kümelenme politikaları verimliliği yükseltecek ve yeni ürünlerin oluşmasını sağlayacak yenilikçiliği besler ve aynı coğrafyada yer alan işletmelerin rekabet gücünü artırır. Çeşitli üretim girdilerine sahip olmada, bilgiye, teknolojiye, lider işletmelere ve deneyimli bir işgücü havuzuna erişim kümelenmeye dahil olan firmalar için daha kolay olmaktadır. Bilgi akışı yoğun olan bir ağ içinde olmanın getirdiği avantajla kümelenme içindeki firmalar, pazar, teknoloji ve rekabet bilgilerine kolay erişim sağlayabilmektedir. Ayrıca, kümelenmelerde mal sağlayan tedarikçiler

ve hizmet satanlar ile ilgili kurumlar arasında işbirliklerinin gelişmesi de kolaylaşmaktadır. Kümelenmenin en önemli avantajlarından birisi de yerel tedarikçilerin kullanılarak işlem maliyetlerinin düşürülmesidir. Bu avantajlardan İzmir'deki işletmelerin faydalanması ve rekabet edebilirliklerinin daha da artmasını sağlamak için, kümelenme oluşumları desteklenecektir.

İzmir'de şu anda yereldeki kurum ve kuruluşların başlattığı ve ulusal destekle yürütülmekte olan çeşitli kümelenme girişimleri bulunmaktadır. Ulusal Kümelenme Stratejisi Oluşturma Projesi'nin bir ayağı olarak İzmir Organik Gıda Kümelenmesi ve yerelden yürütülen bir proje olan İzmir Havacılık Kümelenmesi çalışmaları hali hazırda yürütülen iki önemli kümelenme girişimidir. İZKA da 2009 yılı içerisinde "İzmir Kümelenme Stratejisi'nin Geliştirilmesi" projesi kapsamında bölgesel kümelenme stratejisi oluşturma çalışmalarına devam etmektedir.

Plan kapsamında yer alan anahtar sektörlerde ve bunların alt sektörleriyle mevcutta yürütülmekte olan kümelenme çalışmalarının geliştirilmesi ve kümelenme oluşumlarına plan döneminde hız kazandırılması planın öncelikleri arasındadır. Aşağıdaki tabloda bu öncelikle ilgili üst ölçekli plan, belge ve stratejiler gösterilmektedir.

İlgili Üst Ölçekli Plan / Belge / Stratejiler	Gelişme Eksen / Stratejik Amaç	Öncelik
Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)	Rekabet Gücünün Artırılması	• Sanayi ve Hizmetlerde Yüksek Katma Değerli Üretim Yapısına Geçişin Sağlanması
KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı (2007-2009)	İş Ortamının İyileştirilmesi	• Kümelenme Oluşumları Desteklenecektir
Türkiye Sanayi Politikası	Yatırımların Teşvik Edilmesi	• Endüstri Bölgelerine ve Teknoparklara Yapılacak Yatırımlar Teşvik Edilecektir
	Organize Sanayi Bölgeleri, Sanayi Siteleri ve Endüstri Bölgeleri	• İşletmelerin Organize Sanayi Bölgelerinde, Endüstri Bölgelerinde ve Sanayi Sitelerinde Kümeleşmesinin Teşvik Edilmesi İçin Yeni Politika ve Stratejiler Geliştirilecektir
	Sektörel Politikalar	• Tekstil ve Giyim Eşyası Sektöründe Rekabet Edebilirliğin Korunması, Var Olan Atıl Kapasitenin Kullanılması ve Pazar Çeşitlendirmesi Yoluyla Dünya Pazarlarından Daha Çok Pay Alınması Amacıyla, Tasarıma, Koleksiyon Tipi Üretime, Tanıtım ve Pazarlama Faaliyetlerine Ağırlık Verilecektir

Kümelenmenin oluşturulması ve düzenli sanayileşmenin sağlanması önceliği altında yedi hedef belirlenmiştir.

Hedef 1 (SÖ3H1): 2012 yılına kadar Kümelenme Stratejisi oluşturulacak, kümelenmeyi destekleyen işbirliği ağları geliştirilecek ve kümelenme bilinci yaygınlaştırılacaktır

Başarılı kümelenme modelleri yaratmak için İzmir Kümelenme Stratejisi ortak akılla geliştirilecek ve seçilecek olan potansiyel küme grupları için yol haritaları oluşturulacaktır.

Kümelenmeyi oluşturacak aktörler arasında güçlü işbirliklerini geliştirmek kümelenmelerin sürdürülebilirliği için önemli etkenlerin başında gelmektedir. Ayrıca, kümelenme çalışmalarının başarılı olabilmesi için kümelenmenin yararları konusunda ilgili sektörlerdeki üretici, tedarikçi ve destekleyici kurum ve kuruluşlar bilinçlendirilecektir.

Hedef 2 (SÖ3H2): Kümelenme potansiyeline sahip sektörler başta olmak üzere anahtar sektörlerde örnek teşkil edecek iki kümelenme oluşumu desteklenecektir

İzmir Kümelenme Stratejisi'nin Belirlenmesine Yönelik Araştırma Çalışmaları'nda aşağıdaki ana sektörlerde kümelenme potansiyelinin bulunduğu ortaya çıkmıştır.

- Gıda Ürünleri ve İçecek Sanayi
- Giyim Eşyası ve Kürk İmalatı
- Kimyasal Madde ve Ürünlerin İmalatı
- Ana Metal Sanayi
- Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı
- Genel Makine ve Teçhizat İmalatı
- Motorlu Kara Taşıtları İmalatı
- Mobilya ve Diğer Ürünler İmalatı
- Karayolu Taşımacılığı
- Destekleyici Ulaştırma Hizmetleri
- Eğlence, Dinlenme, Kültür ve Sporla İlgili Faaliyetler

Bu sektörler arasında Plan kapsamında belirlenmiş olan anahtar sektörler ve kümelenme potansiyelinin yüksek olduğu ortaya çıkan küme alt sektörlerinde (Endüstriyel Havalandırma, İklimlendirme ve Soğutma Cihazları ve Konserve Gıda) kümelenme oluşumlarına yönelik faaliyetler hızlandırılacaktır.

Ayrıca, bölgede yürütülen ve Plan kapsamındaki anahtar sektörler ve yukarıda sayılan 11 sektör içerisinde bulunan sektörler içinde yer alan alt sektörlerde (organik gıda, biyomedikal, metal sanayi) sürdürülen küme oluşumu çalışmalarına devam edilecektir.

Bu sektörlerde küçük ve orta ölçekli işletmelerin rekabet edebilirliklerini artıracak işbirliği ağlarının geliştirilmesi desteklenecektir. Hem üretim, hem pazarlama ve ihracat hem de ortak sorunlar için çözüm arayışlarında bu işbirliği ağlarının etkin şekilde kullanılması teşvik edilecektir.

İleri teknoloji kullanımı ve Ar-Ge faaliyetleri Plan kapsamında temel önceliklerdendir. Kümelenme çalışmaları kapsamında, küçük işletmelerin tek başlarına geliştiremeyeceği ya da entegre edemeyeceği teknolojilerin geliştirilmesi ve ortak kullanımı teşvik edilecektir. Bu kapsamda bu sektörlerde üreticilerin ortak teknoloji kullanabilmesi çalışmaları teşvik edilecektir.

Hedef 3 (SÖ3H3):Gıda ve içecek sanayinin küme alt sektörlerinde kümelenme oluşumları desteklenerek tarım sektörü ile entegrasyonu sağlanacaktır

Kümelenmeye yönelik araştırma çalışmaları kapsamında gıda ve içecek sanayinin, İzmir'de bir yoğunlaşma gösterdiği görülmektedir. Ayrıca sektör içerisinde potansiyel küme alt sektörü olarak belirlenen Konserve Gıda sektörü de özellikle Torbalı ve Kemalpaşa ilçelerinde yoğunlaşma göstermektedir. Sektör, İzmir'de gıda ve içecek sanayi içinde yaklaşık % 52'lik bir ihracat payına ve % 20'lik bir istihdam payına sahiptir.

Ayrıca bu sektörde Türkiye'deki firmaların % 21'i İzmir'de bulunmaktadır. Sektöre ilişkin gerçekleştirilen istatistik analizlerle birlikte kümelenme düzeyi analizi, küme dinamiği analizi sonuçları doğrultusunda Konserve Gıda sektöründe kümelenme yol haritası hazırlanacak ve sektörde kümelenme oluşumu desteklenecektir.

Bu sektördeki kümelenmeyle ilgili bir başka konu da bölgede tarım sektörü ve gıda ve içecek imalatı sektörleri arasında entegrasyonun sağlanması gerekliliğidir. Türkiye'de olduğu gibi İzmir'de de gıda sektörü için hammadde varlığı ve çeşitliliği açısından bir sıkıntı bulunmamaktadır. Ancak yıl boyunca uygun kalitedeki ham maddeye ulaşmak gıda ve içecek sanayi için büyük bir problemdir. Gerek kurutma ve soğutma depolarının yetersizliği gerek kaliteli hammaddeye erişimde sıkıntılar, hammaddede zirai kalıntıların kalması gibi sorunlar yaşanmaktadır. Sanayinin bu sorunlardan etkilenmemesi ve tarımsal ürünlerin istenen kalitede temini için tarım-sanayi entegrasyonu sağlamaya yönelik çalışmalar gerçekleştirilecek ve sektörün gelişimine hız kazandırılacaktır.

Kümelenmeyi oluşturacak aktörler arasında güçlü işbirliklerini geliştirmek kümelenmelerin sürdürülebilirliği için önemli etkenlerin başında gelmektedir. Ayrıca, kümelenme çalışmalarının başarılı olabilmesi için kümelenmenin yararları konusunda ilgili sektörlerdeki üretici, tedarikçi ve destekleyici kurum ve kuruluşlar bilinçlendirilecektir.

Hedef 4 (SÖ3H4): Giyim eşyası sanayinin potansiyel küme alt sektörlerinde kümelenme oluşumları desteklenecek ve İzmir'in moda tasarım merkezi olması sağlanacaktır

Planda belirlenmiş anahtar sektörlerden biri olan giyim eşyası sanayinde İzmir'i ileri taşıyacak gece kıyafeti, gelinlik gibi niş sektörlerde kümelenme teşvik edilecektir. Sektörün mekansal olarak yoğunlaştığı merkez ilçelerde (Çiğli, Bornova, Konak, Gazimur, Buca) kümelenme geliştirilecektir. Merkez ilçelerden Buca'daki tekstil ve giyim üzerine ilk ihtisas organize sanayi bölgesi olan Ege Buca Giyim OSB ve Konak'taki Mimar Kemalettin Caddesi çevresinde sektöre ilişkin mekansal yoğunlaşmalar bulunmaktadır. Bunlar, hedeflenen yönde sektöre ivme kazandıracak önemli etkenlerdir.

Sektörün aktörleri İzmir'in gelecekte bir moda tasarım merkezi olması konusunda hemfikirdir. Sektörde bir yoğunlaşma ve yüksek miktarda üretim olmasına rağmen İzmir'in moda merkezi

olabilmesi yönünde çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Moda, tasarım ve bilgi yoğun tekstil ürünlerinde sektörün pazarlama ve ihracat kapasitesinin, uluslararası rekabet edebilirliğini artırması için özellikle pazarlama teknikleri geliştirilmelidir. Bu bağlamda İzmir'in moda ve tasarım merkezi olmasını sağlayacak her türlü araç, çalışma ve faaliyet desteklenecektir.

Hedef 5 (SÖ3H5): Lojistik sektöründe kümelenme oluşumları desteklenecektir

Maliyet avantajı sağlayarak sektörün rekabet gücünün artırılması ve kurumlar arası işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla İzmir'de lojistik sektörüne yönelik bir kümelenme hayata geçirilecektir. Sektör mekansal olarak Aliağa, Konak, Bornova, Kemalpaşa ve Torbalı ilçelerinde yoğunlaşma göstermektedir. Sektörde küme oluşumunu sağlamaya yönelik ihtiyaç duyulan altyapı güçlendirilecektir. Kentin giriş akslarına konteynır terminalleri ve tır parkları kurularak bekleme alanları oluşturulacaktır. Ayrıca yükleme, boşaltma, depolama, sevkiyat, paketleme, fason üretim, gümrükleme vb. gibi faaliyetleri içererek sanayi bölgelerine ve büyük çaplı lojistik firmalara kolaylık sağlayacak şekilde sektörde kümelenme desteklenecektir.

Hedef 6 (SÖ3H6): Endüstriyel makine imalatı sektörünün alt sektörlerinde potansiyel küme oluşumları desteklenecektir

Kümelenmeye yönelik araştırmalar sonucunda endüstriyel makine imalatı sektörünün İzmir'de

yoğunlaşma gösterdiği belirlenmiştir. İzmir'deki istihdamın, sektörün Türkiye'deki istihdamına oranı % 11,18'dir. Araştırma sonucunda sektörün potansiyel küme alt sektörü olarak ortaya çıkan endüstriyel havalandırma, iklimlendirme ve soğutma sektöründe Çiğli, Bornova ve Konak ilçelerinde yoğunlaşma görülmektedir. Sektörde İzmir'deki firma sayısının Türkiye'deki firma sayısına oranı % 17 olarak bulgulanmıştır.

Kümelenme araştırması çalışması sonucunda sektörde İzmirli firmalar arasında hem dikey, hem de yatay düzlemde, oldukça yoğun ve çok taraflı ilişki mevcut olduğu görülmüştür. İlişkilerin bu denli yoğun ve iletişim kanallarının açık olmasında sektörün rekabetçi, dünyaya açık ve yenilik yönünün yüksek olması etkilidir. Ayrıca, firmaların sahip, yönetici ve çalışanları arasında doğrudan temas kuracak çok sayıda ortam yaratılması (dernek, sanayi odası, mesleki toplantılar, sosyal toplantılar), tek merkezden iletişimin kontrol edilmeyip birden fazla iletişim noktasının bulunması ve iletişime yön veren anahtar kişilerin eğitim seviyesinin yüksekliği de önemli etkenlerdir. Sektördeki ilişkiler ve iletişim ağı sadece bölge içindeki kurumlarla değil, aynı zamanda ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla da yüksek düzeyde seyretmektedir. İstatistik analiz ve saha araştırmalarının bu sonuçları doğrultusunda endüstriyel havalandırma, iklimlendirme ve soğutma sektöründe yol haritası çalışmaları gerçekleştirilecek ve küme oluşumları desteklenecektir.

Hedef 7 (SÖ3H7): İhtisas organize sanayi ve endüstri bölgeleri kurulacak ve var olan bölgelerin daha etkin kullanımı sağlanacaktır

KOSGEB'in yapmış olduğu saha çalışmasında İzmir'deki işletmelerden ancak % 44'ünün düzenli bir sanayi bölgesinde yer seçtiği görülmektedir. İzmir'de 17 OSB, iki serbest bölge ve bir Teknoloji Geliştirme Bölgesi bulunmaktadır. Bu bölgelerin altyapı ve diğer eksikliklerinin bir an önce tamamlanarak sanayi bölgeleri dışında yer seçmiş olan işletmelerin buraya taşınması teşvik edilmelidir. İzmir'de düzenli sanayileşmenin sağlanmasında kısmen hizmete açılmış olan OSB'lerin bir an önce tamamlanarak tamamen hizmete açılması önemlidir. Ayrıca bölgede Organize Tarım İhtisas Bölgeleri kurulması ihtiyacı tespit edilmiştir. Üretim faktörlerinin ucuz temin edilmesi, temiz üretimin yaygınlaşması, üretim çıktılarının daha rahat ve avantajlı koşullarda pazarlanabilmesi için Organize Tarım İhtisas Bölgeleri kurulması sağlanacaktır. Ödemiş ve Tire'de Organize Hayvancılık İhtisas Bölgesi ve Bayındır'da Organize Çiçekçilik Bölgesi kurulması desteklenecektir.

"Kümelenmelerin Oluşturulması ve Düzenli Sanayileşmenin Sağlanması" Önceliği için Performans Göstergeleri

OSB'lerdeki firma sayısı % 9 oranında artırılabilecektir.

Konserve gıda sektöründeki firma sayısının Türkiye'deki firma sayısına oranı % 21'den % 23'e çıkarılacaktır.

İzmir Gümrük ve Muhafaza Başmüdürlüğü denetiminde faaliyet gösteren antrepo sayısı 116'dan 125'e çıkarılacaktır.

Lojistik sektöründe faaliyet gösteren firma sayısı 2.255'den 2.400'e çıkarılacaktır.

Gelinlik ve abiye sektöründeki firma sayısının Türkiye'deki firma sayısına oranı % 21'den % 23'e çıkarılacaktır.

Endüstriyel Havalandırma, İklimlendirme ve Soğutma Cihazları Sektöründeki firma sayısının Türkiye'deki firma sayısı oranı % 17'den % 19'a çıkarılacaktır.

2 Organize Hayvancılık İhtisas Bölgesi, 1 Organize Çiçekçilik Bölgesi kurulacaktır.

SÖ4: Üretim ve Hizmet Altyapısının Güçlendirilmesi

Özellikle ulaştırma, enerji, liman, haberleşme gibi, sanayinin ihtiyaç duyduğu altyapıların eksikliğini yaşayan İzmir'e yönelik altyapı projeleri ve kamu yatırımları da yetersiz kalmaktadır. Plan döneminde, yeni enerji, ulaşım, haberleşme, liman, otoyol yatırımları ve kentsel altyapı yatırımlarının hızla tamamlanması sağlanacaktır.

Üretim ve hizmet altyapısını desteklemek amacıyla özellikle enerji, iletişim ve ulaşım eksikliklerinin ihtiyaç duyulan şekilde hızlı bir biçimde giderilmesi, işletmelerin rekabet edebilirliğini ve yatırımcı ilgisini olumlu yönde etkileyecektir. Aşağıdaki tabloda bu öncelikli ilgili üst ölçekli plan, belge ve stratejiler gösterilmektedir.

İlgili Üst Ölçekli Plan / Belge / Stratejiler	Gelişme Eksen / Stratejik Amaç	Öncelik
Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)	Rekabet Gücünün Artırılması	<ul style="list-style-type: none">• Makroekonomik İstikrarın Kalıcı Hale Getirilmesi• Tarımsal Yapının Etkinleştirilmesi• Sanayi ve Hizmetlerde Yüksek Katma Değerli Üretim Yapısına Geçişin Sağlanması
Kültür ve Turizm Bakanlığı Termal Turizm Master Planı Eylem Planı (2007-2023)	Termal Turizm Kentleri, Bölgeleri ve Merkezleri	<ul style="list-style-type: none">• Termal Turizm Merkezlerinin Nitelikli Altyapıya Kavuşturulması
	Teknik Altyapı Olanaklarının Geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none">• Termal Yatak Kapasitesi İşletmeye Açılarak Türkiye'nin Dünyanın En Önemli Sağlık ve Termal Destinasyonu Olması
	Öncelikli Geliştirilecek Termal Kültür Koruma ve Gelişim Bölgeleri ile Turizm Merkezleri	<ul style="list-style-type: none">• Güney Ege Termal Turizm Bölgesi
	Turizmin Çeşitlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none">• Sağlık Turizmi ve Termal Turizm• Kongre ve Fuar Turizmi
	Kentsel Ölçekte Markalaşma	<ul style="list-style-type: none">• Mimari Düzenlemeler• Ulaşım Sistemi İle İlgili Düzenlemeler
	Ulaşım ve Altyapının Güçlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none">• Turizm Potansiyeli Yüksek Alanlarda Altyapı Eksikliğinin Giderilmesi
Türkiye Sanayi Politikası	Yatırımların Teşvik Edilmesi	<ul style="list-style-type: none">• Endüstri Bölgelerine ve Teknoparklara Yapılacak Yatırımlar Teşvik Edilecektir
	Sektörel Politikalar	<ul style="list-style-type: none">• Gıda Güvenilirliğinin Sağlanması Amacıyla Altyapının İyileştirilmesi Sağlanacaktır
Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (2007-2013)	Ekonominin Geliştirilmesi ve İş İmkanlarının Artırılması	<ul style="list-style-type: none">• Tarım ve Gıda Sektörlerinin Rekabetçi Bir Yapıya Kavuşturulması

Bu plan döneminde belirli sektörlerde üretim ve hizmet altyapısının güçlendirilerek rekabet edebilirliğin artırılması amacıyla dört hedef belirlenmiştir.

Hedef 1 (SÖ4H1): OSB, KSS, serbest bölge, teknoloji geliştirme merkezlerinin altyapılarını güçlendirilecektir

İzmir Kalkınma Ajansı tarafından 2009 yılı Şubat ayında uygulanan anket sonuçları değerlendirildiğinde, OSB ve serbest bölgelerin en temel sorunlarının altyapı eksikleri etrafında yoğunlaştığı görülmektedir. Özellikle OSB'lerde atık yönetimi konusunda ciddi eksikler

olduğu belirlenmiştir. İşletmelerin ancak % 30 kadarının kanalizasyon bağlantısının olduğu, yalnızca % 2 kadarının ön arıtma tesisi bulunduğu ve % 35'inin genel atıksu arıtma tesislerine (AAT) bağlı olduğu görülmektedir. Serbest bölgelerde ise işletmelerin tümünün kanalizasyon bağlantısının bulunmasına rağmen yalnızca % 4 kadarının ön arıtma tesisi bulunduğu ve % 12'sinin de genel AAT'ye bağlı olduğu görülmektedir. Bunların dışında hem OSB, hem de serbest bölgelerde enerji, ulaşım ve iletişim konularında da altyapı eksiklerinin olduğu belirtilmektedir. Ulaşım konusunda özellikle raylı ulaşım ve karayolları bağlantılarının güçlendirilmesi ihtiyacı olduğu vurgulanmaktadır. Plan döneminde sanayi bölgelerindeki altyapının güçlendirilerek eksikliklerin giderilmesi konusundaki çalışmalar desteklenecektir.

Hedef 2 (SÖ4H2): Gıda ürünlerine yönelik kurutma-soğutma, depolama ve gıda güvenliği için gerekli altyapılar oluşturulacaktır

İzmir'de özellikle soğuk hava depolarındaki donanımın geliştirilmesine gereksinim duyulmaktadır. Bu bağlamda soğuk hava sistemlerinin ve kesintisiz soğuk hava zincirinin sektörde geliştirilip yaygınlaştırılması gerekmektedir. Özellikle, et, süt ve balık ürünleri ile yaş sebze ve meyve sektörlerindeki gıda işletmelerinin AB hijyen kriterlerine uygun olarak modernize edilmesi sağlanacaktır. Uzun dönemli soğuk depo tesislerinin donanım eksiklerinin giderilmesiyle ürünlerde kalite, hijyen ve gıda güvenliği uygulamaları artırılabilecektir. Ayrıca tarımsal ürünlerin işleme, depolama ve dağıtım aşamasında özellikle hijyen kuralları, etiket ve barkodların eklenmesi, gerekli kayıtların tutulması sağlanacak, personel bu konuda bilinçlendirilecektir. Et ve süt ürünleri gibi gıda ürünlerinde depolamada ısı takibi yapılması için gerekli çalışmalar desteklenecektir.

Gıda güvenliğinin sağlanamaması nedeniyle hem ihracat kayıpları hem de sağlık sorunları ortaya çıkmaktadır. Türkiye genelinde olduğu gibi İzmir'de de var olan tesislerin çoğu, mevcut koşullarıyla AB standartlarına uymamaktadır. Gıda güvenliği ile ilgili problemler incelendiğinde, bu problemlerin önemli bir kısmının üretim kaynaklı olduğu ve bu problemlerin çoğunun, gerekli tedbirlerin alınmasıyla önlenebilir oldukları görülmektedir. İşlemede gıda güvenliğinin sağlanabilmesi için, HACCP sisteminin gıda işlemlerinde etkili bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Plan kapsamında, gıda sanayinde gıda güvenliği yönetim sistemlerinin oluşturulması teşvik edilecektir.

İyi tarım uygulamalarının bir parçası olan "tarladan sofraya izlenebilirlik" de gıda güvenliğinin sağlanması için gereklidir. Bu bağlamda izlenebilirlik sisteminin geliştirilmesi ve altyapısının oluşturulması için çalışmalara başlanacaktır. Ayrıca gıda güvenliği kapsamında AB'de akredite olmuş kalıntı analizi yapan gıda laboratuvarlarının sayısının artırılması ve bu laboratuvarların geliştirilmesi, Plan kapsamındaki hedefler arasındadır.

Hedef 3 (SÖ4H3): Başta alternatif turizm türlerinde olmak üzere turizm altyapısı geliştirilecektir

İzmir'de turizmin çeşitlendirilmesi sektörel amaçlardan biri olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda turizm çeşitliliğini sağlamaya yönelik altyapı güçlendirilecektir. Özellikle kongre turizmi, termal turizm ve kruvaziyer ile yat turizminde altyapının geliştirilmesine yönelik ihtiyaç bulunmaktadır.

Türkiye'de altyapısı kongre turizmüne uygun olan yedi ilden biri İzmir'dir. Şehir merkezinin ve merkez ilçelerin görece gelişmiş altyapısı ve tanıtımına bağlı olarak kongre turizmi, İzmir'in odaklanması gereken başlıca turizm türlerindedir. İzmir'in kongre turizmi için potansiyel taşıyan Bornova, Balçova ve Konak ilçelerindeki yatak kapasitesi nispeten yüksek olsa da yeterli değildir. Bu ilçelerde kongre merkezi sayısı ve kapasitesi yükseltilecek ve yatak kapasitesi artırılabilecektir. Gaziemir'de de fuar ve kongre altyapısı iyileştirilecektir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Termal Turizm Ana Planı çerçevesinde, Türkiye'nin 2023 yılına kadar termal yatak kapasitesini arttırarak dünyanın en önemli sağlık ve termal destinasyonu olması hedeflenmektedir. Söz konusu Plan kapsamında İzmir, 2023 yılına kadar termal turizm altyapı ve üstyapısının geliştirilmesine yönelik stratejilerin hayata geçirileceği 17 ilden biridir. İzmir'de termal turizmin en fazla gelişim gösterdiği ilçe Balçova'dır. Ayrıca, Dikili'de de termal enerji kullanımına ilişkin altyapı tamamlanmış durumdadır. Çeşme-Ilıca'nın yanı sıra Urla-Gölbahçe, Bergama ve Seferihisar termal kaynakları da termal turizm için değerlendirilecektir.

İzmir'de yer alan aşağıdaki jeotermal sahaların termal kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi ile termal turizm merkezi olarak geliştirilmesi planlanmaktadır.

- 1- Dikili Termal Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi
- 2- Bergama Alliano Manisa Soma Mentеше Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi
- 3- İnciraltı Turizm Merkezi Balçova Kaplıcaları Kesimi
- 4- Seferihisar Doğanbey Jeotermal Sahası

Deniz turizmi bakımından zengin bir il olan, 629 km kıyı uzunluğu bulunan İzmir, yat turizmi için önemli bir potansiyele sahiptir. Özellikle Çeşme Yarımadası'nın güneyi ülkemizin belli başlı yat güzergâhlarından birini oluşturmaktadır. İzmir'de yat limanı altyapısı geliştirilecek, İzmir'in yat turizminden aldığı pay arttırılacaktır.

Kruvaziyer turizmi dünyada hızla gelişen ve oldukça yüksek gelir getiren, orta ve üst gelir grubuna hitap eden bir turizm türüdür. İzmir, kruvaziyer turizmde son beş yılda büyük ilerleme kaydetmiştir. İzmir Alsancak Limanı, kruvaziyer turizmde Türkiye'nin üçüncü büyük limanı olup, Akdeniz'in tanınan limanlarından biri haline gelmiştir. Uzun vadede, İzmir'in yüksek potansiyeline rağmen mevcut yolcu limanının ihtiyaca cevap veremeyeceği görülmektedir. Bu doğrultuda, İzmir'e kruvaziyer turizmde giderek artan talebin karşılanabilmesi için kruvaziyer limanı altyapısı geliştirilecektir.

Hedef 4 (SÖ4H4): Tarımsal üretimde altyapı güçlendirilecektir

Tarımsal üretimin daha verimli hale getirilmesi amacıyla sulama altyapısının geliştirilmesi, alternatif enerji çeşitlerinin kullanımının yaygınlaştırılması ve mevcut seraların modernize edilmesi bu hedef kapsamında ele alınacak altyapı öncelikleri arasındadır.

Tarımsal sulama altyapısı iyileştirilecek ve tarla içi modern sulama sistemlerinin kullanımı yaygınlaştırılacaktır. İlde ekonomik sulanabilir toprakların yaklaşık % 75'i sulanmaktadır. Bu oranın yükseltilmesi yanında mevcut altyapının modernizasyonu da sağlanacaktır. Ayrıca sulanan alanlarda hem su israfına neden olan hem de toprağın yapısına zarar veren salma sulama yerine basınçlı sulama sistemlerine geçiş sağlanacaktır.

Bölgede mevcut olan seraların modernize edilmesi desteklenecek ve üreticilerin bilinçlendirilmesi sağlanacaktır. İzmir'de sahip olunan jeotermal enerjinin önemli miktarda istihdam yaratan, yüksek gelir elde edilebilen ve pazarlama sıkıntısının yaşanmayacağı modern ve büyük ölçekli seralarda kullanımı sağlanacaktır. Jeotermal ısıtmalı seracılık yatırımları özellikle Dikili, Seferihisar ve Bayındır ilçelerinde yaygınlaştırılacaktır.

Jeotermal kaynağın kullanımının yanı sıra İzmir'de güneş, rüzgar, biyokütle enerjisi gibi mevcut yenilenebilir enerji potansiyeli değerlendirilecek, tarımsal üretimlerde yenilenebilir enerji kullanımı özendirilecek, yatırımların artması sağlanacaktır. Özellikle tarım ekonomisine dayanan ilçelerde (Bayındır, Bergama, Dikili, Kınık, Kiraz, Beydağ, Menderes, Menemen, Ödemiş, Seferihisar, Tire, Torbalı) biyokütle enerjisi eldesi ve kullanımı yaygınlaştırılacaktır. Ayrıca Türkiye Rüzgar ve Güneş Enerjisi Potansiyel Atlası'na göre uygun rüzgar hızına sahip ilçelerde (yukarıda sayılan ilçelerden Bergama, Dikili, Seferihisar'da) ve güneş enerjisi potansiyeline sahip

ilçelerde (yukarıda sayılan ilçelerden özellikle Tire, Ödemiş, Kiraz, Beydağ'da) tarımsal üretim süreçlerinde rüzgar ve güneş enerjisi kullanımı teşvik edilecektir.

"Üretim ve Hizmet Altyapısının Güçlendirilmesi" Önceliği için Performans Göstergeleri

Gıda ürünlerinin ihracatını arttırmaya yönelik 1 adet akreditasyon laboratuvarı faaliyete geçecektir.

Gıda işleme alt sektörlerindeki (et işleme, hayvansal yan ürünler, su ürünleri işleme, süt işleme) AB hijyen kurallarına uyumlu işletme sayısının alt sektörlerdeki toplam işletme sayısına oranı % 14'ten % 50'ye çıkarılacaktır.

Mavi bayraklı marina sayısı 0'dan 2'ye çıkarılacaktır.

Mavi bayraklı plaj sayısı 21'den 29'a çıkarılacaktır.

Yağmurlama sulama sistemi sayısı % 26 oranında arttırılacaktır.

Damla sulama sistemi sayısı % 95 oranında arttırılacaktır.

Yıllık örtü altı sebze meyve üretim miktarı % 21 oranında arttırılacaktır.

Sera ısıtmada kullanılan jeotermal kaynak potansiyelinin kullanım oranı % 3'den % 5'e çıkarılacaktır.

Ekonomik sulanabilir arazilerde sulanma oranı % 75'ten % 85'e çıkarılacaktır.

SÖ5: KOBİ'lerde Temiz Üretim Uygulamalarının Artırılması

İzmir'de yoğun endüstriyel faaliyetler ve üretim süreçlerinin oluşturduğu kirlilik önemli çevresel tehditlerden biridir. İzmir'de, 2004 yılında sanayide yeniden kullanılan su miktarı tüketilen toplam su miktarının % 10'u kadarken bu oran Türkiye genelinde % 33 olmuştur. İzmir'de sanayide suyun yeniden kullanım oranı oldukça düşüktür. 2006 verilerine göre İzmir'de sanayide kişi başı elektrik tüketimi Türkiye değerinin % 133'ü kadardır. Sanayide enerji kullanımının azaltılmasını sağlayacak teknik ve teknolojilerin kullanımı, İzmir'in enerji tasarrufuna katkı sağlayabilecektir. Ayrıca Türkiye genelindeki toplam endüstriyel atığın % 6,8'i tehlikeli endüstriyel atıktır, İzmir'de bu oran % 10,2'dir. Yüksek olan miktarlardaki tehlikeli atık konusunda özellikle İzmir'deki firmalarda bilgi eksikliği önemli rol oynamaktadır.

Temiz üretim yaklaşımı içinde yer edinen ve endüstriyel gelişimin çevreye olan olumsuz etkilerini en aza indirmeyi hedefleyen çevre yönetim sistemlerinin kullanım oranı bölgede oldukça düşüktür. Çevre yönetim sistemi belgesi olan firma sayısının toplam firma sayısına oranı % 7'dir.

İşletmelerde temiz üretim uygulamalarının hayata geçirilmesi, üretimde verimliliği artırarak hem çevresel hem de ekonomik fayda sağlanmasına olanak verecektir. Çevresel etkilerin ürün tasarımı, proseslere girdi sağlayan ürünlerin seçimi, üretim süreçlerinde tekniklerin ve teknolojilerin kullanımlarını kapsayan geniş kapsamlı, bütünsel yönetim süreçleri, küresel eğilimler de göz önünde bulundurulduğunda işletmelerin rekabet edebilirliğini arttırmaya katkı sağlayacaktır. Öte yandan, bu konuda Avrupa Birliği (AB) mevzuatı kapsamında sanayide kirlilik

önleme ve kimyasal kullanımları konusunda çeşitli direktifler bulunmaktadır. Şu ana kadar uyarlanan yönetmelikler olsa da henüz ulusal mevzuatta yer almayan fakat uyum sürecinde sanayi kuruluşlarının bir takım hazırlıklar yapmasını gerektiren çeşitli yönetmelikler olacaktır.

İşletmelerin bu hazırlık sürecinde temiz üretim uygulamalarıyla ilgili girişimlerde bulunması önem taşımaktadır.

İzmir'de özellikle tekstil, deri, gıda işleme, kimya sektörleri başta olmak üzere endüstriyel ve tarımsal faaliyetlere yönelik temiz üretim ve eko-verimlilik uygulamalarının ele alınması önemlidir. Bu stratejik öncelik Plan kapsamında sürdürülebilir kalkınmanın ve bölge vizyonunun sağlanması açısından önem teşkil etmekte ve anahtar sektörlerden ileri teknolojiler ve gelişme eksenlerinden sürdürülebilir çevre ile bütünlük göstermektedir. Aşağıdaki tabloda bu öncelikle ilgili üst ölçekli plan, belge ve stratejiler gösterilmektedir.

İlgili Üst Ölçekli Plan / Belge / Stratejiler	Gelişme Eksen / Stratejik Amaç	Öncelik
Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)	Rekabet Gücünün Artırılması	• Çevrenin Korunması ve Kentsel Altyapının Geliştirilmesi
Çevre ve Orman Bakanlığı AB Entegre Çevre Uyum Stratejisi (UÇES) (2007-2023)	Endüstriyel Kirlilik Kontrolü Sektörü	• Endüstriyel Tesislerde ve Büyük Yakma Tesislerinde Mevcut En İyi Tekniklerin Uygulanmasına İmkan Verecek Çalışmaların Yapılması, İlgili Tüm Taraflarca İşbirliği İçerisinde Yürütülecektir
Türkiye Sanayi Politikası	Sürdürülebilir Gelişimin Sağlanması	• Sanayi Politikalarının Belirlenmesinde ve Yeni Sanayi Yatırımlarında Çevre Dostu Teknolojilere Öncelik Sağlanacak, Yerel İmalatçılar Bu Teknolojiler Konusunda Bilgilendirilecek ve Teşvik Edilecektir

Bu öncelik kapsamında iki hedef belirlenmiştir.

Hedef 1 (SÖ5H1): Bölgede temiz üretim ile ilgili farkındalık artırılacaktır

Bölgede tekstil, deri, gıda işleme ve kimya sektörleri başta olmak üzere sanayi işletmeleri, sivil toplum ve kamu kuruluşları ve üniversiteler arasında temiz üretimin çevresel ve ekonomik faydaları konusundaki farkındalığın artırılması amacıyla işbirlikleri geliştirilecektir. Temiz üretim yöntemleri ve çevreye duyarlı teknolojiler konusunda bilgi düzeyinin artırılması sağlanacaktır. Ayrıca temiz üretim uygulamalarının sanayici için çevre mevzuatı baskıları ve çevre korumaya yönelik yüksek maliyetli yatırımlar olarak algılanması engellenecek, hammadde ve enerji tüketiminin azaltılması, atık miktarının azaltılması ve üretim ve atık bertaraf maliyetlerinin minimize edilmesi gibi konularda avantaj yaratan uygulamalar olduğu konusundaki bilinç artırılacaktır.

Hedef 2 (SÖ5H2): İşletmelerin çevre mevzuatına, çevre yönetim sistemlerine uyumu desteklenecektir

İşletmeler ve ilgili kurumların temiz üretim stratejileri oluşturularak uygulanacak, bu yolla işletmelerde üretim verimliliğinin artması ve hammadde kullanımının azaltılması sağlanacaktır. Bu yolla, aynı kalitede ürün üretilecek fakat ürün maliyetinin düşürülmesi sağlanacak ve işletmeler için karlılığın artırılmasına katkıda bulunulacaktır. Temiz üretimi sağlamak amacıyla işletmelerde teknoloji modifikasyonlarının gerçekleştirilmesi, üretim süreçlerinde iyileştirmeler yapılması, proses verimliliğinin artırılması, kullanılan hammaddelerin çevre dostu olan muadilleriyle değiştirilmesi, hammadde/ürün envanterinin kontrol edilerek kayıpların azaltılması, atık ve yan ürünlerin üretim sürecinde yeniden kullanılması yollarıyla işletmelerin çevre mevzuatına uyumu ve eko-verimliliği sağlanacaktır.

Ayrıca tarımsal işletmelerde üretim verimliliğinin artması için artık ve atıkların değerlendirilmesi sağlanacaktır. Özellikle biyokütle enerjisinin üretimini sağlayıcı geri kazanım uygulamalarının artması sağlanacaktır.

"KOBİ'lerde Temiz Üretim Uygulamalarının Artırılması" Önceliği için Performans Göstergesi

İmalat sanayinde çevre yönetim sistemi belgesi olan firma sayısının toplam firma sayısına oranı % 7'den % 15'e çıkarılacaktır.

SÖ6: Sektörel Bazda Verimliliğin ve Ekonomik Çeşitliliğin Sağlanması

Bölge ekonomik çeşitlilik açısından sektörel olarak geniş bir dağılım göstermektedir. Gerek coğrafi avantajlar, gerek çok sayıda üniversite bulunması sonucu oluşan nitelikli işgücü, gerekse doğal, kültürel varlıkların yarattığı potansiyel ekonomik faaliyetlerde çeşitliliği sağlayan unsurlardır. Bu özelliklere sahip bir bölgede kalkınmanın ekonomik, sosyal ve çevresel bir bütünlük içinde sağlanması önemlidir. Bu öncelik kapsamında öne çıkan sektörler tarıma dayalı sanayi, yenilenebilir enerji ve turizm sektörleridir. Bu sektörlerde daha fazla katma değer yaratan üretim ve hizmet alternatifleri seçilecektir. Aşağıdaki tabloda bu öncelikle ilgili üst ölçekli plan, belge ve stratejiler gösterilmektedir.

İlgili Üst Ölçekli Plan / Belge / Stratejiler	Gelişme Eksen / Stratejik Amaç	Öncelik
Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)	Rekabet Gücünün Artırılması	• Sanayi ve Hizmetlerde Yüksek Katma Değerli Üretim Yapısına Geçişin Sağlanması • Enerji ve Ulaştırma Altyapısının Geliştirilmesi • Tarımsal Yapının Etkinleştirilmesi
	Bölgesel Gelişimin Sağlanması	• Kırsal Kesimde Kalkınmanın Sağlanması
	Beşeri Gelişim ve Sosyal Dayanışmanın Güçlendirilmesi	• Kültürün Korunması ve Geliştirilmesi ve Toplumsal Diyalogun Güçlendirilmesi
	Rekabet Gücünün Artırılması	• Sanayi ve Hizmetlerde Yüksek Katma Değerli Üretim Yapısına Geçişin Sağlanması
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Stratejik Planı (2010-2014)	Enerji Arz Güvenliği	• Serbest Piyasa Koşullarına Tam İşlerlik Kazandırmak ve Yatırım Ortamının İyileşmesini Sağlamak

Devamı →

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı (2007-2013)	Ulaşım ve Altyapının Güçlendirilmesi	• Ülkemizin Deniz Turizmde Hak Ettiği Payı Alması
Türkiye Sanayi Politikası	Yatırımların Teşvik Edilmesi	• Yatırımların Desteklenmesinde Daha Etkin Destek Araçlarının Kullanımına, Bürokrasinin Azaltılmasına, Şeffaflık, Genellik ve Tarafsızlığın Sağlanmasına Önem Verilecektir
	KOBİ'lerin ve Girişimciliğin Geliştirilmesi	• KOBİ'lerin Verimliliklerinin, Katma Değer İçindeki Paylarının ve Uluslararası Rekabet Güçlerinin Artırılması
	Sektörel Politikalar	• Tekstil ve Giyim Eşyası Sektöründe Rekabet Edebilirliğin Korunması, Var Olan Atıl Kapasitenin Kullanılması ve Pazar Çeşitlendirmesi Yoluyla Dünya Pazarlarından Daha Çok Pay Alınması Amacıyla, Tasarıma, Koleksiyon Tipi Üretime, Tanıtım ve Pazarlama Faaliyetlerine Ağırlık Verilecektir
Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (2007-2013)	Ekonominin Geliştirilmesi ve İş İmkanlarının Artırılması	• Tarım ve Gıda Sektörlerinin Rekabetçi Bir Yapıya Kavuşturulması
	Kırsal Çevrenin Korunması ve Geliştirilmesi	• Çevreci Tarım Uygulamalarının Geliştirilmesi • Korunan Alanların Yönetimi ve Geliştirilmesi

Bu öncelik kapsamında beş hedef belirlenmiştir.

Hedef 1 (SÖ6H1):Tarım sektörü kapsamında organik tarım ve iyi tarım uygulamaları yaygınlaştırılacaktır

İzmir'de organik tarım alanlarının toplam tarım alanları içindeki oranı hem Türkiye, hem Ege Bölgesi'nin üzerindedir. Bu oran Türkiye'de % 0,54, Ege Bölgesi'nde % 1,63 iken İzmir'de % 7,65'tir. TKB tarafından yetkilendirilen 13 organik tarım ve sertifikasyon kuruluşunun 7'si İzmir'dedir. TÜİK verilerine göre İzmir'de 2007 yılında 1.294 üretici tarafından 26.330 hektar alanda 19.058 ton organik ürün elde edilmiştir. 2007 yılında organik tarım faaliyetleri kapsamında üretimi yapılan ürün sayısı 83'tür. Ülkede organik tarım alanlarının % 19,5'i ve organik üretim yapan çiftçilerin % 12,3'ü İzmir'dedir.

Gıda güvenliğini geliştirmek amacıyla daha yüksek pazar değerine sahip organik tarım ve iyi tarım uygulamaları çerçevesinde yapılan üretim geliştirilecektir. Organik tarım ve iyi tarım uygulamalarının geleneksel üretime göre nispeten karmaşık bir yapıda olması nedeniyle yeniliğe daha açık olan genç girişimci üreticilere ve üretici örgütlerine odaklanılacaktır. Bunun için ilgili kamu kurum kuruluşları ve üretici örgütlerinin birlikte çalışacağı bir yapı oluşturulacaktır.

Hedef 2 (SÖ6H2): Gıda ve içecek sanayinde organik ve katma değeri yüksek gıda ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması desteklenecektir

Günümüzde değişen tüketici tercihlerinin de etkisiyle organik ürün işleme ve pazarlama alanında talebin artması sanayinin üretici ile organik ürün sözleşmelerine kaymasına neden olmaktadır. Bu yüzden organik ürün yönetmeliklerinin bilinmesi, uygulanması ve konuyla ilgili işbirliği yapılması önem kazanmaktadır. Bu bağlamda organik gıda ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması konularına destek verilecektir. Bu ürünlerden hastalıkları önleyici ve tedavi edici etkileri nedeniyle sağlığa yararlı olan gıda veya gıda bileşenleri fonksiyonel gıdalar/nutrasetikler özellikle teşvik edilecektir.

Hedef 3 (SÖ6H3): Giyim eşyası sanayinde organik ve çevre dostu tekstil üretimi desteklenecektir

Çevre bilincinin ve sağlıklı yaşamın giderek önem kazandığı günümüzde hazır giyim başta olmak üzere tekstil sektöründe önemi artan bir başka ürün grubu da ekolojik ve organik tekstil ürünleridir. Ekolojik tekstil veya eko tekstil elyaf halinden bitmiş ürün olana kadar tüm üretim ve işleme evrelerinde çevre gözetilerek üretilen, kullanım aşamasında kullanıcıya zarar vermeyen ve kullanıldıktan sonra ortaya çıkan atıkları geri dönüşümlü olan tekstil demektir. Özellikle insan sağlığına zarar vermeyen ekolojik tekstil ürünleri tüketiciler tarafından son yıllarda daha çok tercih edilmektedir. Ayrıca su tüketiminin çok fazla olduğu tekstil sektöründe su kullanımının azaltılması da önemlidir. Organik tarım potansiyeli de göz önüne alındığında bölgede ekolojik ve çevre dostu tekstil üretimi geliştirilecektir.

Hedef 4 (SÖ6H4): Yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelik öncelikli yatırım alanları saptanacak ve değerlendirilecektir

Tüm dünyada yenilenebilir enerji alanında yapılan yatırımların 2007-2030 yılları arasında 5,5 trilyon dolar olacağı öngörülmektedir. Avrupa'da ve ülkemizde yenilenebilir enerji teknolojileri geleceğin enerji pazarında çok önemli bir paya sahip olacaktır. Yenilenebilir enerjide yatırım fırsatlarının artması bölgenin sahip olduğu yenilenebilir enerji potansiyeli ile birlikte düşünüldüğünde büyük bir rekabet gücü yaratmaktadır. İzmir'de rüzgar, jeotermal, güneş ve biyokütle enerjisi yatırımları son on yılda artış göstermiştir. Yatırımcı ve tedarikçi firmalar açısından sektördeki yatırım alanları belirlenecek ve bu alanlarda uygulama aşamasına gelmesi sağlanacaktır.

İzmir rüzgar, jeotermal, biyokütle ve güneş enerjileri açısından yüksek potansiyeli ve coğrafi konumunun yarattığı avantajlar sonucu yenilenebilir enerji konusunda bir merkez olma özelliğine sahiptir. Avrupa'da rüzgar enerjisi konusunda mekan sıkıntısı yaşanmaya başladığı için gözler ülkemize çevirmektedir. Selanik'ten Bodrum'a kadar olan Çanakkale, Balıkesir, İzmir, Bodrum hattında merkez konumundaki İzmir tedarikçi firmalar için bir merkez niteliğindedir. Yenilenebilir enerji konusunda çalışan firmalar desteklenecek, yabancı yatırımcıların yerli firmalar ile işbirliği yapması sağlanacaktır. Ayrıca varolan işbirliklerinin devamlılığı ve uygulamaya dönük projeler üretilmesi için gerekli projeksiyonların yapılması amacıyla yenilenebilir enerji kaynakları envanteri oluşturulacak, veri merkezi kurulacaktır.

Hedef 5 (SÖ6H5): Turizmin çeşitlendirilmesine yönelik yatırımlar desteklenecektir

İzmir çeşitlendirilmiş turizm açısından büyük bir potansiyele sahiptir. Bu kapsamda özellikle butik otellerin yaygınlaştırılması, kongre ve fuar turizmine olanak veren yatırımların desteklenmesi, termal turizm, kültür turizmi, ekoturizm, kent turizmi ve deniz turizminin kitle turizmi dışındaki çeşitlerinin (deniz sporları, yat turizmi, mavi tur, kruvaziyer turizmi, vb.) geliştirilmesi bölge için önemlidir.

İzmir'de butik otel ile ev pansiyonculuğu yaygınlaştırılacaktır. İlde orta sınıf yerli turistlerin talebini karşılayacak tesislerde yoğunlaşma görülmekteyken üst sınıf, özellikle yabancı ve daha çok gelir getirecek turistlere yönelik tesisler yeterli değildir. İzmir, küçük işletmeler olmasına rağmen, seçkin bir turist kitlesine hitap ederek büyük işletmelere rakip olan, kişiye özel hizmet sunan butik otel seçeneğini mevcut turizm kaynaklarıyla birleştirecek ve turizm gelirlerini arttıracaktır. Özellikle Yarımada bölgesinde doğal yapıya zarar vermeyen butik otelcilik ve ev pansiyonculuğu geliştirilecektir. Ayrıca yerel yapıyla uyumlu kamp ve karavan alanları -başta bu alanda potansiyel taşıyan Bergama, Seferihisar ve Selçuk ilçelerinde- değerlendirilecektir.

Bölge ekonomik çeşitlilik açısından sektörel olarak geniş bir dağılım göstermektedir. Gerek coğrafi avantajlar, gerek çok sayıda üniversite bulunması sonucu oluşan nitelikli işgücü, gerekse doğal, kültürel varlıkların yarattığı potansiyel ekonomik faaliyetlerde çeşitliliği sağlayan unsurlardır.

Termal alanlar merkez haline getirilip turizm 12 aya yayılacak ve bu alanların sağlık turizminde kullanımı yaygınlaştırılacaktır. Türkiye jeotermal potansiyeli bakımından dünyada yedinci, Avrupa'da birinci sıradadır. Ülkemizin termal kaynak yönünden en zengin bölgesi Ege olup, İzmir de termal kaynak açısından oldukça zengindir. İl genelinde termal sular genç tektonik etkinlikler sonucu oluşan Büyük Menderes grabenine bağlı faylar boyunca çıkmaktadır. Balçova, Seferihisar, Çeşme-Şifne, Aliağa, Bayındır-Ergenli, Urla-Gülbahçe, Bergama-Mahmudiye-Paşaköy-Güzellik, Dikili-Madra-Nebiler, Dikili-Karadere-Çoban-Kaynarca-Bademli-Kocaoba jeotermal sahalarından çok farklı sıcaklık aralıklarında termal kaynak elde edilmektedir. Daha önce değinildiği gibi, İzmir'de termal turizmin en fazla geliştiği ilçe Balçova'dır. Çeşme-İlica'nın yanı sıra Seferihisar ve Urla-Gülbahçe termal kaynakları da termal turizm için değerlendirilecektir. Dikili'de termal enerjinin kullanımına yönelik altyapı tamamlanmış olup yılın 12 ayı termal tedavi olanağı bulunmaktadır. Uluslararası standartlarda tesis altyapısı ve etkin bir tanıtım ile Dikili sağlık turizminde önemli bir destinasyon olacaktır.

Ayrıca kongre turizmi alanında potansiyel taşıyan Konak, Balçova, Bornova, Gaziemir ve Çeşme ilçelerinde kongre turizmi geliştirilecektir. Ulaşım elverişliliği, doğal güzellikleri, iklim uygunluğu, tarihi ve kültürel özellikleriyle İzmir, kongre turizminin geliştirilmesi için potansiyele sahiptir. İzmir ili, dünya kongre turizm pazarında % 57'lik pay ile lider olan Avrupa bölgesine oldukça yakındır ve bu avantajını kullanacaktır.

Bölgenin sahip olduğu kültürel varlıklar ve değerler kültür turizmine kazandırılacak ve kültür turizmi geliştirilecektir. Turizm açısından İzmir'in en önemli kaynaklarından biri tarihi ve kültürel varlıklar ile değerlerdir. Zengin tarihi 8.500 yıl öncesine uzanan İzmir'de Helen, Roma, Bizans, Beylikler ve Osmanlı döneminin izleri görülebilmektedir. İzmir yıllardır Levanten, Rum, Ermeni ve Yahudi gibi farklı etnik grupların bir arada hoşgörüsü içinde yaşadığı bir ildir. Bu nedenle tarih

"Sektörel Bazda Verimliliğin ve Ekonomik Çeşitliliğin Sağlanması" Önceliği için Performans Göstergeleri

Organik üretim yapan üretici sayısı % 24 oranında artırılabilecektir.

Organik üretim yapılan tarımsal alan 26.330 hektardan 30.000 hektara çıkarılacaktır.

İyi Tarım Uygulamaları kapsamında üretim yapan üretici sayısı % 30 oranında artırılabilecektir.

İyi Tarım Uygulamaları kapsamında üretim yapılan tarımsal alan 258 hektardan 340 hektara çıkarılacaktır.

Rüzgar enerjisi kurulu gücün teorik kapasiteye oranı % 1'den % 4'e çıkarılacaktır.

İzmir'i ziyaret eden yabancıların Türkiye'yi ziyaret edenler içindeki oranı % 3,93'ten % 4,93'e çıkarılacaktır.

Butik otellere geliş sayısı 15.040'tan 16.100'e çıkarılacaktır.

Butik otellerde ortalama kalış süresi 1,3 günden 1,9 güne çıkarılacaktır.

Kruvaziyer seferleriyle gelen yolcu sayısı 321.279'dan 500.000'e çıkarılacaktır.

Limanlara gelen ticari ve özel yat sayısı 1.923'ten 2.200'e çıkarılacaktır.

Müze ve ören yerlerini ziyaret eden kişi sayısı 2.799.236'dan 3.000.000'a çıkarılacaktır.

boyunca İzmir tapınak, kale, kilise, cami, sinagog, han, hamam, ören yeri, agora, tarihi çarşı gibi pek çok kültürel ve tarihi varlığa sahip olmuştur.

İzmir ilçelerinin çoğunda öne çıkan tarihi varlıklar bulunmaktadır. Bunların kültür turizmine kazandırılması sağlanacaktır. Ayrıca İzmir mutfağı, İzmir'de uzun yıllardır önemini koruyan şarap ve zeytinyağı, Homeros ve Dario Moreno gibi İzmirli ünlü kişiler de kültürel değerler kapsamında ele alınarak öne çıkarılacaktır.

Öte yandan deniz turizminin kitle turizmi dışındaki çeşitleri (deniz sporları, yat turizmi, mavi tur, kruvaziyer turizmi, vb.) geliştirilecektir. İzmir deniz turizmi bakımından sahip olduğu zenginliği kitle turizminden çok deniz sporları, yat turizmi, mavi tur gibi alternatif deniz turizmi türlerinde değerlendirecektir. Yani, mevcut türlere yeni turizm çeşitleri eklenerek pazar payı artırılabilecektir. Özellikle Çeşme, Foça, Dikili, Karaburun ve Seferihisar ilçelerinde, yüksek gelir düzeyine sahip turistlere hitap eden yat turizminin ve deniz sporları turizminin geliştirilmesi sağlanacaktır.

İzmir'in merkez ve kıyı şeridindeki ilçeleri dışında, özellikle doğu kesiminde kalan ilçelerinde tarımın yaygın olması ekoturizm açısından kaynak oluşturmaktadır. Ödemiş ilçesi Gölcük, Bozdağ gibi doğal kaynaklarının yanı sıra, Birgi evleri ve el işleriyle ünlü pazarıyla turizm için uygun kültürel kaynaklara da sahiptir. Bu kaynaklar bütünsel bir turizm teması altında değerlendirilecek, Ödemiş ve çevresi için ekoturizm anlayışıyla desteklenmiş bir model kurgulanacaktır. Yarımada bölgesinde özellikle Urla ilçesinde de ekoturizm ve turistlerin hem tatil yapıp hem tarımsal üretime katıldığı çiftlik turizmi geliştirilecektir. Bergama, Selçuk, Torbalı ve Kemalpaşa'da da ekoturizmin geliştirilmesi sağlanacak; el sanatları, yöresel mutfak ürünleri, yerel kılavuzluk gibi etkinliklerin desteklenmesiyle gelirler artırılabilecektir.

Bölgede kent turizmi geliştirilecektir. Kent turizmi hem ekonomik, hem sosyal getiriler sağlamaktadır. Kent yaşamına dair müze, restoran, kafeterya gibi mekanlar, mimari unsurlar, anıtlar ve parklar geliştirilecektir.

SÖ7: Bölge Tanıtımının Sağlanması

İzmir'in küresel rekabet gücünün artırılması ve diğer şehirlerle arasındaki farklılığının öne çıkarılabilmesi için sahip olduğu turizm ve yatırım olanaklarının ulusal ve uluslararası platformlarda tanıtılması gerekmektedir.

Aşağıdaki tabloda bu öncelikle ilgili üst ölçekli plan, belge ve stratejiler gösterilmektedir.

İlgili Üst Ölçekli Plan / Belge / Stratejiler	Gelişme Eksen / Stratejik Amaç	Öncelik
Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)	Rekabet Gücünün Artırılması	<ul style="list-style-type: none"> Sanayi ve Hizmetlerde Yüksek Katma Değerli Üretim Yapısına Geçişin Sağlanması
Kültür ve Turizm Bakanlığı Termal Turizm Master Planı Eylem Planı (2007-2023)	Hedef Pazarlar	<ul style="list-style-type: none"> Yerli ve Yabancı Turizm Yatırımcılarının Termal Turizm Alanında Yatırım Yapmalarını Yönlendirmek Amacıyla Bilgilendirme, Tanıtım, Atölye, vb. Çalışmalar Yapılması Destinasyon Tanıtım Bölgesi Olarak Belirlenen Ülkelerde Termal Odaklı Yurtiçi ve Yurtdışı Tanıtım, Fuar, Atölye, vb. Faaliyetler Yapılması
	Araştırma ve Geliştirme	<ul style="list-style-type: none"> Markalaşma
Türkiye Sanayi Politikası	Yatırımların Teşvik Edilmesi	<ul style="list-style-type: none"> Yatırımların Desteklenmesinde Daha Etkin Destek Araçlarının Kullanımına, Bürokrasinin Azaltılmasına, Şeffaflık, Genellik ve Tarafsızlığın Sağlanmasına Önem Verilecektir Doğrudan Yabancı Yatırımların, Sanayinin Üretim Kapasitesine, Teknolojik Kapasitesine ve Rekabet Gücüne Katkı Sağlaması Hususuna Önem Verilecektir. Bu Çerçeve, Katma Değeri ve Rekabet Edebilirliği Yüksek Projeler Teşvik Edilecektir

Bu öncelik kapsamında üç hedef belirlenmiştir.

Hedef 1 (SÖ7H1): Kentsel Pazarlama Stratejisi oluşturulacak ve uygulanacaktır

Bugün dünyadaki şehirler, turistler, yatırımcılar, tüketiciler, küresel medya gibi kitleler tarafından daha fazla tercih edilmek için birbiriyle yarışırken, kentsel pazarlama bir uzmanlık dalı haline gelmiştir. Bu doğrultuda, İzmir'in yerel, ulusal ve uluslararası rekabette öne çıkan bir destinasyon haline gelmesi için, Kentsel Pazarlama Stratejisi oluşturulacak ve uygulanacaktır.

Strateji hazırlanırken ilk adım olarak, İzmir'in gerek İzmirli gerekse Türkiye'deki diğer illerde ve başka ülkelerde yaşayanlar tarafından nasıl algılandığını belirlemek ve İzmir dışında bilinirliğini ortaya koymaya yönelik kapsamlı araştırmalar yapılacaktır.

Projeyle, İzmir'in doğal, kültürel, ekonomik, tarihsel ve sosyal nitelikleri bir bütün olarak ele alınacak, İzmir'i diğer kentlerden farklı kılan ürün-hizmet konuları, avantajlar ve yatırım olanakları yaratıcı ve yenilikçi bir yaklaşımla ortaya konacaktır.

Bu sayede, İzmir ile ilgili yapılacak tanıtımların bütüncül, tutarlı ve istikrarlı bir biçimde uygulanması sağlanacaktır. İzmir için oluşturulacak kentsel pazarlama stratejisinin İzmir'deki ilgili tüm aktörler tarafından benimsenmesi, stratejinin yaşam bulması ve sağlıklı biçimde uygulanabilmesi için büyük önem taşımaktadır. Strateji İzmir halkının, özel sektör, kamu sektörü ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin işbirliği ve koordinasyonunda uygulanacaktır.

Hedef 2 (SÖ7H2): Anahtar sektörlerde yatırım tanıtımı yapılacaktır

Kentsel Pazarlama Stratejisi çerçevesinde İzmir Yatırım Stratejisi hazırlanacak, belirlenmiş hedef pazarlara yönelik, öncelikle anahtar sektörlerde olmak üzere yatırım tanıtımı yapılacaktır. Anahtar sektörlerden öncelikle yenilenebilir enerji, ileri teknolojiye dayalı sanayiler, turizm, gıda ve içecek imalatı ile giyim eşyası sanayi sektörlerinde olmak üzere ulusal ve uluslararası hedef

pazarlar araştırılacak, bu pazarlara yönelik yatırım tanıtımı faaliyetleri gerçekleştirilecektir. Bu kapsamda tanıtım turları, firma görüşmeleri, uluslararası fuarlara ve sektörel etkinliklere katılım, yatırım tanıtım malzemeleri hazırlanması gibi faaliyetler gerçekleştirilecek, yatırımcı ağlarıyla irtibata geçilecektir.

Hedef 3 (SÖ7H3): Kültür ve turizm olanakları tanıtılarak turizmde elde edilen gelir artırılabilecektir

Dünyada bugün lider konumda olan turizm destinasyonlarının İzmir'den daha fazla rekabet edebilmelerinin sebebi, daha çok veya daha değerli kaynaklara sahip olmaları değil, bu kaynakların tanıtımını daha iyi yapmalarıdır. Kültür ve Turizm Bakanlığı son yıllarda önemli bir tanıtım atağı yapmış olsa da İzmir yalnızca Efes ve Bergama ile bu tanıtım kampanyalarında yer almıştır. Bu doğrultuda İzmir, "kentsel pazarlama" stratejisiyle paralel olarak ülke tanıtım kampanyalarına daha fazla dahil olacaktır.

İzmir ilinin özellikle potansiyel taşıdığı turizm türleri olan kongre, fuar, sağlık, deniz, kent, kültür turizmi ve ekoturizmde tanıtım yapılması, daha fazla turist çekilmesi için son derece önemlidir. Özellikle kültür turizmi için zengin kaynaklara sahip olan ilçelerin bu alanda tanıtım yapılacaktır. İzmir'in zengin kaynaklara sahip olduğu bir diğer turizm türü olan deniz turizminde öne çıkan, Çeşme, Dikili, Foça, Karaburun, Menderes, Seferihisar ve Urla ilçelerinin tanıtımına ağırlık verilecektir. Ekoturizm alanındaysa öncelikle Bergama, Ödemiş, Selçuk, Torbalı, Urla ve Kemalpaşa ilçeleri tanıtılacaktır. Bornova ile Balçova sağlık ve kongre turizmi merkezi olarak, Konak ise kent ve kongre turizmi merkezi olarak da tanıtılacaktır.

Yarımada bölgesinin turizm potansiyeli, hem turistler, hem yerli halk hem de yatırımcılara, yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde eşzamanlı olarak tanıtılacaktır. Kaynakları açısından turizm potansiyeli taşıyan Karaburun, Seferihisar, Urla, Ödemiş, Dikili ve Foça ilçelerinde tanıtım ve yatırıma ağırlık verilerek bu ilçelerin turizm pazarından aldığı pay arttırılacaktır. Tarihi zenginliğiyle uluslararası üne ve öneme sahip olan bir başka ilçe olan Bergama'nın bir turizm beldesi olarak tanımlanması ve bu konuda bir farkındalık yaratılması gerekmektedir. Özellikle yabancı turistler tarafından tercih edilen Menderes ve Selçuk'un, turist çektiği ülkeler dışında diğer ülkelere de tanıtım yapılarak yeni pazarlardan talep çekilecektir.

Hâlihazırda bir turist akışı elde edilen pazarlarda tanıtımların etkinliği artırılırken turizm harcamaları yüksek olan Japonya, ABD, İtalya ve İngiltere gibi ülkelerde de İzmir'in tanıtımına yönelik kampanyalara ağırlık verilecektir.

Uluslararası İzmir Festivali, İzmir Avrupa Caz Festivali, İzmir Enternasyonal Fuarı, Uluslararası İzmir Kısa Film Festivali ve yıl boyunca düzenlenen diğer etkinliklerin ulusal ve uluslararası tanıtımı sağlanacaktır. İzmir'in önemli bir üniversite kenti olması, çeşitli sanayi ve ticaret kollarını barındırması kongre, fuar ve işletme turizmi açısından da bir tanıtım alanı açmaktadır.

"Bölge Tanıtımının Sağlanması" Önceliği için Performans Göstergeleri

Tesislerin ortalama doluluk oranı %45,65'ten %47,65'e çıkarılacaktır.

Tesislerde ortalama kalış süresi 2,3 günden 2,8 güne çıkarılacaktır.

Düzenlenen fuar sayısı 31'den 37'ye çıkarılacaktır.

İşletmelerde Rekabet Edebilirlik Gelişme Ekseni GZFT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLER

- Türkiye genelinde sosyoekonomik gelişmişlikte ve rekabetçilikte üçüncü büyük il olunması
- Ege Bölgesi GSYİH'sinin neredeyse yarısının oluşturulması, kişi başına düşen GSYİH'de Türkiye'nin altıncı ili olunması
- Türkiye'de sanayinin yoğunlaştığı ikinci bölge olunması
- Yetmiş insan kaynağının bulunması
- Zengin doğal, tarihi ve kültürel kaynakların bulunması
- OSB ve KSS'lerin sayı ve alan bakımından büyük olması
- ESBAŞ ve İDESBAŞ'ın var olması
- Havacılık, bilişim ve organik tarım gibi sektörlerde kümelenme çalışmaları bulunması
- Bilim ve teknoloji altyapısına ve beşeri sermayeye sahip olunması, İYTE ve İzmir Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nin mevcut olması
- İleri teknolojiye dayalı sektörlerin (özellikle bilişim, tıbbi aletler ve endüstri makinelerinin) yoğunlaşmış ve yıldız sektör olması
- Tarımsal üretimin ülke geneline göre daha çeşitli ve yüksek teknolojiyle yapılıyor olması
- Gıda ve içecek imalatı, giyim eşyası ve deri ürünleri imalatı gibi tarıma dayalı sanayilerin yoğunlaşmış ve yıldız sektör olması
- Ülkedeki toplam süs bitkisi üretiminin büyük kısmının karşılanması
- Et, süt ve su ürünlerinde çeşitliliğin bulunması
- Organik tarımda yüksek kapasite, deneyim ve ürün çeşitliliğine sahip olunması
- Seracılığın, örtü altı ve süs bitkisi yetiştiriciliğinin gelişmiş olması
- Türkiye'nin ilk ve en gelişmiş tarım ürünleri borsasının bulunması
- Tarıma yönelik eğitim ve araştırma alanında kurumsal kapasite olması
- Rüzgar enerjisi açısından ülke potansiyelinin büyük bölümüne sahip olunması ve bunun yatırım potansiyeli yaratması
- Jeotermal enerjide dünyada beşinci sırada olan ülkemizin toplam potansiyeli içinde büyük paya sahip olunması
- Otel ve lokanta hizmetleri sektörünün gelişme hızının yüksek olması
- Ulaşım olanaklarının çeşitlilik arz etmesi
- Sanayi bölgelerine demiryolu ile taşıma imkanı bulunması
- Lojistik sektörünün gelişme potansiyeli olması
- Depolama, elleçleme ve dağıtım faaliyetlerinin giderek yaygınlaşması
- Turizme ve ticarete hizmet eden limanların bulunması
- İzmir Limanı'nın Türkiye'nin en önemli ihracat limanlarından biri olması
- Turizm potansiyelini ve sınır ötesi ticareti güçlendirmesi bakımından Çeşme-Sakız Adası, Çeşme-İtalya feribot seferlerinin var olması

FIRSATLAR

- Avrupa pazarına coğrafi açıdan yakın olunması
- Türkiye'de ve dünyada organik ürünlere ilginin artması, bu ilginin organik üretime yapılan desteklere ve hukuki metinlere de yansması
- Yenilenebilir enerji sektörünün ulusal ve uluslararası alanda öncelik kazanması
- Termal turizm bölgeleri ve merkezlerinde turizm amaçlı düzenlemelerin yapılmış olması
- Tarım, sanayi ve turizm bölgelerini birbirine bağlayan bir geçiş noktası olunması
- Kruvaziyer turizmin giderek artması
- Çandarlı'da, Akdeniz'in en büyük limanı olacak yeni bir konteyner limanı projesi bulunması

ZAYIF YÖNLER

- İhracat payının düşme eğiliminde olması, son 5 yıldır dış ticaret açığı verilmesi
- Ekonomideki gücün dağılmasına ve uzmanlaşma eksikliğine neden olan çok sektörlü bir yapıya sahip olunması
- Son 10 yılda İzmir'e yönelik kamu yatırımlarında azalma olması
- OSB'lerin birçoğunun henüz tam olarak kullanılmıyor olması; OSB ve serbest bölgelerde enerji, ulaşım ve iletişim konularında altyapı eksikliklerinin bulunması
- Ar-Ge hibe desteklerinden yeterince faydalanılmaması
- KOBİ'lerde kurumsallaşmanın eksik olması
- Tarım arazilerinin küçük ve çok parçalı olması, tarımda ortalama işletme büyüklüğünün ülke ortalamasının altında olması, tarımsal yapıda örgütlü hareket etme kültürünün yeterince gelişmemiş olması, yeterli sermaye ve bilginin olmaması
- Modern sulama, ilaçlama, gübreleme vb. tekniklerin yeterince kullanılmaması
- Yaş meyve ve sebze pazarlama zincirinde soğuk depolama ve nakliye yetersizliği
- Tarımsal ürünlerin işlenmesinde kalite, ölçüm, hijyen ve gıda güvenliği uygulamalarının yetersiz olması
- Su ürünlerinde aşırı avlanma yapılması, örgütlenme ve denetim yetersizliği
- Kırsal kesimde geçim kaynaklarının yetersiz ve işsizlik oranının yüksek olması
- Orman ve mera olarak değerlendirilmesi gereken alanların tarım arazisi, yapılaşma, turizm, maden ve taş ocakları gibi ekonomik faaliyetler amaçlı kullanılması
- Tarım-sanayi entegrasyonunun yetersiz olması
- Endüstriyel faaliyetlerden dolayı bazı ilçelerde tarım alanlarının yok olma tehlikesi bulunması
- Deniz-kum-güneş temelli kitle turizmi sonucunda talebin 12 aya yayılmaması
- Turistlerin ortalama kalış süresinin ve konaklama tesislerinin doluluk oranının düşük olması
- İzmir'in turizm ve yatırım açısından yeterince tanıtılmaması
- Kongre ve fuar turizmi altyapısının yetersiz olması
- Enerjide dışa bağımlı olunması
- Sanayi ve tarım istihdamı yoğunlaşmasında düşüş yaşanması
- İzmir Limanı'nın artan talebi karşılayacak altyapı ve kapasiteye sahip olmaması, gemilerin bekleme sürelerinin artması
- Lojistik sektöründe İzmir kökenli firmaların küçük ölçekli olması

TEHDİTLER

- Küresel finansal krizin Türkiye ve İzmir'i olumsuz etkilemesi
- OSB ve serbest bölgelere ilişkin mevzuatın çok sık değişmesi, bu durumun yatırımcılarda güvensizlik yaratması
- Küresel olarak enerji sıkıntısının yaşanmaya başlanması ve enerji fiyatlarının artma eğiliminde olması
- Türkiye'nin AB'ye üye olması durumunda tarım sektöründe geçimlik işletmelerin tamamı ile yarı geçimlik işletmelerin önemli bir kısmının üretimden çekileceğine dair bir öngörü bulunması
- AB'nin finanse ettiği Katılım Öncesi Yardım Aracı Kırsal Kalkınma Bileşeni (IPARD) kapsamında İzmir'in yer almaması
- Denizlerin kirlenmesinin su ürünleri için risk oluşturması
- Turizm politikalarında destek ve teşviklerin Antalya ve Güney Ege'de yoğunlaşması
- Yenilenebilir enerji alanında gereken teknolojiye dışa bağımlı olunması, yatırım maliyetlerinin yüksek olması
- Ulusal ölçekte sunulan teşvik ve desteklerden yeterince faydalanılmaması

4.2 İstihdam ve Sosyal Bütünleşme

İstihdam olanaklarının genişletilmesi ve istihdam koşullarının iyileştirilmesi, gelir dağılımını düzelterek yoksulluğu azaltmakta, sosyal içermeyi güçlendirmekte ve sosyal bütünleşme ve kalkınmayı desteklemektedir. Ayrıca bölgesel rekabet edebilirliği, üretimde verimlilik ve kapasite artışını ve yenilikçiliği geliştirerek ekonomik kalkınmayı da desteklemektedir. Dokuzuncu Kalkınma Planı istihdamın artırılmasını ulusal ölçekte beş ekonomik ve sosyal gelişme ekseninden biri olarak tanımlamıştır.

İşgücü piyasasında gençler, kadınlar, engelliler gibi çeşitli toplumsal kesimler istihdam olanak ve koşulları bakımından dezavantajlı konumdadır. Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda "işgücü piyasasında zorluklarla karşılaşan kadınlar, gençler, uzun süreli işsizler, engelliler ve eski hükümlüler için fırsat eşitliği sağlanacağı" ulusal ölçekte bir hedef olarak tanımlanmış, bu kesimlerin istihdam olanak ve koşullarını iyileştirmeye yönelik spesifik öncelik ve hedefler tanımlanmıştır.

İstihdam ve sosyal bütünleşmenin güçlendirilmesi bakımından günümüz kalkınma politikalarının odağında eğitim ve sağlık vardır. Eylül 2000'de BM Milenyum Zirvesi'nde aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 191 ülke tarafından kabul edilen Milenyum Kalkınma Hedefleri, 2015'te varılması amaçlanan sekiz temel hedefi içermektedir. Bu sekiz hedeften biri doğrudan eğitimle (herkes için evrensel ilköğretim sağlamak), üçü doğrudan sağlıkla (çocuk ölümlerini azaltmak; anne sağlığını iyileştirmek; HIV, sıtma gibi bulaşıcı hastalıklarla mücadele) ilgiliyken kalan hedefler de dolaylı olarak eğitim ve sağlıkla ilgilidir.

Uluslararası hedeflere uyumlu olarak hazırlanan Dokuzuncu Kalkınma Planı, "Beşeri Sermaye ve Sosyal Dayanışmanın Güçlendirilmesi" adlı sosyal gelişme ekseninde ulusal ölçekte "eğitim sisteminin geliştirilmesi" ve "sağlık sisteminin etkinleştirilmesi" önceliklerini tanımlamış, eğitim ve sağlık hizmetlerinin erişim ve nitelik bakımından iyileştirilmesine yönelik hedefler ortaya koymuştur.

Sosyal bütünleşmenin sağlanması için istihdam olanak ve koşulları ile eğitim ve sağlık gibi temel hizmetlerin ötesinde başta dezavantajlı gruplar olmak üzere toplumun geneline yönelik sosyal hizmet politikalarının da erişim ve nitelik bakımından iyileştirilerek sosyal içermenin güçlendirilmesi gerekmektedir. Dokuzuncu Kalkınma Planı'ndaki beş ekonomik ve sosyal gelişme ekseninden biri olan "Beşeri Sermaye ve Sosyal Dayanışmanın Güçlendirilmesi" altında ulusal ölçekte sosyal içermeyi ve bütünleşmeyi güçlendirmeye yönelik öncelik ve hedefler tanımlanmıştır.

Günümüzde sosyal içermeye yönelik hizmetlerde yenilikçi, alternatif yöntemlerle ekonomik, sosyal ve kültürel fırsatlara erişimde dezavantajlı konumda olan kadınlar, genç işsizler, göç edenler, engelliler, yaşlılar ve yoksullar gibi kesimlerin edilgen bir hizmet alıcı konumdan çıkmaları hedeflenmektedir. Böylelikle, bu kesimleri oluşturan bireylerin kendi yaşam alanlarında üretken potansiyellerini kullanarak toplumun etkin üyeleri olmaları amaçlanmaktadır.

İstihdam ve Sosyal Bütünleşme ekseninin temel amacı; **istihdam olanak ve koşullarını ve başta eğitim, sağlık olmak üzere sosyal içermeye yönelik hizmetleri geliştirerek sosyal bütünleşmeyi güçlendirmektir.** Bu bağlamda, stratejik gelişme ekseninde üç öncelik belirlenmiştir.

SÖ8: İstihdamın ve İşgücü Verimliliğinin Artırılması

Sosyal kalkınma açısından istihdamın ve işgücü verimliliğinin artırılması, gelir dağılımını iyileştirip yoksulluğu azaltarak sosyal bütünleşmeyi güçlendirirken, ekonomik kalkınma açısından da bölgesel rekabet edebilirliği ve üretimde verimlilik artışını sağlamak için önemlidir. Aşağıdaki tabloda bu öncelikte ilgili üst ölçekli plan, belge ve stratejiler gösterilmektedir.

İlgili Üst Ölçekli Plan / Belge / Stratejiler	Gelişme Eksen / Stratejik Amaç	Öncelik
Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)	İstihdamın Artırılması	<ul style="list-style-type: none"> Eğitimin İşgücü Talebine Duyarlılığının Artırılması İşgücü Piyasasının Geliştirilmesi Aktif İşgücü Politikalarının Geliştirilmesi
	Rekabet Gücünün Artırılması	<ul style="list-style-type: none"> Sanayi ve Hizmetlerde Yüksek Katma Değerli Üretim Yapısına Geçişin Sağlanması
Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı (2007-2013)	Eğitim	<ul style="list-style-type: none"> Akademik Eğitim ve Turizm Sektörüne Nitelikli Eleman Yetiştirecek Mesleki Eğitimin Bir Arada Geliştirilmesi Tanıtım ve Pazarlama Faaliyetlerinde Alternatif Stratejilerin Belirlenmesi Turizmin İsteddiği Nitelikte İşgücü Yetiştirilmesinde Özel Sektörün Katılımı Yaygın ve Örgün Eğitimde İçeriğin Güncellenmesi
	Turizmin Çeşitlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> Deniz Turizmi
Türkiye Sanayi Politikası	İşgücünün Geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> Uluslararası Rekabet Gücünü Artırmak için İşgücünün Niteliği Artırılacak ve Eğitim Faaliyetleri Teknolojideki Gelişmeler Doğrultusunda Geliştirilecektir Mesleki ve Teknik Örgün ve Yaygın Eğitim ile Ekonominin İnsan Gücü İhtiyacı Arasındaki Uyumun Geliştirilmesine Önem Verilecektir
Ulaştırma Ana Planı Stratejisi	Lojistik	<ul style="list-style-type: none"> Sektördeki İnsan Kaynaklarının Bilgi, Beceri ve Yetkinliklerinin Artırılması
Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (2007-2013)	İnsan Kaynaklarının, Örgütlenme, Düzeyinin ve Yerel Kalkınma Kapasitesinin Geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> Yoksullukla Mücadele ve Dezavantajlı Grupların İstihdam Edilebilirliğinin Artırılması
KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı (2007-2009)	Girişimciliğin Geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> Girişimci Adaylarına Yönelik İş Kurma Eğitim ve Danışmanlık Hizmetlerinin Yaygınlaştırılması ve Özel Hedef Grupları ile Dezavantajlı Gruplar için İş Kurmaya Yönelik Eğitim ve Danışmanlık Programlarının Geliştirilmesi İşini Yeni Kurmuş Girişimcilerin İş Geliştirmeye Yönelik Bilgi ve Beceri Düzeylerinin Artırılması

Bu doğrultuda, Plan kapsamında istihdamın ve işgücü verimliliğinin artırılması önceliği altında dört hedef tanımlanmıştır.

Hedef 1 (SÖ8H1): Bölgesel İşgücü Stratejisi oluşturulacak ve uygulanacaktır

İşgücü stratejisi, işgücünün beceri ve yetkinliğini geliştirerek istihdam edilebilirliğin artırılması, mesleki eğitim, mesleki danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin sunulması, başta gençler, kadınlar, engelliler olmak üzere, özellikle dezavantajlı grupların işgücü piyasasına entegrasyonu gibi çeşitli başlıkları içermektedir. Tüm bu başlıklarda sürdürülecek çalışmaların bölgesel kalkınmaya destek olabilmesi için, başta kamu kurumları olmak üzere, istihdam konusunda hizmet sunan kurumların çalışmalarının bölgesel bir stratejiyle uyumlaştırılması, bölgesel düzeyde odaklanmanın ve eşgüdümün sağlanması gerekmektedir.

Bu kapsamda, Bölgesel İşgücü Stratejisi oluşturulacaktır. Bu strateji mesleki eğitimi bölgesel ekonominin ihtiyaç duyduğu işgücü talebiyle uyumlu hale getirecek Bölgesel İşgücü İhtiyaç Analizi başta olmak üzere, mesleki eğitim, rehberlik ve danışmanlık, dezavantajlı grupların işgücü piyasasına entegrasyonu, yükselen ve mevcut sektörlerin istihdam potansiyeli gibi başlıkları içerecek, bu konularda hizmet sunan tüm kurumların çalışmalarına yön verip bölgesel eşgüdümü sağlayacak bölgesel stratejiyi belirleyen bir yapıda olacaktır.

Hedef 2 (SÖ8H2): Anahtar sektörler başta olmak üzere işgücü piyasasının ara eleman ihtiyaçları gözlemlenerek mesleki eğitim geliştirilecektir

İşletmelerin rekabet edebilmesinin en önemli unsurlardan biri bölgesel işgücü ihtiyacına yönelik ara eleman yetiştirilmesidir. Bunun için mesleki ve teknik eğitim veren kurum/kuruluşlar ile sanayi arasındaki işbirliği ve koordinasyonunun geliştirilmesi, kurum içi yetenek/beceri geliştirme faaliyetleri konusunda özel sektörün özendirilmesi önem taşımaktadır. Bu kapsamda işlet-

melerde kurum içi eğitimlerle mevcut ara elemanların mesleki bilgi ve beceri düzeyini geliştirilmesi desteklenecektir. Bu hedef çerçevesinde ele alınması gereken öncelikli sektörler, turizm, tarım, giyim eşyası ve lojistik sektörleridir.

Turizm eğitiminde mesleki belgelendirme sistemine geçilecek ve çeşitlendirilmiş turizm alanlarında beliren alt dallarda uzmanlaşmaya yönelik eğitimler verilecektir. Konaklama tesislerinin yanı sıra müzeler ve ören yerlerinde ara elemanların istihdam edilmesi desteklenecektir.

Tarım sektöründe işgücünün üretimle ilgili bilgi ve becerilerinin artırılması sağlanacaktır. Bu kapsamda, işletme

sahipleri ve tarımsal işgücünün bakım, budama, ilaçlama, hastalık ve zararlılarla mücadele gibi konularda bilgi ve becerileri artırılabilecektir. Bu doğrultuda kamu ve üretici örgütlerinin birlikte çalışması sağlanacaktır.

Türkiye'de olduğu gibi İzmir'de de tekstil ve hazır giyim sektörlerinde gerek üretim gerekse de tasarım konularında eğitim veren çok sayıda meslek lisesi, meslek yüksekokulu, tekstil mühendisliği bölümü bulunmaktadır. İzmir'deki meslek liselerinde 84 ayrı alanda giyim ve tekstil üretimi teknolojileri konusunda eğitim verilmektedir. Meslek liselerine ek olarak mesleki eğitim merkezlerinde de 15 ayrı alanda eğitim verilmektedir. Ancak eğitim kurumları ve sanayi arasında işbirliğinin yeterince gelişmemiş olması nedeniyle pek çok eğitim, sanayiciler tarafından yetersiz bulunmaktadır. Bu kapsamda moda tasarımı konusunda yetenekli, yenilikçi tasarımlarıyla bölgenin moda ve tasarım merkezi olmasına katkı sunacak moda tasarımcıları, modist, stilist, kalıpcı vb. ara elemanların yetiştirilmesi desteklenecektir.

Lojistik sektöründe ise, ara eleman ihtiyacını karşılamak üzere, sektörle işbirliği halinde bir Lojistik Meslek Lisesi açılması gereklidir. Bunun yanı sıra sektörde bulunan kurumsal firmaların, lojistik eğitimi almış öğrenci ve kursiyerlere staj ve iş imkanı sağlamaları önem taşımaktadır. Kısa vadede ara eleman ihtiyacının karşılanabilmesi amacıyla sertifika verebilecek lojistik kurslarının açılması sağlanacak ve mevcut personele detaylı hizmet içi eğitimler verilecektir.

Hedef 3 (SÖ8H3): Anahtar sektörler başta olmak üzere nitelikli insan kaynağı geliştirilecektir

Nitelikli insan kaynağı, işletmelerde etkin yönetim, üretkenlik ve verimlilik artışı üzerinden rekabet avantajı yaratmada kilit faktördür. Özellikle bilgi ve teknoloji kullanımının yoğun olduğu uygulamalı bilimlerde yeni yeteneklerin yetişmesi, hem Türkiye hem de İzmir için önceliklidir. Bu kapsamda yurtdışından İzmir'e tersine beyin göçü desteklenecek, yurtdışında yaşayan Türk beyin gücüyle ortak projeler geliştirilecektir.

Bu hedef kapsamında ele alınması gereken öncelikli sektörler ileri teknolojiye dayalı sanayiler, yenilenebilir enerji ve giyim eşyası imalatı sektörleridir.

İleri teknolojiye dayalı sanayiler sektöründe nitelikli eleman ihtiyacının karşılanması için üniversitelerde ilgili bölümlerin etkinleştirilmesi sağlanacaktır. Sektörün nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak üzere, üniversitelerin ileri teknolojiye yönelik bölümleri, Ar-Ge altyapısı ve insan kaynağı bakımından güçlendirilecektir. Özellikle bu sektör altında yer alan bilişim, endüstriyel makine imalatı, tıbbi, hassas ve optik aletler sektörlerinde ihtiyaç duyulan nitelikli elemanlar yetiştirilecek ve İzmir'deki diğer sektörlerin ihtiyacı olan ileri teknoloji alanlarında (bilgi ve iletişim teknolojileri, biyoteknoloji ve gen teknolojileri, malzeme teknolojileri, nanoteknoloji, tasarım teknolojileri, mekatronik, enerji ve çevre teknolojileri) nitelikli işgücü geliştirilecektir.

Nitelikli işgücü ihtiyacı gelişmekte olan yenilenebilir enerji sektöründe de artmaktadır. İzmir'deki yedi üniversiteden dördünde elektrik elektronik mühendisliği ve makine mühendisliği bölümleri bulunurken Dokuz Eylül Üniversitesi, Ege Üniversitesi ve İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsünde yenilenebilir enerjiyle ilgili araştırma merkezi ve enstitü birimleri bulunmaktadır. Öte yandan, ilgili bölüm ve birimlerde sektörün ihtiyacını karşılayacak nitelikte işgücünün yaratılması ve bu konudaki eğitim programlarının bölgenin ihtiyacına göre aktif olarak şekillendirilmesi önem taşımaktadır. Bu doğrultuda üniversitelerde sektörün ihtiyacı olan uzmanlaşmış insan kaynağı oluşturulmasına yönelik eğitim programları hazırlanacaktır. Üniversitelerde lisans, lisansüstü ve doktora programları çerçevesinde yenilenebilir enerji teknolojileri konusunda Ar-Ge çalışmaları ve bunlara ilişkin programlar (enerji sistemleri mühendisliği gibi) artırılabilecektir. Yenilenebilir enerji konusundaki mühendislik uygulamaları, projeler, teknik servis ve eğitim konularında nitelikli işgücü artırılabilecektir.

Giyim eşyası imalatı sektöründe ürün çeşitliliği, müşteri ihtiyaç ve beklentilerinin artması sonucu, yeni pazarlama teknik ve stratejileri gün geçtikçe daha fazla önem kazanmaktadır. Uluslararası rekabetin giderek zorlaştığı bu sektörde rekabet gücü elde etmek için doğru pazarlama stratejileri geliştirmek, moda, teknoloji ve tüketici tercihlerindeki gelişmelere paralel olarak pazarlama stratejilerini güncelleyip yenilemek önemlidir. Bu kapsamda sektördeki firmaların tüketici ihtiyaç ve beklentilerini doğru şekilde anlayarak buna uygun hareket etmesini ve rekabet gücü elde etmesini sağlayacak, dünya modası ve pazarlarını çok iyi bilip yakından takip eden elemanlar yetiştirilecektir.

Hedefle İlgili Anahtar Sektörler

İleri Teknolojiye Dayalı Sanayiler

Yenilenebilir Enerji

Giyim Eşyası Sanayi

Hedefle İlgili Anahtar Sektörler

Turizm

Tarım

Giyim Eşyası Sanayi

Lojistik

Hedef 4 (SÖ8H4): Dezavantajlı grupların işgücüne katılımı artırılabilecektir

Genç işsizliğin genel işsizlikten farklı olarak kendine özgü yanları vardır. Çoğu durumda işgücü piyasasına ilk kez girecek olan gençler daha iyi ve güncel bir eğitim düzeyine sahip olsalar bile daha az iş deneyimine sahiptirler. Bu nedenle, genç işsizliğin uzun süreli işsizliğe dönüşme riski yüksektir. Üstelik toplumun en dinamik grubu olan gençlerin işsiz olması sosyal bütünleşmeyi de zedelemektedir. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) küresel istihdam eğilimlerini analiz ettiği 2005 tarihli bir çalışmada genç işsizlik, önümüzdeki süreçte küresel çapta istihdam açısından yaşanacak altı temel sorun alanından biri olarak tanımlanmış, hükümetler, uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşları (STK'lar) konuyla ilgili çalışmaya davet edilmiştir.

Genç işsizlik, ülkemizde de giderek derinleşen bir sorundur. İzmir gibi kentsel nüfusun çok yoğun olduğu bölgelerde genç işsizliğin sosyal bütünleşmeyi zedeleme riski daha da artmaktadır. Bu tabloya 2008 ADNKS verilerine göre İzmir nüfusunun yaklaşık % 46'sının 30 yaş altında olduğu eklendiğinde, İzmir'de genç işsizlik sorunu bir kat daha önem kazanmaktadır. Bu yüzden, genç işsizlerin mesleki bilgi ve beceri düzeyini artırarak istihdam edilebilirliğini artıracak ve İzmir'de genç işsizliği azaltacak mesleki eğitim programları desteklenecektir. Yine genç işsizliği azaltmak için genç girişimcilere yönelik eğitim ve danışmanlık hizmetleri desteklenecektir.

Kadınların istihdam piyasasındaki konumuna baktığımızda ulusal düzeyde önemli iyileştirmelere ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Bu anlamda İzmir'deki tablo da ülke geneliyle benzerlik göstermektedir. Her ne kadar ücretli çalışan kadınların toplam istihdamdaki payı İzmir'de Türkiye ortalamasından yüksek olsa da (2008 verilerine göre sırasıyla % 21,4 ve % 14) ilde üç ana sektördeki toplam istihdamın % 73,19'u erkek, % 26,81'i kadın istihdamıdır.

Bu durumun nedenlerine bakıldığında, öncelikle kadınların genel olarak eğitime ve mesleki eğitime erişiminin düşük olması, istihdam piyasasında kadınlara yönelik olanakların yeterince gelişkin olmaması, özellikle kırsal kesimde ve kente göç eden kesimde kadınların işgücüne katılım konusundaki sosyokültürel engeller, vb. sayılabilir. Bu kapsamda, kadınların mesleki bilgi ve beceri düzeyini artırmaya yönelik mesleki eğitim programları desteklenecektir. Yine kadın girişimcilere yönelik eğitim ve danışmanlık hizmetleri desteklenecektir.

"İstihdamın ve İşgücü Verimliliğinin Artırılması" Önceliği için Performans Göstergeleri

Mesleki ve teknik ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 35'ten 30'a indirilecektir.

Yaygın eğitim kapsamında İl MEM tarafından verilen mesleki, teknik kurslara katılan kursiyer sayısı 65.770'ten 75.000'e çıkarılacaktır.

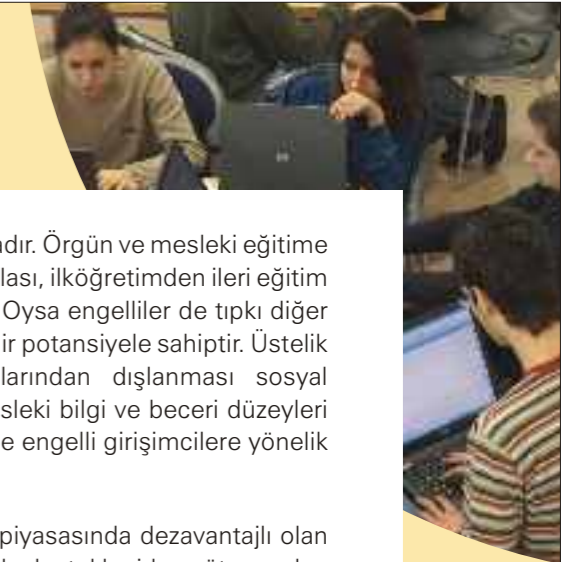
Yaygın eğitim kapsamında İl MEM tarafından engellilere yönelik kurslara katılan engelli kursiyer sayısı 1.685'ten 5.000'e çıkarılacaktır.

İşsizlik oranı % 11,8'den % 11'e indirilecektir.

Tarım dışı işsizlik oranı % 12,4'ten % 12'ye indirilecektir.

Kadın nüfusun işgücüne katılım oranı % 24,5'ten % 28'e çıkarılacaktır.

Ücretli kadın çalışanların toplam istihdama oranı % 21,4'ten % 25'e çıkarılacaktır.

İstihdam açısından engellilerde oldukça dezavantajlı bir konumdadır. Örgün ve mesleki eğitime erişimi ülke çapında oldukça sınırlı olan engellilerin yarısından fazlası, ilköğretimden ileri eğitim düzeylerine devam etmezken, işgücüne katılımı da düşüktür. Oysa engelliler de tıpkı diğer dezavantajlı gruplar gibi işgücü ve verimlilik bakımından önemli bir potansiyele sahiptir. Üstelik engellilerin ve diğer dezavantajlı grupların işgücü piyasalarından dışlanması sosyal bütünleşmeyi de zedelemektedir. Bu bağlamda, engellilerin mesleki bilgi ve beceri düzeyleri geliştirilerek, istihdam piyasasında nitelikleri yükseltilecektir. Yine engelli girişimcilere yönelik eğitim ve danışmanlık hizmetleri desteklenecektir.

Genç işsizler, kadınlar, engelliler, eski hükümlüler gibi istihdam piyasasında dezavantajlı olan gruplar mesleki bilgi ve becerileri düzeyiyle girişimcilik konularında desteklenirken, öte yandan bu gruplara yönelik istihdam olanakları da artırılabilecektir. Bu kapsamda söz konusu kesimlere yönelik uygun meslek türlerinin ortaya çıkarılması sağlanacaktır. Yine tüm bu kesimlere yönelik iş arama ve bulma hizmetleri geliştirilecek ve dezavantajlı gruplara yönelik yeni oluşturulan yasal avantajlar konusunda bilgi ve farkındalık düzeyi artırılabilecektir. Aynı şekilde, bölgede istihdam yaratacak fonlara yönelik proje geliştirme ve yönetim kapasitesi artırılabilecektir.

SÖ9: Eğitim ve Sağlık Hizmetlerinin İyileştirilmesi

İzmir'in dinamik sosyal yapısı içerisinde sosyal bütünleşmeyi güçlendirmek amacıyla Plan kapsamında eğitim ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi öncelik olarak tanımlanmıştır. Aşağıdaki tabloda bu öncelikli ilgili üst ölçekli plan, belge ve stratejiler gösterilmektedir.

İlgili Üst Ölçekli Plan / Belge / Stratejiler	Gelişme Eksen / Stratejik Amaç	Öncelik
Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)	Beşeri Gelişme ve Sosyal Dayanışmanın Güçlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none">Eğitim Sisteminin GeliştirilmesiSağlık Sisteminin Etkinleştirilmesi
Türkiye'de Yaşlıların Durumu ve Yaşlanma Ulusal Eylem Planı	İş ve Yaşlanan İşgücü	<ul style="list-style-type: none">Çalışmak İsteyen Bütün Yaşlılar için İstihdam Olanakları
	Kırsal Kesimde Kalkınma, Göç ve Kentleşme	<ul style="list-style-type: none">Kırsal Kesimde Yaşam Koşullarının ve Altyapının İyileştirilmesiYaşlıların Kırsal Kesimde Toplum Tarafından Dışlanmasının Engellenmesi
	Bilgiye Erişim, Eğitim ve Öğretim	<ul style="list-style-type: none">Öğrenim, Eğitim ve Eğitimin Yenilenmesi Olanaklarından Olduğu Kadar Mesleki Rehberlik ve Yerleştirme Hizmetleri ile İlgili Yaşam Boyu Fırsat Eşitliği
Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (2007-2013)	İnsan Kaynaklarının, Örgütlenme Düzeyinin ve Yerel Kalkınma Kapasitesinin Geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none">Eğitim ve Sağlık Hizmetlerinin Güçlendirilmesi
BM DPT Binyıl Kalkınma Hedefleri (2000-2015)	Anne Sağlığının Geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none">1990 ve 2015 Arasında Gebelik, Doğum ve Doğum Sonrasında Anne Ölümünün Üçte İki Oranında Azaltılması
	Cinsiyetler Arası Eşitliğin Teşvik Edilmesi ve Kadının Güçlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none">Tercihen 2005'e Dek İlköğretim ve Ortaöğretimde, 2015'e Dek Eğitimin Tüm Düzeylerinde Cinsiyetler Arası Eşitsizliklerin Giderilmesi
BM DPT Binyıl Kalkınma Hedefleri (2000-2015)	Çocuk Ölümünün Azaltılması	<ul style="list-style-type: none">1990 ve 2015 Arasında Beş Yaş Altındaki Çocuk Ölümünün Üçte İki Oranında Azaltılması
	Dünyada Herkesin İlkokulu Tamamlaması	<ul style="list-style-type: none">2015 Yılına Kadar (İlköğretim Çağını Bitirmiş) Tüm Kız ve Erkek Çocukların İlköğretim Mezunu Olmalarının Sağlanması

Söz konusu öncelik altında üç hedef tanımlanmıştır:

Hedef 1 (SÖ9H1): Okulöncesi eğitim ve yaygın eğitim desteklenecektir

Okulöncesi eğitim, çocukların ilköğretime başladıklarındaki bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerini, aile ve içinde buldukları sosyoekonomik durumdan bağımsız olarak mümkün olduğunca geliştirmelerine olanak tanımaktadır. Bu yüzden günümüzde okulöncesi eğitimin önemi giderek daha çok vurgulanmaktadır. İzmir'in okulöncesi eğitimdeki mevcut durumu gerek öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayısı, gerekse okullaşma oranı bakımından ülke ortalamasına yakın düzeydedir.

Ancak konuya uluslararası ölçekte yaklaşıldığında Türkiye'de ve İzmir'de konuyla ilgili ciddi ilerlemeye gereksinim olduğu görülmektedir. Türkiye, okulöncesi eğitimde yakalanan okullaşma oranında, Peru, Bulgaristan, Arnavutluk, Romanya gibi ülkelerin oldukça gerisinde ve Avrupa ülkeleri sıralamasında son sırada yer almaktadır.

Bu çerçevede, İzmir'de okulöncesi eğitimin yaygınlaşmasını desteklemek amacıyla Plan kapsamında mevcut hizmet kapasitesi artırılacak ve toplumda okulöncesi eğitimin önemi hakkında farkındalık oluşturulacaktır.

İzmir'de yaygın eğitim kapsamında sunulan eğitim hizmetlerinden, mesleki teknik kursların çeşitliliği ve kurs ve kursiyer sayısı açısından kapsamı giderek artmaktadır. Aynı yükseliş, düzenlenen sosyal ve kültürel kurslarda da gözlenmektedir. Yaygın eğitim, özellikle genç işsizler, kadınlar, engelliler, yoksullar, tutuklu ve eski hükümlüler, yaşlı nüfus gibi dezavantajlı grupların sosyal bütünleşmesini desteklemek açısından oldukça yararlıdır.

İzmir'de yaygın eğitime yönelik hizmet kapasitesinin nitelik ve nicelik bakımından desteklenmesi gereklidir. Bu doğrultuda STK'lar ve kurumsal sosyal sorumluluk kapsamında destek sağlayacak kamu kurumları ve özel kurumlar gibi yeni aktörlerle işbirliği olanakları geliştirilip, bu kurumların kapasitesi de devreye sokularak, yaygın eğitim olanaklarına erişim güçlendirilecektir.

Bu kapsamda, özellikle örgün ve mesleki eğitimle yükseköğretim sisteminin dışında kalan kesimlerin mesleki ve teknik bilgi ve becerilerini artırmaya yönelik çalışmalar desteklenecektir.

Yine çocuklar, gençler, kadınlar, engelliler, yaşlılar, göç edenler, eski hükümlü ve tutuklular gibi kesimlerin sosyal bütünleşmelerini destekleyecek yaygın eğitim çalışmaları desteklenecektir.

Hedef 2 (SÖ9H2): Erişim ve kalite desteklenerek eğitim hizmetlerinin etkinliği artırılacaktır

İzmir, eğitim sektörünün gelişmişlik sıralamasında 81 il içerisinde sırasıyla Ankara, İstanbul, Eskişehir ve Yalova'nın ardından beşinci sıradadır. Düzey 2 bölgelerine göre ise Ankara ve İstanbul bölgelerinden sonra üçüncü sırada İzmir bölgesi yer almaktadır. Ancak ülke çapındaki bu görece ileri konumuna karşın İzmir'de eğitimle ilgili olarak gerek erişim, gerekse nitelik bakımından önemli iyileştirmelere gereksinim bulunmaktadır.

İlk olarak yerel, bölgesel ve ulusal ölçekte bir göç çekim merkezi olması ve nüfusun artma eğiliminin azalarak da olsa devam etmesi sonucunda İzmir'de eğitim hizmetlerine yönelik talep sürekli artmakta, eğitim hizmetlerini üreten kurumların mevcut kapasitesi yetersiz kalmaktadır. Bu durum, özellikle yoğun göç alan metropol ilçelerde eğitim konusunda ilişkin sorunlara yol açmaktadır. Söz konusu ilçeler arasında sayılabilecek Buca, Karabağlar, Bayraklı, Balçova, Konak, Gazimur gibi ilçelerde ilköğretim ve/veya ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı ülke ortalamasından ve

özellikle derslik başına düşen öğrenci sayısının yüksek olduğu, taşınmalı ya da birleştirilmiş sınıf uygulamaları olan ilçelerde eğitime erişim desteklenecektir.

Eğitimin kalitesi bakımından da ulusal ölçekte iyileştirme gereksinimi bulunmaktadır. İZBP kapsamında, İzmir'de eğitime erişim kadar eğitim kalitesinin iyileştirilmesi de desteklenecektir. Bu doğrultuda eğitimde yenilikçi yöntem, teknoloji ve donanımlar yaygınlaştırılacak, bilgi-teknoloji sınıflarının ve fen-dil-bilgisayar laboratuvarlarının etkin kullanımı sağlanacaktır. Erişim ve kalite desteklenerek eğitim hizmetlerinin etkinliğini artırmak için yalnızca kamu kurumlarının değil, yerel yönetimler, STK'lar, üniversiteler ve kurumsal sosyal sorumluluk kapsamında destek sağlayacak aktörlerin de eşgüdüm içinde çalışmaları desteklenecektir.

Hedef 3 (SÖ9H3): Başta koruyucu sağlık ve ana-çocuk sağlığı hizmetleri olmak üzere birinci basamak sağlık hizmetleri güçlendirilecektir

Birinci basamak sağlık hizmetlerinin ülke çapında nitelik ve nicelik bakımından yeterince güçlendirilememesi, hastaların maliyeti daha yüksek ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetlerine yönelmesine neden olmakta ve sağlık sisteminin maliyetlerini ciddi düzeyde artırmaktadır. Bu durum aynı zamanda mevcut hizmet kapasitesini oldukça kısıtlamaktadır.

Aynı şekilde günümüz kalkınma politikalarında koruyucu sağlık hizmetleri en yaygın ifadeyle toplum sağlığını güçlendirmekte, önlenebilir ve bulaşıcı hastalıkların oluşturduğu riskleri en aza indirerek sağlık sisteminin etkinliğini artırmaktadır.

Temel sağlık göstergeleri bakımından, İzmir genel olarak ülke ortalamasının üstündedir. Aşılama ve koruyucu sağlık hizmetleri, 112 acil servis hizmetleri gibi alanlarda son yıllarda yaşanan niceliksel ve niteliksel iyileşmeler İzmir'deki temel sağlık göstergelerini

"Eğitim ve Sağlık Hizmetlerinin İyileştirilmesi" Önceliği için Performans Göstergeleri

Okulöncesi net okullaşma oranı (4-5 yaş) % 33,24'ten % 50'ye çıkarılacaktır.

İlköğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı tüm ilçelerde 33'ten 30'a indirilecektir.

Ortaöğretimde net okullaşma oranı % 68,16'dan % 75'e çıkarılacaktır.

Ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 31'den 30'a indirilecektir.

Mesleki ve teknik ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 35'ten 30'a indirilecektir.

Yaygın eğitim kapsamında İl MEM tarafından verilen mesleki, teknik kurslara katılan kursiyer sayısı 65.770'ten 75.000'e çıkarılacaktır.

Yaygın eğitim kapsamında İl MEM tarafından engellilere yönelik kurslara katılan engelli kursiyer sayısı 1.685'ten 5.000'e çıkarılacaktır.

Hastanelerde yatak başına düşen nüfus 331'den 300'e indirilecektir.

Bebek ölüm oranı binde 9,1'den binde 7'ye indirilecektir.

Anne ölüm oranı yüzbinde 12,9'dan yüzbinde 8'e indirilecektir.

Eğitime erişim kadar eğitimin kalitesi bakımından da ulusal ölçekte iyileştirme gereksinimi vardır. İZBP kapsamında, eğitime erişim kadar eğitim kalitesinin iyileştirilmesi de desteklenecektir.

yükseltmektedir. Buna karşın, İzmir'deki sağlık kurumları yalnızca il sınırları içine değil, çevre iller ve bölgeye de önemli oranda hizmet sunmaktadır. Bu durum özellikle birinci basamak sağlık hizmetlerinde ildeki mevcut kapasiteyi zorlamaktadır.

Ayrıca, ilde tıpkı ülke genelinde olduğu gibi başta koruyucu sağlık hizmetleri olmak üzere, birinci basamak sağlık hizmetlerinde nitelik bakımından önemli iyileştirmelere ve toplumun bu konudaki bilincinin yükseltilmesi gibi önleyici tedbirlere gereksinim bulunmaktadır. İZBP kapsamında başta koruyucu sağlık, ana-çocuk sağlığı ve gezici sağlık tarama hizmetleri olmak üzere birinci basamak sağlık hizmetleri güçlendirilerek yaygınlaştırılacaktır. Bu doğrultuda, söz konusu hizmetleri sunan kurumların kapasitesini artırmak amacıyla kurumsal sosyal sorumluluk kapsamında destek sağlayacak kamu kurumları ve özel sektör kuruluşlarının eşgüdümü sağlanacaktır. Yine toplumun koruyucu sağlık hizmetleri, toplum sağlığı gibi konularda bilinç ve farkındalığını artırılacaktır.

SÖ10: Sosyal İçermenin Güçlendirilmesi ve Yoksullukla Mücadele

UNDP'nin 1990'dan beri her yıl yayımladığı İnsani Gelişim Raporları için dayanak olan yaklaşımında "bireylerin önündeki fırsatların zenginleştirilmesi ve kapasitelerinin artırılması yoluyla hayatlarını değer verdikleri şekilde yaşayabilmeleri" amaçlanmaktadır.

İzmir'in giderek yoğunlaşan ve kentleşen nüfusu, artan yaş ortalaması, değişen aile yapısı ve ortalama hanehalkı büyüklüğündeki düşüş gibi etkenler ilin bölgesel ve ulusal ölçekte bir göç çekim merkezi olmasıyla birleştiğinde, bölgede oldukça dinamik bir nüfus yapısı oluşmaktadır. Yine işsizliğin ve özellikle genç işsizliğin yükselme eğilimi göstermesi, yaşanan finansal krizler gibi etkenler, bölgede yoksulluğu derinleştirmektedir.

Bu dinamik yapı içerisinde, özellikle kadınlar, genç işsizler, engelliler, göç edenler, yaşlılar ve yoksullar gibi kesimlerin ekonomik, sosyal ve kültürel fırsatlara erişimde yaşadıkları

İlgili Üst Ölçekli Plan / Belge / Stratejiler	Gelişme Eksen / Stratejik Amaç	Öncelik
Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)	Beşeri Gelişim ve Sosyal Dayanışmanın Güçlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> • Gelir Dağılımının İyileştirilmesi, Sosyal İçerme ve Yoksullukla Mücadele • Kültürün Korunması, Geliştirilmesi ve Toplumsal Diyalogun Güçlendirilmesi
	Bölgesel Gelişimin Sağlanması	• Kırsal Kesimde Kalkınmanın Sağlanması
	İstihdamın Artırılması	• İşgücü Piyasasının Geliştirilmesi
Türkiye'de Yaşlıların Durumu ve Yaşlanma Ulusal Eylem Planı	Topluma ve Kalkınma Sürecine Aktif Katılım	<ul style="list-style-type: none"> • Yaşlıların Sosyal, Kültürel, Ekonomik ve Politik Katılımının Sağlanması • Yaşlıların Karar Verme Sürecinin Bütün Aşamalarına Katılımının Sağlanması
	İş ve Yaşlanan İşgücü	• Çalışmak İsteyen Bütün Yaşlılar için İstihdam Olanakları
	Kırsal Kesimde Kalkınma, Göç ve Kentleşme	<ul style="list-style-type: none"> • Kırsal Kesimde Yaşam Koşullarının ve Altyapının İyileştirilmesi • Yaşlıların Kırsal Kesimde Toplum Tarafından Dışlanmasının Engellenmesi
Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (2007-2013)	Ekonominin Geliştirilmesi ve İş İmkanlarının Artırılması	• Kırsal Ekonominin Çeşitlendirilmesi

dezavantajlar artmakta, bu kesimlere yönelik sosyal hizmetlerin etkinliği azalmaktadır. Söz konusu hizmetlerin gerek kapsam ve erişim, gerekse nitelik bakımından güçlendirilmesi, İzmir'in bu dinamik nüfus yapısı içinde sosyal bütünleşmeyi ve sosyal içermeyi güçlendirecektir. Soldaki sayfada yer alan tabloda bu öncelikte ilgili üst ölçekli plan, belge ve stratejiler gösterilmektedir.

Söz konusu öncelik altında üç hedef tanımlanmıştır.

Hedef 1 (SÖ10H1): Sosyal hizmetler iyileştirilecektir

Yaşlılara yönelik sosyal hizmet kurumlarının büyük oranda il merkezinde yoğunlaşmış olması sonucu, İzmir'de özellikle ortalama hanehalkı büyüklüğü, ülke ve bölge ortalamasından daha düşük, yaş ortalaması daha yüksek olan ilçelerde yaşlı nüfusun sosyal hizmetlere erişimi kısıtlanmaktadır. İlde söz konusu hizmetlerin çeşitlilik ve nitelik bakımından da iyileştirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, İZBP kapsamında başta yalnız yaşayan yaşlı nüfusun giderek arttığı ilçeler olmak üzere yaşlılara yönelik sosyal hizmetler yaygınlaştırılacak, bu hizmetlerin çeşitlilik ve niteliği yükseltilecektir.

Bölgede, ülke genelinde de olduğu gibi önemli ölçüde, çocuk ve genç nüfus yaşamaktadır. Nüfusun yaklaşık % 46'sı 30 yaşın altındadır. UNDP'nin Türkiye'de Gençlik başlığıyla yayımladığı 2008 Türkiye İnsani Gelişim Raporu'nda belirtildiği gibi, Türkiye'nin daha belirgin bir gençlik politikasına ve gençliğe destek olacak kurumlara gereksinimi vardır. İZBP kapsamında, İzmir'de genç nüfusa yönelik başta yaygın ve mesleki eğitim olmak üzere spor, kültür, sivil toplum gibi temel başlıklar üzerinden bu kesimin toplumsal yaşama katılımı desteklenecek, bu kesime yönelik sosyal hizmetler iyileştirilecektir.

Bölgede, çocuklar, kadınlar, engelliler, göç edenler ve yoksullar gibi belirgin kesimlere yönelik sosyal hizmetlerin de erişim ve nitelik bakımından güçlendirilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla, İZBP kapsamında kadınlar, çocuklar, engelliler, göç edenler gibi dezavantajlı kesimler başta olmak üzere toplumun bütününe yönelik sosyal içerme çalışmaları yaygınlaştırılacaktır. Söz konusu kesimlere götürülen sosyal hizmetler çeşitlilik ve nitelik bakımından iyileştirilecek, yenilikçi yöntemler desteklenecektir.

Hedef 2 (SÖ10H2): Göçle gelenlerin kent yaşamına uyumu sağlanacaktır

İzmir, Türkiye'de göç olgusunun en dinamik yaşandığı illerden birisidir. 2007-2008 döneminde Türkiye'de göç edenlerin % 5,1'i İzmir'e göç etmiş, net göç bakımından İzmir ülke sıralamasında en çok göç alan dördüncü il olmuştur. Bu yoğun göçün akım yönüne baktığımızda da İzmir'in yerel, bölgesel ve ulusal düzeylerde bir göç çekim merkezi olduğu görülmektedir. İzmir, hem kendi içinde kırsal sosyoekonomik yapının egemen olduğu ilçelerden, hem de çevre illerden ve Türkiye'nin diğer bölgelerinden göç almaktadır.

Bu yoğun göçün nedenlerine baktığımızda, hane halkından birine bağımlı göç % 26,13'le ilk sıradayken, iş bulma beklentisi % 23,02'le ikinci sıradadır. Yine 2007-2008 döneminde ülke genelinde olduğu gibi en fazla 20-24 yaş grubundaki gençler İzmir'e göç etmektedir. Bu durum, İzmir'e yönelen göç ile istihdam ve gelir arayışı arasındaki sıkı bağı gözler önüne sermektedir.

Sosyal hizmetlerin gerek kapsam ve erişim, gerekse nitelik bakımından güçlendirilmesi, İzmir'in dinamik nüfus yapısı içinde sosyal bütünleşmeyi ve sosyal içermeyi güçlendirecektir.

Göçle gelenlerin kent yaşamına uyumunu sağlamak üzere yaygın ve mesleki eğitim, istihdam, yoksullukla mücadele gibi çeşitli başlıklar altında sürdürülecek çalışmalar bölgesel ölçekte ve kamu, yerel yönetimler, akademik kurumlar, STK'lar ve kurumsal sosyal sorumluluk kapsamında destek verebilecek kurumların katılımı ve eşgüdümünde sürdürülmelidir. Birçok kurum ve kuruluşun birbirinden bağımsız olarak göçle gelenlerin kent yaşamına uyumunu desteklemesi hem kaynak ve kapasite israfına, hem de mevcut uygulamaların etkinliğinin azalmasına neden olmaktadır. Bu kapsamda söz konusu çalışmaların yönünü belirleyecek ve eşgüdümünü sağlayacak İç Göç Stratejisi oluşturulmasına yönelik çalışmalar desteklenecektir.

Göçle gelen gençlerin ve kadınların genellikle yeterli eğitim ve mesleki bilgi becerilerden yoksun oluşu söz konusu kesimlerin İzmir'de işgücü piyasasına erişimde yaşadıkları dezavantajları derinleştirmektedir. Bu durum söz konusu kesimlerin kronik yoksulluk kapanına girmelerine yol açmakta, sosyal bütünleşme sorunlarını beraberinde getirerek mevcut tabloyu ağırlaştırmaktadır.

Öte yandan, göçle gelen kesimin kent yaşamına uyumunu desteklemek için sosyokültürel uyum sorunlarını azaltmaya odaklı önlemler de geliştirilmelidir. Göç ettikleri bölgelere aidiyet duygusu geliştiremeyen kesimler hem kent yaşamına uyum sağlayamamakta, hem kendi kapalı toplumsal alanlarında kalarak toplumla bütünleşememektedir. Bu nedenle, herkesi buluşturan ortak bir payda olarak İzmirlilik ve kentlilik bilincinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar ve yerel yönetimlerin ve STK'ların toplumsal dayanışma, yardımlaşma ve bir arada yaşama kültürünü geliştirecek çalışmaları desteklenecektir.

İZBP kapsamında göçle gelen kesimin sosyokültürel uyum sorunlarını azaltmak ve sosyal bütünleşmelerini desteklemek amacıyla yaygın eğitim, kültür, sivil toplum gibi başlıklar üzerinden bu kesimlere götürülecek hizmetlerin kapsamı, niteliği ve çeşitliliği artırılacaktır. Özellikle yoğun göç alan kentsel alanlarda, semt, mahalle ve ilçe düzeyinde yaygın ve mesleki eğitim, rehabilitasyon gibi hizmetleri yerinde ve katılımcı biçimde sunacak ve sosyal yardımların etkin ve yerinde kullanımını sağlayacak sosyal destek merkezleri kurulacaktır.

Hedef 3 (SÖ10H3): Kırsal alanlarda yaşam koşulları ve iş imkanları geliştirilecektir

Tarımdaki parçalı mülkiyet yapısı, ücretsiz aile işçiliğinin yaygınlığı, düşük verimlilik, tarım sektöründe istihdamın azalışı, kırsal ekonomide alternatif iş imkanlarının kısıtlılığı, eğitim ve sağlık gibi hizmetlere erişimde yaşanan güçlükler gibi nedenler, kırdan kente göçü tetiklemektedir. Bunun sonucu olarak, İzmir'in karşı karşıya olduğu dinamik göç olgusu yalnızca çevre il ve bölgelerden değil, İzmir içerisinde kırsal sosyoekonomik yapının egemen olduğu ilçelerden merkeze doğru da gerçekleşmektedir.

Sürekli göç alan bir il olmasına karşın, İzmir'de özellikle kırsal sosyoekonomik yapının egemen olduğu kimi ilçelerde nüfus hızla azalmakta, genç nüfus eğitim ve istihdam fırsatlarını yakalamak amacıyla merkeze ve diğer metropollere göç etmekte, bunun sonucu bu ilçelerde yaş ortalaması hızla artmaktadır. Bu durum kimi ilçelerde yaş ortalamasının İzmir ve ülke düzeyinden

"Sosyal İçermenin Güçlendirilmesi ve Yoksullukla Mücadele" Önceliği için Performans Göstergeleri

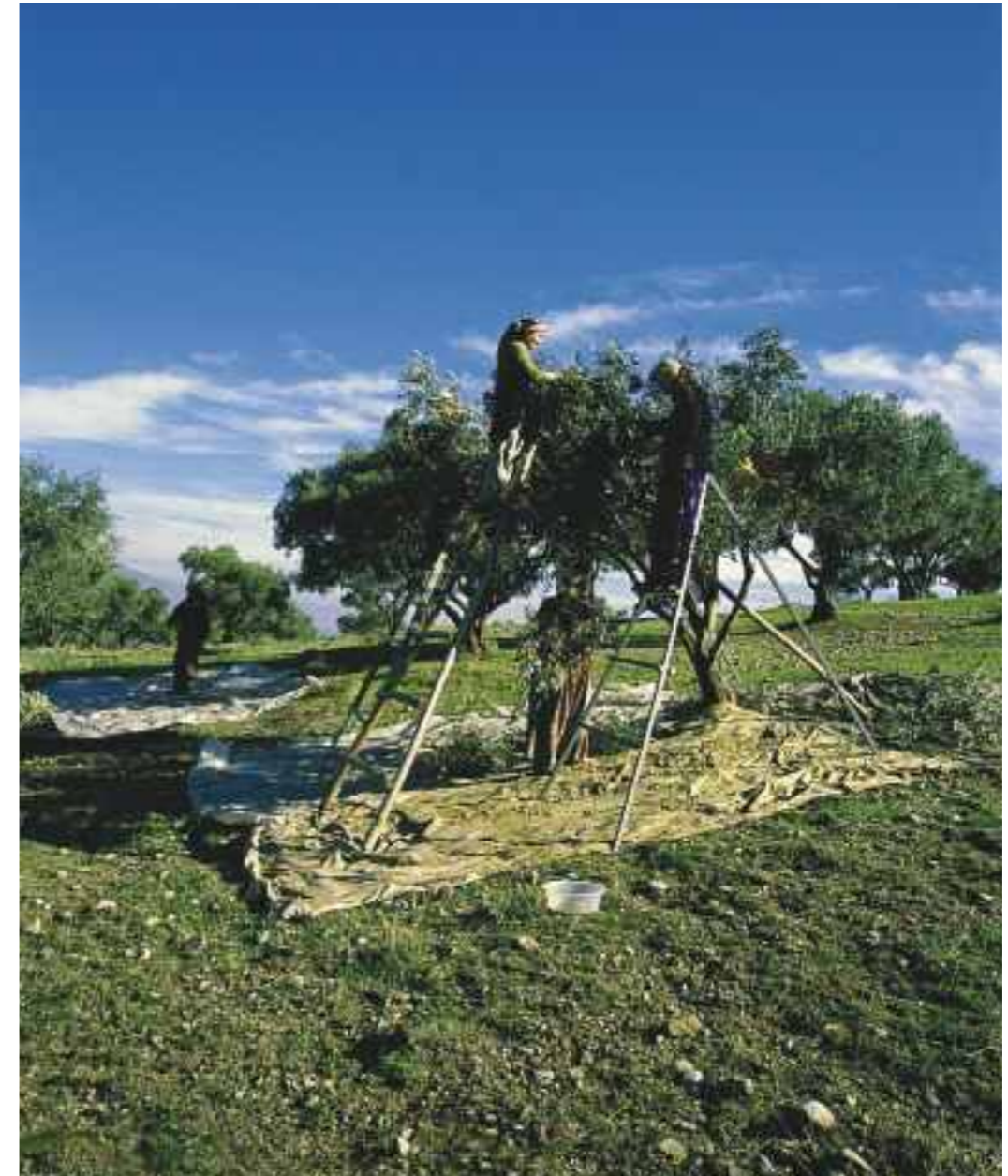
Mesleki ve teknik ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 35'ten 30'a indirilecektir.

Yaygın eğitim kapsamında İl MEM tarafından verilen mesleki, teknik kurslara katılan kursiyer sayısı 65.770'ten 75.000'e çıkarılacaktır.

Yaygın eğitim kapsamında İl MEM tarafından engellilere yönelik kurslara katılan engelli kursiyer sayısı 1.685'ten 5.000'e çıkarılacaktır.

yüksek, ortalama hanehalkı büyüklüğünün de yine İzmir ve ülke düzeyinden düşük çıktığı bir tabloyu doğurmuştur. Nüfusu giderek azalan, yaşlanan ve yalnız yaşayan bu ilçelerde ekonomi atillaşmakta, sosyal bütünleşme ve içermeye yönelik hizmet açığı büyümekte ve yoksulluk derinleşmektedir.

Bu yüzden, İZBP kapsamında İzmir'de başta söz konusu ilçeler olmak üzere kırsal ekonomideki işgücü talebi ve katma değer üretme potansiyelinin güçlendirilmesi için kırsal ekonominin çeşitlendirilmesi desteklenecek, yeni istihdam olanaklarının yaratılması ve bölgedeki genç işgücünün niteliğinin yükseltilmesine yönelik çalışmalar etkinleştirilecektir. Yine kırsal alanda yaşam koşullarının iyileştirilerek eğitim ve sağlık gibi temel hizmetlerin ve sosyal hizmetlerin kapsamı ve niteliği yükseltilecektir.

İstihdam ve Sosyal Bütünleşme Gelişme Eksenli GZFT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLER

- Türkiye genelinde sosyoekonomik gelişmişlikte ve rekabetçilikte üçüncü büyük il olunması
- Sosyoekonomik ve sosyokültürel açılarından Ege Bölgesi'nin merkezi olunması
- Eğitim sektöründe Türkiye'deki gelişmişlik sıralamasında beşinci olunması
- Beşeri sermaye ve yaşam kalitesi bakımından ülkedeki en rekabetçi dördüncü il olunması
- Örgün eğitimin tüm düzeylerinde (okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim) okullaşma oranlarının Türkiye ortalamasından yüksek olması
- Örgün eğitimin tüm düzeylerinde (okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim) öğretmen başına düşen öğrenci sayısının Türkiye ve Ege Bölgesi ortalamalarından düşük olması
- Yedi adet üniversitenin bulunması
- Üniversitelerin kurumsal işbirliğinde, araştırma-geliştirme ve programlama etkinliklerinde birikim ve deneyim sahibi olmaları
- Yaygın eğitim kapsamında düzenlenen sosyal ve kültürel kurslarda gerek branş, gerekse kurs ve kursiyer sayısında artış gözlenmesi
- Çok sayıda kültür ve sanat etkinliğinin gerçekleştirilmesi
- Çok sayıda yerel medya kuruluşu bulunması
- Temel sağlık göstergeleri bakımından ülke ortalamasının üzerinde olunması
- Kurumsal yapı bakımından en gelişmiş illerden biri olunması (kamu kurumları, meslek odaları ve sivil toplum kuruluşlarının diğer illere göre güçlü olması)
- Tarım dışı sektörlerdeki istihdamın Türkiye ortalamasının üzerinde olması
- Ücretli çalışanların toplam istihdama oranının Türkiye ortalamasının oldukça üstünde olması
- Ücretli çalışan kadınların toplam istihdamdaki payının Türkiye ortalamasının iki katı olması
- Sosyal ve kültürel yapının çeşitlilik göstermesi

FIRSATLAR

- Kültürel-sanatsal faaliyetlere olan ilginin artması, yeni tiyatro salonlarına olan talebin Türkiye'den fazla olması
- Kayıt dışı istihdam oranının ülke ortalamasından düşük olması

ZAYIF YÖNLER

- Medyan yaş değerinin Türkiye ve Ege Bölgesi ortalamalarından yüksek ve yaşlı nüfus oranının fazla olması
- Yaşlı nüfusa yönelik sosyal hizmet ve bakım kurumlarının yetersiz olması, var olanların Büyükşehir sınırları içerisinde yoğunlaşması
- İlköğretim ve ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısının Türkiye'den yüksek olması
- Özellikle bazı ilçelerde ilköğretimde ve ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısının oldukça yüksek olması
- Engellilerin toplumsal bütünleşmesi için gerekli eğitim, sosyal hizmet ve beceri geliştirici kurumların yetersiz olması
- Göç nedeniyle okuma-yazma bilmeyen nüfusta sürekli bir artış olması
- Sağlık kuruluşlarının merkezde yoğunlaşmasının diğer ilçeler bakımından sağlık hizmetlerine erişimde sıkıntılara yol açması, sağlık kuruluşlarının çevre illere de yoğun hizmet vermesi sonucu mevcut kapasitenin zorlanması
- İşsizlik oranının ülke ortalamasının üzerinde seyretmesi ve göçlerle birlikte artması
- Kırsal kesimdeki kadınların çoğunlukla aile işletmelerinde ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaları, kentsel alanlarda ise düşük ücretli, emek yoğun işlerde çalışmaları
- Mesleki eğitimin yerel ekonominin ihtiyacına göre yeterince biçimlendirilmemesi
- Kültürel etkinlikler için altyapının nitelik ve nicelik bakımından yetersiz olması
- İzmir'de müzelerin nitelik ve nicelik bakımından yetersiz olması
- Nitelikli işgücünün farklı şehirlere göç etmesi
- Kültür sanat etkinliklerinin eşgüdüm içinde gerçekleştirilmemesi
- Üniversite ile iş dünyası arasındaki bağın zayıf olması
- Ortalama hane halkı sayısının düşük olmasının özellikle engelliler ve bakıma muhtaç yoksul vb. yaşlılar bakımından sıkıntılara yol açması
- İzmir ile ilgili yerel, bölgesel ve uluslararası düzeyde veri üretiminin ve araştırmaların yetersiz olması

TEHDİTLER

- Kentsel nüfus yoğunluğunun Türkiye ortalamasından yüksek olması nedeniyle sağlıklı kentleşme, toplum sağlığı, ulaştırma gibi konularda hizmetlerin yetersiz olması
- Göç sonucu artan nüfusun plansız yapılaşmayı tetiklenmesi, eğitim ve sağlık gibi hizmetlerin arzı üzerinde baskının sürmesi
- İlerdeki sağlık kurumlarının çevre illere yoğun hizmet vermesi sonucu kapasitelerinin yetersiz kalması
- İşsizlik nedeniyle il içerisinde ilçelerden merkeze göç sonucu ilçelerdeki nüfusun yaşlanması ve işsizliğin artması

GELİŞME EKSENLERİ

4.3 Sürdürülebilir Çevre

İzmir nüfus artış hızı bakımından yüksek bir düzeydedir. Öte yandan, bölgede ekonomik faaliyetlerde çeşitlilik göze çarpmaktadır. Tüm bunların sonucu olarak doğal kaynakların hızla tükenmesi ile üretim ve tüketimden kaynaklanan atıkların yarattığı kirlilik, önemli çevresel sorunları beraberinde getirmekte ve bölgede çevresel sürdürülebilirliği önemli kılmaktadır.

Birleşmiş Milletler Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'nde sunulan Ulusal Sürdürülebilir Kalkınma Raporu'nda çevre ekseninde "altyapı ve atık giderme tesisi eksikliklerinin giderilmesi, temiz üretim teknolojilerinin, çevre dostu ve kaynakları tahrip etmeyen üretim ve tüketim kalıplarının, çevre yönetimi ile kalite güvence sistemlerinin geliştirilmesi, ulusal enerji tasarrufunun ve talep istikrarının sağlanması" konuları vurgulanmaktadır. Dokuzuncu Kalkınma Planı'nın "doğal ve kültürel varlıklar ile çevrenin gelecek nesilleri de dikkate alan bir anlayış içinde korunması esastır." ilkesi ulusal anlamda çevrenin önemini vurgulamakta, Dokuzuncu Kalkınma Planı dönemi ile sürdürülebilir kalkınma ilkeleri arasında bir büyüme öne çıkmaktadır. Ayrıca Kyoto Protokolü gereğince CO₂ ve diğer sera gazı emisyonlarının azaltılması zorunlu kılınmış ve Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda sera gazı azaltımı konusunda önlemler alınacağına ilişkin hedefler konulmuştur. Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde belirlenen 2014 yılı sınır değerlerinin sağlanması için ve ayrıca AB Entegre Çevre Uyum Stratejisi ile Kyoto Protokolü'nün gerektirdikleri ölçüsünde bölgede önlemlerin alınması gerekmektedir.

Çevre yatırımlarının yanı sıra sürdürülebilir kalkınma stratejisi çerçevesinde rekabetçiliğin güçlendirilmesi için eski teknolojilerin yeni teknolojilerle değiştirilmesi ve çevre teknolojileri alanındaki yatırımların artırılması konusunda görüş birliği bulunmakta, böylece doğal kaynaklar üzerindeki baskıların azalıp büyümenin hızlanacağı vurgulanmaktadır. AB Entegre Çevre Uyum Stratejisi çerçevesinde ve AB'nin kalkınma stratejileri arasında yer alan "iklim değişikliği ve temiz enerji", "sürdürülebilir ulaşım", "sürdürülebilir üretim ve tüketim", "doğal kaynakların daha iyi yönetilmesi" de ulusal politikalara yansımakta ve Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda rekabet gücünün artırılması gelişme ekseninde "çevrenin korunması ve kentsel altyapının geliştirilmesi" bir öncelik olarak yer almaktadır.

Ulusal yaklaşıma paralel olarak bölgede su havzaları ve hassas ekosistemler gibi doğal kaynakların yönetimi, iklim değişikliği ve enerji, üretim tüketim ve çevre ilişkisi, sürdürülebilir atık yönetimi konuları üzerinde odaklanılmaktadır. Sürdürülebilir Çevre gelişme

ekseninin temel amacı; **ekonomik faaliyetler devam ederken çevreyi korumak ve çevresel kaliteyi iyileştirmek** olarak belirlenmiştir. Bu gelişme ekseninde beş stratejik öncelik belirlenmiştir.

SÖ11: Havza Alanları, Turizm Değerine Sahip Bölgeler ve Kırsal Alanlarda Sürdürülebilir Su ve Atıksu Yönetiminin Sağlanması

İzmir kişi başına düşen yıllık kullanılabilir su potansiyeli ile dünya su yeterlilik ölçeğine göre su fakirliği sınırlarındadır. Bu noktada İzmir'de özellikle kırsal alanlarda suya erişim olanakları artırılacak, su ile ilgili niteliksel problemlerin çözümüne yönelik önlemler alınarak, içme suyunun sıhhi bir şekilde ve daha fazla kullanıcıya ulaşması sağlanacaktır. Öte yandan üç önemli su havzasının bölgede yer alıp bölge için önemli ekonomik faaliyetleri destekliyor olması, su havzalarının iyi yönetilmesini daha da önemli kılmaktadır. Varolan su kaynaklarının yüksek verimde kullanılması ve mevcut su kaynaklarının korunması bölgenin çevresel önceliklerinden biridir. Ayrıca, İzmir Körfezi'nin kirlenmeye karşı korunması ve su kalitesinin iyileştirilmesine yönelik önlemler alınması da bu öncelik altında ele alınmaktadır. Bu noktada farklı ekonomik faaliyetlerden kaynaklanan çevresel zararın önlenmesi ve kontrolünün sağlanması adına bölgede su kirliliğinin önlenmesi ve kontrolünün sağlanması esastır. Plan kapsamında yeraltı, yüzey ve kıyı sularının kirliliği izlenecek, asgari düzeye indirilecek ve kirlenmesi önlenecektir. Aşağıdaki tabloda bu öncelik ile ilgili üst ölçekli plan, belge ve stratejiler gösterilmektedir.

İlgili Üst Ölçekli Plan / Belge / Stratejiler	Gelişme Eksen / Stratejik Amaç	Öncelik
Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)	Rekabet Gücünün Artırılması	• Çevrenin Korunması ve Kentsel Altyapının Geliştirilmesi
BM ve DPT Binyıl Kalkınma Hedefleri (2005-2015)	Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması	• Güvenli ve Temiz İçme ve Kullanım Suyuna Sürdürülebilir Erişimi Olmayan Nüfusu 2015 Yılına Dek Yarıya İndirmek
Çevre ve Orman Bakanlığı Atıksu Arıtım Eylem Planı (2008- 2012)	İllere Göre Eylem Planları Gediz Havzası Eylem Planı	• Atıksu Arıtımının Sağlanması
Çevre ve Orman Bakanlığı AB Entegre Çevre Uyum Stratejisi (UÇES) (2007 - 2023)	Su Sektörü Gelişme Eksen	• Yer Altı, Yüzey ve Kıyı Sularının Kirliliği İzlenecek, Asgari Düzeye İndirilecek ve Kirlenmesi Önlenecektir • Kentsel Atıksu Arıtma Yönetmeliğine Uygun Olarak Kanalizasyon Sistemleri ve Arıtma Tesisleri Kurulacaktır • Doğal Su Kaynaklarının ve Su Ekosistemlerinin Sürdürülebilir Olarak Kullanımı Sağlanacaktır • İçme Suyunun Sıhhi Bir Şekilde ve Daha Fazla Kullanıcıya Ulaşması Sağlanacaktır • Tehlikeli Maddelerin Suyu Deşarjından Kaynaklanan Kirlilik Tespit Edilecek, Önlenecek ve Kademeli Olarak Azaltılacaktır
	Endüstriyel Kirlilik Kontrolü Sektörü	• Endüstriyel Tesislerde ve Büyük Yakma Tesislerinde Mevcut En İyi Tekniklerin Uygulanmasına İmkân Verecek Çalışmaların Yapılması, İlgili Tüm Taraflarca İşbirliği İçerisinde Yürütülecektir
Ulusal Çevre Eylem Planı	Su Kaynaklarının Yönetimi	• Su Kaynaklarının Korunması

Bu noktada söz konusu önceliğin anahtar sektörler ile doğrudan ilgili olduğu da görülmelidir. İzmir'de suyun yaklaşık % 70'inin anahtar sektörlerden biri olan tarımda,%15'inin sanayide (yoğun olarak gıda ve tekstilde) kullanılması ve buna ilişkin tedbirlerde çevre teknolojileri kullanımının gerekmesi sonucu söz konusu stratejik önceliğin ileri teknolojiye dayalı sanayilerin ve geri dönüşüm sektörünün gelişimi ile doğrudan ilgisi bulunmaktadır. Dolayısıyla söz konusu öncelik, Plan kapsamında tüm bu alanlar ile birlikte ele alınacaktır. Bu stratejik öncelik altında dört hedef belirlenmiştir.

Hedef 1 (SÖ11H1): Su havzalarında kirlilik kontrolü ve havza yönetimi sağlanarak kirlilik azaltılacak, su kalitesi iyileştirilerek bir üst kaliteye (II. ve III. su kalitesi) taşınacaktır

Gediz, Küçük Menderes ve Bakırçay havzaları İzmir sınırları içerisinde yer almaktadır. Havzalar ile ilgili en ciddi sorun havza sınırları içerisine giren diğer illerle birlikte kirlilik kontrolünün sağlanamayışıdır. Özellikle endüstriyel ve tarımsal faaliyetlerden dolayı yaşanan yoğun kirliliğin bir diğer sebebi de evsel atıksulardır. Bu noktada havzalar için çevre iller ile eşgüdümü çalışmaları önemli olacaktır. Gediz havzası için Kütahya, Manisa ve Uşak; Bakırçay havzası için ise Manisa illeri ile birlikte çalışmak gerekmektedir. Gediz nehrinin tüm havza boyunca III. ve IV. sınıf su kalitesine sahip olduğu belirtilmektedir. Küçük Menderes ve Bakırçay havzaları ise IV. sınıf su kalitesiyle kirlilik tehdidiyle karşı karşıyadır.

Bölgenin tümünde su kaynakları kalitesinin sürdürülebilirliğini sağlamak üzere idari ve teknik düzenlemeler yapılarak etkin bir denetim ve kontrol sisteminin devamlılığı sağlanacaktır.

Bakırçay nehri de Bergama ve Kınık'taki kısmi atıksu sorunları nedeniyle kirlenmektedir. Bu alanlarda arıtma tesisleri yatırımları desteklenecektir. Ayrıca Manisa Soma'daki sanayi işletmeleri ve termik santralin proses suları da Bakırçay'da kirlilik oluşturmaktadır. Bayındır, Beydağ, Kiraz, Ödemiş, Selçuk, Tire ve Torbalı ilçelerindeki arıtılmamış atıksu ve katı atık sorunu Küçük Menderes havzasının kirlenmesine sebep olmaktadır. Gediz havzası ise kirliliği büyük ölçüde Manisa'dan alırken Foça'daki kentsel atıklar, Kemalpaşa ve Menemen'deki kentsel atıklar ile tarımsal ve endüstriyel faaliyetler sonucu

yoğun kirliliğe maruz kalmaktadır. Özellikle Kemalpaşa'daki endüstri ve Menemen'deki bilinçsiz tarımsal faaliyetler Gediz için en büyük kirlilik kaynaklarıdır. Küçük Menderes ve Gediz'de evsel atıksuların artırılması yanında, sanayi ve tarımsal faaliyetlere yönelik çevre yönetim sistemlerinin uygulanması anlamında teknik ve mali destek sağlanacaktır. Ayrıca bu havzalarda bilinçli ve modern tarım uygulamaları konusundaki çiftçi eğitimleri ve pilot uygulamalar gerçekleştirilecektir.

Hedef 2 (SÖ11H2): Sürdürülebilir içme suyu ve kullanma suyu yönetimi sağlanacaktır

İzmir'de içme suyu ihtiyacının % 40'ı barajlardan, % 60'ı ise yeraltı suyundan karşılanmaktadır. Bunun sonucu olsa da altı çizilmesi gereken bir diğer nokta arıtma tesisiyle hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki payının 2006 yılında % 29 ile % 49 olan Türkiye ortalamasının altında oluşudur. İçme ve kullanma suyu ulaştırılan nüfusun belediye nüfusu içindeki payı % 97 oranıyla Türkiye değerinin (% 98) altındadır. Yeraltı suyunda kalite açısından bulgular olumsuzluklar bölgede arıtma tesislerinin kurulması ile önlenmeye başlamıştır. Öte yandan çevre ilçelerde su ile ilgili niceliksel problemlerden öte, niteliksel problemler söz konusudur. Bu bölgeler ve çevre ilçelerde yer alan köylerde klorlama, depolama hizmetleri gerekmektedir. İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusu verilerine bakıldığında göze çarpan ilçelerden olan Menderes (Özdere, Tekeli), Ödemiş (Bademli, Gölcük), Bayındır (Zeytinova), Bergama, Beydağ, Çeşme, Dikili, Foça (Gerenköy) alanlarında yatırımlar gerçekleştirilecektir.

Ayrıca bölgenin tümünde su kaynakları kalitesinin sürdürülebilirliğini sağlamak üzere idari ve teknik düzenlemeler yapılarak etkin bir denetim ve kontrol sisteminin devamlılığı sağlanacaktır. İçme suyu dışındaki diğer su kullanımlarına yönelik tarım başta olmak üzere endüstriyel ve evsel su kullanımlarında su tasarrufu sağlamaya ve suyun geri devrine yönelik teknik ve teknolojilerin kullanılması ve geliştirilmesi sağlanacaktır. Özellikle yeraltı sularının %50'sinden fazlasının kullanıldığı tarımsal ve endüstriyel faaliyetler için aşırı su çekimleri engellenecektir.

Hedef 3 (SÖ11H3): Sanayide ve kentsel kullanımda sürdürülebilir atık su yönetimi sağlanacaktır

İzmir'in gerek önemli havza alanları, gerekse Ege Denizi'ne bakan kıyıları dikkate alındığında bölgede atıksu yönetimi önem kazanmaktadır. İzmir'de AAT ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki payı % 76'dır ve bu değer gelişmiş ülkelerde, özellikle turizm değerine sahip bölgelerde % 85 ile % 100 arasında değişen değerlerin oldukça altındadır. Aliağa, Bayındır, Foça, Kemalpaşa, Menderes, Menemen, Seferihisar, Torbalı, Urla ilçelerinde atıksu artımı ile ilgili çalışmalar devam ederken Beydağ, Tire, Kınık, Ödemiş ilçeleri atıksu ile ilgili yatırım ihtiyacı olan ilçeler arasındadır. Öte yandan, yine Aliağa, Bayındır, Bergama, Beydağ, Çeşme, Dikili, Kiraz, Menemen, Ödemiş, Selçuk, Torbalı ilçelerinde kanalizasyona yönelik yatırımlar hedeflenmektedir. Karaburun'da kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfus oranı % 40'tır ve ilçenin mavi bayraklı plaj potansiyeli düşünüldüğünde, bu konu ilçede önemli yatırım ihtiyacı olan başlıklar arasında öne çıkmaktadır. Bu kapsamda İzmir'de yüzmeye ve rekreasyon amacıyla kullanılan suların başta mikrobiyolojik kirlenmeler olmak üzere her türlü kirlenme ile kirlenmesi engellenecek, su kalitesi izlenecek ve denetlenecektir.

OSB'lerde atık yönetimi konusunda ciddi eksikler olduğu görülmektedir. İşletmelerin ancak % 30'unun kanalizasyon bağlantısı olduğu, sadece % 2'sinin ön arıtma tesisi bulunduğu ve % 35'inin genel AAT'ye bağlı olduğu görülmektedir. Serbest bölgelerde ise işletmelerin tümünün kanalizasyon bağlantısı bulunmasına rağmen ancak % 4'ünün ön arıtma tesisi bulunduğu ve % 12'sinin genel AAT'ye bağlı olduğu görülmektedir. Bu bağlamda sanayi bölgelerinde atıksuya yönelik olarak altyapı çalışmalarını desteklenecektir. Ayrıca tekil işletmelerde de atıksuyun en uygun teknolojilerle arıtması sağlanacak, geri kazanımına yönelik uygulamalar desteklenecek bu konuda çevre yönetim sistemlerinin oluşturulması sağlanacaktır.

Hedef 4 (SÖ11H4): Tarımsal faaliyetler sonucu oluşan toprak ve su kirliliği önlenecektir

İzmir'de tarımsal istihdamın toplam istihdama oranının % 18, toplam yüzölçümü içinde tarım alanları oranının % 30 olduğu göz önüne alındığında, tarım ildeki önemli ekonomik sektörlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada bölgede tarımsal faaliyetlerin çevresel etkilerinin de önemi açıktır. Bölgede sulamadan kaynaklanan drenaj sularının sebep olduğu kirlilik önlenecektir. Özellikle Menemen başta olmak üzere tüm havzalarda tarımsal kaynaklı nitratın su ve toprakta meydana getirdiği kirlilik izlenecek, asgari düzeye indirilecek ve kirlenme önlenecektir.

"Havza Alanları, Turizm Değerine Sahip Bölgeler ve Kırsal Alanlarda Sürdürülebilir Su ve Atıksu Yönetiminin Sağlanması" Önceliği için Performans Göstergeleri

Kişi başına düşen yıllık kullanılabilir su potansiyeli miktardan 614 m³/kişi'den 1000 m³/kişi'ye çıkarılacaktır.

Arıtma tesisi ile içme suyu hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki payı % 29'dan % 35'e çıkarılacaktır.

Sırasıyla Gediz, Bakırçay, Küçük Menderes Nehirleri Su Kalitesi sınıfı III./IV./IV. kaliteden II./II.III. kaliteye çıkarılacaktır.

Gediz Havzasında belediye nüfusunun arıtma uygulanan nüfusa oranı 2012 yılına kadar % 15'den % 85'e çıkarılacaktır.

İçme ve kullanma suyu ulaştırılan nüfusun belediye nüfusu içindeki payı % 97'den % 99'a çıkarılacaktır.

Atıksu Arıtma Tesisi (AAT) ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki payı % 76'dan % 82'ye çıkarılacaktır.

Kanalizasyon Şebekesine bağlı nüfusun belediye nüfusu içindeki payı % 96'dan % 98'e çıkarılacaktır.

İşletmelerin OSB'lerde AAT'ye bağlılık oranları % 37'den % 50'ye çıkarılacaktır.

Sanayide suyun yeniden kullanım oranı % 10'dan % 25'e çıkarılacaktır.

SÖ12: Sürdürülebilir Katı Atık ve Tehlikeli Atık Yönetiminin Sağlanması

Katı atık ve tehlikeli atık alanında ulusal çevre uyum stratejisine göre 2023 yılına kadar toplam 9.560 milyon avroluk bir yatırım ihtiyacı öngörülmektedir. Bölgesel bir çalışma olmamakla beraber İzmir'de anahtar sektörlerdeki çeşitlilik göz önünde bulundurulursa çevresel sürdürülebilirliğin önemi itibarı ile katı ve tehlikeli atık yönetimi bölge için vazgeçilmezdir. Günlük evsel atık miktarı yaklaşık 4.320 ton olan İzmir'de bertaraf tesislerindeki doluluk oranları üretilen atık miktarının yılda %10 ile %16 arasında bir ivme ile arttığını göstermektedir. Dolayısıyla, gerek altyapı gerek atık azaltmaya ilişkin önlemlerin alınması gerekmektedir.

Öte yandan, İzmir'de üretilen tehlikeli atık miktarı Ege Bölgesi'nin % 88'i oranındadır. Atık miktarının fazla ve uygun tehlikeli atık bertaraf tesislerinin az olması problem yaratmakta, kaçak dökümlere neden olmaktadır. Bu tablo, sanayide bu konuda çözüm üretmenin gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. İzmir'de katı ve tehlikeli atığın sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesi için yeni ve yenilikçi çevre teknolojilerinin kullanılması gerekmektedir.

İzmir için anahtar sektörlerden biri olan ileri teknolojilere dayalı sanayinin bu yönde desteklenecek olması da bütüncül stratejiyi tamamlamaktadır. Aşağıdaki tabloda bu öncelikte ilgili üst ölçekli plan, belge ve stratejiler gösterilmektedir.

İlgili Üst Ölçekli Plan / Belge / Stratejiler	Gelişme Eksen / Stratejik Amaç	Öncelik
Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)	Rekabet Gücünün Artırılması	• Çevrenin Korunması ve Kentsel Altyapının Geliştirilmesi
Çevre ve Orman Bakanlığı AB Entegre Çevre Uyum Stratejisi (UÇES) (2007 - 2023)	Atık Sektörü Gelişme Eksen	• Katı Atık Üretimi Azaltılacaktır • Uygun Yöntemlerin Kullanarak Katı Atıkların Geri Kazanımını ve Düzenli Depolanmasını Sağlayacak Önlemler Alınacaktır • Ambalaj ve Ambalaj Atığının Yönetimi Konusunda Topluluk İçindeki Rekabet Şartları ve İç Piyasanın Gerekliliğine Dikkate Alınarak Tedbirler Alınacaktır • Tehlikeli Atıkların Yönetimi Sağlanacaktır • Tıbbi ve Özel Atıkların Yönetimi Sağlanacaktır
	Endüstriyel Kirlilik Kontrolü Sektörü	• Endüstriyel Tesislerde ve Büyük Yakma Tesislerinde Mevcut En İyi Tekniklerin Uygulanmasına İmkan Verecek Çalışmaların Yapılması, İlgili Tüm Taraflarca İşbirliği İçerisinde Yürütülecektir
Türkiye Sanayi Politikası	Organize Sanayi Bölgeleri, Sanayi Siteleri ve Endüstri Bölgeleri	• Organize Sanayi Bölgelerinde Atık Geri Dönüşüm Tesislerinin Kurulması Desteklenecektir
Ulusal Çevre Eylem Planı	Tehlikeli Atıkların Yönetimi	• Tehlikeli Atıkların Azaltımı

Bu stratejik öncelik kapsamında üç hedef belirlenmiştir.

Hedef 1 (SÖ12H1): Kentsel ve endüstriyel katı ve tehlikeli atıkların geri dönüşüm, kazanım, yeniden kullanımı sağlanacaktır

Bölgede Çiğli atıksu arıtma tesisi günde 600 ton atık çamur üretmektedir. Bu çamurun bertarafı ya da geri dönüşümüne yönelik üniversitelerde projeler üretilmektedir. Bu konuda uygulama projeleri oluşturulacak ve atık çamurun uygun teknik ve teknolojiler ile yeniden kullanımı ya da

uygun bertarafı sağlanacaktır. Öte yandan kentsel katı atığın yaklaşık % 25'i geri kazanılabilir özellikteki plastik, kağıt, cam, karton ve metal atıklardan oluşmaktadır. Bölgede ivme kazanan geri dönüşüm çalışmaları sonucu geri kazanılan katı atık miktarı artırılabilecektir. Ege Bölgesi'ndeki endüstriyel atık miktarının büyük kısmı İzmir'de bulunmaktadır. Sürdürülebilir kalkınma ilkeleri çerçevesinde İzmir'de evsel katı atıklara ek olarak özellikle Kemalpaşa, Menemen, Gaziemir ve Aliağa'da endüstriyel katı atık ve tehlikeli atıkların geri dönüşüm, kazanım ve yeniden kullanımı artırılabilecektir.

Hedef 2 (SÖ12H2): Katı atık ve tehlikeli atık depolama ve bertaraf kapasiteleri artırılabilecektir

Bölgede kentsel ve endüstriyel atık depolama kapasiteleri artırılabilecektir. Kentsel katı atık depolama kapasitesinin yetersizliğinden doğan ihtiyacı karşılamak üzere Torbalı'da kurulacak yeni düzenli depolama tesisinin yapımı hızlandırılacaktır. Katı atık transfer istasyonlarının sayısı artırılarak Urla, Helvacı, Kemalpaşa ve Selçuk'ta yapılması düşünülen transfer istasyonu yatırımları tamamlanacak ve düzensiz depolama alanları kapatılacaktır. İzmir'in tehlikeli atık bertarafı konusundaki ihtiyacının karşılanmasına yönelik projeler üretilecek ve tehlikeli atıklar için düzenli depolama tesisleri kurulması sağlanacaktır. Ayrıca bertarafı konusunda en çok sorun yaşanan atık türleri olan kentsel atıksu çamuru, deri endüstrisinden kaynaklanan arıtma çamurları ve demir çelik sektöründen kaynaklanan ve tehlikesiz atık niteliğinde olan cüruf atıklarının azaltılması sağlanacak, bu atıklar için uygun bertaraf yöntemleri geliştirilecektir.

Hedef 3 (SÖ12H3): Sanayici ve kentsel kullanımdaki aktörler bilinçlendirilecektir

Bölgede yapılan araştırmalar, üretim yapan firmaların yenilenmekte olan ulusal çevre mevzuatının getirdikleri konusunda bilgi sahibi olmadıklarını ortaya koymaktadır. Bertaraf yollarına, hangi atıkların tehlikeli atık olduğuna, ilgili sektörlerde hangi en uygun tekniklerle kirlilik önleme ve temiz üretime ilişkin uygulamaların artırılacağına yönelik olarak sanayicinin bilinçlendirilmesi sağlanacak, atık borsası özendirilecektir.

"Sürdürülebilir Katı Atık ve Tehlikeli Atık Yönetiminin Sağlanması" Önceliği için Performans Göstergeleri

Katı atık transfer istasyonu kapasitesi 1304 ton/gün'den 1800 ton/gün'e çıkarılacaktır.

Katı atık bertaraf kapasitesi 2300 ton/gün'den 4500 ton/gün'e çıkarılacaktır.

Tehlikeli endüstriyel atık oranı % 10,2'den % 8,5'a indirilecektir.

Sanayide katı atığın geri kazanım ve yeniden kullanım oranı % 4'ten % 15'e çıkarılacaktır.

Kentsel atığın geri kazanım oranı % 1'den % 5'e çıkarılacaktır.

SÖ13: Hava Kalitesinin Kontrolü ve İyileştirilmesinin Sağlanması

Evsel ısıtma, ulaşım ve ağırlıklı olarak endüstri kaynaklı hava kirliliği sonucunda İzmir'de hava kalitesinin sürdürülebilir kontrolü ve iyileştirilmesi önem kazanmaktadır. Bölgenin yenilenebilir enerji kaynakları potansiyeli değerlendirildiğinde güçlü bir yerde durduğu görülmektedir. Dolayısıyla bu öncelik, sektörel olarak çevre teknolojilerini kapsayan ileri teknolojilere dayalı sanayi ve yenilenebilir enerjiler sektörleri ile birlikte ele alınacaktır. Arka sayfadaki tabloda bu öncelikte ilgili üst ölçekli plan, belge ve stratejiler gösterilmektedir.

İlgili Üst Ölçekli Plan / Belge / Stratejiler	Gelişme Eksen / Stratejik Amaç	Öncelik
Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)	Rekabet Gücünün Artırılması	<ul style="list-style-type: none"> Çevrenin Korunması ve Kentsel Altyapının Geliştirilmesi Enerji ve Ulaştırma Altyapısının Geliştirilmesi
BM ve DPT Binyıl Kalkınma Hedefleri (2005-2015)	Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> Sürdürülebilir Kalkınma İlkeleri ile Ülke Politika ve Programlarının Entegrasyonunun Sağlanması, Çevresel Kaynakların Kaybını Tersine Çevirmek
Çevre ve Orman Bakanlığı AB Entegre Çevre Uyum Stratejisi (UÇES) (2007-2023)	Hava Sektörü Gelişme Eksen	<ul style="list-style-type: none"> Hava Kalitesi Hedefleri Tanımlanacak ve Oluşturulacaktır. Tanımlanmış Metotlar ve Kriterler Baz Alınarak Hava Kalitesi Tayin Edilecektir Hava Kalitesinin İyileştirilmesine Yönelik Eylem Planlarının Uygulanması ve Çevre Dostu Temiz Teknolojilerin Kullanımı Sağlanacaktır
	Endüstriyel Kirlilik ve Kontrolü Sektörü	<ul style="list-style-type: none"> Tesislerin Yatırım İhtiyaçları ve Bu Yatırımların Gerçekleşme Süresi de Göz Önüne Alınarak İlgili Direktifler İç Mevzuata Kazandırılacak ve Etkin Olarak Uygulanacaktır
Ulusal Çevre Eylem Planı	Enerji Sektöründen Kaynaklanan Hava Kirliliği	<ul style="list-style-type: none"> Yenilenebilir Enerji Kaynakları Kullanımının Desteklenmesi
Ulusal İklim Değişikliği Strateji Belgesi (2010-2020)	İklim Değişikliği Ulusal Hedefleri	<ul style="list-style-type: none"> Mevcut Teknoloji ve Kalkınma Düzeyimiz Göz Önüne Alınarak Temiz Üretime Yönelik Ar-Ge ve Yenilik Kapasitesini Geliştirmek, Bu Alanda Rekabet ve Üretimin Artırılmasını Sağlayacak Ulusal ve Uluslararası Finansman Kaynaklarını ve Teşvik Mekanizmalarını Oluşturmak

Bu stratejik öncelik kapsamında üç hedef belirlenmiştir.

Hedef 1 (SÖ13H1): Sanayide ve evsel ısıtmada yenilenebilir ve temiz enerji kullanımı desteklenecektir

İzmir'de tüketilen toplam enerjinin yaklaşık % 60'ı endüstriyel kaynaklıdır. Bu değer yaklaşık % 45 olan Türkiye ortalamasının oldukça üzerindedir. Dolayısıyla, İzmir'de hava kirliliğinin önemli kaynaklarından biri sanayidir. Özellikle Aliağa'da etkinlik gösteren ve yönetmeliklerde "kirlitici vasfı yüksek tesisler" olarak sınıflandırılan elektrik ark ocaklı demir çelik tesisleri (hurdadan çelik üreten tesis), gemi söküm tesisleri, rafineri, petrokimya, gaz dolum tesisleri, haddehaneler vb. İzmir'de en önemli hava kirlitici kaynaklar konumundadır. Aliağa ile birlikte Kemalpaşa ve Torbalı'da endüstriyel faaliyet gerçekleştiren tesisler ve çimento fabrikalarında da temiz enerji kullanımı artırılabilecek, mevcut emisyonlar yeni teknolojiler kullanılarak azaltılacaktır.

Bölgede kış aylarında yoğun bir hava kirliliği yaşanmaktadır. Bölgede özellikle jeotermal ile konut ısıtma gerçekleştirilmesine karşın, mevcut konut ısıtma potansiyelinin yalnızca % 11'i kullanılmaktadır. Dolayısıyla Dikili, Bergama, Aliağa, Seferihisar, Çeşme, Bayındır, Balçova ve Narlıdere ilçelerinde jeotermal konut ısıtma yatırımları hızlandırılacaktır. Öte yandan jeotermal enerjili konut ısıtmanın uygulanabilir olmadığı bölgelerde doğalgaz kullanımı artırılabilecektir.

Hedef 2 (SÖ13H2): Sanayi yoğun alanlarda hava kirliliği kontrolü sağlanacaktır.

İzmir'de Alsancak, Bornova, Karşıyaka, Güzelyalı, Çiğli ve Buca'da toplam altı ölçüm istasyonu vardır. Çevre ve Orman Bakanlığı da Gaziemir Ölçüm İstasyonu'ndan ölçüm değerleri toplamaktadır. Fakat Aliağa, Torbalı, Kemalpaşa gibi sanayi alanlarında hava ölçüm istasyonu yoktur. Dolayısıyla kent merkezi dışındaki bu ve bunun gibi sanayi yoğun bölgelerde de hava kirliliğinin düzenli olarak izlenmesi ve bu şekilde kontrolü sağlanacaktır.

"Hava Kalitesinin Kontrolü ve İyileştirilmesinin Sağlanması" Önceliği için Performans Göstergeleri

Pm₁₀ konsantrasyonu 52 µg/m³ ten 35 µg/m³'e düşürülecektir.

SO₂ konsantrasyonu için 18 µg/m³ olan değer korunacaktır.

Konut ısıtmada kullanılan jeotermal kaynak potansiyelinin teorik jeotermal kaynak potansiyeline oranı % 11'den % 15'e çıkarılacaktır.

SÖ14: Hassas Ekosistemler ve Biyoçeşitliliğin Devamlılığının Sağlanması

İzmir, önemli hassas ekosistemlere ev sahipliği yapmaktadır. Foça, Türkiye'de Özel Çevre Koruma Alanı (ÖÇKA) olarak sayılan 14 bölgeden biridir ve Akdeniz foklarına ev sahipliği yapmaktadır. Türkiye'de bulunan 426 kuş türünden 217'si Gediz Deltası'nda gözlenmiştir. Bu 217 kuş türü içerisinde, nesli dünya ölçeğinde tehlike altında bulunan 28 kuş türü yer almaktadır. Ayrıca deltada yaklaşık 700 tür bitki vardır ve bunlardan 11'i endemik türdür. Öte yandan, Kemalpaşa (Nif Dağı), Çeşme (Alaçatı, Zeytineli), Karaburun, Ödemiş (Bozdağ) ve Selçuk'ta da özel türler bulunmaktadır. Ayrıca bölgede ormanlık alan oranı yüksek olmasına rağmen verimli orman alanlarının oranı düşüktür. Uluslararası Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi ve sonrasında Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı çerçevesince biyoçeşitliliğin korunması, biyolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımı konuları önem kazanmıştır. Biyoçeşitliliğin önemli olduğu bölgede bu hedefler, anahtar sektörlerden olan turizm sektörünü destekleyen hedefler içermektedir. Aşağıdaki tabloda bu öncelik ile ilgili üst ölçekli plan, belge ve stratejiler gösterilmektedir.

İlgili Üst Ölçekli Plan / Belge / Stratejiler	Gelişme Eksen / Stratejik Amaç	Öncelik
Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)	Rekabet Gücünün Artırılması	<ul style="list-style-type: none"> Çevrenin Korunması ve Kentsel Altyapının Geliştirilmesi Tarımın Etkinleştirilmesi
BM ve DPT Bin yıl Kalkınma Hedefleri Raporu (2000-2015)	Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> Sürdürülebilir Kalkınma İlkeleri ile Ülke Politika ve Programlarının Entegrasyonunun Sağlanması, Çevresel Kaynakların Kaybını Tersine Çevirmek
Çevre ve Orman Bakanlığı AB Entegre Çevre Uyum Stratejisi (UÇES) (2007-2023)	Doğa Koruma Sektörü	<ul style="list-style-type: none"> Biyolojik Çeşitliliğin Azalmasına Yol Açan Etmelerin Belirlenmesi ve Azaltılmasına Yönelik Önlemlerin Alınması
Çevre ve Orman Bakanlığı Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi Eylem Planı (2008-2013)	Biyoçeşitliliğin Araştırılması, İzlenmesi ve Korunması	<ul style="list-style-type: none"> Su Kalitesinin İzlenmesi, Biyoçeşitliliğin Korunması
Ulusal Çevre Eylem Planı	Doğal, Tarihi ve Kültürel Değerlerin Korunması	<ul style="list-style-type: none"> Koruma İçin Parasal Kaynakların Çoğaltılması

Bu öncelik için iki hedef belirlenmiştir.

Hedef 1 (SÖ14H1): Bölgede ulusal ve uluslararası öneme sahip ekosistemler koruma kullanma dengesi gözetilerek canlandırılacaktır

Bölgede ulusal ve uluslararası öneme sahip ekosistemlerin korunması, tanıtılması sağlanacak ve bilinçlendirme çalışmaları gerçekleştirilecektir. Tehdit altındaki endemik türler korunacaktır. Özellikle ÖÇKA alanı olan Foça, Ramsar Alanı olan Gediz Deltası ile Çeşme, Karaburun, Ödemiş ve Selçuk'taki doğal varlıklar korunacak, bu alanlar ekoturizme kazandırılacaktır. Bu turizm çeşitlerinde ulusal ve uluslararası yükümlülüklerle uygun faaliyetler teşvik edilecek, koruma kullanma dengesini gözetilen projeler geliştirilecektir. Ayrıca sulak alanların korunmasına yönelik koruma bölgelerinin ilgili tüm fiziki planlarda işlenmesi ve sulak alanların korunması ve yönetimine ilişkin yol haritalarının oluşturulması sağlanacaktır. Gediz Deltası, Alaçatı kıyı ekosistemleri, Gölcük Gölü, Küçük Menderes Deltası gibi sulak alanlarda projeler geliştirilecek, hazırlanmış olan yönetim planlarına uyum sağlanacaktır.

Hedef 2 (SÖ14H2): Biyoçeşitlilik korunacaktır

Bölgede biyoçeşitliliğin tespiti ve korunması üzerine çalışmalar başlatılmıştır. Özellikle endüstriyel alanlarda biyoçeşitliliğin tespit edilmesi, korunması ve tanıtılması alanında projeler gerçekleştirilecektir. Denizlerde ve sulak alanlarda biyoçeşitliliğinin izlenmesi, korunması sağlanacaktır. Foça'da Akdeniz fokunun üreme ve yavrulama alanı olarak hayati öneme sahip olan Orak ve Siren kayalıklarının yerleşim kaynaklı deniz kirliliğinden korunması sağlanacak, alana ilişkin yönetim planı çalışmaları tamamlanacaktır. Bu bölgelerde vahşi depolama alanlarının durum tespiti, rehabilitasyonu ve atıksu arıtma tesisi verimliliğinin sağlanması da önem taşımaktadır. Ayrıca orman biyolojik çeşitliliğinin daha iyi değerlendirilebilmesi için izleme programları geliştirilmesi ve uygulanması sağlanacak, orman biyolojik çeşitliliğinin daha etkin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için uygun mekanizmalar oluşturulacaktır.

"Hassas Ekosistemler ve Biyoçeşitliliğin Devamlılığının Sağlanması" Önceliği için Performans Göstergesi

Bozuk orman alanı oranı % 83'ten % 70'e düşürülecektir.

SÖ15: Enerji Verimliliğinin Sağlanması

Sanayileşme ve ekonomik büyümeye bağlı olarak enerji tüketimi hızla artmaktadır. Uluslararası düzeyde enerji verimliliği konusu 2000'li yılların başında gündeme gelmiş, hem yasal düzenlemeler hem de eylem planları düzeyinde bir takım uygulamalar başlamıştır. Ülkemizde de 2007 yılında enerji verimliliği kanunu yayınlanmış ve başta konut ve sanayi olmak üzere birçok alanda enerji verimliliğinin sağlanması öngörülmüştür. Kişi başına elektrik tüketimi 2007'de İzmir'de 4.139 kwh iken, bu değer Ege Bölgesi'nde 2.879 kwh, Türkiye genelinde ise 2.198 kwh'dir. Bu durum bölgede enerji kullanımının oldukça yüksek seviyelerde olduğunu göstermektedir. Özellikle elektrik tüketiminin büyük kısmını gerçekleştiren sanayi kuruluşları başta olmak üzere, konutlarda ve çalışma alanlarında enerji verimliliğinin sağlanması önemlidir. Aşağıdaki tabloda bu öncelikle ilgili üst ölçekli plan, belge ve stratejiler gösterilmektedir.

İlgili Üst Ölçekli Plan / Belge / Stratejiler	Gelişme Eksen / Stratejik Amaç	Öncelik
Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)	Rekabet Gücünün Artırılması	• Enerji ve Ulaştırma Altyapısının Geliştirilmesi
BM ve DPT Bin yıl Kalkınma Hedefleri Raporu (2000-2015)	Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması	• Sürdürülebilir Kalkınma İlkeleri ile Ülke Politika ve Programlarının Entegrasyonunun Sağlanması, Çevresel Kaynakların Kaybını Tersine Çevirmek

Devamı →

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Stratejik Planı (2010-2014)	Enerji Arz Güvenliği	• Enerji Verimliliğini Arttırmak
Türkiye için Enerji Verimliliği Stratejisi	Enerji tüketim sektörlerinde (sanayi, bina, ulaşım) enerji verimliliği stratejisinin geliştirilmesi ve uygulanması için teknik/finansal destek sağlanması	• Türk Enerji Verimliliği Politikasının Geliştirilmesine Yardımcı Olmak • Stratejinin Hayata Geçirilmesi için Kurumsal Düzenlemelerin Oluşturulmasına Yardımcı Olmak • Binalarda Enerji Verimliliği • Sanayide Enerji Verimliliği • Belediyelerde Enerji Verimliliği • Ulaştırmada Enerji Verimliliği
Ulusal Çevre Eylem Planı	Doğal, Tarihi ve Kültürel Değerlerin Korunması	• Koruma İçin Parasal Kaynakların Çoğaltılması

Bu öncelik için bir hedef belirlenmiştir. Söz konusu hedefe ulaşmak amacıyla özellikle yenilikçi ve ileri teknolojilerin bölgede desteklenmesi önemlidir.

Hedef 1 (SÖ15H1): Enerji verimliliği özendirilecek ve buna yönelik teknoloji kullanımı desteklenecektir

2020'de enerji tüketiminin sanayileşme ve teknolojik gelişmeler paralelinde 2007'nin iki katından fazla artacağı öngörülmektedir. Enerji verimliliği dışa bağımlılığı azaltırken üretici sanayi kuruluşlarının iç ve dış pazarlardaki rekabet gücünü artırmakta, aile veya işletme bütçesinde ısıtma ve aydınlanma giderlerinden tasarruf edilmesini sağlamaktadır. Böylece çevre ve insan sağlığına olumlu bir katkı sağlanmaktadır. Bu kapsamda, bölgede özellikle enerji yoğun sanayi tesislerinde aynı enerji ile daha fazla üretime imkân sağlayacak projelerin geliştirilmesi sağlanacaktır. Ayrıca kamu ve özel mülkiyete ait binalarda elektrik tasarrufunun, toplumda enerji kültürü ve verimliliği hakkında bilincin geliştirilmesi sağlanacaktır.

Yeşil binalar, yeşil olmayanlara kıyasla % 30 gibi çok ciddi oranlarda enerji tasarrufu sağlamaktadır. Yeşil bina mevzuatını oluşturmuş ülkelerde yeni yapılacak olan tüm binalar bu mevzuata uymak zorundadır. İzmir'de yerel yönetimlerin 'yeşil bina' konusunda farkındalık düzeyleri artırılabilecek, yeşil bina sektörünün potansiyeli ortaya çıkarılacaktır. Ev ve işyerlerinin sadece enerji tüketen yerler olarak değil, aynı zamanda enerji üreticileri olarak da şebeke içinde yer almasını sağlayan 'akıllı şebeke' uygulamaları izlenecektir.

"Enerji Verimliliğinin Sağlanması" Önceliği için Performans Göstergesi

Konutlarda kişi başına elektrik tüketimi 790 kWh'den 700 kWh'a düşürülecektir.

Sürdürülebilir Çevre Gelişme Ekseninin GZFT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLER

- Evsel ısınma ve sanayide kullanılan yakıtların kalitesine sınırlama getirilmesi ve kullanılan yakıtların denetlenmesi
- Sanayi ve evsel ısınmada doğalgaza geçilmesi
- Körfez'deki kirliliği önlemek amacıyla Büyük Kanal Projesi kapsamında 2000 yılında devreye giren Arıtma Tesis'i'nin varlığı
- İzmir kıyılarının, Akdeniz fokuna yaşama, beslenme ve üreme alanı oluşturması
- Birçok kuş türüne ev sahipliği yapılması
- Yaban hayatı koruma alanlarının bulunması
- Geri dönüşüm ve atık yönetimi konusunda teknik kapasitenin bulunması
- Çevre konusunda çalışan üniversitelerin ve araştırma merkezlerinin bulunması
- İldeki kamu ve yerel yönetim kuruluşları ile üniversitelerin proje deneyimleri bulunması
- Orman varlığının Türkiye'ye göre fazla olması

FIRSATLAR

- Çevre il ve ilçelerde altyapı ve arıtma tesislerine yönelik yatırımların artırılması
- Organik tarımın gelişmesiyle toprak kirliliğinin azalacak olması
- Avrupa Birliği ve ulusal yenilenebilir enerji politikalarının yerli, ucuz ve temiz enerjiyi destekliyor olması

ZAYIF YÖNLER

- OSB'lerde atık yönetimi konusunda ciddi eksiklikler olması
- Su kaynaklarının yetersiz olması
- Arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfusun payının düşük olması ve bazı ilçelerde klorlama, depolama hizmetlerinin eksik olması
- Kanalizasyon altyapısında eksiklikler olması
- Deniz kirliliği sorunu olması
- Katı atık bertarafı konusunda kapasitenin ve atık depolama altyapısının yetersiz olması
- Atık çamur bertarafının yetersiz olması
- Sanayi tesislerinin kent içi hava kalitesini olumsuz etkilemesi, atıklar açısından sorunlu olması
- Gediz Havzası'nın çoğunlukla endüstriyel, tarımsal; Bakırçay Havzası'nın tarımsal; Küçük Menderes Havzası'nın evsel ve tarımsal faaliyetlerden dolayı kirleniyor olması
- Sanayide suyun yeniden kullanım oranının düşük olması
- Çevre yönetim sistemlerinin kullanım oranının düşük olması
- Tehlikeli atık konusunda firmaların bilgi yetersizliği, bilgisi olan firmalarda ise depolama sorunu, tehlikeli atık geri kazanımı için kullanılan lisanslı geri kazanım tesislerinin yeterli kapasiteyi sağlayamaması
- Tüm havzalarda kirlilik kontrolünün yetersiz olması
- Bilinçsiz ve kontrolsüz gübre ve tarım ilaçları kullanılması
- Aşırı sayıda açılan yer altı kuyu suları nedeniyle Küçük Menderes su seviyesinin gittikçe düşmesi
- Verimli orman alanları bakımından Türkiye ortalamasının altında olunması
- İzmir ormanlarının birinci derece yangına hassas ormanlardan oluşması
- Hava kirliliği ölçüm istasyonlarının yetersiz kalması
- Yeterli sayıda atık su arıtma tesisi bulunmaması
- Endemik türleri içeren nitelikli alanların herhangi bir koruma statüsüne sahip olmaması

TEHDİTLER

- Küresel ısınma ve iklim değişikliği yaşanıyor olması
- Körfez'deki iyileşme sürecini olumsuz etkileyen bazı kirlilik girdilerinin devam etmesi
- Gediz havzasına diğer illerden evsel atıklar ve sanayi atıkları gelmesi
- Sanayi tesislerinin yerleşim merkezlerine yakınlığının çevresel tehditler oluşturması

GELİŞME EKSENLERİ

4.4 Güçlendirilmiş Altyapı ve Üstyapı

Bir bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasında en önemli adımlardan biri ekonomik ve sosyal yaşamı destekleyecek biçimde altyapı ve üstyapının geliştirilmesidir. Başta anahtar sektörler olmak üzere altyapı ve üstyapının güçlendirilmesi İZBP'nin temel gelişme eksenlerinden biridir.

Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda çeşitli politika ve stratejilerle altyapının ve üstyapının geliştirilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca, enerji ve ulaştırma altyapısının geliştirilerek "ekonomik kalkınmanın ve sosyal gelişmenin ihtiyaç duyduğu enerjinin sürekli, güvenli ve asgari maliyetle temini" ulusal ölçekte tanımlanmış hedefler arasındadır. Yine benzer şekilde Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda, çevrenin korunması ve kentsel altyapının geliştirilmesi öngörülmektedir. Tarihi ve doğal mirasın korunup geliştirilerek ekonomik değere dönüştürülmesi, plandaki stratejik öncelik ve hedeflerden biri olarak belirlenmiştir.

Yaşam kalitesinin artırılması, üretimin desteklenmesi ve bölgesel ekonominin rekabet gücünün artırılması için güçlü bir altyapı ve üstyapı temel unsurlardan biridir. Bu bağlamda plandaki bu gelişme ekseninin temel amacı **ulaşım, kentsel, çevresel, sosyal, kültürel ve bilgi iletişim altyapılarını geliştirerek İzmir'in ekonomik ve sosyal kalkınmasına ivme kazandırmak** olarak belirlenmiştir. Bu gelişme ekseninde dört stratejik öncelik tanımlanmıştır.

SÖ16: Ulaşım Ağlarının Güçlendirilmesi

Ulaşım ağları, bir bölgenin diğer bölgeler ile fiziksel, sosyokültürel ve ekonomik bağlantılarının sağlanması bakımından büyük önem taşımaktadır. İzmir'i çevre illere, ülkenin diğer bölgelerine ve yurtdışına bağlayan ulaşım ağlarının geliştirilmesi, bölgesel ekonominin canlandırılması bakımından temel bir öncelik olarak ortaya çıkmaktadır.

Aşağıdaki tabloda bu öncelik ile ilgili üst ölçekli plan, belge ve stratejiler gösterilmektedir.

İlgili Üst Ölçekli Plan / Belge / Stratejiler	Gelişme Eksen / Stratejik Amaç	Öncelik
Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)	Rekabet Gücünün Artırılması	• Enerji ve Ulaştırma Altyapısının Geliştirilmesi
Ulaştırma Ana Planı Stratejisi	Demiryolu	• Kombine Taşımacılığa Öncelik Tanınması
	Denizyolu	• Mevcut Limanlarımızın Deniz Ulaştırma Faaliyetlerinde Gemiye, Yük ve Yolcuya ve Çevreye Yönelik Uluslararası Asgari Standartlarda İyi Hizmet Sunacak Altyapı Yatırımlarının Tamamlanarak Limanlarımızın Teknolojiye, Uluslararası Kural ve Standartlara Uyumunun Sağlanması • Demiryolu, Karayolu Bağlantılı Kombine Taşımacılığın Geliştirilmesi • Kamu Limanlarında Başlatılan Özelleştirme Çalışmalarının Etkin Bir Biçimde Gerçekleştirilmesi • Ege ve Akdeniz'de Aktarma Merkezi Olacak Limanların Belirlenmesi ve Geliştirilmesi
Ulaştırma Ana Planı Stratejisi	Kentsel Ulaştırma	• Toplu Taşımacılığa Öncelik Verilmesi • Altyapının Kullanımı ve Yatırımlar • Raylı Sistemler • Otopark Politikası • Yayalaştırma
	Kombine Taşımacılık	• Kombine Taşımacılığın Yaygınlaşmasına Özen Gösterilmesi • Kombine Taşımacılıkla İlgili Destek Çalışmalarının Sonuçlandırılması • Gereklili Yatırımların Gerçekleştirilmesi
	Lojistik	• Ülke Genelinde Lojistik Entegrasyonlar Sağlanması, Sektörel Verimlilik ve Etkinliği Artıracak Altyapı Yatırımlarının Yapılması veya Tamamlanması • Kent İçi Lojistiğe Özel Önem Verilmesi

Bu stratejik öncelik altında dört hedef bulunmaktadır.

Hedef 1 (SÖ16H1): Karayolu, denizyolu, havayolu ağları ve raylı sistemler anahtar sektörleri destekleyecek şekilde güçlendirilecektir

Ege Bölgesi'nin merkezi İzmir; konumu nedeniyle yerleşim yerleri ile tarım, sanayi ve turizm bölgelerini birbirine bağlayan bir geçiş noktası özelliğini taşımaktadır. Bunun yanı sıra limanları ve Adnan Menderes Havalimanı sayesinde uluslararası bağlantılara sahiptir.

İzmir ekonomisinin canlandırılması, İzmir'in bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde rekabet edebilirliğinin artırılması için, öncelikle İzmir'in anahtar sektörleri olarak belirlenen Tarım ve Tarıma Dayalı Sanayi, İleri Teknolojiye Dayalı Sanayiler, Turizm, Yenilenebilir Enerji ve Lojistik sektörlerinin gelişimini destekleyecek ve hızlandıracak şekilde ulaşım bağlantıları güçlendirilecektir.

Bu doğrultuda, İzmir'in çevre illerle, İstanbul ve Ankara'yla olan bağlantılarının iyileştirilmesi; İzmir-İstanbul Otoyol Projesi ve İzmir-Ankara Hızlı Tren Projesi'nin hayata geçirilmesi; İzmir'den yurtdışına direkt uçuşların çeşitlendirilmesi ve sayısının artırılması; başta İzmir Limanı olmak üzere mevcut limanların ve kurulacak Çandarlı Limanı'nın ana arter bağlantılarının intermodal (çoklu) taşımacılığa yönelik olarak güçlendirilmesi; bu anlamda özellikle limanlarla demiryollarının entegrasyonu; İzmir'in önemli bir lojistik üs olmasını sağlayacak lojistik merkezin kurulması ve yeni bir kruvaziyer limanının inşası önem kazanmaktadır.

Hedef 2 (SÖ16H2): İzmir Limanı'nın ulaşım bağlantıları ve altyapısı güçlendirilerek, limanda elleçlenen konteynır miktarı artırılabacaktır

Türkiye'nin konteynır elleçlemede devlet tarafından işletilen limanlar arasında ilk sıradaki ihraç limanı olan İzmir Limanı, geçmişten bugüne sadece İzmir'in değil Türkiye'nin ticaretinde de önemli bir yere sahip olmuştur. Kentin gelişmesiyle birlikte kent merkezinde kalan liman için genişletme çalışmaları, kanal taraması, teknik ekipman alımı gibi faaliyetler gündemdedir. Limanın şu anki fiziki yapısı, büyük gemilerin kanal derinliği nedeniyle limana yanaşamamasına, dolayısıyla diğer limanları tercih etmesine sebep olmaktadır. İzmir Limanı'nın ana liman özelliğine kavuşturulması için özelleştirme süreci tamamlanmalı ve liman, işletme kapasitesi bakımından güçlendirilmelidir.

İzmir Limanı'nın kent merkezinde kalması, limana giriş-çıkışlar nedeniyle trafik sıkışıklığını artırmaktadır. Bu durumun yanı sıra, liman içinde demiryolu hattı olmasına karşın çevre bağlantılarının yetersiz olması ve bağlantı olan noktalarda yük taşımacılığına uygun rayların bulunmaması, demiryolu ile yapılacak kombine taşımacılığın artırılmasına engel teşkil etmektedir. Bu olumsuzlukların giderilmesi, kapasite artışının sağlanabilmesi bakımından başta mevcut çevre yoluna bağlantı olmak üzere İzmir Limanı'nın karayolu ve demiryolu bağlantıları iyileştirilecektir.

Derinliğinin yeterli olmaması nedeniyle büyük gemilerin yanaşamadığı ya da % 25-30 eksik kapasite ile yanaşabildiği İzmir Limanı'nda, yaklaşım kanalı tarama çalışmaları yapılarak derinlik artırılmalıdır. Limanda yükleme-boşaltma işlemlerinde kullanılan teknik ekipmanların yetersiz kalması ve operatör azlığı nedeniyle verimsiz çalışması sonucu ortaya çıkan sıkışıklık ve gemilerin uzun süreler beklemesi probleminin giderilmesi için, liman teknik ekipman yönünden yenilenerek güçlendirilecek, operatör ekisiği tamamlanacaktır.

Hedef 3 (SÖ16H3): Deniz ulaşımı ve raylı sistemler öncelikli olmak üzere kent içi ulaşım olanakları güçlendirilecektir

Konumu itibarıyla kent içi ulaşım imkanları bakımından çeşitliliğe sahip İzmir'de, geçmişten bugüne en büyük paya sahip olan karayolu ulaşımının payının azaltılarak deniz ulaşımı ve raylı sistemlerin güçlendirilmesi yönünde son yıllarda hız kazanan çalışmalar devam etmeli ve kent içi ulaşım sistemlerinin Ulaşım Ana Planı dahilinde entegrasyonu sağlanmalıdır. Bu anlamda, devam etmekte olan ve planlanan raylı sistem çalışmalarının tamamlanması, deniz ulaşımında iskele ve sefer sayısının artırılarak hizmet kalitesinin yükseltilmesi önem kazanmaktadır.

İzmir'de bulunan motorlu araç sayısının on yıl öncesine göre neredeyse iki katına ulaşmasının yol açtığı trafik ve çevre sorunlarının yanı sıra özellikle kentin iş ve eğlence merkezlerinde yoğunlaşan otopark sorununun çözümüne yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir. Kent içi ulaşım sisteminin tamamlayıcısı olarak yaya ve bisiklet ulaşımına önem verilecek ve bu türlerin kullanımının özendirilmesi amacıyla yaya yolları ve bisiklet yolları yaygınlaştırılacaktır. Kent içi ulaşımın düzenlenmesinde engelli kişiler göz önünde bulundurulacaktır.

Hedef 4 (SÖ16H4): Merkez ve ilçeler arasındaki ulaşım bağlantıları ve kırsal ulaşım altyapısı güçlendirilecektir

Kırsal ulaşım altyapısını oluşturan, ilçe ve köyleri birbirine bağlayan yollarda yapılacak iyileştirmeler, ilçelere olan ulaşım imkanlarının artırılması ve çeşitlendirilmesi, bunun için gerekli otogar, iskele vb. fiziksel altyapının inşası yoluyla İzmir kent merkezi ile özellikle turizm faaliyetlerinin yoğunlaştığı ilçeler arasındaki ulaşım bağlantıları güçlendirilecektir.

Ayrıca tarımsal ürünlerin satış ve pazarlama olanaklarının geliştirilmesi, tarım girdisi hammaddelerin tarım alanlarına erişiminin güçlendirilmesi İzmir için önem taşımaktadır.

Bölgede bu konuya ilişkin ihtiyacın giderilmesi için tarım alanlarındaki üretim yollarının güçlendirilmesi sağlanacak, buna ilişkin altyapı geliştirilecektir.

“Ulaşım Ağlarının Güçlendirilmesi” Önceliği için Performans Göstergeleri

Direkt uçuş yapılan yabancı şehir sayısı 103'ten 120'ye çıkarılacaktır.
İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından işletilen otopark sayısı 54'ten 60'a çıkarılacaktır.
Kent merkezinde sahil kesiminde bulunan yaya yollarının toplam uzunluğu 37,4 km'den 45 km'ye çıkarılacaktır.
Kent merkezinde sahil kesiminde bulunan bisiklet yollarının toplam uzunluğu 25,8 km'den 30 km'ye çıkarılacaktır.
Asfalt köy yollarının toplam köy yolları içindeki oranı % 74'ten % 85'e çıkarılacaktır.
İzmir Limanı'nda elleçlenen konteynır miktarı 884.966 TEU'dan 1.200.000 TEU'ya çıkarılacaktır.

SÖ17: Doğal ve Tarihi Varlıkların Değerlendirilmesine İlişkin Altyapının ve Kent Estetiğinin İyileştirilmesi

İzmir gerek kent merkezinde, gerekse ilçelerdeki kentsel alanlarda pek çok doğal ve tarihi varlığa sahiptir. Bu varlıklar, özellikle turizm sektörü için potansiyel taşımakta olup bu potansiyelin değerlendirilebilmesi için mevcut altyapının iyileştirilmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra kentsel çevrelerde yapı ve yapı grupları ile yeşil alanlar, bahçeler, avlular, yollar, meydanlar gibi öğeler bir bütünlük oluşturacak şekilde düzenlenmelidir.

Kent mobilyası, aydınlatma elemanları, durak, yön levhası, pano, telefon kulübesi, kaldırım kaplamaları gibi unsurların kentsel estetik bakımından bütünlük arz etmesi sağlanarak, kentin çekiciliği artırılmalıdır. Bölgede hem yapıların, hem de bunların bir araya gelmesiyle oluşan çevre yalnızca işlevselliğe dair değil, kent estetiğine ilişkin de nitelikler taşıyor hale getirilmelidir. Aşağıdaki tabloda bu önceliklerle ilgili üst ölçekli plan, belge ve stratejiler gösterilmektedir.

İlgili Üst Ölçekli Plan / Belge / Stratejiler	Gelişme Eksen / Stratejik Amaç	Öncelik
Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)	Rekabet Gücünün Artırılması	• Çevrenin Korunması ve Kentsel Altyapının Geliştirilmesi
Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı (2007-2013)	Kentsel Ölçekte Markalaşma	• Mimari Düzenlemeler • Sosyal ve Kültürel Düzenlemeler
Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi	Kırsal Altyapının Geliştirilmesi	• Kırsal Alan Fiziki Altyapı Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaşam Kalitesinin Artırılması
	Kırsal Alan Fiziki Altyapı Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaşam Kalitesinin Artırılması	• Kırsal Yerleşimlerin Geliştirilmesi ve Korunması

Bu stratejik öncelik altında iki hedef belirlenmiştir.

Hedef 1 (SÖ17H1): Mevcut doğal, tarihi ve kültürel varlıkların değerlendirilmesine olanak sağlayacak şekilde altyapı geliştirilecektir

İzmir'in mevcut zengin kaynaklarının turizme daha iyi hizmet edebilmesi için müze, kültür merkezi, tarihi yapı ve anıt gibi öğelerde restorasyon, yenileme ve iyileştirme gibi çalışmalar yapılacaktır. Mevcut müzelerin sunum ve hizmet kalitesi artırılacak, yeni müzelerin yapılması sağlanacaktır. Müzeler, özel gereksinimlerinin karşılanacağı, müze olarak planlanmış alanlarda faaliyet gösterecektir. Ayrıca, turizm alanlarına (turistik bölgeler, tarihi yapılar, kırsal turizm alanları, rıhtımlar/iskeleler/limanlar, müzeler, havaalanı, vb.) ve turizm alanları arasında ulaşımaya yönelik altyapı güçlendirilecektir.

Hedef 2 (SÖ17H2): Turizm için önemli alanlar görsel algılama ve çevre düzeni açısından iyileştirilecektir

Görsel algılama ve çevre düzeni, turizm için önemli alanların daha etkin, etkili ve elverişli olması; ziyaretçilerin deneyimlerinden memnun kalmaları ve daha fazla kişinin buralara çekilebilmesi bakımından önem taşımaktadır. Bu kapsamda; ören yeri, tarihi yapı ve kalıntılar gibi alanlarda ziyaretçilere yön gösterecek ve bilgi verecek pano ve yön levhası gibi öğeler, alanın özgün niteliğini bozmadan, ziyaretçilerin alanı tanımalarına ve anlamalarına yeterli olacak şekilde düzenlenecektir. Turizm için önemli alanlar, gece aydınlatma gibi çalışmalarla, günün her saati yaşanır kılınacaktır. Ziyaretçilerin kentlere ilişkin ilk ve son izlenimi açısından büyük önem taşıyan kent girişleri görsel açıdan iyileştirilecektir. Turizm için önemli alanlarda, özellikle dezavantajlı gruplara yönelik olmak üzere, ziyaretleri kolaylaştırıcı fiziksel olanaklar yaratılacak ve geliştirilecektir.

SÖ18: Sosyal, Kültürel Altyapı ve Kentsel Dönüşümle Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesi

Türkiye ortalamasının üstünde bir nüfus artışına, yine bölge ve ülke ortalamasından yüksek bir kent nüfusuna sahip olan İzmir çevredeki il ve bölgelerden ve kendi içinde de kırsaldan kentsel alanlara doğru sürekli göç almaktadır. Bu eğilim, il merkezinde ve diğer kentsel alanlarda plansız yapılaşmayı beraberinde getirmekte ve bölgede sosyal ve kültürel altyapının geliştirilmesine olan ihtiyacı artırmaktadır. Yaşam kalitesinin artırılması için kentteki sosyal donatı alanlarının iyileştirilmesi, yenilenmesine gereksinim duyulan kentsel mekanların sosyal ve çevresel koşullar gözardı edilmeden kentsel dönüşümlerinin gerçekleştirilmesi İzmir'in öncelikli ihtiyaçlarındandır. Ayrıca, kentsel dönüşümle birlikte kentin çekiciliğinin artırılması ekonomiki

İlgili Üst Ölçekli Plan / Belge / Stratejiler	Gelişme Eksen / Stratejik Amaç	Öncelik
Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)	Rekabet Gücünün Artırılması	• Çevrenin Korunması ve Kentsel Altyapının Geliştirilmesi
Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı (2007-2013)	Kentsel Ölçekte Markalaşma	• Mimari Düzenlemeler • Sosyal ve Kültürel Düzenlemeler
Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi	Kırsal Alan Fiziki Altyapı Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaşam Kalitesinin Artırılması	• Kırsal Altyapının Geliştirilmesi • Kırsal Yerleşimlerin Geliştirilmesi ve Korunması

alandaki yatırımcıları ve turistleri kente çekmekte etkili olacaktır. Soldaki sayfada yer alan tabloda bu öncelik ile ilgili üst ölçekli plan, belge ve stratejiler gösterilmektedir.

Bu öncelik altında iki hedef belirlenmiştir.

Hedef 1 (SÖ18H1): Kentsel dönüşümüne yönelik çalışmalar hayata geçirilecektir

Türkiye'deki büyük kentlerin 1950'li yıllardan beri yoğun olarak yaşadığı göç ve plansız kentleşme sorununu İzmir de yaşamıştır. 1950-2000 yılları arasında göçe dayalı hızlı nüfus artışı, denetimsizlik ve plansızlıkla sonucunda kentin yerleşime uygun alanlarının yaklaşık yarısı kaçak yapılaşmıştır. Bunun sonucu olarak, afet riski başta olmak üzere her türlü güvenlik, sosyal, kültürel ve kentsel teknik altyapıdan yoksun yerleşim alanları kentin büyük bölümünü kapsamaktadır. Ayrıca, başta İzmir kent merkezi olmak üzere, ekonomik ve toplumsal olarak olumsuz bir biçimde dönüşmekte olan kentsel mekanlar İzmir'de yenileme, sağlıklılaştırma ve dönüşüm ihtiyacı olan alanlar arasındadır.

Bu bağlamda kentsel dönüşüm, sağlıklılaştırma ve yenileme projeleri kapsamında ele alınan gecekondular, mevcut yapı stokları ve kent içindeki tarihi ve kültürel mekanlara yönelik gerçekleştirilen çalışmalar desteklenecektir. Bu kapsamda kentsel dönüşümüne yönelik çalışmalar yürüten karar verici ve uygulayıcı kurumların kentsel dönüşümüne dair kriterlerini, sürecin etkilediği sosyal kesimler ve alanlar için sosyal, ekonomik, kültürel ve mekansal temel referans ve ilkelerini ortaya koyan Kentsel Dönüşüm Rehberi oluşturulmasına destek verilecektir. Ayrıca kent merkezinde ticari cazibe merkezleri geliştirilecek ve bunların daha etkin kullanımları sağlanacaktır. Başta kentin tarihi ticari merkezi olan Kemeraltı olmak üzere, Alsancak, Liman Arkası, Salhane ve Bayraklı bölgesinin iş alanı ve ticaret merkezlerinin dönüşüm ve yenilemeleri gerçekleştirilecektir.

Hedef 2 (SÖ18H2): Sosyal donatı alanlarının nitelik ve kapasitesi artırılacaktır

Sosyal donatı ve rekreasyon alanları bireylerin sağlıklı yaşam sürmelerini desteklemekte, kendi yaş grupları ve toplumun bütünüyle sağlıklı biçimde bütünleşmelerini sağlamakta, kentsel dokuyu iyileştirmektedir. İzmir'in büyük hızla kentleşen, göç çeken bir bölgesel merkez olması sonucu ildeki sosyal ve kültürel altyapı bileşenlerinin mevcut kapasitesi yetersiz kalmaktadır. Bu durum sağlıklı kentleşmeyi engellemekte, sosyal içerme ve bütünleşmeyi zayıflatmaktadır. Söz konusu altyapı parklar, spor alanları, rekreasyon alanları, müzeler, kütüphaneler, tiyatro, sinema, sanat merkezleri ve kültür merkezlerini içermektedir.

Hızla kentleşen İzmir'de önemli oranda çocuk, genç, yaşlı ve engelli nüfus yaşamaktadır. Farklı toplumsal gruplar için kimi zaman spesifik, kimi zaman ortak sosyal donatı ve rekreasyon alanlarının nitelik ve kapasitesi artırılmalıdır. Yaşam kalitesinin artırılması ve sağlıklı kentleşmenin sağlanabilmesi için başta yaşlılar, çocuklar, gençler ve engelliler olmak üzere toplumun geneline yönelik parklar, kültürel tesisler, spor alanları gibi sosyal donatı ve rekreasyon alanları yaygınlaştırılmalı, mevcut olanlar iyileştirilmelidir. Bu nedenle, İZBP kapsamında ulusal ölçekli hedeflere paralel olarak İzmir'de sosyal donatı alanlarının nitelik ve kapasitesi artırılacaktır.

İzmir'de kültürel altyapı erişim ve nitelik bakımından iyileştirilmelidir. Bölgenin arkeolojik, tarihi, kültürel ve sosyal potansiyeline karşın ildeki müzeler büyük oranda il merkezindedir. Aynı şekilde arkeolojik ve tarihi potansiyele karşın ören yerlerinde de dünyaca ünlü Efes ve Bergama dışında etkin bir müzecilik uygulaması geliştirilememiştir. Günümüzde özellikle tematik kültürel müzelerin kültürel, sanatsal bir potansiyel yaratarak bölgenin sosyokültürel bir çekim merkezi olmasına katkı sunduğu bilinmektedir. Ancak İzmir'de bu alanda da etkili bir müzecilik altyapısının geliştirilemediği gözlenmektedir. İlde sinema ve tiyatro salonlarına yönelik talebin ülkeye oranla daha güçlü biçimde arttığı gözlenmektedir. Gençlik ve toplum merkezleri gibi kültürel altyapıya yönelik gereksinim de giderek artmaktadır. Bölgede kültürel altyapı bileşenlerinin nitelik ve kapasitesinin artırılmasına yönelik çalışmalar desteklenecektir.

“Sosyal, Kültürel Altyapı ve Kentsel Dönüşümle Yaşam Kalitesinin Yükseltmesi” Önceliği için Performans Göstergeleri

Müze sayısı 16'dan 20'ye çıkarılacaktır.

Halk kütüphanesi sayısı 43'ten 50'ye çıkarılacaktır.

Tiyatro sayısı 26'dan 30'a çıkarılacaktır.

SÖ19: Kentsel ve Kırsal Altyapının İyileştirilmesi

Kentsel ve kırsal yaşam alanlarında altyapı tesislerinin durumu, gelişmişliğin ve kalkınmanın en belirleyici faktörü olup, ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin önemli bir ölçütüdür. Kentsel ve kırsal altyapının ulaşım, çevre, enerji ve bilgi iletişim altyapıları açısından tamamlanması önemlidir. Aşağıdaki tabloda bu öncelikte ilgili üst ölçekli plan, belge ve stratejiler gösterilmektedir.

İlgili Üst Ölçekli Plan / Belge / Stratejiler	Gelişme Eksen / Stratejik Amaç	Öncelik
Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)	Rekabet Gücünün Artırılması	<ul style="list-style-type: none"> Çevrenin Korunması ve Kentsel Altyapının Geliştirilmesi Enerji ve Ulaştırma Altyapısının Geliştirilmesi
	Kamu Hizmetlerinde Kalite ve Etkinliğin Artırılması	<ul style="list-style-type: none"> Kurumlar Arası Yetki ve Sorumlulukların Rasyonelleştirilmesi
	Bölgesel Gelişiminin Sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> Kırsal Kesimde Kalkınmanın Sağlanması
Bilgi Toplumu Stratejisi (2006-2010)	Rekabetçi, Yaygın ve Ucuz İletişim Altyapı ve Hizmetleri	<ul style="list-style-type: none"> İletişim Altyapılarının Yaygınlaştırılması ve Geliştirilmesi
Çevre ve Orman Bakanlığı AB Entegre Çevre Uyum Stratejisi (UÇES) (2007 - 2023)	Su Sektörü Gelişme Eksen	<ul style="list-style-type: none"> Kentsel Atıksu Arıtma Yönetmeliğine Uygun Olarak Kanalizasyon Sistemleri ve Arıtma Tesisleri Kurulacaktır İçme Suyunun Sıhhi Bir Şekilde ve Daha Fazla Kullanıcıya Ulaşması Sağlanacaktır
	Atık Sektörü Gelişme Eksen	<ul style="list-style-type: none"> Uygun Yöntemler Kullanılarak Katı Atıkların Geri Kazanımını ve Düzenli Depolanmasını Sağlayacak Önlemler Alınacaktır
Çevre ve Orman Bakanlığı Atıksu Arıtma Eylem Planı (2008 - 2012)	İllere Göre Eylem Planları Gediz Havzası Eylem Planı	<ul style="list-style-type: none"> Atıksu Arıtımının Sağlanması
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Stratejik Planı (2010-2014)	Enerji Arz Güvenliği	<ul style="list-style-type: none"> Yerli Kaynaklara Öncelik Verilmek Sureti ile Kaynak Çeşitlendirmesini Sağlamak Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Enerji Arzı İçindeki Payını Arttırmak Enerji Verimliliğini Arttırmak
Ulusal Yenilik Stratejisi (2008-2010)	Rekabetçilik	<ul style="list-style-type: none"> Firmaların ve Kişilerin Bilgi ve Enformasyon Teknolojilerine Erişimini ve Kullanımını Teşvik Edecek ve Elektronik Ticareti Geliştirecek Bir Altyapı Oluşturmak

İzmir'de kentsel ve kırsal alanlarda bu altyapıların tamamlanması ve özellikle yüksek afet riski gözetilerek yapıların, planların ve iş ile yaşam alanlarının iyileştirilmesi ve yeniden yapılması bölgenin kalkınması için gereklidir.

Stratejik öncelik altında dört hedef tanımlanmıştır.

Hedef 1 (SÖ19H1): Çevresel altyapı geliştirilecektir

“Sürdürülebilir Çevre” gelişme ekseninde ele alındığı gibi bölgede hızla artan nüfus, çevresel altyapı ihtiyaçlarını da beraberinde getirmektedir. Bölgede su havzalarında kirlilik kontrolü, havza yönetimi; sürdürülebilir içme ve kullanma suyu yönetimi; kentsel kullanımda sürdürülebilir atık su yönetimi; kentsel katı ve tehlikeli atıkların geri dönüşüm, kazanım, yeniden kullanımı; katı atık ve tehlikeli atık depolama ve bertaraf kapasitelerinin artırılmasına yönelik altyapı eksikliklerinin giderilmesi sağlanacaktır.

Özellikle havzaları etkileyen Bergama, Kınık, Beydağ, Kiraz, Ödemiş, Selçuk, Tire ve Torbalı ilçelerindeki atıksu artımı ile ilgili altyapı çalışmaları hızlandırılacaktır. Yine aynı yaklaşımla Foça, Kemalpaşa ve Menemen'deki atıksu arıtım altyapısı güçlendirilecektir. Konu ile ilgili olarak ayrıca Aliağa, Bayındır, Bergama, Beydağ, Çeşme, Dikili, Kiraz, Menemen, Ödemiş, Selçuk, Torbalı ve Karaburun ilçelerinde kanalizasyon altyapısı geliştirilecektir.

Bölgede, katı atık ve atık çamur depolama ve bertarafı ile ilgili altyapının geliştirilmesi sağlanacaktır. Kentsel katı atık depolama kapasitesinin yetersizliğinden doğan ihtiyacı karşılamak üzere kurulacak yeni düzenli depolama tesisinin yapımı hızlandırılacaktır. Katı atık transfer istasyonlarının sayısı artırılacak ve düzensiz depolama alanları kapatılacaktır.

İçme suyu altyapısı açısından; içme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusu verilerine bakıldığında göze çarpan ilçelerden olan Menderes (Özdere, Tekeli), Ödemiş (Bademli, Gölçük), Bayındır (Zeytinova), Bergama, Beydağ, Çeşme, Dikili, Foça (Gerenköy) alanlarında da yatırımlar gerçekleştirilecektir. Ayrıca çevre ilçelerde su ile ilgili niceliksel problemlerden öte, niteliksel problemler söz konusudur. Bu bölgeler ve çevre ilçelerde yer alan köylerde klorlama, depolama hizmetleri geliştirilecektir.

Hedef 2 (SÖ19H2): Enerji altyapısı geliştirilecektir

Bölgede özellikle yenilenebilir enerji sektörüne yönelik altyapı ihtiyacının karşılanması sağlanacaktır. Özellikle iletim hatları ile yenilenebilir enerji yatırım ve kullanımını olanaklı kılacak şekilde altyapı güçlendirilecektir. Mevcut ve yeni kurulacak yenilenebilir enerji santralleri dikkate alınarak mevcut iletim hatlarındaki eksiklikler giderilecek ve hatlar iyileştirilecek, ihtiyaç halinde iletim hatlarının oluşturulması sağlanacaktır.

Elektrik şebeke bağlantısı için verimli yöntemler incelenecek ve bu yöntemlerin uygulanmasını sağlamak için ulusal yetkiye sahip kurum ve kuruluşlara önerilerde bulunulacaktır. Özellikle yenilenebilir enerji santrallerinin yüksek yoğunlukta kullanıldığı AB ülkelerinin iletim sistemleri yapılarının incelenmesi ve bu araştırmalar sonucu bölgede uygun iyileştirilmelerin yapılması sağlanacaktır. Öte yandan yenilenebilir enerji yatırımlarının sıcak enerji yedek yatırımları ile birlikte yapılması desteklenecektir. Böylelikle yenilenebilir enerjiler ile üretim yapılmadığı ve/veya üretim kapasitesinin düştüğü dönemlerde aradaki enerji ihtiyacını tamamlamak için rezerv enerji kaynaklarının (doğalgaz, aktif enerji depolama gibi) bölgesel yedeklerinin oluşturulması sağlanacaktır.

İzmir'de bulunan jeotermal kaynak potansiyelinin tam kapasite değerlendirilmesi amacıyla jeotermal sahası olarak belirlenmiş sekiz sahada rezervuar ve sondaj çalışmaları hızlandırılacaktır. Jeotermal kaynakların uygun sahalarda, haritada gösterilmiş olan uygun kullanım alanları seçilerek verimli bir şekilde kullanımı sağlanacaktır.

Ayrıca konut ısıtmada yenilenebilir enerji kullanımını destekleyecek şekilde, temiz enerji olan doğalgaz altyapısı geliştirilecektir.

Hedef 3 (SÖ19H3): Afet riski taşıyan alanlarda altyapı ve afet yönetimi kapasitesi güçlendirilecektir

İzmir gerek kentsel, gerek kırsal bölgelerinde ciddi afet riskleriyle karşı karşıyadır. Üstelik bu riskler depremden sele, kuraklıktan orman yangınlarına geniş bir çeşitlilik göstermektedir. Bölgenin tamamı birinci derece deprem bölgesi olup hızlı, plansız ve çarpık kentleşme özellikle kent ve ilçe merkezlerinde büyük risk oluşturmaktadır. Aynı biçimde küresel iklim değişikliği ve yağış disiplininin düzensizleşmesi bölgede ani sel ve su baskınları, kuraklık ve orman yangınları gibi riskleri de beraberinde getirmektedir.

Plansız ve çarpık kentleşmeye ek olarak olası bir acil durumda yaşamsal öneme sahip olan hastaneler, itfaiye ve güvenlik teşkilatı gibi sağlık ve acil durum hizmetlerini sunacak altyapının büyük oranda il merkezinde yoğunlaşmış olması, bu altyapının birbirine ve diğer bölgelere kritik ulaşım ağlarından bağlanması da mevcut afet risklerini derinleştirmektedir. Tüm bunlara ek olarak ulusal ölçekte olduğu gibi İzmir'de de afet yönetiminin üstyapısını oluşturan eğitim, kurumsal kapasite ve bilinç kapasitesi de yetersizdir.

Kamuoyunun olası bir afet ve acil duruma ilişkin risklerin farkında olmasını ve bu risklerin en aza indirilmesini sağlayacak, afet sırası ve sonrasında acil durumu eşgüdüm içerisinde yönetecek kurumların kapasitesi artırılmalıdır. Bu bakımdan ilde bütüncül bir afet yönetimi sisteminin geliştirilmesi gerekmektedir. Plan kapsamında İzmir'de afet riski taşıyan alanlarda altyapının güçlendirilmesi ve afet yönetimi kapasitesinin artırılmasına yönelik çalışmalar desteklenecektir.

Hedef 4 (SÖ19H4): Bilgi ve iletişim altyapısı güçlendirilecektir

Ekonomik ve sosyal yaşamda bilgi toplumuna geçişin sağlanması, bireyler ve kurumlar arasındaki bilgi akışının kesintisiz, zamanında ve doğru bir şekilde gerçekleşmesi bakımından bilgi ve iletişim altyapılarının güçlendirilmesi önemlidir.

Dolayısıyla ekonomik faaliyetlerde rekabet gücünün sağlanabilmesi, zamanın ve kaynakların verimli kullanılması, yaşam kalitesinin yükseltilmesi bakımından bilgi ve iletişim altyapıları iyileştirilecektir. Bu bakımdan, bilgiye kolay erişimi, daha hızlı ve güvenli iletişim olanaklarını sağlayacak fiber optik kablolama, 3G teknolojisi uygulamaları ile kamu hizmetlerinin entegre edilmesi gibi altyapı yatırımları önem kazanmaktadır.

"Kentsel ve Kırsal Altyapının İyileştirilmesi" Önceliği için Performans Göstergeleri

Arıtma tesisi ile içme suyu hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı % 29'dan % 35'e çıkarılacaktır.

İçme ve kullanma suyu ulaştırılan nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı % 97'den % 99'a çıkarılacaktır.

Atıksu Arıtma Tesisi (AAT) ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı % 76'dan % 82'ye çıkarılacaktır.

Kanalizasyon şebekesine bağlı nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı % 96'dan % 98'e çıkarılacaktır.

800 kV'lık 74 km uzunluğunda rüzgar enerjisi santrali enerji iletim hattı oluşturulacaktır.

Güçlendirilmiş Altyapı ve Üstyapı Gelişme Ekseninin GZFT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLER

- Adnan Menderes Havaalanı'nın kapasitesinin artırılmış olması
- Kentin bir körfez çevresinde konumlanmış olmasının ulaşım çeşitliliğini artırması
- Yaya ve bisiklet ulaşımına önem verilmesi, belirli alanların buna uygun düzenlenmiş olması
- Hinterlandıyla, özellikle İzmir Limanı ile demiryolu ve karayolu bağlantılarının bulunması
- İzmir Limanı'nın turizm bölgelerine, Adnan Menderes Havaalanı'na yakın olması
- Kıyı şeridi sayesinde deniz ulaşımı açısından önemli olanaklara sahip olunması
- Yapım aşamasında metro ve hafif raylı sistem hatları bulunması
- İzmir'in haberleşme ağının gelişmiş olması

FIRSATLAR

- Ankara-İzmir Hızlı Tren Projesi'nin İzmir-Ankara hattını kısaltacak olması
- İzmir Limanı'nın özelleştirilmesi
- Sağlıklı Kentler Birliği'ne adaylığın altyapı projelerine ivme kazandıracak olması

ZAYIF YÖNLER

- Demiryolu ve raylı sistem yatırımlarının yetersiz olması
- İzmir'den direkt uçuşların az olması
- Deniz yolunun yolcu taşımacılığında yeterince kullanılmaması
- Şehir içi ve şehirlerarası yük ve yolcu taşımacılığının karayoluna bağımlı olması, şehir içi ulaşımında 1990'lı yıllara kadar karayolu ağırlıklı yatırımlara yer verilmesi
- Trafik sorunu bulunması ve otoparkların yetersiz olması
- Yenilenebilir enerjilerin kullanımına yönelik iletim ve dağıtım altyapısının yetersiz olması
- Plansız yapılaşma sonucu ortaya çıkan aşırı betonlaşma ve yeşil alanların kaybedilmiş olması

TEHDİTLER

- Motorlu araç sayısındaki artışın trafik, çevre ve otopark sorunlarına neden olması
- Doğal afetlere karşı yüksek risk altında olunması
- Göç nedeniyle hızla artan nüfusun yarattığı altyapı ihtiyacı

GELİŞME EKSENLERİNİN İLİŞKİLENDİRİLMESİ

bölüm

Plan kapsamında belirlenen gelişme eksenleri birbirleri ile ilişki içerisindedir. Sosyoekonomik kalkınmanın sürdürülebilirliği, planın kendi içerisindeki bütünleşik yapısına bağlıdır. Buradan yola çıkarak İşletmelerde Rekabet Edebilirlik, İstihdam ve Sosyal Bütünleşme, Sürdürülebilir Çevre ve Güçlendirilmiş Altyapı ve Üstyapı gelişme eksenlerinin önceliklerinin birbirini tamamladığı görülmektedir. Aşağıdaki tabloda gelişme eksenleri ilişkilendirilmekte ve hangi eksenin hangi önceliğinin bir diğerinin tamamlayıcısı olduğu görülmektedir.

GELİŞME EKSENLERİ	İşletmelerde Rekabet Edebilirlik							İstihdam ve Sosyal Bütünleşme			Sürdürülebilir Çevre					Güçlendirilmiş Altyapı ve Üstyapı			
	SÖ1	SÖ2	SÖ3	SÖ4	SÖ5	SÖ6	SÖ7	SÖ1	SÖ2	SÖ3	SÖ1	SÖ2	SÖ3	SÖ4	SÖ5	SÖ1	SÖ2	SÖ3	SÖ4
İşletmelerde Rekabet Edebilirlik	SÖ1	X	X		X	X					X	X	X		X				X
	SÖ2	X		X	X	X		X							X	X			X
	SÖ3	X	X		X			X								X			
	SÖ4		X	X		X	X									X			X
	SÖ5	X	X		X					X	X	X	X		X				X
	SÖ6	X	X		X			X	X								X		
	SÖ7			X			X	X	X	X						X	X	X	X
İstihdam ve Sosyal Bütünleşme	SÖ1	X					X	X	X										
	SÖ2					X	X	X	X	X					X		X	X	
	SÖ3				X		X	X	X	X	X						X		
Sürdürülebilir Çevre	SÖ1	X			X			X			X			X				X	
	SÖ2	X			X				X		X		X					X	
	SÖ3	X			X					X		X		X				X	
	SÖ4										X		X			X			
	SÖ5	X	X		X								X		X				X
Güçlendirilmiş Altyapı ve Üstyapı	SÖ1		X	X	X		X	X							X			X	
	SÖ2					X	X							X		X	X	X	
	SÖ3						X	X	X							X	X	X	
	SÖ4	X	X		X	X	X	X		X	X	X		X	X	X	X	X	

MEKANSAL ŞEMALAR

bölüm

2010-2013 İzmir Bölge Planı'nda belirlenen gelişme eksenleri çerçevesinde tasarlanan stratejik öncelikler ve hedeflerin mekansal nitelikli önerileri ve mekansal karşılıklı etkileşimlerine bu bölümde yer verilmiştir. Bu çerçevede, her bir gelişme eksenine için ilçe ve alt bölge ayrıntısını içerecek biçimde, iki tanesi İşletmelerde Rekabet Edebilirlik Ekseninde olmak üzere bölge düzeyinde beş farklı şema hazırlanmıştır.

Mekansal şemaların hazırlanmasında, belli ilçelerin ya da alt bölgelerin stratejik olarak önceliklendirildiği bir ya da birkaç hedefin önerileri özetlenmiştir. Ancak şemaların yorumlanmasında, bu hedeflerin yalnızca söz konusu ilçelere yöneleceği düşünülmemelidir. Tespit edilen hedeflerin birçoğu farklı boyutlarıyla tüm bölgeyi ilgilendirmekle birlikte, Mevcut Durum Analizi ve diğer ilgili belgelerdeki sorun tespitlerine dayanarak, hedeflerde bazı ilçeler için önceliklendirme yapılarak somut öneriler getirilmiştir. Öte yandan, Plan'da tespit edilmiş, mekansal bir öngörüsü olmayan ya da mekansal olarak bölgenin tamamını kapsayan hedeflere şemalarda yer verilmemiştir.

6.1 İşletmelerde Rekabet Edebilirlik

İşletmelerde Rekabet Edebilirlik Gelişme Eksenine çerçevesinde belirlenen stratejik öncelikler ve hedeflerin mekansal öneri ve öngörülerini için, "Ekonomik Çeşitlilik ve Verimlilik" ve "Üretim Altyapısı" olmak üzere iki farklı şematik gösterim oluşturulmuştur. İlerleyen sayfalarda yer alan şemalarda, eksenle getirilen mekansal öncelikler her ilçe için ayrı olarak özetlenmiştir.

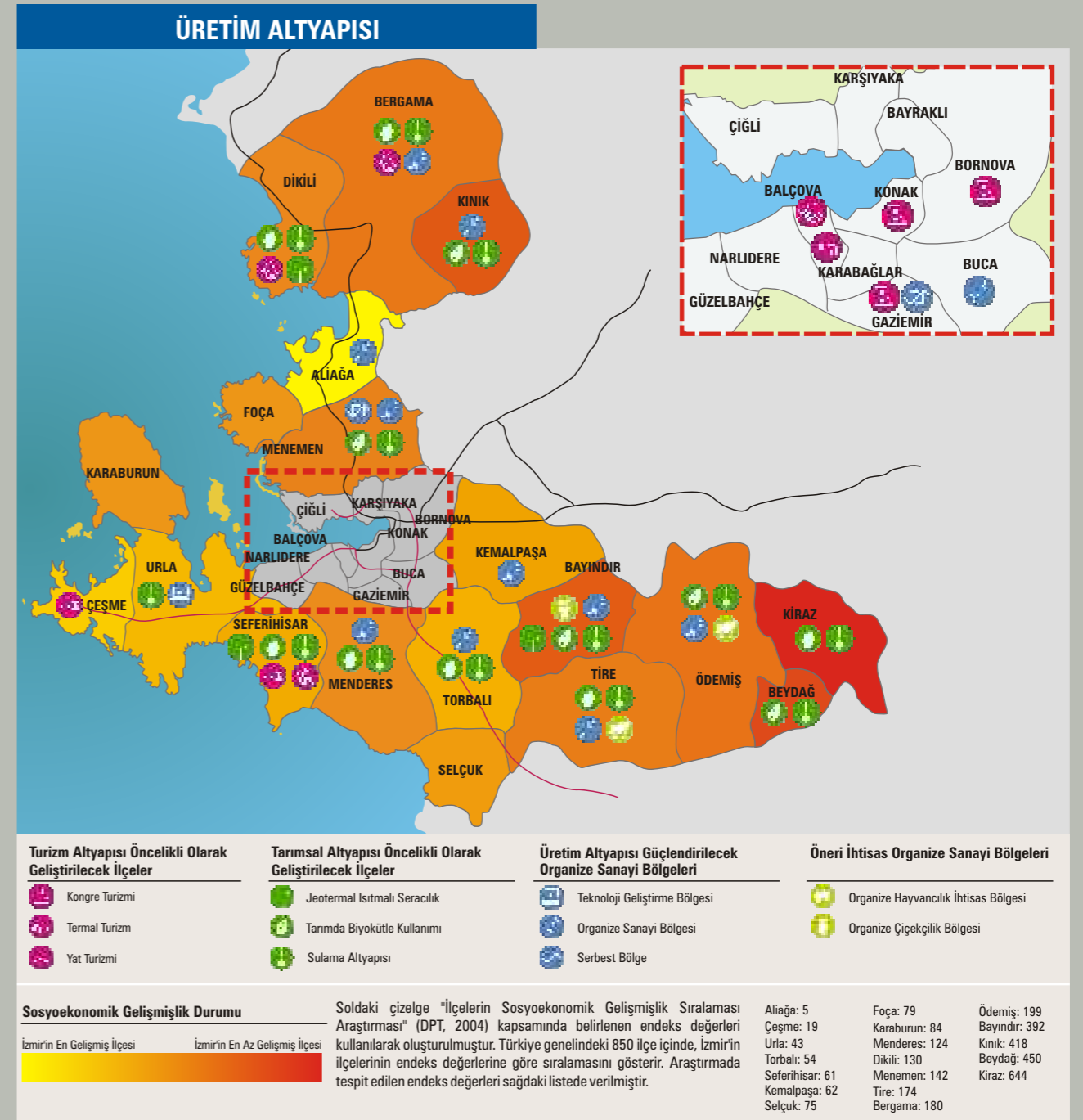
Üretime ilişkin altyapıda iyileştirme ihtiyacının mekansal önerileriyle oluşturulan Üretim Altyapısı Şeması turizm altyapısı, tarımsal altyapı, organize sanayi bölgeleri, serbest bölgeler, teknoloji geliştirme bölgesi ve yeni kurulması önerilen ihtisas organize sanayi bölgelerine ait altyapıya ilişkin hedeflere işaret etmektedir. Bu kapsamda, OSB'lerde işletmelerin ortak kullanımıyla ilişkili, özellikle atık yönetimi konusunda iyileştirmeler gerçekleştirilecektir. Serbest bölgelerde yine atık su yönetimiyle ilgili altyapı iyileştirilecektir. Ayrıca OSB'ler ve serbest bölgelerde enerji ve iletişim konularındaki altyapı eksiklikleri ve bölgelere ulaşım konusunda özellikle raylı ulaşım ve karayolları bağlantılarının güçlendirilmesi ihtiyacı giderilecektir. Öte yandan, Urla'da yer alan İzmir Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nin daha etkin çalışarak bölgenin yenilik kapasitesine katkısını artırmak açısından mevcut altyapısı iyileştirilecektir. İlçelerdeki ekonomik potansiyeli değerlendirilebilir ve kümelenmenin yaratacağı rekabet gücünü de ortaya koyabilmek amacıyla Ödemiş ve Tire'de Organize Hayvancılık İhtisas Bölgesi ve Bayındır'da Organize Çiçekçilik Bölgesi kurulması sağlanacaktır.

Turizme ilişkin altyapı ihtiyacı, özellikle kongre turizmi, termal turizm ve yat turizmi çeşitlerinde ilçe düzeyinde ele alınmıştır. İzmir'in kongre turizmi için potansiyel taşıyan Bornova, Balçova ve Konak ilçelerinde yatak kapasitesi ve bununla birlikte Gaziemir'de kongre merkezi kapasitesi yükseltilecektir. Termal turizm açısından Seferihisar, Dikili, Bergama ve Balçova'da altyapı çalışmaları yapılacak ve Çeşme Yarımadası'nın güneyinin ülkemizin belli başlı yat güzergâhlarından birini oluşturmasından yola çıkılarak, İzmir'de yat limanı altyapısı özellikle Çeşme ve Seferihisar ilçelerinde geliştirilecektir.

Tarımsal altyapıda jeotermal ısıtım seracılık yatırımları, özellikle Dikili, Seferihisar ve Bayındır ilçelerinde yaygınlaştırılacaktır. Ekonomisi tarıma dayalı ilçelerde ise damla sulama ve biyokütle kullanımının yaygınlaştırılması öngörülmektedir.

Ekonomik Çeşitlilik ve Verimlilik Şeması'yla, organik üretim, alternatif enerji üretimi ve kullanımı çerçevesinde öncelik verilen ilçeler ve çeşitlendirilmiş turizmin geliştirileceği ilçeler belirlenmiştir. Sektörel Bazda Verimliliğin ve Ekonomik Çeşitliliğin Sağlanması stratejik önceliğiyle belirlenen hedeflerde organik tarım, organik gıda ve organik giyim eşyası sektörlerine vurgu yapılmaktadır. Bu kapsamda öncelikle, organik tarım ve iyi tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması amacıyla kamu kurum ve kuruluşlarının ve üretici örgütlerinin birlik-te çalışacağı bir yapı oluşturulması öngörülmektedir. Ayrıca, İzmir kent merkezinin yanı sıra Menemen, Kemalpaşa, Torbalı ve Ödemiş ilçeleri, organik gıda ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanmasının geliştirilmesine ilişkin çalışmaların yaygınlaştırılacağı ilçeler olarak ön plana çıkarılmıştır. Organik üretim konusunda son olarak, üretimi merkez ilçelerde ön plana çıkan, hazır giyim başta olmak üzere tekstil sektöründe, ekolojik ve organik üretimin yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

Yenilenebilir enerji sektörü de İzmir'de ekonomik çeşitlilik ve verimliliğin geliştirilmesi açısından öne çıkan sektörlerdendir. Bu kapsamda güneş enerjisinde teknoloji üretimi desteklenirken,

Bütünleşme Gelişme Eksenine şemasında üçüncü olarak eğitimin kalitesi ve etkinliğinin artırılmasına yönelik öncelik verilen ilçeler gösterilmiştir.

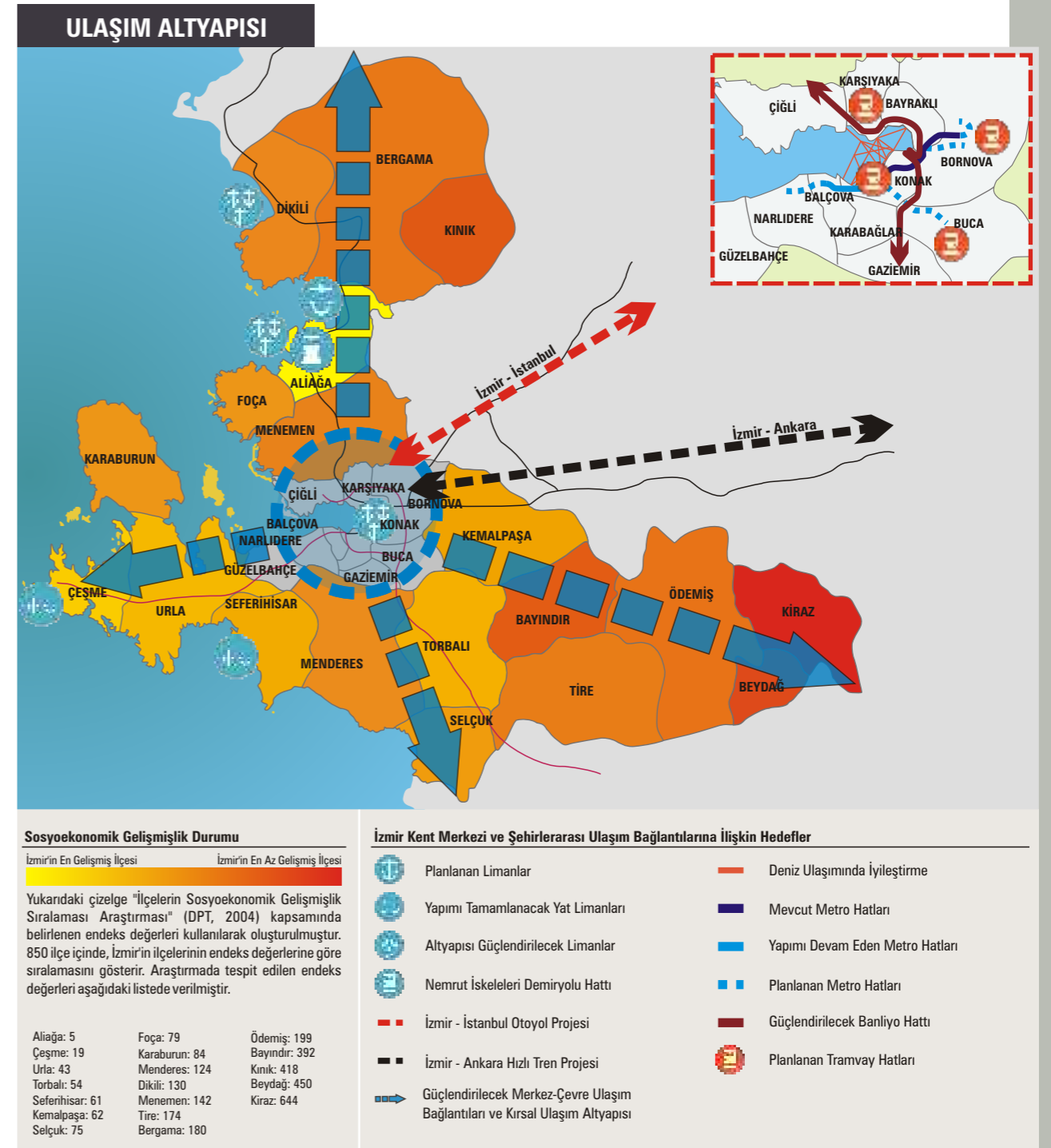
6.3 Sürdürülebilir Çevre

Sürdürülebilir Çevre Gelişme Eksenine çerçevesinde belirlenen stratejik öncelikler ve hedeflerin mekansal öneri ve öngörülerini için oluşturulan şemada mekansal niteliği olan öncelikler ilçe düzeyinde özetlenmiştir. Bu çerçevede şemada, atık su, katı atık ve deniz ve kıyı alanları yönetiminde öncelikli ilçeler, hava kirliliği ve endüstriyel kirlilik kontrolünde öncelikli ilçeler ve biyoçeşitlilik ve hassas ekosistemlerin yoğunlaştığı ilçeler gösterilmektedir.

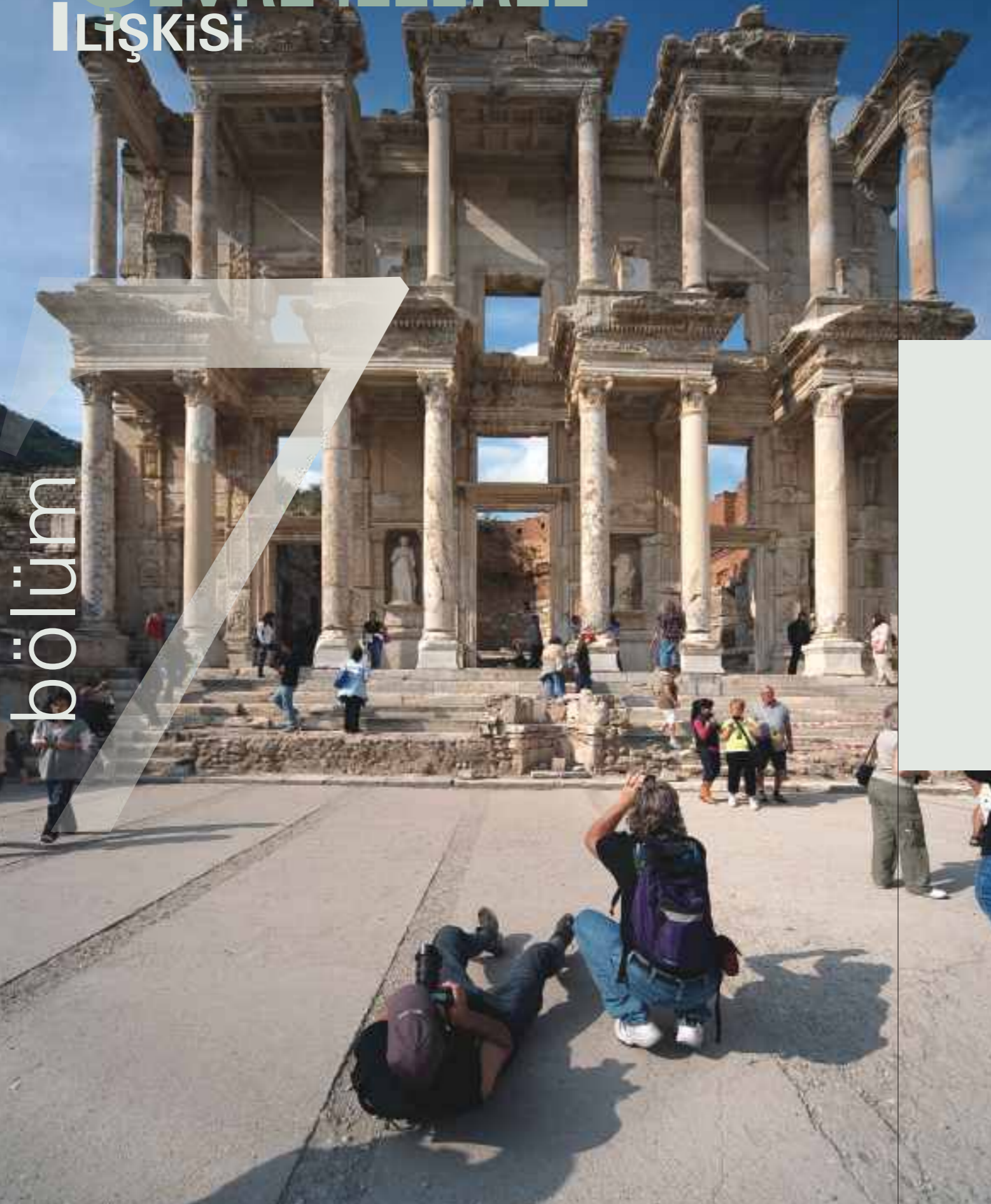
6.4 Güçlendirilmiş Altyapı ve Üstyapı

Güçlendirilmiş Altyapı ve Üstyapı Gelişme Eksenine çerçevesinde belirlenen stratejik öncelikler ve hedeflerin mekansal öneri ve öngörülerini için oluşturulan şemada kent içi, kent merkezi ile ilçeler arasında ve şehirlerarası ulaşım altyapısında öngörülen ve önerilen hedeflerin yanı sıra, yapımı planlanan ve altyapısı güçlendirilecek limanlar ile tamamlanacak yat limanlarına ilişkin öneri ve öncelikler de bulunmaktadır.

İZMİR'İN ÇEVRE İLLERLE İLİŞKİSİ

bölüm

İzmir'in Ege Bölgesi'nde ekonomik, sosyal, kültürel ve kurumsal açılarından merkezi bir konumda olması sonucu ilin çevre illerle (Manisa, Aydın, Balıkesir, Uşak, Afyon, Kütahya, Denizli, Muğla, Çanakkale) ilişkisi de tarihsel köklere dayanan, çok yönlü bir boyut kazanmaktadır. Öte yandan gerek ekonomik sektörlerde, gerek diğer alanlarda çevre iller mevcut ekonomik, sosyal, kurumsal kaynaklara erişimde İzmirle rekabet etmekte, bunlara ilişkin potansiyel fırsatları kendilerine çekmeye çabalamaktadır. Bu rekabet sonucunda İzmir'in çevre illerle olan ilişkisi daha da dinamik bir nitelik kazanmaktadır.

Bunlara ek olarak, bölgesel kalkınmaya dair birçok sorun ekonomik, sosyal, kurumsal veya coğrafi açıdan birden fazla ili kapsadığı için bunlara ilişkin çözümler de yalnızca il bazında değil, bölgedeki çevre iller ve ilgili kurumlarla ortak eşgüdüm ve işbirliği zeminlerinde geliştirilmelidir. Bu nedenle Plan süresince, İzmir'in çevre illerle ilişkisine dair gelişme senaryolarını belirlemek önemlidir.

Buna karşın, İzmir'in çevre illerle ekonomik, sosyal, kültürel ve kurumsal ilişkilerinin mevcut durumunu analize yönelik daha fazla araştırmalar yapılmalıdır. Bu çerçevede, İzmir'in çevre illerle ilişkisi Plan'da belirlenen gelişme eksenleri, stratejik öncelikler ve hedefler kapsamında ele alınmıştır.

Bölge Planı'nda belirlenen gelişme eksenleri, stratejik öncelikler ve hedefler bazında İzmir ve çevre illerdeki kurumlar arasında başarılı uygulama ve deneyimlerin aktarılıp paylaşılmasına ve eşgüdüme yönelik ortak çalışma zeminlerinin yaratılmasına öncelik verilecektir.

7.1 İşletmelerde Rekabet Edebilirlik

Bölgesel Ar-Ge ve Yenilik Kapasitesi

İzmir'in çok sektörlü bölgesel ekonomisi salt il sınırlarında değil, çevre illerde de yoğun ekonomik ilişkiler ekseninde gelişmektedir. Çevre illerle üretim-tedarik zincirinin buluştuğu sektörlerde İzmir ve söz konusu iller arasında bölgesel Ar-Ge ve yenilik kapasitesinin geliştirilmesi önemlidir. Bu kapsamda söz konusu illerdeki üniversiteler, kamu kurumları ve sektör temsilcisi kurumlar ile İzmir'deki üniversiteler, kamu kurumları ve sektör temsilcisi kurumlar arasında bölgesel Ar-Ge ve yenilik kapasitesinin geliştirilmesine yönelik ortak çalışmalar yürütülebilir.

Kümelenme Oluşumları ve Düzenli Sanayileşme

Kümelenmelerin oluşturulması ve düzenli sanayileşmenin sağlanması önceliği kapsamında üretim-tedarik zincirinin birden fazla ili kapsadığı sektörlerde kümelenme oluşumları İzmir ve çevre illerdeki ilgili kurumların eşgüdüm ve ortak çalışmalarıyla geliştirilebilir. Bu bakımdan, İzmir'de özellikle işlenmiş meyve ve sebze sektöründeki kümelenme oluşumları, başta Manisa ve Aydın olmak üzere üretim-tedarik zincirinin buluştuğu illerdeki ilgili kurumların eşgüdüm ve ortak çalışmalarıyla geliştirilmelidir.

Coğrafi İşaretli Ürünler ve Bölgesel Marka Tescilleri

İzmir'in gerek iklim, gerek toprak yapısı ve ürün çeşitliliği bakımından çevre illerle büyük benzerlik gösterdiği göz önüne alındığında, özellikle tarımsal üretimde sıklıkla bir coğrafi işaret birden fazla ili kapsayabilmektedir (örn. Ege Sultani üzümü, Ege pamuğu, Ege inciri). Bu kapsamda işletmelerin rekabet gücünü artırarak bölgesel ekonominin rekabet gücünü artırmak amacıyla bölgesel ölçekte markalaşma teşvik edilmektedir. Coğrafi işaretin birden fazla ili kapsadığı durumlarda coğrafi işaretli ürün sayısı ve marka tescillerini desteklemek için İzmir ve çevre illerdeki ilgili kurumlar, eşgüdüm ve ortak çalışmalar sürdürülebilir.

Gıda Güvenliği: Kurutma-Soğutma-Depolama Altyapısı

İzmir coğrafi konumu ve liman altyapısı sonucu Ege Bölgesi ve çevre illerde üretilen gıda ürünleri için dış piyasalara açılan bir kapıdır. Bölge ekonomisinin rekabet gücünü artırmak için İzmir üzerinden dış piyasalara pazarlanan ürünlerin gıda güvenliğini sağlamak ve bunun için gerekli kurutma-soğutma-depolama altyapısı önem kazanmaktadır. Bu bakımdan çevre illeri de kapsayan üretim havzalarında üretilip İzmir üzerinden dış piyasalara pazarlanan gıda ürünlerine yönelik kurutma-soğutma-depolama

altyapısında maliyetleri düşürüp bölgesel ekonominin rekabet gücünü artırmak ve kaynakların etkin kullanımını sağlamak amacıyla İzmir ve çevre illerdeki kurumlar arasında eşgüdüm içerisinde ortak çalışmalar sürdürülebilir.

Bölge Tanıtımı: Alternatif Turizm

Turizmin çeşitlendirilmesinde hizmet altyapısının geliştirilmesi kadar bölge tanıtımının etkin biçimde sağlanması da önemlidir. Bu bakımdan gerek coğrafi kapsamda (Manisa ve İzmir'i kapsayan Nif Dağı, Spil Dağı gibi) gerekse tarihi açıdan (Çanakkale Truva'dan başlayıp İzmir Efes'e dek devam eden Büyük İskender Sefer Yolu, İzmir Efes'ten başlayıp Manisa ve Uşak'tan geçen Pers Kral Yolu gibi) birden fazla ili kapsayan güzergahlarda alternatif turizme yönelik potansiyelin bölge ekonomisine kazandırılması için söz konusu kültür ve turizm olanaklarının tanıtılması amacıyla ilgili kurumlar arasında eşgüdüm içerisinde ortak çalışmalar sürdürülebilir.

Havza Yönetimi: Temiz Üretim, Organik Üretim

İzmir'in en önemli su havzalarından birini oluşturan Gediz nehri Kütahya, Uşak ve Manisa'dan geçerek İzmir'den Ege Denizi'ne dökülmektedir. Yine bölgenin önemli yüzeysel su kaynaklarından biri olan Bakırçay, Manisa sınırlarından doğarak İzmir'den Ege Denizi'ne ulaşmaktadır. Her iki havza da oldukça önemli tarımsal üretim havzaları olduğu kadar önemli sanayi bölgeleridir.

Bu bakımdan Gediz ve Bakırçay havzalarında sanayi üretimi yapan işletmelerde temiz üretimle ilgili farkındalığın artırılması aynı zamanda önemli doğal koruma alanlarını da içeren bu bölgelerin korunması için yaşamsaldır. Bu kapsamda söz konusu illerde ilgili kurumlar üzerinden işletmelerde temiz üretim ile ilgili farkındalığın artırılmasına yönelik ortak çalışmalar sürdürülebilir. Söz konusu havzalarda yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelik öncelikli yatırım alanlarının saptanması ve değerlendirilmesi için de söz konusu illerde ilgili kurumlar arasında eşgüdüm içerisinde ortak çalışmalar sürdürülebilir.

Aynı zamanda önemli tarımsal üretim havzaları olan söz konusu bölgelerde tarımsal üretimde organik tarım ve iyi tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması ve gıda ve içecek sanayinde organik ve katma değeri yüksek gıda ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanmasına yönelik ortak çalışmalar sürdürülebilir.

7.2 İstihdam ve Sosyal Bütünleşme

Sağlık Hizmetlerine Erişim

İzmir, sunduğu sağlık hizmetleri açısından sadece il ölçeğinde değil çevre illeri de kapsayacak şekilde bölgesel ölçekte önemli bir merkezdir. Bu durum İzmir'deki mevcut hizmet kapasitesini zorlamakta ve sağlık hizmetlerine erişimi kısıtlamaktadır. Bu bakımdan, çevre illerde özellikle başta koruyucu sağlık ve ana-çocuk sağlığı hizmetleri olmak üzere birinci basamak sağlık hizmetlerini güçlendirerek İzmir'deki sağlık kurumlarına çevre illerden yönelen hizmet talebinin azaltılması ve çevre illerde sağlık hizmetlerine erişimin güçlendirilmesi amacıyla ilgili kurumlarla eşgüdüm içerisinde ortak çalışmalar sürdürülebilir.

Kırsalda Ekonomik Çeşitlilik ve Yaşam Kalitesi

İzmir'e yönelen göçün önemli bir bölümü de çevre illerden kaynaklanmaktadır. Büyük oranda iş bulma ve yaşam koşullarını iyileştirme beklentisiyle İzmir'e yönelen bu göçün yarattığı sorunları azaltmak için çevre illerdeki kırsal alanlarda özellikle genç işsizlere, kadınlara yönelik iş ve istihdam olanaklarının artırılması ve yaşam kalitesinin artırılması için ilgili kurumlarla eşgüdüm içerisinde ortak çalışmalar sürdürülebilir.

İzmir'in çok sektörlü bölgesel ekonomisi salt il sınırlarında değil, çevre illerde de yoğun ekonomik ilişkiler ekseninde gelişmektedir.

7.3 Sürdürülebilir Çevre

Havza Yönetimi: Su ve Atık Su

Önemli tarımsal üretim havzaları olan ve aynı zamanda önemli bir nüfusa ve geniş doğal koruma alanlarına ev sahipliği yapan Gediz ve Bakırçay havzalarında kirlilik kontrolü ve havza yönetimi sağlanarak kirliliğin azaltılması, su kalitesinin iyileştirilerek bir üst kaliteye taşınması önemlidir. Aynı şekilde söz konusu havzalarda sürdürülebilir içme suyu ve kullanma suyu yönetiminin sağlanması gereklidir.

Öte yandan, önemli bir sanayi üretim bölgesi olan söz konusu havzalarda sanayide ve kentsel kullanımda sürdürülebilir atık su yönetiminin sağlanması ve tarımsal faaliyetler sonucu oluşan toprak ve su kirliliğinin önlenmesi de gereklidir. Tüm bu konularda havza bazında bir su ve atık su yönetimi sağlamak için Gediz Havzası İlleri Çevre Koruma Hizmet Birliği gibi eşgüdüm sağlayabilecek kurum/kuruluş ve organizasyonların oluşturularak etkinleştirilmesi konusunda ortak çalışmalar sürdürülebilir.

Havza Yönetimi: Katı Atık ve Tehlikeli Atık

Gediz ve Bakırçay havzalarında gerek evsel kullanımdan, gerek yoğun sanayiden kaynaklanan katı atık ve tehlikeli atık ile ilgili olarak havza bazında önlemler alınması önemlidir. Sanayici ve kentsel kullanımdaki aktörlerin bilinçlendirilmesi, kentsel ve endüstriyel katı ve tehlikeli atıkların geri dönüşüm, kazanım, yeniden kullanımının sağlanması ve söz konusu bölgelerde maliyet etkinliği gözetilerek birden fazla ile hizmet verebilen katı atık ve tehlikeli atık depolama ve bertaraf tesislerinin kurulması için ilgili kurumlar arasında ortak çalışmalar geliştirilebilir.

Havza Yönetimi: Hava Kalitesi

Gediz ve Bakırçay havzalarında hava kirliliğinin en büyük nedenlerinden biri sanayide ve evsel ısıtmada yenilenebilir ve temiz enerji kullanımının desteklenememesidir. Oysa söz konusu bölgeler aynı zamanda jeotermal ve rüzgar gibi önemli yenilenebilir enerji kaynaklarına ev sahipliği yapmaktadır. Bu doğrultuda, maliyet etkinliği gözetilerek söz konusu temiz enerji potansiyelini birden fazla ilde kullanıma alan ortak çalışmalar ve sanayi yoğun alanlarda hava kirliliği kontrolünün sağlanmasına yönelik ortak çalışmalar eşgüdüm içerisinde sürdürülebilir.

Havza Yönetimi: Ekosistem ve Biyoçeşitlilik

Gediz ve Bakırçay havzalarında ulusal ve uluslararası öneme sahip birçok ekosistem bulunmaktadır. Bu bölgelerin koruma kullanma dengesi gözetilerek canlandırılması ve söz konusu havzalarda biyoçeşitliliğin korunması için ilgili kurumlar arasında eşgüdüm içerisinde ortak çalışmalar sürdürülebilir.

7.4 Güçlendirilmiş Altyapı ve Üstyapı

Ulaşım Ağları

İzmir'in çevre illerde üretilen malların dış piyasalara açılmasında önemli bir kapı olduğu ve bölgesel ölçekte bir ekonomik, sosyal, kültürel merkez olduğu düşünüldüğünde ilin çevre illerle ulaşım bağlantılarının güçlendirilmesi önem kazanmaktadır. Bu kapsamda özellikle çevre illerdeki üretim bölgelerinden İzmir'deki lojistik ve liman merkezlerine yönelen karayolu, denizyolu ve raylı sistemlerin desteklenmesi ve çevre illerden komşu ilçeler arasındaki ulaşım bağlantılarının güçlendirilmesi için eşgüdüm içerisinde ortak çalışmalar sürdürülebilir.

Bölgede gerek coğrafi kapsamda (Manisa ve İzmir'i kapsayan Nif Dağı, Spil Dağı gibi) gerekse tarihi açıdan (Çanakkale Truva'dan başlayıp İzmir Efes'e dek devam eden Büyük İskender Sefer Yolu, İzmir Efes'ten başlayıp Manisa ve Uşak'tan geçen Pers Kral Yolu gibi) birden fazla ili kapsayan güzergahlarda alternatif turizme yönelik büyük bir potansiyel bulunmaktadır.

Alternatif Turizm Altyapısı

Bölgede gerek coğrafi kapsamda (Manisa ve İzmir'i kapsayan Nif Dağı, Spil Dağı gibi) gerekse tarihi açıdan (Çanakkale Truva'dan başlayıp İzmir Efes'e dek devam eden Büyük İskender Sefer Yolu, İzmir Efes'ten başlayıp Manisa ve Uşak'tan geçen Pers Kral Yolu gibi) birden fazla ili kapsayan güzergahlarda alternatif turizme yönelik büyük bir potansiyel bulunmaktadır. Ortak tarihi, kültürel ve coğrafi özellikleriyle İzmir ve çevresindeki iller, turizmin çeşitlendirilmesi ve alternatif turizmin geliştirilmesi açısından ortak bir potansiyelle ve ortak altyapı sorunlarıyla karşı karşıyadır.

Bu doğrultuda, bölgede söz konusu alternatif turizm potansiyelinin harekete geçirilmesine yönelik mevcut hizmet altyapısının iyileştirilmesi ve yeni yatırımların desteklenmesi önemlidir. Yine söz konusu bölgelerde mevcut doğal, tarihi ve kültürel varlıkların değerlendirilmesine olanak sağlayacak şekilde altyapının geliştirilmesi, turizm için önemli alanların görsel algılama ve çevre düzeni açısından iyileştirilmesi amacıyla ilgili kurumlar arasında eşgüdüm içerisinde ortak çalışmalar sürdürülebilir.

Afet Yönetimi

Ortak coğrafi özellikleriyle İzmir ve çevre iller benzer afet riskleriyle karşı karşıyadır. Bu riskler depremden orman yangınına, kuraklıktan sele çeşitlilik göstermektedir. Söz konusu afet risklerine karşı alınacak kısa, orta ve uzun vadeli tüm önlemler de bu açıdan benzerlik göstermektedir. Bu kapsamda maliyet etkinliği gözetilerek İzmir ve çevre iller arasında ortak afet risklerine karşı ortak afet yönetimi süreçlerinin oluşturulması ve buna ilişkin ortak altyapının geliştirilmesi amacıyla ilgili kurumlar arasında eşgüdüm içerisinde ortak çalışmalar sürdürülebilir.

PERFORMANS GÖSTERGELERİ

bölüm

İŞLETMELERDE REKABET EDEBİLİRLİK			
GÖSTERGE	MEVCUT DURUM	KAYNAK	HEDEF (2013)
Kişi başına Gayri Safi Katma Değer (GSKD) (\$)	8.398 (2006)	TÜİK GSKD Hesabı Tahmin Çalışmaları, 2010	9.000
Türkiye içindeki GSKD oranı (%)	6,6 (2006)	TÜİK GSKD Hesabı Tahmin Çalışmaları, 2010	8
Türkiye içindeki ihracat oranı (%)	5,9 (2008)	TÜİK, 2008a	8
OSB'lerdeki firma sayısı	735 (2008)	İZKA OSB Anketi, 2008	800
Marka tescillerinin Türkiye içindeki oranı (%)	5,6 (2008)	Türk Patent Enstitüsü (TPE), Marka Verileri, 2009	9
Endüstriyel tasarım tescillerinin Türkiye içindeki oranı (%)	5,7 (2008)	TPE, Endüstriyel Tasarım Verileri, 2009	9
Alınan Patent Tescil Belgesi sayısının Türkiye içindeki oranı (%)	7,4 (2008)	TPE, Patent Verileri, 2009	10
Türkiye genelinde İzmir'in Ar-Ge desteklerinden faydalanma oranı (%)	4,5 (2009)	TÜBİTAK, 2009	6
İzmir'de TSE tarafından verilen kalite belgesine sahip firma sayısının Türkiye'dekine oranı (%)	6 (2009)	TSE, 2009	8
Coğrafi işaretli ürün sayısı	8 (2009)	TPE, 2009	10
Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nde bulunan firma sayısı	65 (2009)	İZTEKGEB internet sitesindeki verilere dayanılarak hesaplanmıştır, 2009	80
Rüzgar enerjisi kurulu gücün teorik kapasiteye oranı (%)	1 (2007)	Boztepe, 2008 (EMO, 2008)	4
Konut ısıtmada kullanılan jeotermal kaynak potansiyelinin teorik jeotermal kaynak potansiyeline oranı (%)	11 (2007)	Türkiye Jeotermal Derneği, 2007; DPT, 2006c; Aksoy, 2009 kaynaklarından sağlanan bilgi ve veriler derlenerek hesaplanmıştır	15
Jeotermal kaynaktan üretilen elektrik miktarı (MWe)	0 (2007)	Türkiye Jeotermal Derneği, 2007	3
İzmir'i ziyaret eden yabancıların Türkiye'yi ziyaret edenler içindeki oranı (%)	3,93 (2007)	Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2009 verilerine dayanarak hesaplanmıştır	4,93
Tesislerin ortalama doluluk oranı (%)	45,65 (2007)	Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2009	47,65
Ortalama kalış süresi (gün)	2,3 (2008)	Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2009	2,8
Butik otellerde ortalama kalış süresi (gün)	1,3 (2008)	Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2009	1,9
Butik otellere geliş sayısı	15.040 (2008)	Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2009	16.100
Müze ve öğren yerlerini ziyaret eden kişi sayısı	2.799.236 (2009)	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2010	3.000.000

GÖSTERGE	MEVCUT DURUM	KAYNAK	HEDEF (2013)
Limanlara gelen (ticari ve özel) yat sayısı	1.923 (2008)	Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2009	2.200
Düzenlenen fuar sayısı	31 (2008)	TOBB, 2009	37
Kruvaziyer seferleriyle gelen yolcu sayısı	321.279 (2008)	İZTO, 2009	500.000
Mavi bayraklı marina sayısı	0 (2008)	TÜRÇEV, 2008	2
Mavi bayraklı plaj sayısı	21 (2008)	TÜRÇEV, 2008	29
İzmir Limanı'nda elleçlenen konteynır miktarı (TEU)	884.966 (2008)	TCDD, 2009	1.200.000
Lojistik sektöründe faaliyet gösteren firma sayısı	2.255 (2009)	İZTO internet sitesinden hesaplanmıştır, 2009	2.400
İzmir Gümrük ve Muhafaza Başmüdürlüğü denetiminde faaliyet gösteren antrepo sayısı	116 (2009)	İEÜ, 2009	125
Ekonomik sulanabilir arazilerde sulanma oranı (%)	75 (2005)	TKB, 2006	85
Organize Tarım İhtisas Bölgeleri sayısı	0 (2009)	Sanayi Ticaret İl Müdürlüğü, 2009	3
Sera ısıtmada kullanılan jeotermal kaynak potansiyelinin kullanım oranı (%)	3 (2006)	Türkiye Jeotermal Demeği, 2007	5
Organik üretim yapan üretici sayısı	1.294 (2007)	TÜİK,2008	1.600
Organik üretim yapılan tarımsal alan (ha)	26.330 (2007)	TÜİK, 2008	30.000
İyi tarım uygulamaları kapsamında üretim yapan üretici sayısı	131 (2007)	İl Tarım Müdürlüğü, 2009	170
İyi tarım uygulamaları kapsamında üretim yapılan tarımsal alan (ha)	258 (2007)	İl Tarım Müdürlüğü, 2009	340
Damla sulama sistemi sayısı	10.476 (2009)	İl Tarım Müdürlüğü, 2009	20.000
Yağmurlama sulama sistemi sayısı	1.432 (2009)	İl Tarım Müdürlüğü, 2009	1.800
Örtüaltı sebze meyve üretim miktarı (ton/yıl)	165.485 (2008)	TÜİK, 2008	200.000
Tarımsal Üretici Birlikleri üye sayısı	2.457 (2008)	İl Tarım Müdürlüğü, 2009	8.000
Islah Birlikleri üye sayısı	863 (2008)	İl Tarım Müdürlüğü, 2009	1.200
Tarımsal amaçlı kooperatiflerin ortak sayısı	39.465 (2009)	İl Tarım Müdürlüğü, 2009	45.000
Tarımsal amaçlı kooperatifler ve birlikler üye ve ortak sayısı toplamı	42.785 (2008)	İl Tarım Müdürlüğü, 2009	54.200

GÖSTERGE	MEVCUT DURUM	KAYNAK	HEDEF (2013)
Gıda ve içecek sanayi ihracatının Türkiye içindeki oranı (%)	11,3 (2008)	İZKA Kümelenme Sonuç Raporu, Maliye Bakanlığı, Verileri, 2010	14,00
Gıda ve içecek sanayi marka tescillerinin Türkiye içindeki oranı (%)	5 (2008)	TPE, Marka Verileri, 2009	7
Gıda ve içecek sanayinin Ar-Ge yatırım indirimlerinde Türkiye içindeki oranı (%)	9,9 (2008)	İZKA Kümelenme Sonuç Raporu, Maliye Bakanlığı Verileri, 2010	12
Gıda işleme alt sektörlerindeki (Et işleme, hayvansal yan ürünler, su ürünleri işleme, süt işleme) AB hijyen kurallarına uyumlu işletme sayısının alt sektörlerdeki toplam işletme sayısına oranı (%)	14 (2008)	Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, 2009	50
Giyim eşyası sanayi ihracatının Türkiye içindeki oranı (%)	6,1 (2008)	İZKA Kümelenme Sonuç Raporu, Maliye Bakanlığı Verileri, 2010	8
Giyim eşyası sanayindeki marka tescillerinin Türkiye içindeki oranı (%)	3 (2008)	TPE, Marka Verileri, 2009	5
Giyim eşyası sanayinin Ar-Ge yatırım indirimlerinde Türkiye içindeki oranı (%)	0 (2008)	İZKA Kümelenme Sonuç Raporu, Maliye Bakanlığı Verileri, 2010	2

İSTİHDAM ve SOSYAL BÜTÜNLEŞME

GÖSTERGE	MEVCUT DURUM	KAYNAK	HEDEF (2013)
Okulöncesi net okullaşma oranı (4-5 yaş)	33,24 (2008-2009 dönemi)	İl MEM 2008-2009 Örgün Eğitim Verileri	50 (2013-2014 dönemi)
İlköğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı (tüm ilçelerde)	33 (2008-2009 dönemi)	İl MEM 2008-2009 Örgün Eğitim Verileri	30 (2013-2014 dönemi)
Ortaöğretimde net okullaşma oranı (%)	68,16 (2008-2009 dönemi)	İl MEM 2008-2009 Örgün Eğitim Verileri	75 (2013-2014 dönemi)
Ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı	31 (2008-2009 dönemi)	İl MEM 2008-2009 Örgün Eğitim Verileri	30 (2013-2014 dönemi)
Mesleki ve teknik ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı	35 (2008-2009 dönemi)	TÜİK 2008 Karşılaştırmalı Bölgesel Verileri, 2009	30 (2013-2014 dönemi)
Yaygın eğitim kapsamında İl MEM tarafından verilen mesleki, teknik kurslara katılan kursiyer sayısı	65.770 (2007-2008 dönemi)	İl MEM 2008-2009 Yaygın Eğitim Verileri	75.000 (2013-2014 dönemi)
Yaygın eğitim kapsamında İl MEM tarafından engellilere yönelik kurslara katılan engelli kursiyer sayısı	1.685 (2008-2009 dönemi)	İl MEM 2008-2009 Yaygın Eğitim Verileri	5.000 (2013-2014 dönemi)
İşsizlik oranı (%)	11,8 (2008)	TÜİK 2008 Hanehalkı İşgücü Verileri, 2009	11
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,4 (2008)	TÜİK 2008 Hanehalkı İşgücü Verileri, 2009	12

GÖSTERGE	MEVCUT DURUM	KAYNAK	HEDEF (2013)
Kadın nüfusun işgücüne katılım oranı (%)	24,5 (2008)	TÜİK 2008 Hanehalkı İşgücü Verileri, 2009	28
Ücretli kadın çalışanların toplam istihdama oranı (%)	21,4 (2008)	TÜİK 2008 Hanehalkı İşgücü Verileri, 2009	25
Hastanelerde yatak başına düşen nüfus	331 (2007)	İl Sağlık Müdürlüğü Verileri, 2008	300
Bebek ölüm oranı (binde)	9,1 (2008)	İl Sağlık Müdürlüğü Verileri, 2008	7
Anne ölüm oranı (yüzbinde)	12,9 (2008)	İl Sağlık Müdürlüğü Verileri, 2008	8

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE

GÖSTERGE	MEVCUT DURUM	KAYNAK	HEDEF (2013)
Kişi başına düşen yıllık kullanılabilir su potansiyeli (m ³ /kişi)	614 (2007)	DSİ, 2008	1000
Arıtma tesisi ile içme suyu hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı (%)	29 (2006)	TÜİK, 2008	35
Atıksu Arıtma Tesisi (AAT) ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı (%)	76 (2006)	TÜİK, 2008	82
Sırasıyla Gediz, Bakırçay, Küçük Menderes nehirleri su kalitesi sınıfı	III/IV/IV (2008)	İl Çevre Orman Müdürlüğü, 2009	II/III/III
Gediz havzasında belediye nüfusunun arıtma uygulanan nüfusa oranı (%)	15 (2007)	Çevre ve Orman Bakanlığı Atıksu Arıtımı Eylem Planı, 2008	85
İçme ve kullanma suyu ulaştırılan nüfusun belediye nüfusuna oranı (%)	97 (2006)	TÜİK, 2008	99
Kanalizasyon şebekesine bağlı nüfusun belediye nüfusuna oranı (%)	96 (2006)	TÜİK, 2008	98
Katı atık transfer istasyonu kapasitesi (ton/gün)	1304 (2007)	İBB, 2008	1800
Katı atık bertaraf kapasitesi (ton/gün)	2300 (2007)	İBB, 2008	4500
OSB'lerdeki işletmelerin AAT'ye bağlılık oranı (%)	37 (2009)	Sanayi Ticaret İl Müdürlüğü, 2008; Çevre Orman İl Müdürlüğü, 2008 Verileri ve OSB yönetimlerine 2009'da İZKA tarafından uygulanan anket sonuçları derlenerek hesaplanmıştır, 2009	50
Tehlikeli endüstriyel atık oranı (%)	10,2 (2006)	TÜİK, 2008	8,5

GÖSTERGE	MEVCUT DURUM	KAYNAK	HEDEF (2013)
Sanayide suyun yeniden kullanım oranı (%)	10 (2004)	TÜİK, 2008	25
Sanayide katı atığın geri kazanım ve yeniden kullanım oranı (%)	4 (2004)	TÜİK, 2008	15
Kentsel atığın geri kazanım oranı (%)	1 (2007)	İBB, 2008	5
PM ₁₀ Konsantrasyonu (µg/m ³)	52 (2008)	Bayram, 2008 (İBB,2008)	35
SO ₂ Konsantrasyonu (µg/m ³)	18 (2008)	Bayram, 2008 (İBB,2008)	18
İmalat sanayinde çevre yönetim sistemi belgesi olan firma sayısının toplam firma sayısına oranı (%)	7 (2004)	TÜİK 2004 İmalat Sanayi Çevre Göstergeleri kullanılarak hesaplanmıştır	15
Bozuk orman alanı oranı (%)	83 (2005)	Çevre ve Orman Bakanlığı, 2006a	70
Konutlarda kişi başına elektrik tüketimi (kWh)	790 (2007)	TÜİK, 2008 verileri kullanılarak hesaplanmıştır	700

GÜÇLENDİRİLMİŞ ALTYAPI ve ÜSTYAPI

GÖSTERGE	MEVCUT DURUM	KAYNAK	HEDEF (2013)
Dış hat direkt uçuşu olan şehir sayısı	103 (2009)	DHMİ verilerinden hesaplanmıştır, 2009	120
İBB tarafından işletilen otopark sayısı	54 (2007)	İBB, 2008	60
Kent merkezinde sahil kesiminde yaya yollarının toplam uzunluğu	37,4 km (2007)	İBB, 2008	45 km
Kent merkezinde sahil kesiminde bisiklet yollarının toplam uzunluğu	25,8 km (2007)	İBB, 2008	30 km
Asfalt köy yollarının toplam köy yollarına oranı (%)	74 (2009)	İzmir Valiliği, 2009	85
Müze sayısı	16 (2008)	TÜİK 2009 ADNKS Verileri, 2010	20
Halk kütüphanesi sayısı	43 (2008)	TÜİK 2009 ADNKS Verileri, 2010	50
Tiyatro sayısı	26 (2008)	TÜİK 2009 ADNKS Verileri, 2010	30

ekler

EK 1: Bölge Planı'nın Dayandığı Üst Ölçekli Stratejik Belgeler

- Dokuzuncu Ulusal Kalkınma Planı (2007-2013)
- AB Entegre Çevre Uyum Stratejisi (2007-2023)
- Atıksu Arıtımı Eylem Planı (2008-2012)
- Bilgi Toplumu Stratejisi (2006-2010)
- BM DPT Binyıl Kalkınma Hedefleri (2000-2015)
- Ege Tarım Master Plan (2006)
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Stratejik Planı (2010-2014)
- Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi Eylem Planı (2008-2013)
- KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı (2007-2009)
- Tarım Strateji Belgesi (2006-2010)
- Termal Turizm Master Planı Eylem Planı (2007-2023)
- Türkiye İçin Enerji Verimliliği Stratejisi
- Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı (2007-2013)
- Türkiye Sanayi Politikası
- Türkiye'de Yaşlıların Durumu ve Yaşlanma Ulusal Eylem Planı
- Ulusal Çevre Eylem Planı
- Ulusal İklim Değişikliği Stratejisi (2010-2020)
- Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (2007-2013)
- Ulusal Yenilik Stratejisi (2008-2010)
- Ulaştırma Ana Planı Stratejisi

EK-2: Plan Hazırlık Süreci Çalışma Grupları

2010-2013 İzmir Bölge Planı İZKA Çalışma Grubu

- Begüm TATARİ
- Didem KÖSEOĞLU
- Emin Çetin HAŞAR
- Filiz MOROVA İNELER
- Güvenç KÜÇÜKTOK
- Murat YILMAZÇOBAN
- Nilüfer KAYA
- Sena GÜRSOY
- Sibel ERSİN
- Suna YAŞAR ÖZDEMİR

1. GZFT Anketi ve İlçe GZFT Ziyaretleri Katılımcıları

- A.Turna Gıda Turizm
- ABİGEM İzmir
- AKG Grubu
- Akzo Nobel Endüstri
- Aliağa Belediyesi
- Aliağa Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Armutlu Belediyesi
- Ayaskent Belediyesi
- Balçova Kaymakamlığı
- BASİFED
- Bayındır Belediyesi
- Bayındır Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Bayındır Kaymakamlığı
- Bayındır Ticaret Odası
- Bergama Belediyesi
- Bergama Kaymakamlığı
- Bergama Ticaret Odası
- Birgi Belediye Başkanlığı
- BMC Sanayi ve Ticaret
- Bornova Kaymakamlığı
- Bozdağ Belediyesi
- Buca Belediyesi
- Cevher Döküm Sanayi
- Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İzmir Bölge Müdürlüğü
- Çandarlı Belediyesi
- Çiğli Belediyesi
- Çiğli Devlet Hastanesi
- Çiğli Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Çiğli İlçe Emniyet Müdürlüğü
- Çiğli İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
- Çiğli İlçe Müftülüğü
- Çiğli İlçe Özel İdare Müdürlüğü
- Çiğli Kaymakamlığı
- Çiğli Mal Müdürlüğü
- Çiğli Sağlık Grup Başkanlığı
- Çiğli Sivil Savunma Müdürlüğü
- Değirmendere Belediye Başkanlığı

- DEÜ ATMER
- DEÜ Buca Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
- DEÜ Çevre Mühendisliği Bölümü
- DEÜ Deniz İşletmeciliği ve Yönetimi Yüksekokulu
- DEÜ Fen Edebiyat Fakültesi
- DEÜ Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu
- DEÜ Güzel Sanatlar Enstitüsü
- DEÜ Hemşirelik Yüksekokulu
- DEÜ Hukuk Fakültesi Adalet Meslek Yüksekokulu
- DEÜ İşletme Fakültesi Turizm İşletmeciliği Bölümü
- DEÜ İzmir Meslek Yüksekokulu
- DEÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
- DEÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
- DEÜ Torbalı Meslek Yüksekokulu
- Dikili Belediyesi
- Dikili İlçe Tarım Müdürlüğü
- Dikili Kaymakamlığı
- Dikili Orman İşletme Şefliği
- Dikili Sağlık Grup Başkanlığı
- DTM Ege Serbest Bölge Müdürlüğü
- EBSO
- Ege İhracatçı Birlikleri
- Ege Seramik Sanayi ve Ticaret
- Ege Serbest Bölge Gümrük Müdürlüğü
- Ege Soğutmacılık
- Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi
- Ege Üniversitesi Tarımsal Uygulama ve Araştırma Merkezi
- Egeplast
- Ekiz Yağ ve Sabun Sanayi
- Foça Turizm Danışma Bürosu
- Gaziemir Kaymakamlığı
- Gerenköy Belediye Başkanlığı
- Göçbeyli Belediyesi
- Gölcük Belediyesi
- Gümüldür Belediyesi
- Güzelbahçe Kaymakamlığı
- İBB Eşrefpaşa Hastanesi
- İBB İzbeton
- İzmir Büyükşehir Belediyesi
- İGEME İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi Ege Bölge Müdürlüğü
- İGİD İzmir Genç İşadamları Derneği
- İl Dernekler Müdürlüğü
- İl Gençlik ve Spor Müdürlüğü
- İl Gümrük Müdürlüğü
- İl Millî Eğitim Müdürlüğü
- İl Özel İdaresi
- İl Sağlık Müdürlüğü
- İl Sanayi ve Ticaret Müdürlüğü
- İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü
- İl Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
- İzmir Eczacılar Odası 3. Bölge
- İzmir Ekonomi Üniversitesi
- İzmir Ticaret Borsası
- İzmir Ticaret Odası
- İzmir Yerel Gündem 21
- İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü
- İZSU Genel Müdürlüğü
- Karaburun Belediyesi

- Karaburun Kaymakamlığı
- Karşıyaka Kaymakamlığı
- Kaynaklar Belediyesi
- Kazete
- Kemalpaşa Belediyesi
- Kemalpaşa Kaymakamlığı
- Kemalpaşa Organize Sanayi Bölgesi
- Kiraz Belediyesi
- Kiraz Kaymakamlığı
- Klimasan
- Konak Belediyesi
- Menderes Belediyesi
- Menderes Kaymakamlığı
- Menemen Belediyesi
- Menemen Kaymakamlığı
- Menemen Ticaret Odası
- Mordoğan Belediyesi
- Norm Civata
- Ödemiş İlçe Özel İdare Müdürlüğü
- Ören Belediyesi
- PETKİM Petrokimya Holding
- Sarnıç Belediyesi
- Seferihisar Kaymakamlığı
- Selçuk Esnaf Sanatkarlar Odası
- Selçuk Kaymakamlığı
- Selçuk Ticaret Odası
- Socotab Yaprak Tütün
- Sualtı Araştırmaları Derneği- Akdeniz Foku Araştırma Grubu
- TARIŞ Genel Müdürlüğü Pamuk Birliği
- TARIŞ Zeytin ve Zeytinyağı Tarım Satış Kooperatifleri Birliği
- Tesco Kipa
- Tire Kaymakamlığı
- Torbalı Kaymakamlığı
- TÜİK İzmir Bölge Müdürlüğü
- Türk-İş 3. Bölge Temsilciliği
- Urla Belediyesi
- Yaşar Üniversitesi
- Yaşar Üniversitesi Avrupa Birliği Merkezi
- Yazıbaşı Belediyesi
- Yeni Gazetem Ege - İzmirport Dergisi
- Zeytinadağ Belediyesi

2. Aliağa İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- 4 Yıldız Demir Çelik
- Aliağa Belediyesi
- Aliağa Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü
- Aliağa Ekspres Gazetesi
- Aliağa Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Aliağa İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü
- Aliağa İlçe Tarım Müdürlüğü
- Aliağa Kaymakamlığı
- Aliağa Kocaer Demir Çelik
- Aliağa Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi
- Aliağa Ticaret Odası
- Çebitaş Demir Çelik Endüstrisi
- Ege Çelik Endüstrisi Sanayi ve Ticaret

- PETKİM Petrokimya Holding
- Türkiye Petrol Rafinerileri

3. Balçova İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Bahçelerarası Mahallesi Muhtarlığı
- Balçova Belediyesi
- Balçova İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
- Balçova İlçe Özel İdare Müdürlüğü
- Balçova İlçe Sağlık Grup Başkanlığı
- Balçova Kaymakamlığı
- Çetin Emeç Mahallesi Muhtarlığı
- Fevzi Çakmak Mahallesi Muhtarlığı
- Korutürk Mahallesi Muhtarlığı
- Onur Mahallesi Muhtarlığı
- S.S.Balçova Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi
- Teleferik Mahallesi Muhtarlığı
- Türkiye Emekli Astsubaylar Derneği

4. Bayındır İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Bayındır Belediyesi
- Bayındır Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Bayındır İlçe Emniyet Müdürlüğü
- Bayındır İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
- Bayındır İlçe Tarım Müdürlüğü
- Bayındır Kaymakamlığı
- Bayındır Kazım Dirik İlköğretim Okulu
- Bayındır Sağlık Grup Başkanlığı
- Bayındır Sanayicileri Derneği
- Bayındır Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
- Bayındır Ticaret Odası
- Bayındır Ziraat Odası
- S.S. Bayındır Küçük Sanayi Yapı Kooperatifi
- Ziraat Bankası Bayındır Şubesi

5. Bergama İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Bergama Bakkallar ve Benzerleri Odası
- Bergama Belediyesi
- Bergama İlçe Tarım Müdürlüğü
- Bergama Kaymakamlığı
- Bergama Kültür ve Sanat Vakfı
- Bergama Kültür ve Turizm Derneği
- Bergama Ticaret Odası
- Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Bergama Temsilciliği

6. Beydağ İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Beydağ Belediyesi
- Beydağ Değirmenci Süt Ürünleri
- Beydağ Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Beydağ İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
- Beydağ İlçe Tarım Müdürlüğü
- Beydağ Kaymakamlığı
- Beydağ Tarım Kredi Kooperatifi
- Çakır Zeytinyağı Fabrikası
- Ege Saraciye Sanayi

- Ege Zincir Tarım Ürünleri
- Küçük Menderes Gazetesi
- Yağcılar Mahallesi Muhtarlığı
- Zinsan Zincir
- Ziraat Bankası Beydağ Şubesi

7. Bornova İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Altındağ Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Bornova Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Bornova İlçe Emniyet Müdürlüğü
- Bornova İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
- Bornova Kaymakamlığı
- Bornova Mal Müdürlüğü
- Bornova Sağlık Grup Başkanlığı
- Bornova Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
- Bornova Şoförler ve Otomobilciler Esnaf Odası
- Çamdibi Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- İzmir İl Sağlık Müdürlüğü Bornova Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi
- SHÇEK Genel Müdürlüğü Bornova Nevvar Salih İşgören Huzurevi Müdürlüğü

8. Buca İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Buca 1. Bölge Tapu Sicil Müdürlüğü
- Buca Belediyesi
- Buca Belediyesi Buca Kent Konseyi
- Buca Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü
- Buca Eğitimi Sevenler Derneği
- Buca İlçe Halk Eğitim Merkezi
- Buca İlçe Kadastro Müdürlüğü
- Buca İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
- Buca İlçe Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü
- Buca İlçe Özel İdare Müdürlüğü
- Buca İlçe Sağlık Grup Başkanlığı
- Buca İlçe Sivil Savunma Müdürlüğü
- Buca İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
- Buca Kaymakamlığı
- Kaynaklar Belediyesi
- Selanik Türkleri ve Buca Yayıncıları Eğitim Kültür ve Dayanışma Derneği

9. Çeşme İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Çeşme İlçe Kültür Turizm Müdürlüğü
- Çeşme İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
- Çeşme İlçe Tarım Müdürlüğü
- Çeşme İşadamları Derneği
- Çeşme Kaymakamlığı
- Çeşme Şoförler ve Otomobilciler Odası
- Çeşme Turistik Otelciler Birliği
- Çeşme Turizm Derneği
- Destination İzmir Grubu
- Dolphinland Yunus Gösteri -Yunus Terapi Merkezi
- Ege Üniversitesi Çeşme Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu
- S.S. Çeşme Dalyanköy Su Ürünleri Kooperatifi
- Turistik Çeşme Gazetesi
- Türkiye Ziraat Odaları Birliği Çeşme Ziraat Odası Başkanlığı
- Ulusoy Çeşme Liman İşletmesi Anonim Şirketi

10. Çiğli İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Çamaltı Tuz İşletmesi Müdürlüğü
- Çiğli Defterdarlığı
- Çiğli Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Çiğli Gental
- Çiğli İlçe Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü
- Çiğli İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
- Çiğli İlçe Sağlık Grup Başkanlığı
- Çiğli Kaymakamlığı
- Çiğli Şoförler ve Otomobilciler Esnaf Odası
- Çiğli Türk Telekom Müdürlüğü
- İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi
- Sasalı Belediyesi
- Sigara Sanayi İşletmeleri

11. Dikili İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Bahçeli Köyü Muhtarlığı
- Çamlıca Kültür ve Yardım Vakfı
- Deliktaş Köyü Muhtarlığı
- Dikili Doğa ve Bisiklet Gönüllüleri
- Dikili Esnaf ve Otomobilciler Odası
- Dikili Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Dikili İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
- Dikili İlçe Tarım Müdürlüğü
- Dikili Kaymakamlığı
- Dikili Mal Müdürlüğü
- Dikili Orman İşletme Müdürlüğü
- Dikili Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
- Gökçeada Köyü Muhtarlığı
- İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
- Nebilen Köyü Muhtarlığı
- Yahşibey Köyü Muhtarlığı
- Zeytinalı Termal Otel

12. Foça İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Foça Belediyesi
- Foça Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Foça İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
- Foça İlçe Özel İdaresi
- Foça İlçe Tarım Müdürlüğü
- Foça Kaymakamlığı
- Foça Köylere Hizmet Götürme Birliği
- Foça Kültür Eğitim ve Dayanışma Derneği
- Kültür ve Turizm Bakanlığı Foça Turizm Danışma Müdürlüğü

13. Gaziemir İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Gaziemir Belediyesi
- Gaziemir Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Gaziemir İlçe Halk Eğitim Merkezi
- Gaziemir İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
- Gaziemir Kaymakamlığı
- Gaziemir Sağlık Grup Başkanlığı
- Gaziemir Sanayici ve İşadamları Derneği
- Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü Ege Serbest Bölge Müdürlüğü

14. Güzelbahçe İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Güzelbahçe Belediyesi
- Güzelbahçe Kaymakamlığı
- Güzelbahçe Sağlık Grup Başkanlığı
- S.S.Güzelbahçe Su Ürünleri Kooperatifi
- Yelki Belediyesi
- Ziraat Bankası Güzelbahçe Şubesi

15. Karaburun İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Karaburun Belediyesi
- Karaburun Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Karaburun Kaymakamlığı
- Karaburun Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
- Karaburun Yerel Gündem 21
- Sualtı Araştırmaları Derneği - Akdeniz Foku Araştırma Grubu Karaburun Proje Ofisi

16. Karşıyaka İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Dünden Yarına Karşıyaka Gazetesi
- Karşıyaka İlçe Emniyet Müdürlüğü
- Karşıyaka İlçe Gençlik ve Spor Müdürlüğü
- Karşıyaka Kaymakamlığı
- Karşıyaka Sanayici ve İş Adamları Derneği
- Karşıyaka Vergi Dairesi
- S.S.Karşıyaka Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi
- Türkiye Gençlik Federasyonu İzmir Gençlik Birliği Derneği
- Türkiye Kızılay Derneği Karşıyaka Şubesi

17. Kemalpaşa İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Akfi Ajans
- Kemalpaşa Belediyesi
- Kemalpaşa Kaymakamlığı
- Kemalpaşa Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi
- Kemalpaşa Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü
- Kemalpaşa Sanayici ve İş Adamları Derneği
- Yukarı Kızılca Belediyesi

18. Kiraz İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Kiraz Belediyesi
- Kiraz Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Kiraz İlçe Emniyet Müdürlüğü
- Kiraz İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğü
- Kiraz İlçe Mal Müdürlüğü
- Kiraz İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
- Kiraz İlçe Nüfus Müdürlüğü
- Kiraz İlçe Özel İdare Müdürlüğü
- Kiraz İlçe Tarım Müdürlüğü
- Kiraz Kaymakamlığı
- Kiraz Vergi Dairesi Müdürlüğü
- Kiraz Ziraat Odası
- S.S İğdeli ve Çevre Köyleri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi

19. Kınık İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Bahçivanoğlu Tarım Ürünleri
- Kınık İlçe Halk Eğitim Merkezi
- Kınık İlçe Özel İdaresi
- Kınık İlçe Tarım Müdürlüğü
- Kınık Kaymakamlığı
- Kınık Küçük Sanayi Sitesi
- Poyracık Belediyesi
- Savran Zeytinyağı

20. Konak İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- İzmir İl Sağlık Müdürlüğü Alsancak Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi
- İzmir Nevvar Salih İşgören Alsancak Devlet Hastanesi
- Konak Belediyesi
- Konak İlçe Halk Eğitim Merkezi
- Konak İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
- Konak İlçe Özel İdare Müdürlüğü
- Konak İlçe Sağlık Grup Başkanlığı
- Konak İlçe Sivil Savunma Müdürlüğü
- Konak Kaymakamlığı
- Kordon İş Adamları Derneği
- S.S. İzmir Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi Birliği
- Sağlık Bakanlığı, Dr.Suat Seren Göğüs Hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim-Araştırma Hastanesi
- Sağlık Bakanlığı Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi
- Türk Kadınlar Birliği İzmir Şubesi

21. Menderes İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- İTOB Organize Sanayi Bölgesi
- Menderes Ağaç İşleri Sanayi Sitesi
- Menderes Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Menderes Estim Sanayi Sitesi
- Menderes İlçe Tarım Müdürlüğü
- Menderes Kaymakamlığı
- Menderes Ziraat Birlikleri

22. Menemen İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Menemen Belediyesi
- Menemen Devlet Hastanesi
- Menemen Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Menemen İlçe Mal Müdürlüğü
- Menemen İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
- Menemen İlçe Müftülüğü
- Menemen İlçe Nüfus Müdürlüğü
- Menemen İlçe Özel İdare Müdürlüğü
- Menemen İlçe Sağlık Grup Başkanlığı
- Menemen Kaymakamlığı
- Menemen Organize Sanayi Bölgesi
- Menemen Tapu Sicil Müdürlüğü
- Menemen Ticaret Odası
- Menemen Uluslararası Tarımsal Hidroloji Araştırma ve Eğitim Merkez Müdürlüğü

23. Narlıdere İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- İNG Bank Narlıdere Şubesi

- Narlıdere Esnaf ve Sanatkarlar Kredi Kefalet Kooperatifi Başkanlığı
- Narlıdere İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
- Narlıdere İlçe Sağlık Grup Başkanlığı
- Narlıdere Kaymakamlığı
- Türkiye İş Bankası Narlıdere Şubesi
- Ziraat Bankası Narlıdere Şubesi

24. Ödemiş İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Birgi Belediyesi
- Ödemiş Belediyesi
- Ödemiş İlçe Tarım Müdürlüğü
- Ödemiş Kaymakamlığı
- Ödemiş Metal İşleri Odası
- Ödemiş Park ve Bahçe Bitkileri Derneği
- Ödemiş Ziraat Odası
- S.S.Ödemiş Bademli Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
- Türk Ticaret Bankası Ödemiş Şubesi

25. Seferihisar İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Doğanbey Belediyesi
- S.S.İzmir Seferihisar Ürkmez Su Ürünleri Kooperatifi
- Seferihisar Belediyesi
- Seferihisar Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Seferihisar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
- Seferihisar Kaymakamlığı
- Seferihisar Ziraat Odası
- Ürkmez Belediyesi

26. Selçuk İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Selçuk Belediyesi
- Selçuk Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Selçuk Kaymakamlığı
- Selçuk Ticaret Odası
- Selçuk Ziraat Odası

27. Tire İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Denizbank Tire Şubesi
- Kırıkkaya Gıda
- S.S.Süt Müstahsilleri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
- Tamtad Konservecilik
- Tire Belediyesi
- Tire Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Tire İlçe Özel İdaresi
- Tire İlçe Tarım Müdürlüğü
- Tire Kaymakamlığı
- Tire Organize Sanayi Bölgesi
- Tire Ticaret Odası
- Vakıfbank Tire Şubesi
- Ziraat Bankası Tire Şubesi

28. Torbalı İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Pancar Organize Sanayi Bölgesi

- Torbalı Belediyesi
- Torbalı Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Torbalı İlçe Emniyet Müdürlüğü
- Torbalı İlçe Jandarma Komutanlığı
- Torbalı İlçe Mal Müdürlüğü
- Torbalı İlçe Özel İdare Müdürlüğü
- Torbalı İlçe Sağlık Grup Başkanlığı
- Torbalı İlçe Tarım Müdürlüğü
- Torbalı İlçe Vergi Dairesi Müdürlüğü
- Torbalı Kaymakamlığı
- Torbalı Organize Sanayi Bölgesi
- Torbalı Ticaret Odası

29. Urla İlçe GZFT Toplantısı Katılımcıları

- Urla Belediyesi
- Urla Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- Urla Kaymakamlığı
- Urla Ticaret Odası
- Urla Ziraat Odası

18-19 KASIM 2008 ÇALIŞTAYLARI ÇALIŞMA GRUPLARI

1. Tarımsal Üretimde Verimlilik ve Çeşitlilik Çalışma Grubu

- Dokuz Eylül Üniversitesi
- DSİ 2. Bölge Müdürlüğü
- EBİLTEM
- Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü
- Ege Üniversitesi Toprak Bölümü
- Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi
- ETO Ekolojik Tarım Organizasyonu
- İzmir Tarım İl Müdürlüğü Proje ve İstatistik Şubesi
- İzmir Ticaret Borsası
- Menderes Tarım İlçe Müdürlüğü
- Ödemiş Tarım İlçe Müdürlüğü
- Ödemiş Ticaret Odası
- Rapunzel Organik Ürünler
- Tarım Ekonomisi Derneği
- TARIŞ Ar-Ge Müdürlüğü
- TARIŞ Ürün Koordinasyon Müdürlüğü
- Torbalı İlçe Tarım Müdürlüğü

2. Teknoloji ve Yenilikçilik Çalışma Grubu

- BASİFED
- Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi
- EBİLTEM
- EBSO
- Ege Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü
- Ema Klima
- Ges Elektrik
- Gökçüoğlu Otomotiv
- İYTE Makine Mühendisliği Bölümü
- İzmir Ekonomi Üniversitesi Bilgisayar Bilimleri Fakültesi
- İzmir Teknoloji Geliştirme Bölgesi
- NETSİS
- ODTÜ

- PETKİM

3. Yenilenebilir Enerji ve Sürdürülebilir Çevre Çalışma Grubu

- Biyodizel Sanayicileri ve İşadamları Derneği
- Çevre Orman İl Müdürlüğü
- DEÜ Çevre Mühendisliği Bölümü
- DEÜ Jeotermal Enerji Araştırma ve Uygulama Merkezi
- DEÜ SÜMER
- DSİ 1. Bölge Müdürlüğü
- EBİLTEM
- EBSO
- Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü Bitki Genetik Kaynakları Bölümü
- ESBAŞ
- EÜ ÇEVMER
- EÜ Güneş Enerjisi Enstitüsü
- İBB Sağlıklı Kentler Proje Ofisi
- İl Özel İdare Müdürlüğü
- İYTE Jeotermal Enerji Araştırma ve Uygulama Merkezi
- İzmir Jeotermal
- İZSU
- İZTO Geri Kazanım Komitesi
- Kemalpaşa OSB

4. Sağlıklı Kentleşme ve Altyapı Çalışma Grubu

- Denizcilik İşletmeleri İzmir İşletme Müdürlüğü
- DEÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
- İBB
- İl Millî Eğitim Müdürlüğü
- İl Özel İdare Müdürlüğü
- İYTE Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
- İZTO
- Karayolları 2. Bölge Müdürlüğü
- TCDD 3. Bölge Müdürlüğü
- Türkiye Trafik Güvenliği Vakfı

5. KOBİ'lerde Rekabet Edebilirlik

- ABİGEM
- DEÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
- EBİLTEM
- EBSO
- Ege İhracatçı Birlikleri
- Ege Serbest Bölgesi
- Ege Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi
- İESOB
- İzmir Atatürk OSB
- İzmir Ticaret Odası
- Kobi-der
- KOSGEB
- Millî Prodüktivite Merkezi
- Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü
- Tire OSB

6. Turizmde Rekabet Edebilirlik ve Yenilik Çalışma Grubu

- Bergama Kültür ve Turizm Derneği

- Bergama-Dikili Zeytindalı Termal Tesisleri
- Club Yalı Hotels&Resort
- Çeşme Turistik Otelciler Birliği
- Destination İzmir
- DEÜ Mimarlık Fakültesi
- Ege Turistik İşletmeler ve Konaklamalar Birliği
- Foça Turizm Danışma Şube Müdürlüğü
- İBB Tarihsel Çevre ve Kültür Varlıkları Müdürlüğü
- İl Kültür Turizm Müdürlüğü
- İYTE Mimari Restorasyon Bölümü
- İZFAŞ
- İzmir Inner Wheel Derneği
- Jestur
- TAV İzmir Terminal İşletmeciliği
- TÜRSAB İzmir Şubesi
- Yaşar Üniversitesi Mimarlık Bölümü

7. Sosyal Kalkınma Çalışma Grubu

- Bayraklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
- Bornova Nedret İhsan Keten İlköğretim Okulu
- DEÜ Ekonometri Bölümü
- DEÜ Kamu Yönetimi Bölümü
- DEÜ Maliye Bölümü
- DEÜ Mimarlık Fakültesi
- Ege Üniversitesi Sosyoloji Bölümü
- EÜ EKAM
- İl Milli Eğitim Müdürlüğü Mesleki Eğitim Şube Müdürlüğü
- İl Milli Eğitim Müdürlüğü Ortaöğretim Şube Müdürlüğü
- İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü
- İş-Kur İzmir İl Müdürlüğü
- İzmir Ekonomi Üniversitesi İşletme Bölümü
- İzmir İş Kadınları Derneği
- Kas Hastalıkları Derneği
- Nevvar Salih İşgören Eğitim Kampüsü Meslek Lisesi
- TÜİK İzmir Bölge Müdürlüğü
- Tülay Aktaş İzmir Gönüllü Kuruluşlar Güçbirliği
- Yerel Gündem 21

SEKTÖR ÇALIŞTAYLARI ÇALIŞMA GRUPLARI

1. EĞİAD İşbirliğiyle Gerçekleştirilen 29 Mayıs 2009 Gıda Sanayi Çalıştayı Katılımcıları

- Balsarı Yağ Sanayi
- Bayteks Tarım Ürünleri
- Ege Chelab Gıda Analiz Laboratuvarı
- Ege Nkm Gıda
- Ekiz Yağ ve Sabun
- Ertuğ Balık
- Etem Özsoy Tarım
- İzmir Ziraat Odası
- Kristal Yağ
- Seyrekli Fidancılık
- Şentaş Tarım
- Tamtad Konservecilik
- Te-Ta Teknik Tarım
- Tuntaş Gıda
- Yaşar Dış Ticaret

- Yeni Asır Gazetesi

2. EBSO İşbirliğiyle Gerçekleştirilen 13 Haziran 2009 Yenilenebilir Enerji Sektörü Çalıştayı Katılımcıları

- AeroRüzgar Endüstrisi
- DATA Tsp
- Dinamik Isı
- Ege Teknoloji ve Başarı Vakfı
- Elkima Trafo
- Ema
- Ena Mühendislik
- Enda Enerji
- EÜ Güneş Enerjisi Enstitüsü
- Geo
- Ges Elektrik
- Güçbirliği Holding
- İmer Otelcilik
- İzmir Jeotermal
- Salim Arslanalp Mühendislik
- Teknogen
- Tekpan Teknik

3. İZTO İşbirliğiyle Gerçekleştirilen 17 Haziran 2009 Lojistik Sektör Toplantısı Katılımcıları

- Barsan Global
- Can-Mar Uluslararası Nakliyat
- Elmas Grup
- Günaydın Lojistik
- Güneydoğu Nakliyat
- Hamburg Süd İzmir
- Horoz Lojistik
- İnci Lojistik
- İZTAŞ Uluslararası Taşımacılık
- Karmer Uluslararası Taşımacılık
- MAERSK Mersinler Uluslararası Taşımacılık
- Sakaoğlu Gümrükleme
- Solo Deniz Yatçılık
- TAV
- Trans-Nak Uluslararası Kargo
- Turksped
- UND Uluslararası Nakliyeciler Derneği
- Deniz Ticaret Odası İzmir Şubesi
- UTİKAD
- Yeni Nakliyat Kargo
- Yurtiçi Kargo Ege Bölge Müdürlüğü

4. EĞİAD-BASİFED-EGSD İşbirliğiyle Gerçekleştirilen 30 Haziran 2009 Tekstil / Giyim Eşyası Sanayi Çalıştayı Katılımcıları

- Aytenler Giyim
- Çelik Nakış
- Demoteks
- Ege Ayakkabı Sanayicileri Derneği
- Ege Giyim Sanayicileri Derneği
- İzmir Yıkama Boyama
- Kulim Kuloğlu Nakış
- Kuloğlu Tekstil
- Kulsan

- Makara
- Menemenlioğlu Tekstil
- Örünler Tekstil
- Pamuklar Tekstil
- Sepiciler Kösele Deri Sanayi
- Şimşek Makina
- Yalaz Tekstil

5. İYTE İşbirliğiyle Gerçekleştirilen 10 Temmuz 2009 İleri Teknolojiye Dayalı Sanayiler Sektör Toplantısı Katılımcıları

- Akdeniz Kimya
- Aklens Optik
- Arkas Holding
- Bilset Bilgisayar
- Deflab Robotik Teknolojiler Laboratuvarı
- Diasel Medikal Sistemler
- EBİLTEM
- Ege Biyoteknoloji
- Egebimtes
- Elektral Elektromekanik
- Genmar Teşhis Ürünleri
- İzmaş İzmir Makina
- İZTEK Kaltek Mühendislik
- Netsis Yazılım
- Olgu Bilgisayar
- PETKİM
- Teknodem Tıbbi Cihazlar
- Teknosel Teknik Servis Hizmetleri
- Türkiye Bilişim Derneği
- Türklab

EK-3: Tanım ve Kavramlar

Akıllı paketlenme: Akıllı paketlenme teknolojisi ambalajlanmış gıdaların taşınması ve depolanması sırasındaki kalitesi izlenmesini sağlayan bir sistemdir. Akıllı paketlenme teknolojisi gıdalardaki mekanik, kimyasal, elektrokimyasal, enzimatik veya mikrobiyal değişimleri gösteren bir sistemdir.

Akıllı tekstil: Tekstil ürünü etkiyi ya da etki değişikliğini algılayıp buna tepki veriyorsa buna "Akıllı Tekstil Ürünü" denilmektedir. Akıllı tekstiller teknik tekstiller içerisinde katma değeri en yüksek ve yüksek teknoloji kullanılan alanlarından birisidir.

Antrepo: Gümrük gözetimi altında bulunan eşyanın veya izin verildiği durumlarda ihraç eşyasının konulduğu depolardır.

Biyolojik çeşitlilik: Biyolojik çeşitlilik; canlıların genetik yapılarına bağlı olarak meydana getirdiği tür toplulukları arası ve türler içi farklılığın bütünü olarak tanımlanabilmektedir. Kara, deniz ve diğer su ekosistemleri ile bu kaynaklardaki canlı organizmalardaki farklılaşma ve çeşitliliğidir.

Butik otel: Yapısal özelliği, mimari tasarımı, tefriş, dekorasyon ve kullanılan malzemesi yönünden özgünlük arz eden, işletme ve servis yönünden üstün standart ve yüksek kalitede, deneyimli veya konusunda eğitilmiş personel ile kişiye özel hizmet verilen, en az on odalı oteldir.

Çok işlevli tekstil: Çok işlevli tekstil ürünleri doğal dış etkenlerden korumanın yanında, başta sağlık, güvenlik ve bilişim alanlarında olmak üzere her türlü alanda en az bir ek işlevi yerine getiren tekstil ürünleridir.

Ekolojik turizm / ekoturizm: Yeryüzünün doğal kaynaklarının sürdürülebilirliğini güvence altına alan, bunun yanı sıra yerel halkların ekonomik kalkınmasına destek olurken, sosyal ve kültürel bütünlüklerini koruyup gözetilen bir yaklaşım ya da tavidir.

Elleçleme: Gümrük gözetimi altındaki eşyanın asli niteliklerini değiştirmeden istiflenmesi, yerinin değiştirilmesi, büyük kaplardan küçük kaplara aktarılması, kapların yenilenmesi veya tamiri, havalandırılması, kalburlanması, karıştırılması ve benzeri işlemleri ifade eder.

Fonksiyonel gıdalar / nutrasetikler: Vücudun temel besin öğeleri gereksinimini karşılamanın ötesinde insan fizyolojisi ve metabolik fonksiyonları üzerinde ilave faydalar sağlayan, böylelikle hastalıklardan korunmanın ve daha sağlıklı bir yaşama ulaşmada etkinlik gösteren gıdalar veya gıda bileşenleridir.

Gedik pazar: Piyasada henüz karşılanmamış bir talebi olan mal veya hizmetlerin pazarıdır. Özellikle seri üretim ya da kitle üretimi yapan büyük işletmeler tarafından karşılanmayan özgün bir takım hizmet ya da malları kapsar; bu anlamda kişiye özel, ismarlama hizmet hedefler.

Genç işsiz: 15-24 yaş grubunda olup işsiz olan kişilerdir.

Genç işsizlik oranı: 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

Hanehalkı: Aralarında akrabalık bağı olsun olmasın aynı konutta ya da aynı konutun bir bölümünde yaşayan, aynı kazandan yiyen, kazanç ve masraflarını ayırmayan, hanehalkının hizmet ve yönetimine katılan bir ya da daha çok kişiden oluşan topluluktur.

Hassas ekosistem: Belirli bir alanda nadir türlerin bulunduğu ve bunları saran cansız çevrelerinin karşılıklı ilişkileri ile meydana gelen ve süreklilik arz eden ekolojik sistemlere hassas ekosistem denir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu toplam nüfustur.

İşsizlik oranı: İşsiz nüfusun işgücü içindeki oranıdır.

Kent turizmi: Kent merkezli, daha çok kent yaşamı, kültürel nitelikleri (müzeler, restoranlar ve gösteriler gibi) ve kentte görülecek unsurlar (mimari, anıtlar ve parklar gibi) çerçevesinde yoğunlaşan, özellikle Avrupa'da yoğun olan turizm türüdür.

KOBİ: Türkiye'de 250 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı ya da mali bilançosu 25 milyon YTL'yi aşmayan ve mikro işletme, küçük işletme ve orta büyüklükteki işletme olarak sınıflandırılan işletmeler KOBİ olarak adlandırılmaktadır.

Kronik yoksulluk: Bireylerin yaşamlarının daha uzun kesitlerinde devam eden ve büyük oranda çocuklarına da geçen, nesilden nesile aktarılan yoksulluk durumudur. Kronik yoksulluk yalnızca düşük gelir sahibi olmak ile açıklanan statik bir tanım değil, yoksulluğu beslenme, eğitim, sağlık gibi bireyin temel yeteneklerini engelleyen uzun süreli bir süreç olarak kabul eden dinamik bir tanımdır.

Kümelenme: Aynı sektörde faaliyet gösteren, aralarında ilişkiler olan ama aynı zamanda rekabet içinde olan çok sayıdaki firmanın, onlara mal sağlayan tedarikçilerin ve hizmet satanların, ilgili kurumların (üniversiteler, meslek kuruluşları, iş koluyla ilgili standartları belirleyen ve kontrol eden kurumlar, vb.) aynı coğrafi bölgede yoğunlaşmalarına kümelenme denilmektedir.

Medyan yaş: Bir nüfusu oluşturan kişilerin yaşları küçükten büyüğe sıralandığında ortada kalan kişinin yaşıdır. Buna göre nüfusun yarısı bu yaştan küçük, diğer yarısı da bu yaştan büyüktür.

Net göç: Belirli bir alanın aldığı göç ile verdiği göç arasındaki farktır. Belirli bir alanın aldığı göç verdiğiğinden fazla ise net göç pozitif, aldığı göç verdiğiğinden az ise net göç negatiftir.

Niş ürünler: Benzer karakteristik ve ihtiyaçları olan, fakat bu ihtiyaçları tatmin edilmemiş küçük bir gruba farklılaştırılmış ve çok sayıda alternatifi bulunmayan Özel tüketici grupları için üretilen ürünlerdir.

Nüfus yoğunluğu: Bir kilometrekareye düşen nüfustur.

Okullaşma oranı: Okullaşma oranı, bir öğretim düzeyindeki (okulöncesi, ilköğretim, vb.) eğitim hizmetinin ilgili yaş grubunu oluşturan nüfustaki ve toplumdaki erişilirliliğini gösterir. Brüt okullaşma oranı, söz konusu öğretim düzeyindeki toplam öğrenci sayısının ilgili yaş grubunu oluşturan nüfusa (teorik nüfus) bölünmesi ile elde edilir. Net okullaşma oranı ise sözkonusu öğretim düzeyindeki toplam öğrenciler arasında yalnızca ilgili yaş grubunda olanların teorik nüfusa bölünmesi ile hesaplanır.

Ortalama hanehalkı büyüklüğü: Bir hanehalkını oluşturan kişilerin ortalama sayısıdır.

Örgün eğitim: Örgün eğitim, belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programlarla, okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir. Örgün eğitim okulöncesinden başlayıp yükseköğrenimi de kapsayan eğitimi sürecidir.

Proses: Bir işletmede üretim sürecini gösteren işler bütünü olarak tanımlanmaktadır.

Psikomotor beceri: Duyu organları, zihin ve kasların birlikte çalışması sonucu ortaya çıkan davranışlar, psikomotor olarak adlandırılır. Psikomotor beceri ise bir işin yapılması sırasında kullanılan, bilinçli zihinsel etkinliğin yönlendirdiği koordineli kas etkinlikleridir (el yazısı, klavye veya enstrüman kullanma gibi). Psikomotor beceriler günlük hayatta önemli yer tutar, geliştirilmesi erken çocukluk döneminde başlar ve yaşam boyu sürer.

Sit alanı: Tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünü olan, yaşadıkları de-virlerin sosyal, ekonomik, mimari ve benzeri özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntıları, önemli tarihi hadiselerin gerçekleştiği yerler ve tespiti yapılmış tabiat özellikleri ile korunması gerekli alanlardır.

Şehir nüfusu: İl ve ilçe merkezlerinin belediye sınırları içindeki nüfustur.

Teknik tekstil: Teknik tekstiller, endüstride, uzay sanayinde, askeri alanda, denizcilikte, tıpta, inşaatta, jeotekstillerde, ulaşımda ve yüksek teknoloji uygulamalarında kullanılan fonksiyonellik gerektiren tekstil ürünleridir.

Turizm destinasyonu: Turizmin göreceli olarak önemli bir eylem alanı olduğu ve turizmin ekonomik, sosyal ve fiziksel etkilerinin ortaya çıktığı alandır. Turizmin temel ekonomik faaliyetler arasında yer aldığı ülkeler, bölgeler, şehirlerdir.

Yarımada bölgesi: İzmir'in Çeşme, Karaburun, Seferihisar ve Urla ilçelerini kapsayan bölgedir.

Yaşam boyu öğrenim: Son dönemde özellikle Avrupa Birliği eğitim ve istihdam politikalarında sıklıkla bahsedilen yaşam boyu öğrenim, okulöncesi dönemden emeklilik sonrasına dek tüm yaş gruplarında kişisel yetenek, ilgi, bilgi ve nitelikleri artırma ve yenilemeyi, kişisel ve sosyal amaçlı öğrenimin yanında mesleki bilgi ve beceri düzeyini artırmayı, okuma yazma da dahil olmak üzere temel bilgi ve becerilerin kazanılmasını kapsar.

Yaşlı nüfus: 65 yaş ve üstünü kapsayan nüfustur.

Yaygın eğitim: Yaygın eğitim, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş ya da herhangi bir düzeyinde bulunan ya da bu düzeylerden çıkmış bireylerin, örgün eğitimin yanında ya da dışında düzenlenen eğitim, öğretim, rehberlik ve uygulama etkinliklerini kapsar. Okuma-yazma öğretmek, temel bilgiler vermek, kişisel ve mesleki bilgi ve becerileri geliştirmek örgün eğitimin amaçlarındandır.

